

ความร่วมมือกับต่างประเทศ

THE BULLETIN ON INTERNATIONAL COOPERATION OF THE MINISTRY OF EDUCATION

กระทรวงศึกษาธิการ

การศึกษา

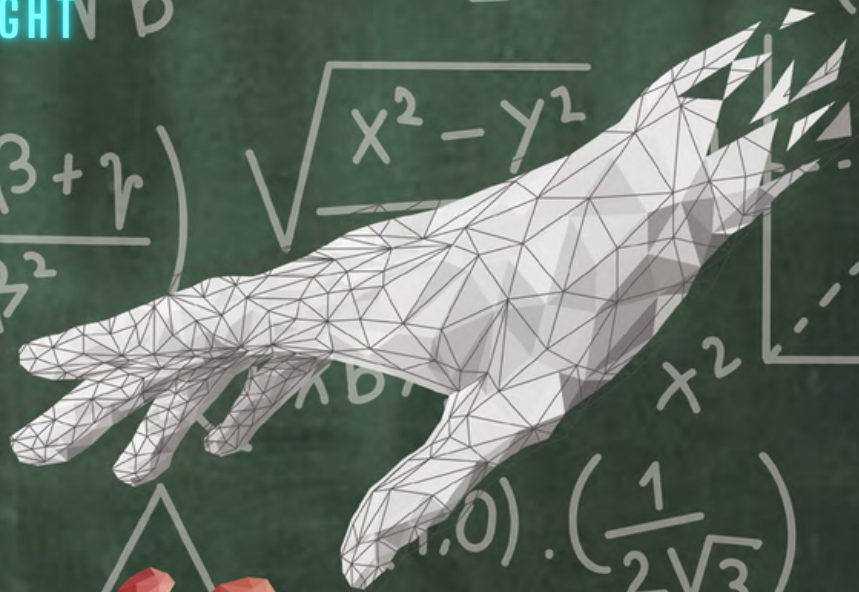
ในยุคแห่ง
ปัญญาประดิษฐ์

HAPPENING

PERSPECTIVE

Unesco Courier

WORLD HERITAGE INSIGHT

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

www.bic.moe.go.th

SCAN ME

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก ดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0 2628 5646 ต่อ 122-124 โทรสาร. 0 2281 0953
www.bic.moe.go.th

วารสาร

ความร่วมมือ กับต่างประเทศ

จากบรรณาธิการ

เทคโนโลยี AI หรือปัญญาประดิษฐ์ไม่ใช่เรื่องไกลตัวอีกต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อมีการเปิดตัว ChatGPT ช่วงปี 2565 ที่ผ่านมา ทำให้ทุกคนให้ความสนใจกับคำว่า ‘ปัญญาประดิษฐ์’ (Artificial Intelligence) หรือ ‘เอไอ’ (AI) มากขึ้น เพราะ ChatGPT ถือว่าเป็น AI Chatbot¹ ที่สามารถใช้ภาษาโต้ตอบกับผู้ใช้ได้อย่างเป็นธรรมชาติ และยังสามารถทำงานได้หลายอย่าง เช่น ให้ข้อมูล แก่โจทย์คณิตศาสตร์ เขียนโค้ด เขียนเรียงความ จัดทริป ฯลฯ การเติบโตของ AI เป็นตัวเร่งสำคัญในการเกิด “Digital Transformation” หรือการนำเทคโนโลยีมาปรับใช้ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงอย่างมีกลยุทธ์ อุตสาหกรรมหลากหลายแขนงได้มีการนำเทคโนโลยีดิจิทัลเข้าไปใช้เพื่อช่วยให้เกิดความรวดเร็ว แม่นยำและช่วยเสริมสร้างสมรรถนะสำหรับการแข่งขันในโลกยุคไร้พรมแดน ไม่เว้นแม้แต่อุตสาหกรรมการศึกษาที่ได้มีความพยายามในการนำ AI เข้ามาเพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ทางการศึกษาให้แก่ผู้เรียน รวมถึงอำนวยความสะดวก ส่งเสริมและลดภาระงานของครู อย่างเช่น งานทะเบียนและวัดผล การลงทะเบียนนักเรียน จัดตารางเรียนและคำนวณเกรดเฉลี่ย ยิ่งกว่านั้น AI ยังเข้ามามีส่วนช่วยสร้างสรรคเนื้อหาสำหรับการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพ ช่วยเป็นติวเตอร์ให้กับนักเรียนเป็นรายบุคคล หรือแม้แต่เป็นอาจารย์เสมือน อย่างไรก็ตาม แม้ AI จะเริ่มเข้ามามีส่วนในการพัฒนาการศึกษาที่อาจกลายเป็นดาบสองคม ซึ่งหลายภาคส่วนได้มีความกังวลว่าการนำเทคโนโลยี AI มาทดแทนการใช้แรงงานบุคคลนั้น จะสร้างความเหลื่อมล้ำทางสังคม หรือทำให้เกิดปัญหาคนว่างงานจากการถูกแทนที่โดย AI อีกทั้งยังต้องเผชิญหน้ากับความท้าทายด้านความสามารถในการใช้และเข้าถึงดิจิทัลของทั้งครูผู้สอนและนักเรียน ปัญหาข้อมูลเท็จหรือประทุษวาจาที่มีอยู่มากมายในแพลตฟอร์มและแหล่งข้อมูลออนไลน์

รายงานการติดตามผลการศึกษาทั่วโลก (Global Education Monitoring Report) ประจำปี 2023 ขององค์การยูเนสโกได้ให้ข้อสรุปว่า เครื่องมือนวัตกรรมใหม่ ๆ อย่าง AI มีคุณค่าในการช่วยสนับสนุนผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะผู้พิการหรือผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล แต่ก็ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นเช่นกันในแง่ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี การวางกฎเกณฑ์เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้ AI ในด้านการศึกษาจะยังคงยึดเอาผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง โดยมุ่งประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนจึงถือเป็นเรื่องที่มีความสำคัญอย่างเร่งด่วน เนื้อหาของวารสารความร่วมมือกับต่างประเทศฯ ฉบับนี้ กองบรรณาธิการขอแนะนำเสนอเรื่องราวที่น่าสนใจที่คัดสรรมาแปลจากวารสารยูเนสโก คูเรีย ฉบับประจำเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2566 ซึ่งเป็นเรื่องเกี่ยวกับการศึกษาในยุค AI นอกจากนี้ ภายในฉบับท่านยังสามารถติดตามอ่านความร่วมมือด้านการศึกษาต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการที่น่าสนใจ บทความประจำฉบับเกี่ยวกับเมืองโบราณศรีเทพ แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมแห่งใหม่ล่าสุดของไทย รวมถึงคอลัมน์พิเศษประจำฉบับ “สันติภาพเพื่อสันติสุขแห่งมวลมนุษยชาติ” อีกด้วย

ทั้งนี้ ท่านยังสามารถติดตามอ่านวารสารความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการทั้งฉบับปัจจุบันและย้อนหลังได้ที่เว็บไซต์สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ www.bic.moe.go.th แล้วพบกันใหม่ฉบับหน้า

¹ หุ่นยนต์ที่โต้ตอบสนทนาอัตโนมัติ

วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศ

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2566

Happening

- 1 ไทยหนุนยั่งยืนในเวทีการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 42
โดย ดร.สรวิชัยพัชร ธรรมบุศย์
จิตราดา จันทร์แหม่ม
- 7 มองผ่านเลนส์: การประชุมคณะกรรมการบริหารของยูเนสโก ครั้งที่ 217
โดย ดร.สรวิชัยพัชร ธรรมบุศย์
- 10 การสนับสนุนโภชนาการที่เหมาะสมในโรงเรียนด้านการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กสมาธิสั้นและเด็กที่มีความพิการด้านสติปัญญา (ดาวน์ซินโดรม) ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้
โดย เบญจพร มรรยาทอ่อน
กุสุมา นวพันธ์พิมล
- 15 ส่องความก้าวหน้าด้านการศึกษาและเทคโนโลยีในการประชุม Bett Asia 2023
โดย รัชนิท พงศ์อุดม
ภัสศรี ศิริประภา
- 19 บันทึกการเดินทางและประสบการณ์การเข้าร่วมโครงการ “JENESYS” ณ ประเทศญี่ปุ่น
โดย พิชญสุดา พลเสน
ภัสศรี ศิริประภา
- 26 การประชุมเยาวชนขององค์การยูเนสโก ครั้งที่ 13
โดย ดร.วสวศต ยอดเพชร

Perspective

- 29 ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง (Generative AI) กับอนาคตของการศึกษา
โดย ชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล
- 36-55 สันติภาพเพื่อสันติสุขแห่งมวลมนุษยชาติ
 - 36 โครงการยุทธศาสตร์สันติภาพฯ ปี 2
โดย ณัฐกิตมา ชาญสุริย์
พิมพ์วิรัชญ์ เมืองนิล
 - 40 มิตรภาพ สร้างสันติภาพ
โดย พระราชญาณกวี ปิยโสภณ
 - 44 สันติภาพในมุมมองคริสต์ศาสนา
โดย บาทหลวงจิตตพล ปลั่งกลาง
 - 47 The Journey of Peace “เส้นทางสู่สันติภาพ” Episode 3 :
“Mission 4.33 : The Space Adventure” ตะลุยแดนอวกาศกับการกิจ 4.33
โดย พระนิรัตน์ ธมฺมมุตฺโตโม

วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศ

ปีที่ 6 ฉบับที่ 1 ประจำเดือนตุลาคม-ธันวาคม 2566

Unesco Courier

- 56 การศึกษาในยุคปัญญาประดิษฐ์
แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี
- 58 เราต้องกำกับดูแลการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในโรงเรียน
แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี
- 61 แอฟริกาขึ้นชื่อว่าเป็นแหล่งบ่มเพาะเทคโนโลยีทางการศึกษา
แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี
- 64 ซาล ข่าน: “ผมมอง AI เป็นเครื่องมือเสริม แต่ก็ทรงพลังมาก”
แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี
- 67 การสอนออนไลน์ยกระดับการเรียนรู้ในพื้นที่ห่างไกลของจีน
แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี
- 69 สจวร์ต เจ. รัสเซล: “แม้ภารกิจของครูอาจารย์อาจจะเปลี่ยนไป แต่เราก็จำเป็นต้องฟังพวกเขาท่านเสมอ”
แปลโดย พิศवास ปทุมัตตังษี
- 72 การใช้อัลกอริทึมแก้ปัญหานักเรียนเล็กเรียนกลางคันในอาร์เจนตินา
แปลโดย จงจิต อนันต์คูศรี
- 74 สดับตรับฟังสรรพเสียงจากธรรมชาติ
แปลโดย พิศवास ปทุมัตตังษี
- 78 เผยการใช้ประภาคารในโลกดิจิทัล
แปลโดย นุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี

World Heritage Insight

- 80 แหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรมแห่งใหม่ของไทย “เมืองโบราณศรีเทพและแหล่งโบราณสถานสมัยทวารวดีที่เกี่ยวข้อง” (The Ancient Town of Si Thep and its Associated Dvaravati Monuments)
โดย สาวิตรี สุวรรณสถิตย์

ไทยหนุนยังยืนในเวที

การประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก

ครั้งที่ 42

โดย ดร.สุรเกียรติ์ ธรรมบุคย์¹
จิตรลดา จันทรแฮม²

องค์การยูเนสโกได้จัดการประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 42 (42nd Session of UNESCO General Conference: GC) ระหว่างวันที่ 7 – 22 พฤศจิกายน 2566 ณ สำนักงานใหญ่องค์การยูเนสโก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส มีกำหนดจัดขึ้นเป็นประจำทุก 2 ปี ผู้เข้าประชุมประกอบด้วย ประเทศสมาชิก (194 ประเทศ) สมาชิกสมทบ (11 ประเทศ) และหน่วยงาน/องค์กรระหว่างประเทศในฐานะผู้สังเกตการณ์ ซึ่งประเทศไทย ได้แก่ พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะประธานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (หัวหน้าคณะผู้แทนไทย) พร้อมด้วยคณะผู้บริหารกระทรวงศึกษาธิการ คณะกรรมการทั้ง 5 สาขาหลักของยูเนสโก และผู้แทนจากสำนักงานคณะผู้แทนถาวรไทยประจำองค์การยูเนสโก สถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงปารีส กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

การประชุมฯ มีวัตถุประสงค์เพื่อพิจารณาแผนงาน งบประมาณ และกิจกรรมการดำเนินงานขององค์การยูเนสโก โดยรูปแบบการประชุมแบ่งเป็น การประชุมเต็มคณะ และการประชุมคณะกรรมการฝ่ายต่าง ๆ ได้แก่ การศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมและมนุษยศาสตร์ สื่อสารมวลชนและสารสนเทศ รวมทั้งการเงิน การบริหารและการสนับสนุนโครงการและความสัมพันธ์ต่างประเทศ

พิธีเปิดการประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 42

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการและคณะผู้แทนไทยได้เข้าร่วมในพิธีเปิดการประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 42 โดยมี Ms. Audrey Azoulay (โอดเรย์ อาซูลเลย์) ผู้อำนวยการใหญ่องค์การยูเนสโก กล่าวต้อนรับผู้เข้าร่วมการประชุมฯ โดยภายหลังจากพิธีเปิดได้มีการเลือกตั้งประธานของการประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 42 คือ Ms. Simona-Mirela Miculescu เอกอัครราชทูตวิสามัญผู้มิอำนาจเต็มแห่งราชอาณาจักรโรมาเนีย ประจำกรุงปารีส และผู้แทนถาวรโรมาเนียประจำองค์การยูเนสโก

¹ นักวิเทศสัมพันธ์ชำนาญการ

² ผู้อำนวยการกลุ่มความร่วมมือกับองค์การยูเนสโก

การแสดงวิสัยทัศน์ของประเทศไทยต่อการดำเนินงานภายใต้กรอบความร่วมมือกับยูเนสโก ที่เชื่อมโยงกับเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน 2030 (Sustainable Development Goals: SDGs 2030)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ พลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ

ได้กล่าวถ้อยแถลงสนับสนุนบทบาทยูเนสโกในการดำเนินงานเพื่อบรรลุ SDGs 2030 ที่ยังคงมีความสำคัญกับเรื่องการศึกษาเพื่อเป็นประเด็นนำในการขับเคลื่อนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ การเสริมสร้างความเข้มแข็งของสำนักงานระดับภูมิภาคของยูเนสโกให้มีบทบาทนำและเป็นผู้ประสานงานการดำเนินงานของการพัฒนาเป้าหมายที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 ว่าด้วยเรื่องคุณภาพการศึกษา เพื่อรวบรวมและสังเคราะห์ความก้าวหน้าที่เกิดขึ้นในระดับภูมิภาค และการจัดตั้งศูนย์กลางการรวบรวมข้อมูลความรู้ของเป้าหมายที่ 4 ที่เป็นผลสืบเนื่องจากการประชุมสุดยอดการพลิกโฉมการศึกษา โดยแพลตฟอร์มนี้จะช่วยให้ประเทศสมาชิกได้แลกเปลี่ยนแนวทางปฏิบัติที่ดีต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในแผนที่นำทางระดับชาติภายใต้เป้าหมายที่ 4 ของแต่ละประเทศ ในโอกาสนี้ รัฐมนตรีฯ ยังได้กล่าวถึงการน้อมนำแนวทางของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาเน้นย้ำในการกำหนดนโยบายการศึกษา “เรียนดี มีความสุข” เพื่อเป็นหนทางสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ ซึ่งจำเป็นต้องได้รับความร่วมมือจากทุกภาคส่วน มุ่งลดภาระงานของครูและบุคลากรทางการศึกษา และนักเรียนหรือผู้เรียนสามารถกำหนดการเรียนรู้ของตนเองได้มากขึ้น โดยเน้นการผสมผสานระหว่างการเรียนรู้แบบเดิมในห้องเรียนกับการเรียนการสอนแบบออนไลน์ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถเรียนได้ทุกที่ ทุกเวลา มุ่งสู่การเรียนรู้ตลอดชีวิตเพื่อเตรียมความพร้อมของตนเองได้ดียิ่งขึ้นสำหรับโลกแห่งอนาคต รวมทั้งสนับสนุนข้อริเริ่มของยูเนสโกในการจัดทำหุ้นส่วนความร่วมมือด้านการศึกษาสีเขียว และการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายพื้นที่สวนต่าง ๆ เป็นศูนย์ทดลองและศูนย์การเรียนรู้ด้านการศึกษากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ตลอดจนส่งเสริมการใช้เครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโกที่มีอยู่แล้ว เพื่อเป็นช่องทางขับเคลื่อนการศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืนและการศึกษาเพื่อความเป็นพลเมืองโลก

ที่ประชุมพิจารณาแผนงาน งบประมาณ และกิจกรรมการดำเนินงานตาม 5 สาขาหลักของยูเนสโกด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ วัฒนธรรม สังคมและมนุษยศาสตร์ และสื่อสารมวลชนและสารสนเทศ รวมทั้งการเงิน การบริหารและการสนับสนุนโครงการและความสัมพันธ์ต่างประเทศ และพร้อมสนับสนุนการดำเนินงานของยูเนสโกเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนภายในปี ค.ศ. 2030 โดยเฉพาะการตอบสนองต่อประเด็นท้าทายของโลก ผ่านกลไกความร่วมมือแบบบูรณาการข้ามสาขา และการขับเคลื่อนนโยบาย แผนงานและโครงการสำคัญ อาทิ

- สันติภาพและความเสมอภาคทางการศึกษา
- บทบาทนำและการมีส่วนร่วมของเยาวชน
- การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีและดิจิทัล
- การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการบริหารจัดการน้ำ
- เสรีภาพในการแสดงออกทางสื่อสังคม
- การปกป้องสิทธิมนุษยชน
- การคุ้มครองมรดกทางวัฒนธรรมทั้งที่จับต้องได้และจับต้องไม่ได้
- การให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศแอฟริกา และการส่งเสริมยุทธศาสตร์ของกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก
- การสนับสนุนบทบาทเชิงรุกของยูเนสโกในการดำเนินงานตามแผนงานเร่งด่วน
- การประสานการดำเนินงานอย่างต่อเนื่องระหว่างประเทศสมาชิก สำนักงานระดับภูมิภาคของยูเนสโกและสำนักงานคณะกรรมการแห่งชาติของยูเนสโก
- การส่งเสริมความเข้มแข็งของเครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก

ภาพรวมในการประชุม คณะกรรมการของยูเนสโก

ไทยมุ่งเสริมการดำเนินงานความร่วมมือกับยูเนสโกสู่ความยั่งยืนของโลก

ประเทศไทยสนับสนุนการปรับปรุงข้อเสนอแนะว่าด้วยการศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติ ความร่วมมือ สันติภาพ และการศึกษาที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐาน ค.ศ. 1974 (ฉบับปรับปรุง) ซึ่งครอบคลุมประเด็นการเป็นพลเมืองโลกและการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยมีความสำคัญต่อการเสริมสร้างการศึกษาในระดับโลกและการปรับปรุงคุณภาพการศึกษาของประเทศไทย นอกจากนี้ ยังสนับสนุนข้อเสนอจากรัฐบาลจีนในการก่อตั้งสถาบันนานาชาติด้าน STEM ในเซี่ยงไฮ้ (สถาบันประเภทที่ 1 ของยูเนสโก) โดยเชื่อว่าสถาบันนี้จะสามารถเป็นศูนย์กลางที่สำคัญสำหรับการวิจัย การศึกษา และการทำงานร่วมกันในด้านดังกล่าว และเน้นย้ำภารกิจหลักของสถาบันด้าน STEM ในการส่งเสริมการศึกษาที่ครอบคลุม เท่าเทียม และมีคุณภาพสำหรับทุกคนตั้งแต่ปฐมวัยจนถึงวัยผู้ใหญ่ ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบรรลุตามวัตถุประสงค์ของการพัฒนาที่ยั่งยืน

นางสาวดุริยา อมตวิวัฒน์

ผู้แทนคณะกรรมการฝ่ายการศึกษา

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)

ประเทศไทยสนับสนุนร่างโครงการและงบประมาณของคณะกรรมการระหว่างรัฐบาลว่าด้วยสมุทรศาสตร์ (Intergovernmental Oceanographic Commission: IOC) ระหว่างปี ค.ศ. 2024 - 2025 โดยมีเป้าหมายที่จะช่วยเร่งให้เกิดความก้าวหน้าในการดำเนินงานตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน และสร้างความเข้มแข็งในการดำเนินความร่วมมือระหว่างประเทศ ความสมัครสมานและวิธีแก้ปัญหาที่ได้อำนวยประโยชน์ร่วมกัน เพื่อรับมือกับความท้าทายของโลก โดยเฉพาะผลจากเทคโนโลยีที่พลิกผัน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การเปลี่ยนแปลงทางภูมิรัฐศาสตร์ และประชากรศาสตร์ ทั้งนี้ ประเทศไทยมีมหาสมุทรทั้งสองด้าน การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจึงเป็นปัญหาสำคัญที่กระทบต่อชายฝั่งและแผ่นดินด้านระบบนิเวศต่าง ๆ เช่น น้ำท่วม ความแห้งแล้ง และทรัพยากรน้ำ เป็นต้น ซึ่งประเทศไทยกำลังทดสอบแนวทางใหม่สู่การวิจัยและนวัตกรรม (Sandbox) รวมถึงด้านอุดมศึกษา

นายกิตติพงศ์ พร้อมวงศ์

ผู้แทนคณะกรรมการฝ่ายวิทยาศาสตร์

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)

ประเทศไทยสนับสนุนร่างโครงการและงบประมาณสาขาวัฒนธรรม ระหว่างปี ค.ศ. 2024 - 2025 และขึ้นชมนยูเนสโกในการวางบทบาทสาขาวัฒนธรรมให้เป็นพลังแห่งการเปลี่ยนแปลงครั้งใหม่เพื่อให้เกิดสันติภาพความปลอดภัย และการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประเทศไทยได้สนับสนุนความเท่าเทียมทางเพศและเน้นย้ำความเป็นผู้นำของผู้หญิงที่เท่าเทียมกันในการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรม ซึ่งในปีนี้ประเทศไทยได้จัดแสดงนิทรรศการครบรอบ 100 ปี ของสมเด็จพระเจ้าพี่นางเธอ เจ้าฟ้ากัลยาณิวัฒนา กรมหลวงนราธิวาสราชนครินทร์ ณ สำนักงานใหญ่องค์การยูเนสโก รวมทั้งยังส่งเสริมการทำงานร่วมกันระหว่างวัฒนธรรมและภาคส่วนอื่น ๆ โดยเฉพาะการศึกษาและวิทยาศาสตร์ การลงทุนด้านวัฒนธรรมที่จะนำไปสู่ยุค “วัฒนธรรมแห่งสันติภาพ” การสนับสนุนอนุสัญญาว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ ค.ศ. 2003 ซึ่งถือเป็นหนึ่งในอนุสัญญาที่สำคัญฉบับหนึ่งที่มีผลผูกพันตามกฎหมาย การส่งเสริมความเข้าใจซึ่งกันและกันระหว่างวัฒนธรรมและการสนทนาข้ามวัฒนธรรมในระดับท้องถิ่น ประเทศ และนานาชาติ นอกจากนี้ ประเทศไทยยังสนับสนุนความร่วมมืออย่างใกล้ชิดระหว่างพิพิธภัณฑ์ โรงเรียน และชุมชน โดยสอดคล้องกับข้อเสนอแนะว่าด้วยการคุ้มครองและส่งเสริมพิพิธภัณฑ์และของสะสม ความหลากหลาย และบทบาทในสังคม ค.ศ. 2015 ด้วยตระหนักถึงความสำคัญของแหล่งเรียนรู้แบบเปิดที่มีประสิทธิภาพ การศึกษาตลอดชีวิต และการแบ่งปันความรู้เพื่อส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์และการพัฒนาเศรษฐกิจสังคมในทุกด้าน รวมทั้งขึ้นชมนข้อเสนอแนะเกี่ยวกับภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์ ค.ศ. 2011 ซึ่งมีประโยชน์อย่างมากในการอนุรักษ์อาณาเขตเมืองประวัติศาสตร์ ภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์ และธรรมชาติ ถือได้ว่าเป็นการฟื้นฟูและพัฒนาเมืองเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน โดยจำเป็นต้องส่งเสริมความร่วมมือและการเป็นหุ้นส่วนกับหลายภาคส่วน การเสริมสร้างความรู้และขีดความสามารถเป็นพิเศษทั้งในระดับประเทศและภูมิภาค ตลอดจนหน่วยงานด้านนโยบายและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะต้องมีความเข้าใจร่วมกันถึงความซับซ้อนและความหลากหลายของมรดกเมือง ทั้งที่สร้างขึ้นและมรดกทางธรรมชาติ เพื่อร่วมกันสร้างภูมิทัศน์เมืองประวัติศาสตร์

นางสาววิตรี สุวรรณสถิตย์

ผู้แทนคณะกรรมการฝ่ายวัฒนธรรม

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)

ประเทศไทยสนับสนุนร่างโครงการและงบประมาณสาขาสังคมและมนุษยศาสตร์ ระหว่างปี ค.ศ. 2024 - 2025 โดยในบริบทของโลกปัจจุบันที่ต้องเผชิญกับความเปราะบางใหม่ ๆ ครอบคลุมเรื่องค่านิยมของยูเนสโกในการสร้างความตระหนักต่อการพัฒนาที่ยั่งยืนของสังคมโลกและการแลกเปลี่ยนความร่วมมือระหว่างกันเพื่อให้พร้อมรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในอนาคต และให้ความสำคัญกับความเชื่อมโยงของนโยบายด้านวิทยาศาสตร์ในโลกที่ซับซ้อน การหารือระดับชาติ ภูมิภาค และระหว่างภูมิภาค ความสำคัญอันดับต้นต่อกลุ่มประเทศแอฟริกา รวมทั้งยังสนับสนุนการศึกษาเบื้องต้นในด้านเทคนิคและกฎหมายเกี่ยวกับความจำเป็นในการมีเครื่องมือที่กำหนดมาตรฐานด้านจริยธรรมทางประสาทเทคโนโลยีเนื่องจากในระดับประเทศมีการเผชิญกับความท้าทายด้านพื้นที่ของนักวิทยาศาสตร์ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และผลกระทบจากดิจิทัล รวมถึงในระดับภูมิภาค ซึ่งประเทศไทยเป็นประเทศเพื่อนบ้านของเมียนมาที่มีนักวิทยาศาสตร์และนักวิจัยจำนวนมากเช่นกัน ซึ่งจำเป็นต้องเสริมสร้างความเข้มแข็งในเรื่องของแนวทางความรับผิดชอบเพื่อให้การทำงานของนักวิทยาศาสตร์ในภูมิภาคเกิดความคล่องตัวมากขึ้น นอกจากนี้ ประเทศไทยยังสนับสนุนข้อริเริ่มของมองโกเลียเกี่ยวกับการจัดทำชุดสะสมของยูเนสโกเรื่องประวัติศาสตร์อารยธรรมของชนเผ่าเร่ร่อน เนื่องจากแสดงให้เห็นถึงความหลากหลายของวิถีชีวิตและวัฒนธรรม อันนำไปสู่ความคิดและความเข้าใจในชนเผ่าเร่ร่อน โดยมนุษยศาสตร์มีการเคลื่อนย้ายที่เรียกว่าการย้ายถิ่นฐาน และเกิดรูปแบบทางเกษตรกรรมที่หลากหลาย ซึ่งรวมถึงภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีประชาชนกลุ่มใหญ่ที่เรียกว่าชาวลี

ศาสตราจารย์สุริชัย หวันแก้ว

ผู้แทนคณะกรรมการฝ่ายสังคมศาสตร์

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)

ประเทศไทยสนับสนุนปฏิญญาทาชเคนต์ว่าด้วยการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารอย่างทั่วถึง (Tashkent Declaration on Universal Access to Information) เนื่องจากเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่มีกฎหมายเกี่ยวกับข้อมูลข่าวสาร เพื่อให้ประชาชนทุกคนได้เข้าถึงข้อมูลข่าวสาร ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยจึงสนับสนุนเสรีภาพด้านข้อมูลข่าวสารและการเข้าถึงแพลตฟอร์มของสื่อทุกประเภท ซึ่งรวมถึงการสร้างพื้นที่สาธารณะเพื่อการเรียนรู้ด้านการศึกษา และสันติภาพ การเรียนรู้ด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรม ตลอดจนการส่งเสริมการรู้เท่าทันสื่อและจริยธรรมของสื่อ รวมทั้งการสื่อสารของกลุ่มชาติพันธุ์เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการเข้าถึงข้อมูลและความรู้ด้วยภาษาแม่ของตนเอง โดยการดำเนินงานตามปฏิญญาดังกล่าวจะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้ในทุกรูปแบบ

นายกี จงกิจถาวร

ผู้แทนคณะกรรมการฝ่ายสื่อสารมวลชน

คณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์ และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)

การเลือกตั้งสมาชิกในคณะกรรมการและคณะกรรมการระหว่างประเทศ/ระหว่างรัฐบาล

ประเทศไทยได้รับการเลือกตั้งให้เป็นหนึ่งในตัวแทนของกลุ่มภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิกในการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของคณะกรรมการและคณะกรรมการบริหารระหว่างประเทศ/ระหว่างรัฐบาล จำนวน 3 ชุด วาระ 4 ปี ระหว่างปี พ.ศ. 2566 - 2570 ซึ่งจะสิ้นสุดการเป็นสมาชิกเมื่อถึงการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 44 ดังนี้

1. Intergovernmental Council for the Information for All Programme (IFAP)

สภาระหว่างรัฐบาลว่าด้วยโครงการสารนิเทศเพื่อปวงชน

2. Intergovernmental Council of the International Programme for the Development of Communication (IPDC)

สภาระหว่างรัฐบาลว่าด้วยโครงการระหว่างชาติเพื่อพัฒนาการสื่อสาร

3. Intergovernmental Council of the Management of Social Transformations Programme (MOST)

สภาระหว่างรัฐบาลว่าด้วยการจัดการเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม

การรับรองภาษาบาฮาซาอินโดนีเซียเป็นภาษาทางการในการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก (Bahasa Indonesia as an Official Language of the General Conference)

ภาษาบาฮาซาอินโดนีเซียได้รับการรับรองจากมติที่ประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 42 ให้เพิ่มในรายการภาษาทางการของการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก ปัจจุบันยูเนสโกใช้ภาษาอังกฤษและภาษาฝรั่งเศสเป็นภาษาทางการ แต่ในระหว่างการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโกและการประชุมคณะกรรมการบริหารของยูเนสโก มี 9 ภาษาที่นำมาใช้ คือ อังกฤษ ฝรั่งเศส รัสเซีย อาหรับ สเปน จีน ฮินดี อิตาลี และโปรตุเกส

ภาษาบาฮาซาอินโดนีเซียมีบทบาทสำคัญตั้งแต่ยุคก่อนเอกราชของอินโดนีเซีย ซึ่งช่วยเสริมสร้างความสามัคคีในชาติท่ามกลางความหลากหลายทางภาษาและการต่อสู้เพื่ออิสรภาพ โดยมีการกำหนดภาษาบาฮาซาอินโดนีเซียให้เป็นภาษาราชการในปี พ.ศ. 2488 เสมือนเป็นสะพานเชื่อมภาษาอื่น ๆ และเอื้อต่อการสื่อสารระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ จำนวน 1,340 กลุ่ม และภาษาท้องถิ่น 718 ภาษา ที่กระจายอยู่ทั่วหมู่เกาะมากกว่า 17,500 เกาะ ภาษาบาฮาซาอินโดนีเซียถือได้ว่าเป็นภาษาหลัก มีผู้พูดมากกว่า 275 ล้านคน มีการสื่อสารข้ามภาคส่วนต่าง ๆ คิดเป็นประมาณ 3.52% ของประชากรโลก ทั้งนี้ การเพิ่มภาษาบาฮาซาอินโดนีเซียให้เป็นภาษาทางการในการประชุมสมัยสามัญของยูเนสโก จะช่วยส่งเสริมการเผยแพร่ข้อมูลอย่างเท่าเทียมกัน ไม่เกิดการแบ่งแยก และสร้างความเข้าใจในการใช้ภาษาได้อย่างลึกซึ้งยิ่งขึ้น

สาระน่ารู้

วันสากลเพื่อการเรียนรู้ดิจิทัล (International Day for Digital Learning)

ประชุมมีมติประกาศให้วันที่ 19 มีนาคมของทุกปีเป็นวันสากลเพื่อการเรียนรู้ดิจิทัล และประเทศสมาชิกสนับสนุนการดำเนินกิจกรรมของยูเนสโกที่เกี่ยวข้องกับการเรียนรู้ดิจิทัล รวมทั้งการจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ ซึ่งข้อริเริ่มดังกล่าวเสนอโดยสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ด้วยความตระหนักถึงความสำคัญของการเข้าถึงดิจิทัลและเทคโนโลยีที่จะช่วยให้ประเทศก้าวข้ามความท้าทายด้านการศึกษาทั่วโลก รวมทั้งช่วยส่งเสริมการศึกษาที่ครอบคลุม เท่าเทียม และมีคุณภาพ

วันโค้ดดิ้งโลก (World Coding Day)

ที่ประชุมมีมติประกาศให้วันที่ 29 ตุลาคมของทุกปี เป็นวันโค้ดดิ้งโลก และประเทศสมาชิกร่วมจัดกิจกรรมเฉลิมฉลองในระดับชาติ ภูมิภาค และนานาชาติ ซึ่งข้อริเริ่มดังกล่าวเสนอโดยสหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เพื่อส่งเสริมความตระหนักถึงความสำคัญของโค้ดดิ้งและการเรียนรู้โค้ดดิ้งอย่างครอบคลุม รวมทั้งส่งเสริมให้มีการศึกษาวิจัยและการเสวนาในเรื่องนี้มากยิ่งขึ้น เพื่อให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียได้มีโอกาสแสวงหาความร่วมมือสำหรับการพัฒนาทักษะโค้ดดิ้งในโลกยุคดิจิทัล

วันมาตรวิทยาโลก (World Metrology Day)

ที่ประชุมมีมติประกาศให้วันที่ 20 พฤษภาคมของทุกปี เป็นวันมาตรวิทยาโลก ซึ่งข้อริเริ่มดังกล่าวเสนอโดยสาธารณรัฐคาซัคสถาน เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจในบทบาทของมาตรวิทยาในชีวิตและความสำคัญต่อการเติบโตทางเศรษฐกิจและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

**ปีสาธกด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควอนตัม
แห่งสหประชาชาติ ค.ศ. 2025
(United Nations International Year of
Quantum Science and Technology 2025)**

ที่ประชุมมีมติประกาศให้ปี ค.ศ. 2025 เป็นปีสาธกด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควอนตัมแห่งสหประชาชาติ ซึ่งเป็นข้อริเริ่มจากความร่วมมือระหว่างประเทศของหน่วยงานด้านวิทยาศาสตร์จากทุกทวีป โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความตระหนักและความเข้าใจเกี่ยวกับวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีควอนตัม ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลต่อชีวิตปัจจุบันในการรับมือกับความท้าทายต่าง ๆ เช่น สภาพภูมิอากาศ พลังงาน การผลิตอาหาร การดูแลสุขภาพ และน้ำสะอาด เป็นต้น

**วันสาธกด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้
(International Day
of the Intangible Cultural Heritage)**

ที่ประชุมมีมติประกาศให้วันที่ 17 ตุลาคมของทุกปี เป็นวันสาธกด้านมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ เพื่อปกป้องและส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ทั่วโลก

**วันสาธกด้านภาษาโซนิงเก
(International Day of the Soninke language)**

ที่ประชุมมีมติประกาศให้วันที่ 25 กันยายนของทุกปี เป็นวันสาธกด้านภาษาโซนิงเก โดยตระหนักถึงบทบาทภาษาโซนิงเกของชนพื้นเมืองแอฟริกาใต้ที่จะช่วยส่งเสริมคุณค่าสาธกด้านความสามัคคีและสันติภาพ ซึ่งถือได้ว่าเป็นเครื่องมือในการเสริมสร้างความสมานฉันท์ระหว่างประชาชนและประเทศ รวมทั้งเป็นภาษาพูดในหลายประเทศและมีการยอมรับจากนอกเขตแดนของแอฟริกา

มองผ่านเลนส์

การประชุมคณะกรรมการบริหารของยูเนสโก ครั้งที่ 217

โดย ดร.สริญนพัชร์ ธรรมบุศย์¹

ประเทศไทยได้รับการเลือกตั้งให้เป็นหนึ่งในตัวแทนจากกลุ่มการเลือกตั้ง (Electoral Group) ของภูมิภาคเอเชียและแปซิฟิก เพื่อเข้าร่วมเป็นสมาชิกในคณะกรรมการบริหารของยูเนสโก (UNESCO Executive Board) ซึ่งผ่านการรับรองข้อติจากที่ประชุมสมัชชาสามัญของยูเนสโก ครั้งที่ 40 (40th Session of UNESCO General Conference) เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2562 วาระ 4 ปี (พ.ศ. 2562 - 2566) โดยมีจำนวนประเทศสมาชิกรวม 58 ประเทศ ทั้งนี้ ประเทศไทยได้เข้าร่วมในการประชุมคณะกรรมการบริหารของยูเนสโก ครั้งที่ 217 เมื่อเดือนตุลาคม 2566 นับเป็นวาระที่ 4 ของการเป็นสมาชิกในคณะกรรมการบริหารฯ

หน้าที่ของคณะกรรมการบริหารของยูเนสโก คือ การให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และพิจารณา วาระที่เกี่ยวข้องกับการบริหารขององค์การ การดำเนินโครงการ แลงบประมาณของยูเนสโก

¹ นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการ

รูปแบบการประชุมคณะกรรมการบริหารของยูเนสโก กำหนดจัดขึ้นปีละ 2 ครั้ง ประกอบด้วย

- 1) การประชุมเต็มคณะ (Plenary)
- 2) การประชุมคณะกรรมการด้านโครงการและความร่วมมือต่างประเทศ (Programme and External Relations Commission - PX)
- 3) การประชุมคณะกรรมการด้านงบประมาณและการบริหาร (Financial and Administrative Commission - FA)
- 4) การประชุมร่วมระหว่างคณะกรรมการ PX และ FA (PX and FA Commissions - Joint)
- 5) การประชุมคณะกรรมการด้านอนุสัญญาและข้อเสนอแนะ (Committee on Conventions and Recommendations - CR)
- 6) การประชุมอื่น ๆ ได้แก่ การประชุมคณะกรรมการพิเศษ (Special Committee - SP) และการประชุมคณะกรรมการด้านหุ้นส่วนความร่วมมือที่มีใช้ภาครัฐ (Committee on Non-Governmental Partners - NGP)

การประชุมคณะกรรมการบริหาร ของยูเนสโก ครั้งที่ 217

การประชุมคณะกรรมการบริหารของยูเนสโก ครั้งที่ 217 (217th Session of UNESCO Executive Board) จัดขึ้นในระหว่างวันที่ 9 - 18 ตุลาคม 2566 ณ สำนักงานใหญ่องค์การยูเนสโก กรุงปารีส สาธารณรัฐฝรั่งเศส โดยมี Ms. Audrey Azoulay ผู้อำนวยการใหญ่องค์การยูเนสโก เป็นประธานในพิธีเปิด และ Ms. Tamara Rastovac Siamashivili (รัฐลิเบีย) เป็นประธานการประชุมฯ

นาณวิสัยทัศน์ของประเทศสมาชิก ต่อการดำเนินงานภายใต้กรอบยูเนสโก

คณะกรรมการบริหารของยูเนสโกพร้อมสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจและข้อริเริ่มของยูเนสโกทั้ง 5 สาขาในด้านการศึกษา วิทยาศาสตร์ สังคมศาสตร์ วัฒนธรรม และสื่อสารมวลชน ส่งการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเน้นการดำเนินความร่วมมืออย่างใกล้ชิดกับยูเนสโก ที่ครอบคลุมในประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

- * การพลิกโฉมการศึกษาด้วยระบบดิจิทัล การประยุกต์ใช้ AI การเรียนรู้ด้วยระบบดิจิทัล การเตรียมแพลตฟอร์มดิจิทัลผ่านระบบออนไลน์
- * การเพิ่มงบประมาณเพื่อสันติภาพศึกษา ความเสมอภาคทางเพศและกลุ่มผู้ด้อยโอกาส การสร้างความเท่าเทียมในสังคม (Inclusive society) ความเสมอภาคในการจัดการศึกษาโดยไม่ทิ้งใครไว้ข้างหลัง การมีส่วนร่วมของเยาวชนและการศึกษาของเยาวชนในอนาคต การจัดการศึกษาทางเทคนิคอาชีวศึกษาและการฝึกอบรม (Technical and Vocational Education and Training: TVET) การส่งเสริมบทบาทของเครือข่ายสถานศึกษา ASPnet ในแผนงานด้านการศึกษาของยูเนสโก การเพิ่มการลงทุนด้านงบประมาณทางการศึกษาเพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิต
- * การปกป้องสิทธิมนุษยชน การส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงออกและสื่อ
- * การเตรียมพร้อมรับมือกับผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและภัยพิบัติทางธรรมชาติ การอนุรักษ์แหล่งมรดกทางวัฒนธรรมของโลกและเขตพื้นที่สงวนชีวมณฑล การเสริมสร้างความเข้มแข็งของยูเนสโกด้านสมุทรศาสตร์
- * การส่งเสริมยุทธศาสตร์การดำเนินงานในกลุ่มประเทศกำลังพัฒนาที่เป็นหมู่เกาะขนาดเล็ก (Small Island Developing States: SIDS) การให้ความสำคัญกับกลุ่มประเทศแอฟริกา
- * การจัดสรรงบประมาณอย่างสมดุลของสำนักงานใหญ่องค์การยูเนสโกและสำนักงานระดับภูมิภาค การสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันเพื่อสันติภาพในสังคม การเร่งสร้างหุ้นส่วนความร่วมมือในระบบสหประชาชาติ การให้ความสำคัญกับระบบพหุภาคีนิยม (Multilateralism) ของยูเนสโก และสหประชาชาติ การสร้างความเข้มแข็งของชาติในระยะยาว การสนับสนุนบทบาทเชิงรุกของยูเนสโกในการดำเนินงานตามแผนงานเร่งด่วน

สู่ SDGs 2030 : ไทยสนับสนุนบทบาทยูเนสโก และพร้อมขับเคลื่อนการดำเนินงาน

ประเทศไทยสนับสนุนการดำเนินงานและข้อริเริ่มของยูเนสโกเพื่อบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน เป้าหมายที่ 4 - าระการศึกษ 2030 (SDG 4 – Education 2030) โดยเฉพาะการจัดตั้งศูนย์กลางการรวบรวมความรู้ เป้าหมายที่ 4 (SDG 4 Knowledge Hub) ถือเป็นแพลตฟอร์มสำคัญที่เอื้อโอกาสให้แก่ประเทศสมาชิกได้แบ่งปันแนวทางปฏิบัติที่ดีในการดำเนินงานตามข้อพันธกิจสู่การพลิกโฉมการศึกษา รวมทั้งการตระหนักถึงความจำเป็นในการกำหนดตัวชี้วัดระดับโลกเพิ่มเติม เพื่อติดตามความก้าวหน้าของเป้าหมายที่ 4 ซึ่งเป็นผลสืบเนื่องจากการประชุมระดับผู้นำด้วยการพลิกโฉมการศึกษา (Transforming Education Summit: TES) โดยจะต้องมีการนำตัวชี้วัดดังกล่าวไปรวมไว้ในแผนที่นำทางของประเทศเพื่อติดตามการดำเนินงานตามเป้าหมายที่ 4 (SDG 4 National Roadmap) ตลอดจนการส่งเสริมข้อริเริ่มของยูเนสโกในการจัดทำตัวชี้วัดในเรื่องหุ้นส่วนความร่วมมือด้านการศึกษาสีเขียว (Greening Education Partnership: GEP) ซึ่งมีความสำคัญต่อการจัดการกับประเด็นวิกฤตโลกร้อนในปัจจุบัน

ในแง่ของทักษะอาชีพและการจ้างงาน เป้าหมายย่อยที่ 4.4 ประเทศไทยพร้อมสนับสนุนการเสริมสร้างความเข้มแข็งของสถาบันการศึกษาและฝึกอบรมทางเทคนิคและอาชีวศึกษาภายในเครือข่าย UNESCO UNEVOC (Technical and Vocational Education and Training (TVET) Institutions) โดยช่วง 2 ปีที่ผ่านมา UNESCO UNEVOC ได้ดำเนินงานที่มุ่งเสริมสร้างความร่วมมือด้าน TVET ซึ่งจำเป็นต่อการส่งเสริมทักษะท่ามกลางการเปลี่ยนแปลงของโลก ทั้งนี้ การรวบรวมฐานข้อมูลเกี่ยวกับ TVET จากผู้ที่ดำเนินงานทั้งในระดับปฏิบัติการ นักวิจัย และผู้เชี่ยวชาญ จะทำให้เกิดการแลกเปลี่ยนข้อมูลองค์ความรู้และแนวปฏิบัติที่ดี สิ่งสำคัญประการหนึ่ง คือ การเสริมสร้างแรงงานในอนาคตที่ตอบสนองต่อความต้องการของประเทศและตลาดโลก การส่งเสริมทักษะที่จำเป็นในศตวรรษที่ 21 เพื่อพัฒนาสมรรถนะครูให้สามารถเตรียมพร้อมสู่โลกแห่งการทำงาน และการยกระดับความสัมพันธ์ของเครือข่ายกับเครือข่ายอื่นที่มีอยู่แล้ว อาทิ เครือข่ายสถานศึกษาเพื่อความเข้าใจอันดีระหว่างชาติของยูเนสโก (UNESCO Associated Schools Network: ASPnet) และ UNITWIN/UNESCO Chairs เป็นต้น

บทบาทนำและพลังของเยาวชนเป็นอีกหนึ่งประเด็นหลักสู่การบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยประเทศไทยสนับสนุนข้อริเริ่มของยูเนสโกในการจัดตั้งยุวทูตของเครือข่ายสถานศึกษา ASPnet (Young Ambassador) เพื่อส่งเสริมความเข้าใจและความร่วมมือระหว่างชาติด้านการศึกษาและวัฒนธรรมรวมทั้งเสริมสร้างภาพลักษณ์ของเครือข่ายที่จะทำให้เกิดการดำเนินงานเกิดผลสำเร็จเป็นที่ประจักษ์มากยิ่งขึ้น ประเทศไทยคำนึงถึงการใช้ประโยชน์จากเครือข่ายของโรงเรียนที่จะเปิดโอกาสให้กับครูและนักเรียนได้สามารถจัดการกับประเด็นปัญหาในระดับท้องถิ่น ระดับชาติและระดับโลก ทั้งนี้ การช่วยเหลือของเครือข่ายในการแสวงหาแนวทางแก้ไขจะเป็นการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของโรงเรียนในการสร้างความตระหนักและการรักษาไว้ซึ่งคุณค่าของมนุษย์และการปกป้องโลก ซึ่งจะเป็นการเสริมสร้างศักยภาพของเครือข่ายในการส่งเสริมภาพลักษณ์ของยูเนสโก โดยเอื้อให้เยาวชนได้มีโอกาสลงมือปฏิบัติจริงเพื่อจัดการกับประเด็นท้าทายภายในชุมชนของโรงเรียน

การสนับสนุนโภชนาการที่เหมาะสม

ในโรงเรียนด้านการศึกษาพิเศษ
สำหรับเด็กสมาธิสั้น
และเด็กที่มีความพิการ
ด้านสติปัญญา (ดาวน์ซินโดรม)
ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

โดย เบญจพร มรรยาทอ่อน¹
กฤษณา นวพันธ์พิมล²

ผลกระทบของโภชนาการที่ไม่เหมาะสมสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ เช่น เด็กที่มีโรคสมาธิสั้น (Attention Deficit Hyperactivity Disorder: ADHD) และเด็กดาวน์ซินโดรม (Down Syndrome: DS) เป็นต้น สามารถนำไปสู่การเจริญเติบโตที่ไม่สมบูรณ์ในเรื่องของระบบประสาท สุขภาพกระดูก การมีส่วนร่วมในสังคม และการใช้ประโยชน์จากการดูแลสุขภาพ ดังนั้น ศูนย์ซีมีโอเซ็นจึงได้ร่วมมือกับศูนย์ซีมีโอเรคฟอน ศูนย์ซีมีโอเซ็ด ศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยเวชศาสตร์เขตร้อนและสาธารณสุขของซีมีโอ ประเทศมาเลเซีย กระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย และ International Medical University Malaysia ดำเนินการสำรวจสถานะทางเศรษฐกิจและสังคม โภชนาการ และการควบคุมอาหารของเด็กสมาธิสั้น และเด็กดาวน์ซินโดรมจำนวน 284 คน ของโรงเรียนรัฐบาลด้านการศึกษาพิเศษในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และสถาบันเอกชนใน สเปน. ลาว เกี่ยวกับการสนับสนุนโภชนาการที่เหมาะสมในโรงเรียนของภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

ทั้งนี้ ผลการศึกษาพบว่า ภาวะแคระแกร็น โรคผอมแห้ง น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ และน้ำหนักที่เกินเกณฑ์ของเด็กข้างต้น มีสาเหตุมาจากปัญหาอาหารและการกิน และการได้รับพลังงานและสารอาหารที่ไม่เพียงพอจากผัก ผลไม้ และนม ในขณะที่เดียวกัน คู่มือโภชนาการระดับชาติของประเทศส่วนใหญ่ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ยังแสดงให้เห็นถึงปัญหาในเรื่องการขาดสารอาหาร และโภชนาการของประชากร นอกจากนี้ ข้อเสนอเชิงนโยบาย ได้ให้ความสำคัญกับความจำเป็นของรัฐบาล โดยเฉพาะกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข ในการร่วมกันดำเนินงานด้านโภชนาการ เพื่อพัฒนาภาวะทางโภชนาการ และประกันสุขภาพที่เหมาะสมสำหรับเด็กสมาธิสั้น และเด็กดาวน์ซินโดรม

¹ นักวิทยาศาสตร์ ชำนาญการ

² ผู้อำนวยการกลุ่มความร่วมมือระดับภูมิภาค

บทนำ

โรคสมาธิสั้น เป็นโรคที่เกี่ยวข้องกับระบบประสาทและพฤติกรรม ซึ่งทำให้วัยเด็กมีพฤติกรรมซุกซน ไม่อยู่นิ่ง ขาดความยับยั้งชั่งใจ และ/หรือไม่มีสมาธิจดจ่อกับสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่เหมาะสมกับแต่ละช่วงวัยของเด็ก ทั้งนี้ โรคสมาธิสั้นส่งผลกระทบต่อความคิด วิชาการ พฤติกรรม อารมณ์ และการแสดงออกในสังคม สำหรับโรคดาวน์ซินโดรม คือความผิดปกติของพันธุกรรม ซึ่งเกี่ยวข้องกับความบกพร่องทางสติปัญญา มีพัฒนาการด้านสุขภาพที่ช้า และลักษณะด้านร่างกายที่มีลักษณะใบหน้าเฉพาะที่แตกต่างจากบุคคลปกติทั่วไป โดยมีสาเหตุจากความผิดปกติของโครโมโซมในสเปิร์มหรือไข่ก่อนมีการปฏิสนธิ โดยจะมีโครโมโซมแท่งที่ 21 เกินมา 1 แท่ง

ประมาณร้อยละ 5 - 10 ของเด็กและวัยรุ่น และร้อยละ 3 - 6 ของผู้ใหญ่ทั่วโลกมีภาวะโรคสมาธิสั้น ทั้งนี้ ในประเทศไทย ความชุกของโรคสมาธิสั้นมีประมาณร้อยละ 1.6 - 4.6 ซึ่งเด็กผู้ชายเป็นโรคสมาธิสั้นมากกว่าเด็กผู้หญิงประมาณ 3 - 4 เท่า สำหรับอัตราการเกิดของเด็กที่เป็นดาวน์ซินโดรมทั่วโลกมีประมาณ 1 ใน 700 ถึง 1,100 คน นอกจากนี้ ในแต่ละปีเด็กประมาณ 3,000 ถึง 6,000 คน เกิดมาพร้อมกับโรคดาวน์ซินโดรม ทั้งนี้ ในประเทศไทย ภาวะดาวน์ซินโดรมของทารกที่เกิดในโรงพยาบาลในปี 2562 คือ 1.25:1000 ของการเกิด และความชุกของโรคดาวน์ซินโดรมในประเทศไทยอินโดนีเซียเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 0.12 ในปี 2553 เป็นร้อยละ 0.21 ในปี 2561

ปัญหาด้านโภชนาการ

รูปแบบและความยากในการรับประทานอาหาร จากมุมมองด้านโภชนาการและสรีรวิทยา เด็กที่ได้รับการวินิจฉัยว่าเป็นโรคสมาธิสั้นมีแนวโน้มที่มีรูปแบบการรับประทานอาหารที่ผิดปกติ ซึ่งนำไปสู่ความผิดปกติทางร่างกายในอนาคต นอกจากนี้ทารกและเด็กที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมจะประสบกับความยากในการรับประทานอาหารและการดื่ม รวมทั้งการกลืน

2 น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ผู้ป่วยที่เป็นโรคสมาธิสั้นจะมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ร้อยละ 4.0 - 6.7 และมีความเสี่ยงที่จะมีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์มากกว่า 1.6 เท่า โดยเฉพาะกรณีรักษาด้วยยา

3 น้ำหนักเกินเกณฑ์ หนึ่งในโรคที่เกิดพร้อมกับโรคสมาธิสั้น คือโรคอ้วน ซึ่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นทีละน้อย โรคสมาธิสั้นสามารถนำไปสู่ความบกพร่องของความสมดุลระหว่างพลังงานที่รับเข้าไปและออกมา โดยมีอิทธิพลกับกิจกรรมทางร่างกาย กระบวนการเผาผลาญอาหาร และพฤติกรรมการรับประทานอาหาร

4 การขาดสารอาหาร เด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้นมีความเสี่ยงที่จะมีภาวะการขาดสารอาหาร เนื่องจากการจะรับประทานอาหารในแต่ละมื้อต้องใช้สมาธิจดจ่อ สำหรับเด็กที่เป็นดาวน์ซินโดรมพบว่ามีสารโภชนาการมากขึ้น และเกิดภาวะโรคอ้วน เนื่องจากมีการพัฒนาทางเลือก และมีอิสระมากขึ้นในการรับประทานอาหาร

การค้นพบสำคัญเกี่ยวกับสัดส่วนทางร่างกายและการควบคุมอาหารของเด็กสมาธิสั้น และเด็กดาวน์ซินโดรม ในประเทศมาเลเซีย อินโดนีเซีย และ สเปน, ลาว

เด็กส่วนใหญ่ที่มีสมาธิสั้นมักเป็นเด็กผู้ชาย ในขณะที่สัดส่วนของโรคดาวน์ซินโดรมของเด็กผู้หญิง และเด็กผู้ชาย จะมีจำนวนเท่า ๆ กัน เด็กสมาธิสั้น และเด็กดาวน์ซินโดรมส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในพื้นที่ตัวเมือง (ร้อยละ 84.2) โดยมีแม่เป็นผู้ดูแล (ร้อยละ 71.8)

ภาวะแคะแกร็น น้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ ผอมแห้ง และน้ำหนักเกินเกณฑ์

เป็นปัญหาทางโภชนาการที่เด็กสมาธิสั้นและเด็กดาวน์ซินโดรมต้องเผชิญ ภาวะแคะแกร็น เป็นปัญหาโภชนาการที่พบได้มากในเด็กสมาธิสั้น (ร้อยละ 54.9) และเด็กดาวน์ซินโดรม (ร้อยละ 20.6) เด็กที่มีภาวะดาวน์ซินโดรมมักมีภาวะผอมแห้ง (ร้อยละ 7.5) เมื่อเทียบกับเด็กที่มีโรคสมาธิสั้น (ร้อยละ 19.6) ซึ่งมีความเกี่ยวข้องกับส่วนสูงของเด็กด้วย ภาวะน้ำหนักเกินเกณฑ์ ยังเป็นปัญหาที่สำคัญ ซึ่งมีความชุกในภาพรวมถึงร้อยละ 24.7

การได้รับพลังงานไม่เพียงพอ ขาดสารอาหารที่จำเป็นต่อร่างกาย รวมทั้งผลไม้ ผัก และนม

เด็กสมาธิสั้นและเด็กดาวน์ซินโดรมส่วนใหญ่สามารถรับประทานอาหารได้ด้วยตัวเอง อย่างไรก็ตาม เด็กดาวน์ซินโดรม (ร้อยละ 13.0) ต้องได้รับความช่วยเหลือระหว่างรับประทานอาหารมากกว่าเด็กที่เป็นโรคสมาธิสั้น (ร้อยละ 2.8) ทั้งนี้ เด็กยังได้รับปริมาณพลังงานที่ไม่เหมาะสม รวมทั้งได้รับสารอาหารจากผลไม้ ผัก และนมที่ไม่เพียงพอ ขณะเดียวกันก็ได้รับปริมาณโปรตีนที่สูง โดยในภาพรวม ปัญหาการเลือกรับประทานอาหาร ฟัน และการกลืนอาหารที่ไม่ได้ดียังเหมาะสม เป็นปัญหาหลักด้านโภชนาการของเด็กสมาธิสั้น และเด็กดาวน์ซินโดรม

ข้อเสนอแนะด้านนโยบาย

1

การพัฒนาคู่มือโภชนาการระดับชาติสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

กระทรวงสาธารณสุขและกระทรวงศึกษาธิการของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ควรร่วมมือกันในการพัฒนาคู่มือโภชนาการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ รวมทั้งเด็กสมาธิสั้น และเด็กดาวน์ซินโดรม ตลอดจนปรับปรุงคู่มือโภชนาการระดับชาติที่มีอยู่ให้ครอบคลุมในเรื่องเด็กที่มีความต้องการพิเศษด้วย ทั้งนี้ โรงเรียนด้านการศึกษาพิเศษสามารถนำคู่มือดังกล่าวไปใช้เพื่อส่งเสริมหน้าที่และความรับผิดชอบ ซึ่งเป็นการประกันว่า นักเรียนจะได้รับการดูแลที่เหมาะสมในเรื่องการมีโภชนาการที่ดี นอกจากนี้ โรงเรียนยังสามารถนำคู่มือข้างต้นไปใช้เป็นส่วนหนึ่งในการประเมินผล และเป็นตัวชี้วัดการรับรองคุณภาพการศึกษา

2

การประเมินโภชนาการในโรงเรียนอย่างสม่ำเสมอ เพื่อจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การดำเนินการประเมินผลด้านโภชนาการประจำปีสำหรับเด็กในโรงเรียนด้านการศึกษาพิเศษในเรื่องการเจริญเติบโต (น้ำหนัก ความสูง และดัชนีมวลกาย) และปัญหาการกิน จะเป็นการพิจารณาในเบื้องต้นเกี่ยวกับสุขภาพและโภชนาการ รวมทั้งการดำเนินงานช่วยเหลือเด็กอย่างเหมาะสม โดยการประเมินผลสามารถดำเนินการ ในรูปแบบความร่วมมือระหว่างกระทรวงศึกษาธิการ กระทรวงสาธารณสุข และรัฐบาลท้องถิ่นในระดับต่าง ๆ ซึ่งเป็นที่ตั้งของโรงเรียนด้านการศึกษาพิเศษ ทั้งนี้ การประเมินผลข้างต้นสามารถจัดทำในรูปแบบนโยบายที่แยกกันหรือเป็นส่วนหนึ่งของคู่มือโภชนาการระดับชาติ

3

การพัฒนาฐานข้อมูลระดับชาติเกี่ยวกับการจัดการศึกษาให้กับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ การพัฒนาและรักษาฐานข้อมูลระดับชาติเกี่ยวกับเด็กสมาธิสั้น และเด็กดาวน์ซินโดรม ในโรงเรียน ที่ประกอบด้วยข้อมูลด้านสุขภาพและโภชนาการ เป็นสิ่งจำเป็นในการพิจารณาช่วยเหลือเด็กและอำนวยความสะดวกในการตรวจสอบ และประเมินผลความก้าวหน้าด้านโภชนาการของเด็ก โดยฐานข้อมูลนี้สามารถนำไปใช้เป็นฐานข้อมูลสำหรับการวางแผนการดำเนินงานในอนาคต การจัดสรรงบประมาณ รวมทั้งการพิจารณาและปรับปรุงนโยบาย นอกจากนี้ ควรมีการร่วมมือกันระหว่างกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุขผ่านทางสำนักงานในอำเภอ/เมือง และจังหวัด

4

การบูรณาการเรื่องโภชนาการสำหรับหลักสูตรการศึกษาพิเศษในระดับปริญาตรีและโรงเรียน ด้านการศึกษาพิเศษ

แนวคิดและหลักการพื้นฐานด้านโภชนาการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ ควรมีการบูรณาการเรื่องโภชนาการในหลักสูตรการศึกษาพิเศษของมหาวิทยาลัย และวิทยาลัย ซึ่งจะสามารถทำให้ครูด้านการศึกษาพิเศษมีศักยภาพ ได้รับความเข้าใจเรื่องโภชนาการสำหรับเด็กพิเศษอย่างเต็มที่ รวมทั้งมีการริเริ่มกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับโภชนาการในหลักสูตรของโรงเรียนด้านการศึกษาพิเศษ เพื่อให้เด็กที่มีความต้องการพิเศษมีโอกาสได้รับการจ้างงานในที่สุด

5

การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมอย่างต่อเนื่องและการเสริมสร้างศักยภาพด้านโภชนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษ

การพัฒนาโมดูลการฝึกอบรมด้านการประมวลผล การจัดการ การติดตาม และการประเมินผล เรื่องโภชนาการสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่อง และการเสริมสร้างศักยภาพของครูและผู้ปกครองอย่างเป็นประจำ เป็นสิ่งจำเป็นในการเป็นแนวทางให้โรงเรียนด้านการศึกษาพิเศษในชุมชนสามารถจัดการเรื่องโภชนาการของนักเรียนได้อย่างเหมาะสม รัฐบาลอาจจะดำเนินการพัฒนาโมดูลและเสริมสร้างศักยภาพของครูผ่านทางกระทรวงศึกษาธิการและกระทรวงสาธารณสุข หรือใช้ความชำนาญ และการบริการของสถาบันการศึกษาและหน่วยงานวิชาชีพด้านโภชนาการ ซึ่งสถาบันและหน่วยงานดังกล่าวจะต้องได้รับการรับรองโดยรัฐบาลในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างศักยภาพของครู เพื่อประกันในเรื่องมาตรฐานโมดูลการฝึกอบรม

การสร้างสภาพแวดล้อมเพื่อการมีสุขภาพที่ดีในโรงเรียนด้านการศึกษาพิเศษ

โรงเรียนหรือสถาบันด้านการศึกษาพิเศษสำหรับเด็กสมาธิสั้น และเด็กดาวน์ซินโดรม จำเป็นต้องมีการสร้างสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการกินเพื่อสุขภาพ และกิจกรรมทางกายภาพ เพื่อให้ความสำคัญกับความจำเป็นด้านโภชนาการและการใช้ชีวิตที่ไม่เคลื่อนไหวของเด็กดังกล่าว อาหารที่ดีต่อสุขภาพ ได้แก่ ผัก ผลไม้ และนม ต้องมีการจัดเตรียมและให้เข้าถึงในศูนย์อาหารของโรงเรียน ในขณะเดียวกัน อาหารรัญพิชชัสดี และอาหารที่มีไขมันสูง รวมทั้งเครื่องดื่ม และขนมที่มีรสหวานควรจะมีน้อยลง อาหารทางเลือกที่มีส่วนประกอบซึ่งมีการดัดแปลง เช่น ข้าวต้มสามารถจัดหาให้กับเด็กที่มีความยากลำบากในการกินและการเคี้ยวอาหาร ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการ และกระทรวงสาธารณสุขสามารถร่วมมือกันในการแนะนำ หรือส่งเสริมให้มีอาหารเสริม หรือโครงการจัดหาอาหารเสริมที่ได้รับการสนับสนุนจากภาคอุตสาหกรรมและชุมชน นอกจากนี้ การไปเยี่ยมโรงเรียนทุกปี โดยผู้เชี่ยวชาญด้านโภชนาการ หรือนักโภชนาการคลินิกจะช่วยให้นักการศึกษาจัดการกับปัญหาด้านโภชนาการได้

การสนับสนุนงานวิจัยอย่างต่อเนื่อง

รัฐบาลสามารถสนับสนุนหรือจัดหาเงินทุนสำหรับการวิจัยด้านภาวะโภชนาการของเด็กที่มีความต้องการพิเศษอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะในเรื่องการวัดขนาดของร่างกาย และพฤติกรรมในการควบคุมอาหาร การจัดหาอาหารเพื่อสุขภาพ วิธีการและยุทธศาสตร์ในการประกันการเข้าถึงอาหารที่ตรงกับความต้องการด้านโภชนาการของเด็ก รวมทั้งส่งเสริมความปลอดภัย และการควบคุมอาหารเพื่อสุขภาพที่มีความหลากหลาย

ADHD AND EATING RIGHT

Nutrition for ADHD

Brain Healthy Foods That Enhance Memory

โครงการวิจัย ICC Research Project: 'Advocating Proper Nutrition in Special Education Schools for Children with ADHD and Down Syndrome in Southeast Asia' เกิดขึ้นโดยความร่วมมือระหว่างศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยการจัดการศึกษาพิเศษของซีมีโอ (SEAMEO SEN-ซีมีโอเซ็น) ประเทศมาเลเซีย ศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยอาหารและโภชนาการของซีมีโอ (SEAMEO RECFON-ซีมีโอเรคฟอน) สาธารณรัฐอินโดนีเซีย ศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยการพัฒนาการศึกษาในชุมชนของซีมีโอ (SEAMEO CED-ซีมีโอเซ็ด) สปป. ลาว ศูนย์ระดับภูมิภาคว่าด้วยเวชศาสตร์เขตร้อนและสาธารณสุขของซีมีโอ ประเทศมาเลเซีย (SEAMEO TROPED Malaysia - ซีมีโอทรอปเมด มาเลเซีย) แผนกการศึกษาพิเศษ กระทรวงศึกษาธิการมาเลเซีย และ International Medical University Malaysia โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อประเมินสถานการณ์ด้านโภชนาการของเด็กสมาธิสั้น และเด็กที่มีความพิการด้านสติปัญญา (ดาวน์ซินโดรม) ในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ รวมทั้งเสนอแนะปริมาณอาหาร พลังงาน และสารอาหารที่เหมาะสมในการบริโภคสำหรับเด็กสมาธิสั้นและเด็กดาวน์ซินโดรม ซึ่งสอดคล้องกับนโยบายระดับชาติของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ตลอดจนจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบาย (Policy Brief) เพื่อเสริมสร้างการดำเนินงานตามนโยบายด้านโภชนาการระดับชาติสำหรับเด็กสมาธิสั้นและเด็กดาวน์ซินโดรม ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาสถานะด้านโภชนาการ และคุณภาพชีวิตของเด็กสมาธิสั้นและเด็กดาวน์ซินโดรม ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือและการมีส่วนร่วมระหว่างนักการศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน และภาคอุตสาหกรรม เพื่อปรับปรุงโภชนาการให้กับเด็กจัดหาสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมแก่การเรียนรู้ และสร้างสุขภาพที่แข็งแรงให้แก่เด็ก

ส่องความก้าวหน้าด้านการศึกษา **และ** เทคโนโลยี ในการประชุม Bett Asia 2023

โดย รัชนิก พงศ์อุดม¹

ภัลลศรี ศิริประภา²

ปัจจุบันปฏิเสธไม่ได้ว่า เทคโนโลยีและดิจิทัลเข้ามา
มีบทบาทในชีวิตประจำวันสูงมาก ทั้งเพื่อประโยชน์
ด้านการสื่อสาร ความรู้ และการพัฒนา เพื่อแก้ไข
ปัญหา ตอบสนองวิถีชีวิตคนในสังคมหลากหลายมิติ
รวมถึงความสะดวกสบายและความบันเทิง การพัฒนา
เทคโนโลยีแต่ละด้าน ต้องใช้ความรู้ที่หลากหลาย
เช่นเดียวกับเทคโนโลยีทางการศึกษา ซึ่งต้องมีการประยุกต์
ใช้ความรู้ด้านวิชาการ นวัตกรรม และวิธีการเพื่อให้ผู้เรียน
สามารถเข้าถึงความรู้และทักษะได้อย่างมีประสิทธิภาพ
ช่วงการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 เห็นได้ว่า มีความตื่นตัว
ในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการเรียนการสอนมากขึ้น
อย่างเห็นได้ชัด แม้ว่าจะเป็นช่วงโลกหลังยุคโควิด
(Post-COVID era) ก็ตาม วิถีชีวิต การทำงาน และ
การเรียนรู้ ก็ยังคงแตกต่างไปจากเดิม และมีแนวโน้ม
ที่จะพึ่งพาเทคโนโลยีมากยิ่งขึ้นไปอีก ดังนั้น นอกจาก
จะต้องก้าวให้ทันตามเทคโนโลยีแล้ว เราควรศึกษา
และพัฒนาการใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม
เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อการเรียนรู้
และการปรับตัวไปสู่โลกอนาคต

การประชุมด้านการศึกษาและเทคโนโลยีจัดโดยสหราชอาณาจักร British Education Training and Technology หรือชื่อย่อว่า Bett
เป็นมหกรรมด้านการศึกษาและเทคโนโลยีที่ยิ่งใหญ่ระดับโลก จัดขึ้นทุกปีทั้งที่กรุงลอนดอน (Bett UK) บราซิล (Bett Brazil) และประเทศ
ในภูมิภาคเอเชีย (Bett Asia) มีวัตถุประสงค์เพื่อรวบรวมนักวิชาการ และบุคลากรด้านเทคโนโลยีในแวดวงการศึกษา ในการนำเสนอ
และแลกเปลี่ยนความรู้ แนวปฏิบัติที่ดี และแนวคิดที่สร้างผลกระทบเชิงบวกต่ออนาคตทางการศึกษาและเทคโนโลยีในปีนี้ กระทรวงศึกษาธิการ
ร่วมกับรัฐบาลสหราชอาณาจักร ภายใต้การดำเนินงานของ Hyve Group และกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย

และนวัตกรรม เป็นเจ้าภาพจัดงาน Bett Asia 2023 เมื่อวันที่ 4 - 5 ตุลาคม 2566 ณ โรงแรม ดิ แอทธินี กรุงเทพมหานคร เป็นเวทีในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้
ด้านการศึกษาระดับภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกเพื่อร่วมแบ่งปันความรู้ ประสบการณ์
และแนวปฏิบัติที่ดีในการสร้างอนาคตและเทคโนโลยีทางการศึกษา รวมถึง
การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ภายใต้หัวข้อหลัก “Transforming Minds for
a Sustainable Future” เน้นการนำเสนอและอภิปรายที่ครอบคลุมการศึกษา
และเทคโนโลยี ได้แก่ (1) Innovation (2) Wellbeing (3) Diversity & Inclusion
และ (4) Sustainability ภายในงานประกอบด้วย การอภิปรายกลุ่มย่อย
แบ่งออกเป็น การศึกษาสายสามัญ (K12 Stream) การอุดมศึกษา (HE Stream)
และอาชีวศึกษา (TVET Stream) การนำเสนอแนวปฏิบัติที่ดีในภูมิภาคเอเชีย
และแปซิฟิก (Regional Showcase Stream) และการแสดงนิทรรศการ
เกี่ยวกับเทคโนโลยีทางการศึกษาของบริษัทไอทีชั้นนำทั่วโลก

¹ นักวิเทศสัมพันธ์ ข้าราชการพิเศษ

² ผู้อำนวยการความร่วมมือทวิภาคี

ทำไมจึงต้องปรับโฉมความคิดเพื่ออนาคตที่ยั่งยืน

การเปลี่ยนแปลงที่รวดเร็วด้านเทคโนโลยีได้กำหนดชีวิตรูปแบบใหม่ของผู้นในสังคมแล้ว เทคโนโลยีเหล่านี้ส่งผลอย่างไรต่อการศึกษาบ้าง ภายหลังจากการฟื้นตัวของการแพร่ระบาดโรคโควิด-19 ถึงเวลาแล้วที่จะต้องรวมการศึกษาและเทคโนโลยีให้เป็นหนึ่งเดียว เพื่อสร้างนวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีศักยภาพ ผลสัมฤทธิ์การเรียนรู้ที่ดีกว่า และอนาคตที่ยั่งยืนกว่า หลายประเทศในเอเชียต่างมียุทธศาสตร์ด้านการศึกษาเพื่อขับเคลื่อนวาระการพัฒนาที่ยั่งยืน

ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการ ดร. พิเชฐ โพธิ์ภักดี รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้กล่าวถึงนโยบายด้านการศึกษาในช่วงพิธีเปิดการประชุมว่า กระทรวงศึกษาธิการเห็นความสำคัญของบทบาทการศึกษาต่อการสร้างอนาคตที่ยั่งยืน ผวนกับความรู้ด้านเทคโนโลยีซึ่งจะช่วยให้ครูและนักเรียนเข้าถึงโอกาสและได้พัฒนาทักษะที่จำเป็นสำหรับศตวรรษที่ 21 รวมถึงการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 4 ทั้งนี้ กระทรวงศึกษาธิการมีความมุ่งมั่นในการส่งเสริมการศึกษาที่เท่าเทียม ตามนโยบายด้านการศึกษาของพลตำรวจเอก เพิ่มพูน ชิดชอบ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ดังคำขวัญ “เรียนดี มีความสุข” ที่ทั้งครูและนักเรียนมีความสุขแล้วก็จะส่งผลต่อการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพภายใต้สิ่งแวดล้อมที่ปลอดภัย นอกจากนี้ ยังตระหนักถึงการฟื้นฟูการศึกษาภายหลังการแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 ซึ่งจะเห็นว่าเทคโนโลยีมีผลกระทบต่องานด้านในทุกด้าน รวมถึงด้านการศึกษา รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการส่งเสริม

การพัฒนาเทคโนโลยีด้านการศึกษา และการพัฒนาศักยภาพครู การลดภาระครู เพื่อให้ครูสามารถพัฒนาตนเอง สร้างสรรค์งาน ลดความเครียด และสามารถทุ่มเทให้กับการเรียนการสอนได้ ดังนั้น จึงมีนโยบายที่จะจัดหาอุปกรณ์ด้านเทคโนโลยีให้กับครูและนักเรียน เพื่อให้สามารถเรียนรู้ได้ทุกที่ทุกเวลา อย่างไรก็ตาม ในขณะที่เทคโนโลยีมีความก้าวหน้าอย่างรวดเร็ว แต่สิ่งแวดล้อมกลับเสื่อมโทรมลงทุกวัน การศึกษาควรมีบทบาทในการปลูกฝังผู้เรียนให้ตระหนักถึงความเป็นพลเมืองโลก มีความรับผิดชอบ ต่อประเด็นปัญหาทางสังคม เช่น การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ภัยพิบัติ และการรักษาทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อช่วยให้สังคมเป็นสังคมที่มีคุณภาพและยั่งยืน

การปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีสุดล้ำและปัญญาประดิษฐ์ (AI)

Bett Asia 2023 มีการนำเสนอข้อมูลเทคโนโลยีด้านการศึกษาจากผู้บริหาร IT บริษัทชั้นนำระดับโลก โดยเฉพาะปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI ซึ่งไม่ใช่เรื่องใหม่อีกต่อไป การศึกษายุคใหม่ที่ต้องคิดใหม่ ทำใหม่ เพื่อนำ AI มาใช้แก้ไขปัญหาท้าทายด้านการศึกษา การวิจัย และการสร้างสิ่งแวดล้อมที่เป็นมิตร แนวโน้มด้านการศึกษาที่อาจจะเกิดขึ้นในอนาคต ผู้คนจะเรียนรู้จากหลายช่องทางและเข้าถึงข้อมูลข่าวสารได้อย่างเท่าเทียม Technology Disruption ที่เกิดจากความก้าวหน้าทางเทคโนโลยี โดยเฉพาะช่วงโควิด-19 ทำให้เราตระหนักถึงความไม่แน่นอนและคาดการณ์ไม่ได้ AI ถูกนำมาใช้เพื่อวิเคราะห์ฐานข้อมูลสำหรับใช้ในงานวิจัยหรืออื่น ๆ ลดภาระและเวลา มีความแม่นยำในระดับหนึ่ง อย่างไรก็ตาม ผู้เชี่ยวชาญจากบริษัท IT ชี้ว่า ได้ย้าถึงบทบาทของมนุษย์ในการเป็นผู้ใช้เทคโนโลยี ไม่ปล่อยให้เทคโนโลยีครอบงำเรา แต่ยังคงเปิดใจและมีความกระตือรือร้นที่จะเรียนรู้นวัตกรรมใหม่ ๆ นอกจากนี้ เทคโนโลยียังช่วยสร้างประสบการณ์และสิ่งแวดล้อมใหม่ ๆ สำหรับการเป็นพลเมืองโลก (Global Citizenship) และสังคมที่เป็นธรรมมากขึ้น ในภูมิภาคเอเชีย หลายประเทศได้นำเสนอการเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายด้านการศึกษา เพื่อรับมือกับ digitally transforming education ไปจนถึง AI การลดความเหลื่อมล้ำ

ในการเข้าถึงเทคโนโลยีทางการศึกษา การให้ความรู้แก่ผู้เรียนและบุคลากรเพื่อรู้เท่าทัน AI หรือ AI literacy เพื่อไม่ให้เข้าไปใช้ในทางที่ผิด นอกจากนี้ สื่อสังคมออนไลน์ หรือ social media ยังมีบทบาทโดดเด่นในการศึกษา โดยเป็นแหล่งข้อมูลความรู้ที่ผู้เรียน นักการศึกษา และสถาบันการศึกษาได้บรรจุเนื้อหาสำหรับเผยแพร่และเป็นช่องทางสื่อสารปฏิสัมพันธ์ นอกเหนือไปจากห้องเรียน ประเด็นที่ต้องคำนึงในเรื่องความปลอดภัย จำเป็นต้องพัฒนาผู้เรียนและบุคลากรให้มีความรู้และเป็นพลเมืองดิจิทัลที่มีความรับผิดชอบ (responsible digital citizens) ประกอบกับทักษะที่เข้มแข็งในการนำทิศทางการเรียนรู้ออนไลน์ในอนาคต

ทักษะที่จำเป็นกับตลาดแรงงานในอนาคต

วิวัฒนาการของเทคโนโลยีเป็นไปอย่างรวดเร็ว ทักษะด้านเทคโนโลยีเป็นสิ่งที่ต้องการของตลาดแรงงานและอุตสาหกรรมในอนาคต ดังนั้น ผู้เรียนจะต้องมีความพร้อมด้วยทักษะดังกล่าว รวมถึงการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาทักษะด้านอื่น ๆ ให้สอดคล้องกับงาน นอกจากนี้ ยังพบว่ามีปัญหาท้าทายที่ยังคงอยู่ และอาจขยายช่องว่างเพิ่มขึ้น เช่น อัตราการว่างงานที่สูงอย่างต่อเนื่อง อุปสรรคในการจ้างงานอันเนื่องจากการเลือกปฏิบัติต่อเพศหญิงและโอกาสการเข้าถึงการศึกษา ดังนั้น การเพิ่มและพัฒนาเพื่อยกระดับทักษะด้านดิจิทัลในภูมิภาคเอเชียอย่างทั่วถึงและเท่าเทียมจึงมีความสำคัญ เพื่อสร้างพลังให้เหล่าแรงงานได้มีการเพิ่มพูนศักยภาพและทักษะที่หลากหลาย อาชีวศึกษา รัฐบาล และภาคอุตสาหกรรมจะต้องมีความร่วมมือกันเพื่อสร้างแรงงานที่มีศักยภาพ คล่องตัว มีความยืดหยุ่นและตระหนักรู้ และสร้างวัฒนธรรมแห่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต

การศึกษาเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

องค์การสหประชาชาติกล่าวถึงการศึกษาว่า มีบทบาทในการขับเคลื่อนการแก้ไขปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสร้างโลกที่น่าอยู่ขึ้นสำหรับคนรุ่นต่อไป อย่างไรก็ตาม ปัญหาในภูมิภาคเอเชีย-แปซิฟิก คือ ภัยพิบัติรูปแบบใหม่และการโยกย้ายถิ่นฐานอันเนื่องมาจากสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อสิทธิทางการศึกษา ดังนั้น จึงมีการกล่าวถึงและเชื่อมโยงบทบาทของนักการศึกษาและโรงเรียนในชุมชนว่า ควรมีบทบาทอย่างไรในการแก้ไขประเด็นท้าทายนี้ ความพร้อมในการรับมือการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (climate resilience) ซึ่งต้องอาศัยความร่วมมือจากโรงเรียนและชุมชนในการตระหนักถึงบทบาทของเทคโนโลยี การพัฒนา และการดำเนินการด้านหลักสูตรเรื่องการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศให้เหมาะสมกับแต่ละท้องถิ่นและวัฒนธรรม สถาบันระดับอุดมศึกษาได้ส่งเสริมการสร้างนวัตกรรมเพื่อขับเคลื่อนการเปลี่ยนไปสู่สังคมยุคใหม่ และเตรียมผู้เรียนให้พร้อมสำหรับการเรียนรู้และวิถีชีวิตที่ยั่งยืน ทั้งนี้ สหประชาชาติเน้นย้ำว่าปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ คือ วิกฤตของโลกยุคนี้ จึงเป็นความรับผิดชอบระดับโลกในการสร้างระบบสังคมและเศรษฐกิจที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อมโดยเร็วที่สุด ดังนั้น เพื่อเตรียมความพร้อมกับการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ก็ต้องพัฒนาทักษะที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมด้วย (greening of skills development) การอาชีวศึกษาในปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะคำนึงถึงการพัฒนาทักษะผู้เรียนให้พร้อมที่จะเป็นแรงงานที่มีจิตสำนึกต่อสิ่งแวดล้อมเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ เยาวชนยังมีบทบาทในการเสริมสร้างศักยภาพเพื่อพร้อมรับความผันผวนของอนาคตในการทำงาน การเรียนรู้ และการใช้ชีวิต การประชุม Bett Asia 2023 ครั้งนี้ จึงจัดให้มีโครงการประกวด Bett Asia School Challenge สำหรับนักเรียนอายุ 7 – 17 ปี เพื่อเสนอแนวทางแก้ไขปัญหามาเพื่อบรรลุสู่เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนใน 3 หัวข้อ (แบ่งตามอายุ) ได้แก่ 1) Life Below Water 2) Life on Land และ 3) Climate Action เยาวชนที่ร่วมโครงการได้แสดงแนวคิดสร้างสรรค์ บูรณาการความรู้หลากหลายแขนง การใช้เทคโนโลยีเพื่อสร้างนวัตกรรม และมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาในระดับโลกร่วมกัน ถือเป็นการฝึกจิตสำนึกแก่เยาวชนให้มีความรับผิดชอบต่อฐานะพลเมืองโลก

เห็นได้ว่าการศึกษาในยุคปัจจุบันมีความเชื่อมโยงทั้งกับเทคโนโลยีและสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะเทคโนโลยีมีบทบาทมากกับการศึกษาแทบจะเรียกว่าเป็นการปฏิวัติด้านการศึกษาเลยทีเดียว นโยบายที่ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาด้านเทคโนโลยี การเสริมสร้างทักษะให้กับครูและบุคลากรมากขึ้น การสร้างเครือข่าย และชวนขยายติดตามความรู้ใหม่ ๆ เพื่อประยุกต์ใช้ให้เข้ากับสถานการณ์และสิ่งแวดล้อม อุปกรณ์เครื่องมือเทคโนโลยีดิจิทัลที่เกิดขึ้นใหม่ตอบสนองผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษา การคำนึงความปลอดภัยไซเบอร์ด้านการศึกษา (cybersecurity in education) และยังมีอีกหลายประเด็นท้าทายที่วงการศึกษจะต้องเรียนรู้เพื่อใช้ประโยชน์ในการพัฒนาทรัพยากรทางการศึกษาต่อไป

บันทึกการเดินทางและประสบการณ์ การเข้าร่วมโครงการ JENESYS ณ ประเทศญี่ปุ่น

人生は終わりのない旅である
"เพราะชีวิต...คือการเดินทาง"

โดย พิชญสุดา พลเสน¹
ภัสศรี ศิริประภา²

โครงการแลกเปลี่ยนเยาวชน ณ ประเทศญี่ปุ่น “JENESYS” ปี 2566 (Japan-East Asia Network for Students and Youths 2023) จัดขึ้นโดยศูนย์ความร่วมมือนานาชาติประเทศญี่ปุ่น (Japan International Cooperation Center - JICE) กระทรวงการต่างประเทศ ภายใต้หัวข้อ “เกษตรกรรม” (Thailand-Japan Agriculture Exchange for High School Students 2023) มีวัตถุประสงค์เพื่อเป็นโครงการความร่วมมือและแลกเปลี่ยนระหว่างประเทศในการถ่ายทอดเทคโนโลยี ความรู้ และประสบการณ์ของประเทศญี่ปุ่นให้กับเยาวชนทั่วโลกที่จะก้าวต่อไปเป็นผู้นำในอนาคต รวมทั้งส่งเสริมความรู้ความเข้าใจด้านการเมือง เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ และนโยบายทางการทูตญี่ปุ่นด้วย

ในช่วงกลางปี 2566 มีผู้แทนเยาวชนไทยผ่านการคัดเลือกให้เข้าร่วมโครงการจากสถานเอกอัครราชทูตญี่ปุ่นประจำประเทศไทย จำนวน ทั้งหมด 15 คน ประกอบด้วย นักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย จำนวน 4 คนที่ได้รับการคัดเลือกและเสนอชื่อโดยกระทรวงศึกษาธิการ นักศึกษาระดับอุดมศึกษา จำนวน 10 คนที่ได้รับการคัดเลือกและเสนอชื่อโดยกระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัย และนวัตกรรม พร้อมด้วย นางสาวพิชญสุดา พลเสน นักวิเทศสัมพันธ์ปฏิบัติการ สำนักความสัมพันธ์ ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ในฐานะเจ้าหน้าที่ ผู้ดูแลนักเรียน (Supervisor) ได้เดินทางไปเข้าร่วมกิจกรรมแลกเปลี่ยน เยาวชน ณ กรุงโตเกียวและจังหวัดชิซึโอกะ ประเทศญี่ปุ่น เมื่อวันที่ 5 – 12 กันยายน 2566 ที่ผ่านมา ร่วมกับ Miss Kobayashi Ayumi จาก International Exchange Department (JICE) เจ้าหน้าที่ผู้ดูแล โครงการชาวญี่ปุ่น

Share knowledge and experience.
For our world. For the future.
JAPAN INTERNATIONAL COOPERATION CENTER

¹ นักวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติการ

² ผู้อำนวยการกลุ่มความร่วมมือทวิภาคี

— คณะผู้แทนเยาวชนไทยได้เข้าร่วมกิจกรรม เยี่ยมชมสถานที่และศึกษาดูงานต่างๆ ได้แก่

1. พิพิธภัณฑ์กระดาษญี่ปุ่นโอซุ (Ozu Museum in Ozu Shoten Inc.)

ณ กรุงโตเกียว คณะผู้แทนเยาวชนไทยได้เยี่ยมชมกิจกรรมการทำกระดาษสา (Washi) ของญี่ปุ่นในรูปแบบดั้งเดิมจากกิ่งไม้และแก่นไม้ซึ่งเป็นกระดาษที่แม้จะมีสัมผัสที่บางเบา ทว่ามีความแข็งแรงทนทานมากกว่ากระดาษปกติทั่วไป สามารถใช้กระดาษสาเป็นพื้นที่รองรับการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ ภาพวาดและงานเขียนพู่กันญี่ปุ่นได้ อีกทั้งยังใช้กระดาษสาแปรรูปเป็นเส้นด้ายและเสื้อผ้า กรรมวิธีการทำกระดาษสดังกล่าว ใช้วิธีการจากธรรมชาติ เป็นมรดกทางวัฒนธรรมและภูมิปัญญาที่ชาวญี่ปุ่นภาคภูมิใจ มีประวัติความเป็นมายาวนานชั่วอายุคน และได้รับการยกย่องว่ามีชื่อเสียงในระดับโลก ในกิจกรรมนี้ได้รับของที่ระลึกเป็นที่คั่นหนังสือกระดาษวาชิด้วย

2. LEAF Factory Tokyo

เป็นโรงงานผลิตพืชผักโดยใช้แสงไฟ LED เทียมแบบครบวงจร โรงงานตั้งอยู่ในที่ร่ม จัดการปลูกพืชผักใบเขียวเพื่อการบริโภคแบบไร้ดิน ส่งขายในกรุงโตเกียวและ จังหวัดใกล้เคียง วิทยากรซึ่งเป็นวิศวกรการเกษตรและผู้บริหารโรงงานได้เล่า ให้ฟังว่า ทางโรงงานจะใช้แสงจากหลอดไฟ LED ในโรงปลูกผักทดแทนแสงอาทิตย์ จากธรรมชาติ ซึ่งแสงไฟ LED เทียมในแต่ละสีจะมีผลต่อการเจริญเติบโตของผัก อาทิ ทำให้ผักมีรสชาติกรอบอร่อย มีความสดยาวนานและมีสีที่สวยงาม สามารถ ปลูกรับประทานและส่งขายได้ในทุกฤดูกาลตลอดทั้งปี ซึ่งเมื่อพวกเราได้ลองชิมแล้ว ผักสลัดมีความสด กรอบ และรสชาติไม่ขมเลย

3. สมาคมแลกเปลี่ยนภาษาและวัฒนธรรมนานาชาตินาคาโนะ (Association for Nakano International Communication - ANIC)

เขตนาคาโนะ กรุงโตเกียว เป็นสมาคมส่วนกลางที่รับอาสาสมัครชาวญี่ปุ่น เพื่อเปิดสอนภาษาญี่ปุ่นให้กับชาวต่างชาติที่อาศัยอยู่ในประเทศญี่ปุ่นโดยไม่มี ค่าใช้จ่าย ได้รับการสนับสนุนงบประมาณในการดำเนินงานของสมาคม จากเทศบาลในเขตพื้นที่ โดยคณะผู้แทนเยาวชนไทยได้ร่วมแลกเปลี่ยน ประสบการณ์และพูดคุยกับอาสาสมัครผู้สอนชาวญี่ปุ่นและผู้เรียนจากประเทศอื่นๆ ทั้งในภูมิภาคเอเชียและยุโรป เกี่ยวกับการเรียนภาษาญี่ปุ่นสำหรับชาวต่างชาติ

4. บริษัท NTT Agri Technology จำกัด

เป็นบริษัทที่มีบทบาทในการนำเทคโนโลยีเข้ามาใช้ในการเกษตร อาทิ การควบคุมดูแลฟาร์มโรงเรือนผ่านระบบทางไกลโดยใช้กล้องหุ่นยนต์จำลอง เทคโนโลยีการควบคุมแบบ 5G การทำน้ำหมักชีวภาพจากพืชเพื่อการเกษตรกรรม โดยผ่านกรรมวิธีจากห้องปฏิบัติการทางวิทยาศาสตร์ที่ได้มาตรฐาน และการใช้เทคโนโลยีเพื่อปฏิบัติงานทดแทนแรงงานมนุษย์ในหลากหลายด้าน จนได้ผลลัพธ์ออกมาเป็นผลผลิตทางการเกษตรที่ตอบสนองความต้องการของตลาดได้อย่างมีคุณภาพ

5. คณะผู้แทนเยาวชนไทยได้มีโอกาสเดินทางโดยรถไฟความเร็วสูง (Shinkansen)

จากสถานีกลางโตเกียว สู่จังหวัดชิซึโอกะ ซึ่งตั้งอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงโตเกียว ใช้ระยะเวลาประมาณ 1 ชั่วโมง เพื่อเข้าเยี่ยมชมคารวะบุคคลสำคัญ และเยี่ยมชมสถานที่สำคัญต่าง ๆ ภายในจังหวัด

การเยี่ยมชมการระ Mr. Yoshiyuki Daicho รองนายกเทศมนตรี เมืองชิซึโอกะ ณ Shizuoka City Hall เพื่อแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับ จังหวัดชิซึโอกะ ซึ่งเป็นจังหวัดที่ตั้งของภูเขาไฟฟูจิยามา ภูเขาที่สูงที่สุดของญี่ปุ่น มีความสูง 3,776 เมตร ตั้งอยู่ระหว่างจังหวัดชิซึโอกะ และจังหวัดยามานาชิ ในปี ค.ศ. 2013 ภูเขาไฟฟูจิได้รับการจดทะเบียนเป็นมรดกโลกทางวัฒนธรรม ในฐานะเป็น “วัตถุแห่งศรัทธาและแหล่งที่มาของศิลปะ” อีกทั้งในจังหวัดชิซึโอกะ ยังมีวัด ศาลเจ้า อุทยานแห่งชาติ บ่อน้ำพุร้อน และน้ำตก ที่เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ และมรดกโลกทางวัฒนธรรมที่ชาวญี่ปุ่นภาคภูมิใจ และยังเป็นแหล่งส่งออกชาเขียวพร้อมทั้งอาหารทะเลอันดับ 1 ของญี่ปุ่นด้วย

6. สวนสตรอเบอรี่สด "Yamasan"

มีการปลูกสตรอเบอรี่ “คุโนะ” ในสวนที่ตั้งอยู่ติดกับชายทะเล ซึ่งมีทัศนียภาพร่มรื่น การมีลมทะเลพัดผ่านตลอดเวลาได้นำพาแร่ธาตุต่างๆ ที่สำคัญมาช่วยให้สตรอเบอรี่เจริญเติบโตงอกงามและมีรสชาติที่ดี ไฮไลท์สำคัญของสถานที่นี้ คือ การที่พวกเราได้ลองชิมรส Strawberry Kakigori แบบต้นตำรับ ซึ่งเป็นขนมหวานเย็นชื่นใจอันเลื่องชื่อของประเทศญี่ปุ่นด้วย

7. คณะเกษตรศาสตร์ มหาวิทยาลัยชิซึโอกะ (Faculty of Agriculture, Shizuoka University)

ซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยของรัฐที่มีชื่อเสียงด้านเทคโนโลยีเกษตรกรรมและการทดลอง
คณะผู้แทนเยาวชนได้ลงพื้นที่ศึกษาการปลูกส้มไร้เมล็ดและนวัตกรรมชะลอการร่วงโรย
ของดอกไม้ มีโอกาสแลกเปลี่ยนประสบการณ์และหารือเกี่ยวกับการเรียนด้านเกษตรกรรม
และภาษาญี่ปุ่น แลกเปลี่ยนวัฒนธรรมและของที่ระลึกระหว่างทั้งสองประเทศ
พร้อมรับประทานอาหารกลางวันร่วมกันกับคณบดีคณาจารย์มหาวิทยาลัยชิซึโอกะด้วย

8. กิจกรรม Homestay

ทำให้คณะผู้แทนเยาวชนได้สัมผัสการใช้ชีวิตแบบชาวญี่ปุ่นพื้นเมืองร่วมกับ
ครอบครัวอุปถัมภ์ชาวญี่ปุ่นเป็นระยะเวลา 3 วัน 2 คืน ณ หมู่บ้านเกษตรกร
เขตโกเทมบะ โดยมีผู้ดูแลจากกระทรวงศึกษาธิการไทยและศูนย์ความร่วมมือ
นานาชาติประเทศญี่ปุ่นติดตามดูแลความเรียบร้อยตลอดระยะเวลา
การเข้าร่วมกิจกรรม

幸せは心の中にある
"ความสุขอยู่หัวใจ"

การเข้าร่วมกิจกรรมและศึกษาดูงานในสถานที่ต่าง ๆ ที่กรุงโตเกียว และจังหวัดชิซึโอกะ ประเทศญี่ปุ่นในครั้งนี้ นับเป็นประสบการณ์ที่ดีและเป็นประโยชน์ต่อผู้เข้าร่วมโครงการทั้งเจ้าหน้าที่และคณะเยาวชนไทย ทำให้ได้รับความรู้และเรียนรู้สิ่งใหม่ ๆ อีกทั้งได้แลกเปลี่ยนประสบการณ์อันหลากหลายกับเพื่อนชาวต่างชาติ ซึ่งภายหลังการเยี่ยมชมและศึกษาดูงานต่าง ๆ แล้ว ผู้แทนเยาวชนไทยได้นำสิ่งที่ได้เรียนรู้จากการเข้าร่วมโครงการมาจัดทำแผนปฏิบัติการ (Action Plan) ที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริงในสถานศึกษาหรือชุมชนของตนเอง ดังนี้

1. นำหลักการทิ้งขยะและแยกขยะของประเทศญี่ปุ่นไปรณรงค์ปรับใช้ในสถานศึกษาของตนเอง
2. เมื่อได้พบเห็นบ้านเมืองในประเทศญี่ปุ่นที่มีการรักษาความสะอาดอย่างดีเยี่ยมผสมผสานกับวิถีชีวิตการรักษาสุขภาพโดยการวิ่งออกกำลังกายประจำช่วงเช้าและเย็นมาผนวกรวมกัน เยาวชนไทยผู้เข้าร่วมโครงการจึงได้หยิบยกเอาโครงการ Plogging = Jogging + Picking up คือการวิ่งออกกำลังกายพร้อมถุงพลาสติกเพื่อเก็บขยะในละแวกบ้านเรือนและชุมชน นอกจากจะได้ผลลัพธ์คือ การมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงแล้ว ยังได้ชุมชนและเมืองที่สะอาดอีกด้วย
3. การประชาสัมพันธ์แนะนำวัฒนธรรมญี่ปุ่นและโครงการ JENESYS ผ่านช่องทางประชาสัมพันธ์เสียงตามสายของโรงเรียนในตอนเช้า สัปดาห์ละ 1 ครั้ง

ในช่วงท้ายของโครงการ คณะผู้แทนเยาวชนไทยได้เข้าร่วมการประชุมรายงานผลและนำเสนอแผนปฏิบัติการดังกล่าวต่อผู้แทนจากกระทรวงการต่างประเทศญี่ปุ่น ศูนย์ความร่วมมือมีเอานานาชาติประเทศญี่ปุ่น (JICE) และผู้แทนจากสถานเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงโตเกียว ในงานวันปิดโครงการด้วย โดยผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการประเทศไทยได้กล่าวขอบคุณคณะผู้จัดงานที่เปิดโอกาสให้นักเรียนและนักศึกษาจากประเทศไทยได้เข้าร่วมโครงการแลกเปลี่ยนเยาวชน ณ ประเทศญี่ปุ่น ภายใต้วงศ์ “เกษตรกรรม” ซึ่งได้รับความรู้จากการศึกษาดูงานด้านการเกษตร และการใช้เทคโนโลยีเพื่อพัฒนาการปลูกพืชผักที่มีคุณภาพ พร้อมทั้งได้เรียนรู้สังคมและวัฒนธรรม วิถีชีวิตของชาวญี่ปุ่น ซึ่งเป็นประสบการณ์ที่ดียิ่งสำหรับเยาวชนไทยที่จะนำสิ่งที่ได้รับจากการเข้าร่วมกิจกรรมต่าง ๆ ในครั้งนี้ ไปถ่ายทอดและใช้ประโยชน์ในการต่อยอดกิจกรรม เพื่อดำเนินการในสถานศึกษาและชุมชนของตนเองในประเทศไทยได้ต่อไป

思い出は写真じゃなくて 気持ちなのかもしれない
"ความทรงจำไม่แค่เพียงภาพถ่าย แต่ชัดเจนในความรู้สึก"

การประชุมเยาวชน ขององค์การยูเนสโก ครั้งที่ 13

โดย วรพรต ยอดเพชร¹

งาน การประชุมเยาวชนครั้งที่ 13 ขององค์การยูเนสโก หรือ 13th UNESCO Youth Forum จัดขึ้นระหว่างวันที่ 14-15 พฤศจิกายน 2566 ระหว่างการประชุมใหญ่สามัญ ณ สำนักงานใหญ่ยูเนสโก ในกรุงปารีส งานประชุมเยาวชนจัดโดยส่วนงานภาคสังคมและมนุษยศาสตร์สำนักงานยูเนสโกปารีส โดยมีจุดประสงค์เพื่อเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการอภิปรายแบ่งปันข้อเสนอแนะและวิธีแก้ปัญหาเกี่ยวกับผลกระทบทางสังคมของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความจำเป็นในการบรรลุการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เท่าเทียมกันหรือ **Social Impacts of Climate Change and the need to achieve an equitable climate transition**

งานประชุมเยาวชนครั้งนี้ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ ได้คัดเลือกและมอบหมายให้ นายวรพรต ยอดเพชร เป็นตัวแทนเยาวชนไทยในงานครั้งนี้ร่วมกับตัวแทนเยาวชน 165 คน จาก 150 ประเทศโดยประมาณ ปัจจุบัน นายวรพรต อายุ 29 ปี ทำงานให้กับสำนักงานภูมิภาคของยูเนสโก ในกรุงเทพฯ ตำแหน่งผู้ช่วยเจ้าหน้าที่โครงการสังกัด ภาควิชาการศึกษา นายวรพรต มีประสบการณ์ทำงาน ด้านการศึกษาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และสนับสนุนสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่ยืดหยุ่น ต่อสภาพภูมิอากาศ

¹ ผู้ช่วยเจ้าหน้าที่โครงการภาคการศึกษา สำนักงานยูเนสโก กรุงเทพฯ

วันที่ 14 พฤศจิกายน งานเริ่มต้นด้วยพิธีเปิด ตามด้วยการกล่าวปราศรัยโดยยูเนสโก การสนทนาเชิงโต้ตอบระหว่างตัวแทนเยาวชนกับรัฐมนตรีเยาวชนหรือผู้กำหนดนโยบายกว่า 30 คนทั่วโลก ในประเด็นการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ อีกทั้งพิธีเปิดการประชุมจัดพื้นที่ให้นักเคลื่อนไหวด้านสภาพอากาศรุ่นใหม่และผู้มีชื่อเสียงได้สื่อสารบนเวทีเพื่อสร้างแรงบันดาลใจให้กับเยาวชนและผู้ที่เกี่ยวข้อง (ท่านสามารถดูบันทึกพิธีเปิดได้ที่ <https://www.youtube.com/watch?v=y487NZ96lv0>)

ภายในงานยังมีวงบอยแบนด์จากเกาหลีใต้ SEVENTEEN มาร่วมช่วงกิจกรรมพิเศษปฏิสัมพันธ์กับตัวแทนเยาวชน รวมถึงการแสดงดนตรีและกล่าวคำปราศรัยในตอนเย็น เพื่อสนับสนุนกิจกรรมเยาวชน (ท่านสามารถดูบันทึกการแสดงดนตรีและกล่าวคำปราศรัยของ SEVENTEEN ได้ที่ https://www.youtube.com/watch?v=N_iF-xmz-bs)

วันที่ 15 พฤศจิกายน ตัวแทนเยาวชนอภิปรายและยอมรับร่างข้อเสนอแนะจากเยาวชนที่เลือกจะถูกนำเสนอในการประชุมใหญ่สามัญ ทั้งร่วมกิจกรรมเครือข่ายและงานการศึกษาหรือร่วมกับเยาวชนเกี่ยวกับร่างโครงการและงบประมาณของยูเนสโก สำหรับปี 2026-2029 ร่างข้อเสนอแนะจากเยาวชนถือเป็นผลลัพธ์สูงสุดจากการประชุมเยาวชนครั้งนี้ โดยร่างข้อเสนอแนะนี้รวบรวมและสังเคราะห์จากข้อมูลเชิงลึกจากการประชุมออนไลน์ล่วงหน้าเป็นเวลาประมาณ 3 เดือนก่อนงานประชุมเยาวชนครั้งนี้ ประกอบไปด้วยประเด็นสำคัญ 5 ประเด็นดังนี้

1. แนวทางการแก้ปัญหาสำหรับการมีส่วนร่วมและการดำเนินการของเยาวชนที่ครอบคลุมและมีประสิทธิภาพ หรือ **Solutions for Mainstreaming Inclusive and Effective Youth Engagement and Action**
2. สุขภาพและความเป็นอยู่ที่ดีของเยาวชนเพื่อชุมชนที่ยั่งยืน หรือ **Youth Health and Well-Being for Sustainable Communities**
3. การศึกษาของเยาวชนและการพัฒนาทักษะเพื่อการเปลี่ยนผ่านอย่างเท่าเทียมกันสู่เศรษฐกิจสีเขียวและสีน้ำเงิน หรือ **Youth Education and Skills Development for an Equitable Transition to a Green and Blue Economies**
4. แนวทางแก้การปัญหาสภาพภูมิอากาศดิจิทัลและเทคโนโลยีอย่างมีจริยธรรม หรือ **Ethical Digital and Technological Climate Solutions**
5. การปกป้องสิทธิมนุษยชนและส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์เพื่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่เป็นธรรม หรือ **Protecting Human Rights and Fostering Creativity for a Just Climate Transition**

โดยสรุป สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ ภายใต้สำนักงานปลัดกระทรวง
ศึกษาธิการ ตระหนักถึงความสำคัญในการมีส่วนร่วมของเยาวชน
ในการรับมือกับภาวะการเปลี่ยนแปลงทางสภาพภูมิอากาศ และทำงาน
อย่างเป็นองค์รวมเพื่อส่งเสริมสนับสนุนประเด็นดังกล่าว ในงานประชุม
เยาวชนครั้งนี้ ตัวแทนเยาวชนจากทั่วโลก ซึ่งมีทั้งผู้นำรุ่นเยาว์
นักกิจกรรม นักเรียน นักวิชาการ ผู้ปฏิบัติงานให้การสนับสนุน
ด้านสิ่งแวดล้อม และเยาวชนที่มีความถนัดหลากหลายแขนง มาร่วมร่าง
ข้อเสนอแนะในการตอบสนองกับความท้าทายเร่งด่วนที่เกิดจาก
การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ งานดังกล่าวเป็นเวทีสำหรับการทำงาน
ร่วมกัน การแบ่งปันความรู้ และเสริมพลังให้แก่งานและทิศทาง
ขององค์การยูเนสโกและประเทศสมาชิก 174 ประเทศ ซึ่งรวมไปถึง
ประเทศไทย งานประชุมเยาวชนครั้งนี้ไม่เพียงแต่สร้างความตระหนักรู้
เกี่ยวกับวิกฤตสภาพภูมิอากาศเท่านั้น แต่ยังส่งเสริมการลงมือ
ปฏิบัติเพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวกในผู้เข้าร่วมอีกด้วย โดยเน้นย้ำ
ว่าพลัง ความคิดสร้างสรรค์ และการมีส่วนร่วมของเยาวชนทั่วโลก
เป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการรับมือกับภาวะการเปลี่ยนแปลง
ทางสภาพภูมิอากาศ

ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง (Generative AI) และอนาคตของการศึกษา

โดย ชฎารัตน์ สิงห์เดชากุล¹

ประเด็นสำคัญ

เครื่องมือของปัญญาประดิษฐ์เปิดขอบเขตความรู้ใหม่สำหรับการศึกษา แต่เราจำเป็นต้องกระทำการโดยเร็วเพื่อให้มั่นใจว่าเราบูรณาการเครื่องมือของปัญญาประดิษฐ์กับระบบการเรียนรู้ตามเงื่อนไขของเรา นั่นคือข้อความสำคัญของบทความใหม่ของยูเนสโกเรื่องปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างและอนาคตของการศึกษา ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ด้านการศึกษาของยูเนสโก Stefania Giannini แสดงความกังวลว่าการตรวจสอบและถ่วงดุลที่ใช้สำหรับสื่อการสอนไม่ได้ถูกใช้กับการทำงานของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้าง ในขณะที่เครื่องมือของปัญญาประดิษฐ์สร้างความหวังใหม่สำหรับการเรียน กฎระเบียบจะสามารถจัดทำขึ้นได้ก็ต่อเมื่อได้มีการทำวิจัยที่เหมาะสม

¹ อดีตผู้ตรวจราชการ กระทรวงศึกษาธิการ

ก้าวที่ไม่หยุดยั้งของการปฏิวัติด้านดิจิทัล

ความเปลี่ยนแปลงด้านดิจิทัลซึ่งเรากำลังประสบนั้นน่าตื่นตะลึง น่าตกใจ เต็มไปด้วยโอกาส และในเวลาเดียวกันก็น่ากลัว

ความเปลี่ยนแปลงในวงกว้างซึ่งนำมาโดยการปฏิวัติด้านดิจิทัล อย่างเช่น การปรากฏและการเพิ่มจำนวนของเครื่องคอมพิวเตอร์ส่วนบุคคล การขยายตัวของอินเทอร์เน็ตและการสืบค้น การเพิ่มขึ้นและอิทธิพลของสื่อสังคม ตลอดจนการแพร่หลายของระบบคอมพิวเตอร์ที่สามารถทำงานหรือสั่งงานจากระยะไกลได้และการเชื่อมต่อทำให้เราสามารถรู้สึกถึงได้อย่างทันทีทันใด และบางครั้งก็ไม่ได้เป็นสิ่งที่เราต้องการ สิ่งเหล่านี้เปลี่ยนแนวทางที่เราใช้ชีวิตและวิธีที่เราสอนและเรียนเป็นอย่างมาก พัฒนาการที่มากับเทคโนโลยีดิจิทัลบ่อยครั้งดูเหมือนเพียงเพื่อเร่งให้เกิดขึ้น และโลกใหม่ ๆ ซึ่งพัฒนาการเหล่านี้สร้างขึ้น อาจทำให้รู้สึกไม่คุ้นเคยและทำให้เกิดความสับสน แม้ว่าเราเข้าใจศักยภาพของพัฒนาการเหล่านั้นในการทำให้ชีวิตของเราดีขึ้น กระชับความสัมพันธ์ รวมถึงเปิดขอบเขตความรู้ใหม่ สำหรับการศึกษา

แม้ว่าเราส่วนใหญ่ยังกำลังพยายามทำความเข้าใจยอมรับความหมาย โดยนัยของการปฏิรูปหลายครั้งที่เกิดขึ้นก่อนเหล่านี้ ซึ่งมีผล

สำคัญต่อสังคมและการศึกษาซึ่งยังคงค่อย ๆ เปิดเผยออกมา ในช่วงหลายเดือนที่ผ่านมาเราตื่นขึ้นมาเพื่อพบว่าตัวเองได้เข้าสู่การปฏิรูปด้านดิจิทัล อีกครั้งหนึ่งโดยทันทีทันใด – เป็นการปฏิรูปซึ่งอาจทำให้การปฏิรูปครั้งอื่น ๆ ดูไม่สำคัญเมื่อเปรียบเทียบกับกัน นี่คือการปฏิรูปปัญญาประดิษฐ์

ภาษาเป็นสิ่งสำคัญ

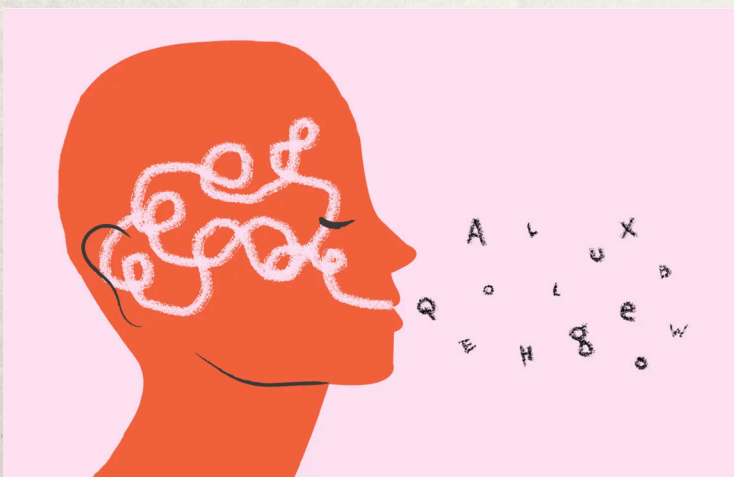
ด้วยการใช้ความสามารถของคอมพิวเตอร์ที่พัฒนาให้ดีขึ้น โครงข่ายประสาทเทียมสังเคราะห์ และการสร้างตัวแบบทางภาษาขนาดใหญ่ เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์หากไม่ได้หาวิธีแก้ปัญหา อย่างน้อยก็เป็นการเลียนแบบความชำนาญที่ไม่ธรรมดา ‘เสาหลัก’ แห่งอารยธรรมของมนุษย์ : ภาษา

ภาษาเป็นสิ่งที่จำแนกเราจากสัตว์อื่น ๆ ภาษาคือหัวใจของเอกลักษณ์และความหลากหลายทางวัฒนธรรม

จนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้เองที่เราเกือบจะมีการใช้และควบคุมภาษาโดยผูกขาด ความจริงที่ว่าขณะนี้เครื่องจักรกำลังพัฒนาขีดระดับความเชี่ยวชาญในการใช้ภาษาหลายภาษาอย่างรวดเร็ว ทำให้เราต้องคิดและไตร่ตรองอย่างฉับไว กระบวนการที่ทำให้พัฒนาการเหล่านี้

เป็นไปได้มีความสำคัญและสมควรได้รับการพิจารณาที่ละเอียดถี่ถ้วน แต่ผลของกระบวนการที่วุ่นวายนี้เป็นสิ่งที่ปฏิเสธไม่ได้ – ปัจจุบันเครื่องจักรสามารถเลียนแบบการสนทนาที่ซับซ้อนนอกเหนือจากการทำภารกิจในวงจำกัด

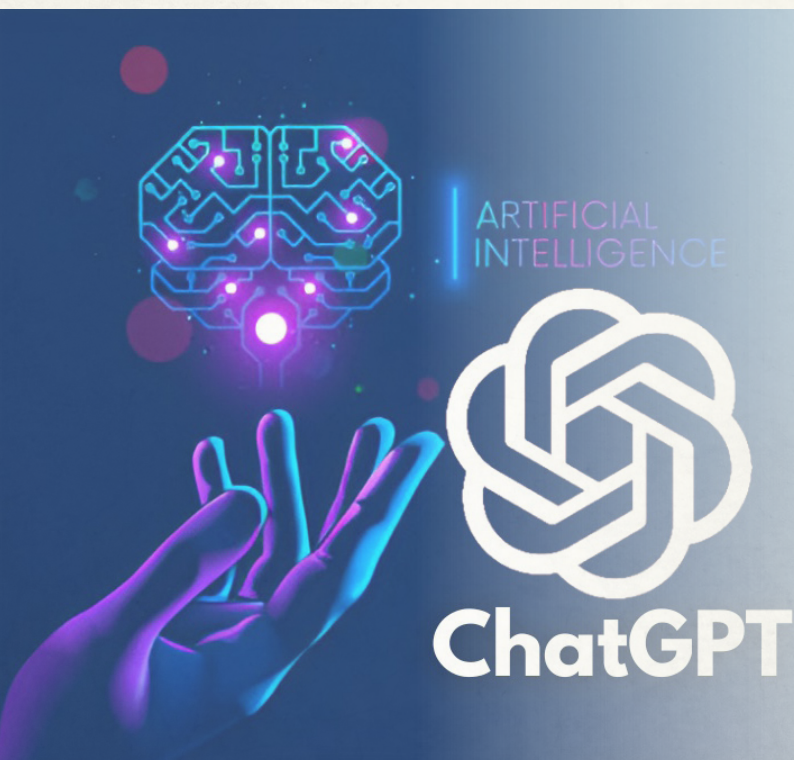
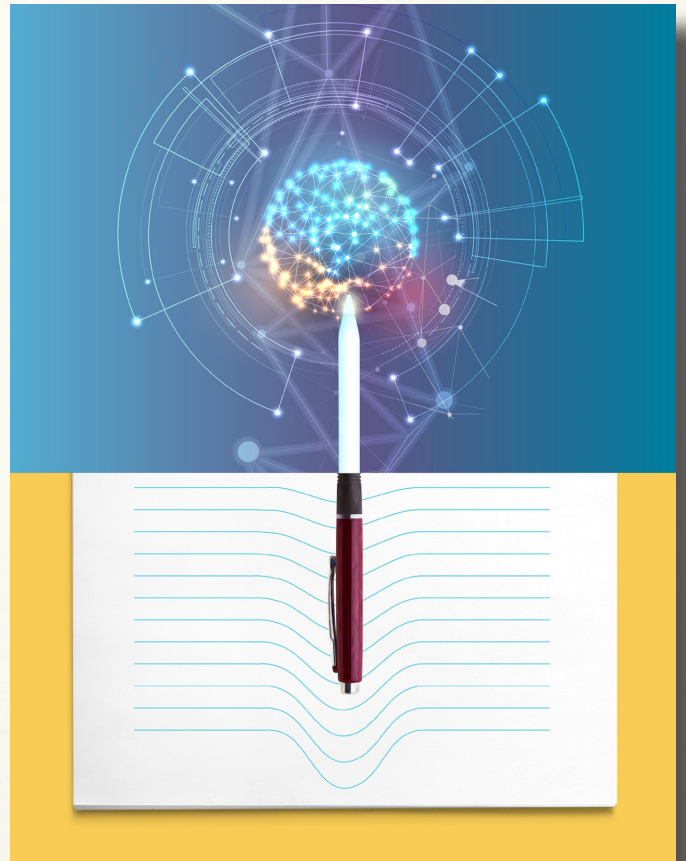
โปรแกรมใช้งานของปัญญาประดิษฐ์ซึ่งสร้างภาษาที่เหมือนภาษาของมนุษย์ทำให้เกิดคำถามพื้นฐานหลายคำถามเกี่ยวกับการศึกษาแต่กระนั้นขอบเขตของคำถามก็อาจแพร่ขยายไปกว้างกว่าด้านการศึกษาเท่านั้น : เทคโนโลยีนี้จะเปลี่ยนความคิดที่ว่าเราเป็นใครในฐานะมนุษย์อย่างไร เทคโนโลยีนี้จะปรับเปลี่ยนความเข้าใจของเราเรื่องความเฉลียวฉลาดของมนุษย์อย่างไร เทคโนโลยีนี้จะส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ที่เราติดกันอย่างไร

ความหมายโดยนัยสำหรับความรู้

เทคโนโลยีไม่เคยมีความเป็นกลางในเชิงระบบความคิด เทคโนโลยีแสดงและสร้างข้อได้เปรียบให้แนวคิดเกี่ยวกับโลกบางประการ ตลอดจนสะท้อนแนวคิดและการรับรู้ที่เฉพาะเจาะจง ตัวแบบและโปรแกรมมอร์ลประกอบใหม่ ๆ ของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างก็ไม่มีข้อยกเว้น

โปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ตอบกลับการสนทนาแบบอัตโนมัติอย่าง ChatGPT ทำให้ผู้ใช้มีประสบการณ์ที่แตกต่างในเชิงพื้นฐานมากกว่าเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ซึ่งสนับสนุนการทำงานตามมาตรฐานของเว็บไซต์กึ่งการสืบค้นบนเว็บไซต์อื่น ๆ เทคโนโลยีการสืบค้นทำหน้าที่คัดสรรและจัดลำดับรายการเนื้อหาขนาดใหญ่ที่มนุษย์สร้างขึ้นเพื่อตอบสนองคำถามของผู้ใช้ ในทางกลับกันตัวแบบภาษาขนาดใหญ่ของโปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ตอบกลับการสนทนาแบบอัตโนมัติสร้างการตอบสนองเดียว และการกระทำเช่นนี้ทำให้เกิดการตอบสนองที่ดูเหมือนเชื่อถือได้มากกว่ามากโดยใช้เนื้อหาที่เครื่องจักรสร้างขึ้น ดังนั้น โปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ตอบกลับการสนทนาแบบอัตโนมัติจึงทำหน้าที่เหมือนโปรแกรมจัดการฐานข้อมูลที่รู้ทุกเรื่อง

คำตอบที่จัดทำโดยโปรแกรมปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างขึ้นเพื่อให้ตอบกลับการสนทนาแบบอัตโนมัติเหล่านี้ไม่ได้แกะรอยความคิดของมนุษย์ คำตอบดังกล่าวเกิดจากความยุ่งเหยิงของการคำนวณเสียมากกว่า ซึ่งซับซ้อนมากจนกระทั่งไม่สามารถเข้าใจได้สมบูรณ์ไม่เว้นแม้แต่มนุษย์ที่พัฒนาเทคโนโลยีดังกล่าวขึ้นมาเอง

เครื่องจักรซึ่งเสนอคำตอบต่อคำถามเกี่ยวกับความรู้ได้ในทันที กระชับ และดูเหมือนจะชัดเจนสามารถเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียน ครู และคนอื่น ๆ แต่เทคโนโลยีดังกล่าวก็สามารถทำให้เกิดโลกที่ความรู้จากเครื่องจักรมีบทบาทสำคัญ และตัวแบบของปัญญาประดิษฐ์ซึ่งมีการจดทะเบียนได้ถูกยกระดับขึ้นมา และบางทีถึงขนาดได้รับการชื่นชมว่าเป็นแหล่งความรู้ที่เชื่อถือได้ในระดับโลก ขณะที่เทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ยังคงส่งผลกระทบต่อโลกของเรา เราต้องอนุรักษ์และปกป้องความหลากหลายของระบบความรู้ของเรา และพัฒนาเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ในแนวทางที่จะป้องกันและขยายพื้นที่ส่วนรวมของความรู้ที่มีค่าของเรา เราไม่สามารถยอมให้ระบบสร้างความรู้ที่หลากหลายของเราเดินทางไปสู่การเสื่อมถอย และเราต้องป้องกันการตัดการเชื่อมต่อการสร้างความรู้โดยมนุษย์

ความหมายโดยนัยสำหรับอนาคตของการศึกษา

พัฒนาการของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างทำให้เกิดคำถามพื้นฐานสำหรับอนาคตของการศึกษาหลายคำถาม ครูจะมีบทบาทอะไรในการใช้เทคโนโลยีนี้อย่างหมุนเวียนในวงกว้าง การประเมินจะมีรูปแบบอย่างไรในปัจจุบันเมื่อโปรแกรมมอรรถประโยชน์ของปัญญาประดิษฐ์สามารถทำงานได้ดีมากในการจัดสอบซึ่งเคยเป็นที่ยอมรับอย่างกว้างขวางว่าไม่สามารถถูกเจาะระบบได้จนกระทั่งเมื่อเร็ว ๆ นี้ อย่างเช่น การทดสอบเพื่อแสดงความรอบรู้ในวิชาเฉพาะต่าง ๆ และการสอบเพื่อให้ได้ประกาศนียบัตรนักวิชาชีพต่าง ๆ รวมทั้งหมอ วิศวกร และทนาย

ในโลกซึ่งระบบปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างดูเหมือนจะพัฒนาความสามารถใหม่ ๆ ทุกเดือน ทักษะ ทักษะคิด และสมรรถนะอะไรที่ระบบการศึกษาของเราควรปลูกฝังความเปลี่ยนแปลงอะไรที่จำเป็นสำหรับโรงเรียนและมากกว่านั้น เพื่อช่วยให้นักเรียนสามารถกำกับอนาคต

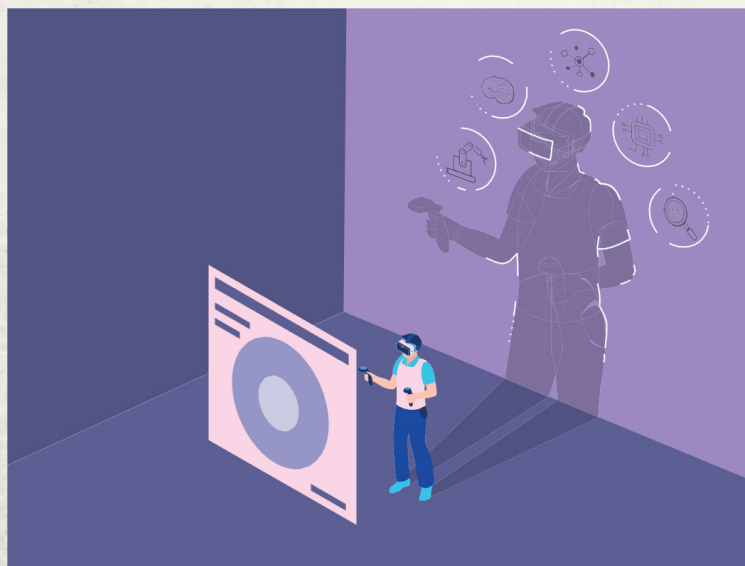
ที่ซึ่งความชาญฉลาดของมนุษย์และเครื่องจักรดูเหมือนจะเชื่อมต่อกันอย่างใกล้ชิดมากขึ้น – สิ่งหนึ่งสนับสนุนอีกสิ่งหนึ่งและในทางกลับกัน เป็นไปได้ว่าเราจะสร้างปัญญาประดิษฐ์ทั่วไปได้สำเร็จในไม่ช้า – หมายความว่าเครื่องจักรจะเหนือกว่าเราไม่เพียงแคในสาขาที่จำกัด อย่างเช่นการเล่นหมากรุก แต่ในสาขาที่กว้างขวางมากกว่านั้นด้วย อย่างเช่นการเสนอแนะให้มีการดำเนินการเพื่อบรรเทาอันตรายของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เมื่อนั้น การศึกษาควรมีรูปแบบอย่างไร อะไรคือวัตถุประสงค์และบทบาทของการศึกษาในโลกที่มนุษย์ไม่จำเป็นต้องเป็นผู้เปิดขอบเขตใหม่ของความเข้าใจและความรู้

ในระดับพื้นฐานที่สุดข้อกังวลเหล่านี้เกี่ยวข้องกับโลกอย่างที่เราต้องการจะอาศัย ระบบการศึกษาของเรามักจะละเลยว่าคุณลักษณะอย่างไร – และจะมีลักษณะอย่างไรรวมถึงควรมีลักษณะอย่างไร ระบบการเรียนในระบบของเราถูกออกแบบมาเพื่อช่วยให้ผู้คนพัฒนาสมรรถนะที่จำเป็นเพื่อหาวิธีจัดการกับสถานการณ์ที่ยากลำบาก และเราหวังว่าจะประสบความสำเร็จในโลกที่เราารู้จักใบนี้

ปัญญาประดิษฐ์ผลักดันให้เราถามคำถามเกี่ยวกับ ‘โลกที่เราารู้จัก’ ซึ่งโดยปกติเราถือว่าเป็นจุดเริ่มต้นสำหรับการศึกษา สมมุติฐานและบรรทัดฐานเก่าของเราจำนวนมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่เกี่ยวกับความรู้และการเรียนไม่น่าเป็นไปได้ที่จะรับ ‘น้ำหนัก’ ของเทคโนโลยีใหม่นี้ เราไม่สามารถเพียงแคถามว่า ‘เราจะเตรียมตัวอย่างไรสำหรับโลกของปัญญาประดิษฐ์’ อีกต่อไป เราต้องไปให้ลึกกว่านั้น : ‘โลกที่มีปัญญาประดิษฐ์ควรมีลักษณะอย่างไร เทคโนโลยีที่มีความสามารถนี้ควรมีบทบาทอะไร ภายใต้เงื่อนไขของใคร ใครเป็นผู้ตัดสินใจ’

ระบบการศึกษาจำเป็นต้องคืนความเป็นผู้กระทำการให้แก่ผู้เรียนและเตือนเยาวชนว่าเรายังอยู่ในการกำกับของเทคโนโลยี ไม่มีเส้นทางที่ถูกกำหนดไว้ล่วงหน้า

การชะลอและการกำกับการใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการศึกษา

ตั้งแต่ต้นปีเราได้ตระหนักในสิ่งที่นักวิทยาศาสตร์กล่าวมาเป็นเวลาอย่างน้อยที่สุดหนึ่งทศวรรษโดยชัดเจน : อัตราการเติบโตของการพัฒนาการด้านปัญญาประดิษฐ์เพียงแค่อำนาจความเร็วปัจจุบันเรากำลังมุ่งไปข้างหน้าอย่างเร่งรีบ – และส่วนใหญ่โดยไม่มีแผนที่นำทาง ช่วงเวลาที่จะหยุดชั่วคราว ไตร่ตรอง และถามคำถามดูเหมือนไม่ค่อยมี แต่เราต้องพิจารณาว่าเรากำลังไปที่ใดและสิ่งนี้เป็นสิ่งที่เราต้องการอย่างแท้จริงหรือไม่

ความเร็วซึ่งเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างถูกบูรณาการกับระบบการศึกษาโดยขาดการตรวจสอบ กฎระเบียบ หรือข้อบังคับเป็นเรื่องที่น่าประหลาดใจ ปัจจุบันในบริบทระดับชาติส่วนใหญ่ต้องใช้เวลา ขั้นตอน และการอนุญาตเพื่อรับรองความถูกต้องของหนังสือเรียนเล่มใหม่เกินกว่าการดำเนินการเหล่านั้นเพื่อนำโปรแกรมมัลติมีเดียของปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างมาใช้ในโรงเรียนและห้องเรียนอย่างมาก อันที่จริงโปรแกรมมัลติมีเดียของปัญญาประดิษฐ์มักจะไม่ต้องการการรับรองความถูกต้องแต่อย่างใด โปรแกรมดังกล่าวได้ถูก ‘ปล่อย’ สู่พื้นที่สาธารณะโดยไม่มีการปรึกษาหารือหรือการตรวจสอบ

ในหลายกรณีรัฐบาลและโรงเรียนยอมรับเทคโนโลยีแตกต่างที่ไม่คุ้นเคย ซึ่งแม้แต่เทคโนโลยีขั้นสูงก็ไม่ได้กล่าวอ้างว่ามีความเข้าใจ มีตัวอย่างของการพัฒนาการนี้ไม่น้อยมาก อินเทอร์เน็ตและโทรศัพท์เคลื่อนที่ที่ได้รับการต้อนรับให้เข้าไปในโรงเรียนในทันทีและสำหรับการใช้งานกับเด็ก ๆ เมื่อมีการสร้างสิ่งเหล่านี้ เราค้นพบวิธีที่ได้ผลในการบูรณาการสิ่งเหล่านี้ แต่มันไม่ได้เป็นกระบวนการชั่วข้ามคืน

การศึกษา เมื่อพิจารณาหน้าที่ในการป้องกันและเอื้ออำนวยให้เกิดการพัฒนาและการเรียนรู้แล้วยังมี

ภาระหน้าที่พิเศษที่จะทำความเข้าใจกับความเสี่ยงของปัญญาประดิษฐ์อย่างละเอียด – ทั้งความเสี่ยงที่รับรู้และความเสี่ยงที่เพิ่งปรากฏ แต่เราละเลยความเสี่ยงกันบ่อยเกินไป

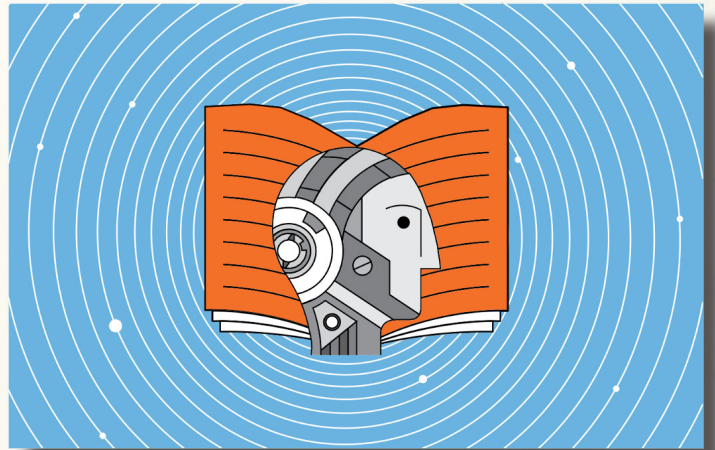
โรงเรียนและสถานที่ที่ได้รับการควบคุมดูแลในระดับที่เข้มข้นน้อยกว่าอย่างมหาวิทยาลัย ต้องเป็นสถานที่ซึ่งเราแน่ใจว่าเราใช้เครื่องมืออะไรกับเยาวชนและให้ข้อเสนอแนะแก่พวกเขา แม้ว่ายั่งยืนเร็วเกินไปเรารู้ว่าความเสี่ยงขั้นต้นและชัดเจนอย่างทันทีทันใดที่สุดประการหนึ่งของปัญญาประดิษฐ์คือศักยภาพในการควบคุมผู้ใช้ที่เป็นมนุษย์ เราต้องไปไกลกว่าเด็กและเยาวชนมีความอ่อนไหวสูงต่อการถูกควบคุมอ่อนไหวสูงกว่าผู้ใหญ่

เรามีตัวอย่างมากมายสำหรับการชะลอ การหยุดชั่วคราว หรือการหยุดใช้เทคโนโลยีที่เรายังไม่มีความเข้าใจ ในขณะที่ยังคงศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับเทคโนโลยีเหล่านั้นอย่างต่อเนื่อง การศึกษาค้นคว้ามีความสำคัญเพราะทำให้เราเข้าใจเทคโนโลยีมากขึ้น และทำให้เราทราบว่าจะปลอดภัยที่จะใช้เทคโนโลยีเมื่อใดและอย่างไร รวมถึงเพื่อวัตถุประสงค์ใด

ปัญญาประดิษฐ์สามารถนำมาใช้ประโยชน์หรือถูกจำกัดขอบเขตได้ในกรณีของเทคโนโลยีอื่น ๆ แม้ว่าจะมีการเสนอแนะอย่างแพร่หลายว่า การใช้เทคโนโลยีดังกล่าวอาจกระทำไม่ได้ เรามีกฎระเบียบที่เอาจริงเอาจังในหลายประเทศเพื่อควบคุมและจำกัดการใช้เทคโนโลยี ซึ่งเป็นที่รู้กันว่าอันตราย หรือยังคงใหม่เกินไปที่จะรับรองการนำมาใช้อย่างกว้างขวางและปราศจากการควบคุม ในขณะที่กฎระเบียบเหล่านั้นอาจไม่ได้สมบูรณ์แบบเสมอไปแต่ก็ใช้ได้ผลทีเดียว

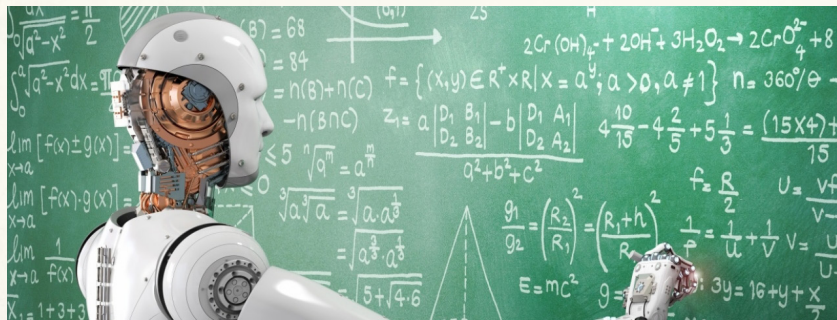
ทรัพยากรการศึกษาที่กำหนดให้ใช้ในโรงเรียนและกับเด็กนักเรียนได้รับการตรวจสอบตามปกติโดยใช้เกณฑ์หลัก 4 ข้อเป็นอย่างน้อย :

(1) ความถูกต้องของเนื้อหา (2) ความเหมาะสมกับอายุ (3) ความสอดคล้องกับวิธีการสอน และ (4) ความเหมาะสมด้านวัฒนธรรมและสังคม ซึ่งรวมถึงการตรวจสอบเพื่อป้องกันอคติ ในหลายพื้นที่ทรัพยากรถูกตรวจสอบเพิ่มเติมอย่างละเอียดโดยกลุ่มครูและผู้นำโรงเรียน เช่นเดียวกับกลุ่มประชาสังคมที่หลากหลายก่อนได้รับความเห็นชอบจากสถาบัน ตัวแบบและโปรแกรมใช้งานของปัญญาประดิษฐ์ซึ่งกล่าวอ้างว่ามีประโยชน์ด้านการศึกษาควรถูกตรวจสอบโดยใช้เกณฑ์เดียวกัน

ภาคการศึกษาจำเป็นต้องทำการตัดสินใจที่ ‘มีมาตรฐานเหมาะสม’ เหล่านี้โดยใช้เงื่อนไขของตนเอง ในการตรวจสอบและรับรองโปรแกรมใช้งานของปัญญาประดิษฐ์ซึ่งเป็นสิ่งใหม่และซับซ้อนสำหรับการใช้ในโรงเรียนอย่างเป็นทางการจะต้องอาศัยกระทรวงการศึกษาในการพัฒนาความสามารถ เป็นไปได้ว่าในการประสานงานกับหน่วยงานกำกับดูแลอื่น ๆ ของรัฐบาล โดยเฉพาะอย่างยิ่งหน่วยงานที่กำกับดูแลเรื่องเทคโนโลยีเหล่านั้น เพื่อเดินทางต่อไปเราต้องการความสมดุลที่เพิ่มขึ้นอย่างมากของผู้เชี่ยวชาญด้านปัญญาประดิษฐ์ผู้พัฒนาเทคโนโลยีและโปรแกรมใช้งานสำหรับการใช้งาน และในอีกด้านหนึ่ง ผู้เชี่ยวชาญซึ่งทำงานให้รัฐบาลเพื่อตรวจสอบความปลอดภัยของโปรแกรมใช้งานเหล่านี้ และพิจารณาความเป็นไปได้ในการนำโปรแกรมไปใช้ในทางที่ผิดอย่างระมัดระวัง รวมทั้งวิธีลดความเป็นไปได้เหล่านี้ให้น้อยที่สุด

ในบริบทของความไม่แน่นอน ความเป็นมือใหม่ และการตรวจสอบความปลอดภัยที่หละหลวมของเราในปัจจุบัน การใช้แนวทางที่มีความรอบคอบมากกว่าในการนำปัญญาประดิษฐ์แบบรัฐสร้างมาใช้ในการศึกษาจึงเป็นแนวปฏิบัติที่สมเหตุสมผล

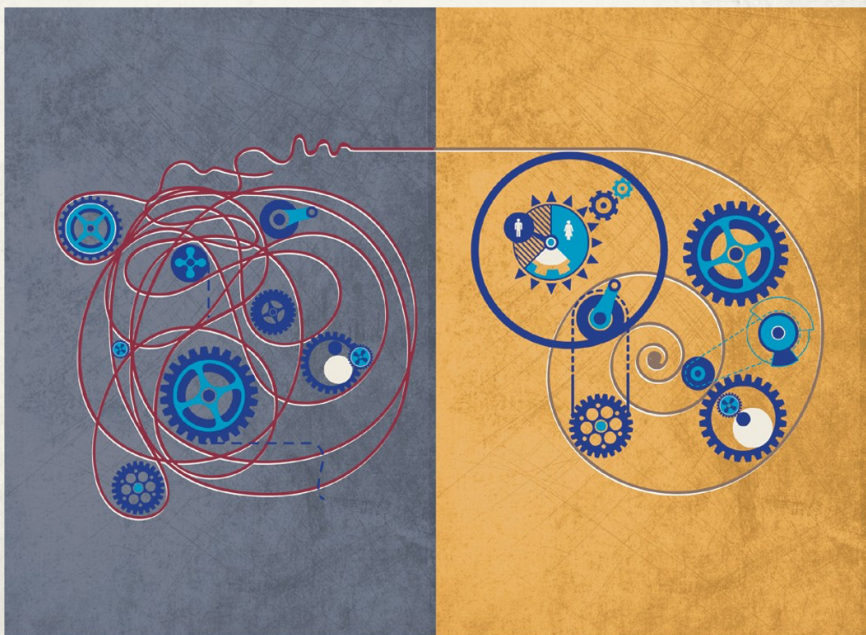
แผนที่นำทางเพื่อกำหนดแนวทางการดำเนินการต่อไป

ยูเนสโกกำลังทำงานร่วมกับหลายประเทศเพื่อช่วยประเทศเหล่านั้นจัดทำกลยุทธ์ แผน และกฎระเบียบเพื่อรับรองการใช้งานปัญญาประดิษฐ์ในการศึกษาอย่างปลอดภัยและเป็นประโยชน์ เมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2566 ยูเนสโกได้จัดการประชุมระดับโลกของรัฐมนตรีด้านการศึกษาเพื่อแบ่งปันความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของเครื่องมือของปัญญาประดิษฐ์แบบรัฐสร้างต่อการเรียนและการสอนเป็นครั้งแรก การประชุมครั้งนี้ช่วยให้ยูเนสโกจัดทำแผนที่นำทางเพื่อกำกับการเจรจาระดับนโยบายในระดับโลกกับรัฐบาล รวมทั้งหุ้นส่วน ภาควิชาการ ภาคประชาสังคม และภาคเอกชน

เราไม่ได้เริ่มต้นจากศูนย์ ข้อเสนอแนะว่าด้วยจริยธรรมสำหรับปัญญาประดิษฐ์ของยูเนสโกปี พ.ศ. 2564 เป็นเอกสารอ้างอิงสำคัญ เช่นเดียวกับฉันทามติปักกิ่งว่าด้วยปัญญาประดิษฐ์และการศึกษาปี พ.ศ. 2562 และปัญญาประดิษฐ์และการศึกษา : คำแนะนำสำหรับผู้กำหนดนโยบายปี พ.ศ. 2564 ของเรา

ยูเนสโกส่งเสริมให้ประเทศต่าง ๆ จัดลำดับความสำคัญของหลักการเรื่องความครอบคลุม ความเสมอภาค คุณภาพ และสำคัญที่สุดคือความปลอดภัยเมื่อมีการนำเครื่องมือของปัญญาประดิษฐ์มาใช้สำหรับการศึกษา การดำเนินการนี้สอดคล้องกับข้อผูกพันที่ประเทศต่าง ๆ กระทำไว้ในฐานะส่วนหนึ่งของวาระแห่งการพัฒนาที่ยั่งยืน และนอกจากนี้ยังมีการจัดประชุมสุดยอดว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงการศึกษาปี พ.ศ. 2565 ซึ่งเป็นการรวมตัวของชุมชนการศึกษาระหว่างประเทศที่ใหญ่ที่สุดในทศวรรษ

หากสันนิษฐานว่าความปลอดภัยของปัญญาประดิษฐ์สามารถเป็นที่เข้าใจและมั่นใจได้อย่างสมบูรณ์ เราต้องเปิดใจและมองโลกในแง่ดีเกี่ยวกับแนวทางที่ปัญญาประดิษฐ์สามารถสนับสนุน เสริม และพัฒนาการเรียนรู้ที่สำคัญซึ่งเกิดขึ้นในฐานะส่วนหนึ่งของการมีปฏิสัมพันธ์ในที่ตั้งทางกายภาพและสังคมของการศึกษาในระบบ การศึกษาเป็น – และควรยังคงเป็น – การกระทำของมนุษย์ซึ่งได้หยั่งรากอยู่ในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

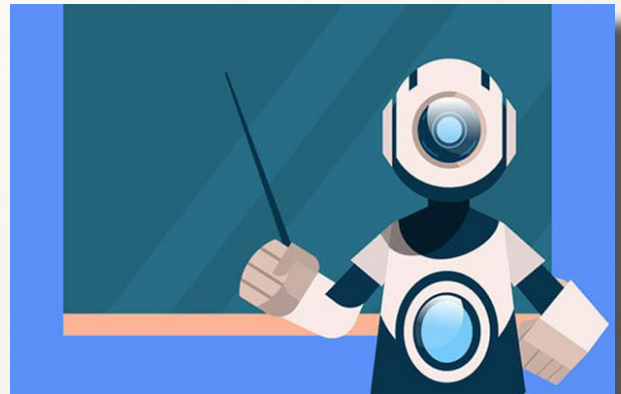

ความท้าทายที่เพิ่มมากขึ้นใหม่ของเทคโนโลยีดิจิทัลในการศึกษา

เทคโนโลยีดิจิทัลได้แสดงให้เห็นผลการดำเนินงานในช่วงที่ผ่านมาซึ่งมีความน่ากังวลของความแตกต่างที่เพิ่มมากขึ้นภายในและระหว่างประเทศ ในด้านการศึกษา รวมถึงด้านอื่น ๆ เทคโนโลยีดิจิทัลอาจจะเร่งให้เกิดการนำเครื่องจักรมาใช้แทนคนสำหรับงานจำนวนมากมาย

เราควรเฝ้าดูศักยภาพของเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างซึ่งเกิดขึ้นใหม่และทรงพลังนี้ต่อไป ควบคู่กับเครื่องมือและบริการดิจิทัลที่เก่ากว่า ในการลดทอนอำนาจและสถานะของครู ในขณะที่เดียวกันเทคโนโลยีดังกล่าวก็เรียกร้องให้ครูมีภาระงานเพิ่มขึ้น การใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ ทำหน้าที่แทนครูในการศึกษาถูกเสนอเป็น ‘ทางออก’ และ ‘วิธีแก้ปัญห’ มายาวนานสำหรับชุมชนซึ่งความท้าทายและการขาดทุนด้านการศึกษารุนแรงมากที่สุด ในหลายเดือนและหลายปีข้างหน้าบางคนจะยืนยันที่จะใช้ปัญญาประดิษฐ์แบบรู้สร้างเพื่อนำการศึกษาที่มี ‘คุณภาพสูง’ ไปสู่พื้นที่ซึ่งโรงเรียนทำหน้าที่ไม่ได้ เทคโนโลยีขั้นแนวหน้าไม่ได้เป็นวิธีแก้ปัญหในบริบทที่ท้าทายเหล่านี้ แม้ว่าเทคโนโลยีดังกล่าวอาจเป็นส่วนหนึ่งที่สามารถช่วยแก้ปัญหาดังกล่าวได้ก็ตาม โรงเรียนที่มีการบริหารงานดี จำนวนครูเพียงพอ และครูที่มีคุณสมบัติที่ต้องการ การฝึกอบรม และเงินเดือนที่จะทำให้พวกเขาประสบความสำเร็จยังคงเป็นส่วนประกอบสำคัญของการเยียวยาที่ยั่งยืน

โลกแห่งปัญญาประดิษฐ์อุบัติใหม่ของเราเผยให้เห็นสถานการณ์ที่ยากลำบากในแง่ของตัวเลือกในการลงทุน เราควรมุ่งการลงทุน รวมถึงการลงทุนของภาครัฐ ไปที่การสร้างความสามารถของเครื่องจักรซึ่งปฏิบัติงานได้เหมือนมนุษย์ที่เฉลี่ยฉลาด หรือไปที่การสร้างความสามารถของผู้คนที่มีชีวิตในระดับใด ในอดีตที่เพิ่งผ่านพ้นไป เราสามารถแน่ใจได้ว่าคำศัพท์อย่างเช่น ‘การเรียนรู้’ ‘การให้การศึกษา’ ‘การฝึกอบรม’ ‘กระบวนการสนับสนุนการพัฒนาตนเอง’ ‘การสอน’ นั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับมนุษย์ ปัจจุบันคำกล่าวนี้อาจมีความชัดเจนน้อยลง ธุรกิจของเครื่องจักรใน ‘การให้การศึกษา’ และ ‘การฝึกอบรม’ เป็นธุรกิจใหญ่ครอบคลุมทั่วโลก และกำลังเติบโต ปัจจุบันเงินจำนวนหลายพันล้านเหรียญสหรัฐกำลังถูกลงทุนในหลายบริษัทที่สร้างปัญญาประดิษฐ์ซึ่งสามารถสร้างเนื้อหาขึ้นใหม่ได้หลากหลายรูปแบบ ในขณะที่เงินจำนวนดังกล่าวสามารถนำไปพัฒนาครูและดำเนินการปรับปรุงที่จำเป็นให้แก่โรงเรียน ตลอดจนโครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพและสังคมอื่น ๆ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่เด็ก ๆ ในวันนี้ ณ จุดเริ่มต้นของยุคปัญญาประดิษฐ์ของเรา ผู้คนจำนวนมากกว่า 700 ล้านคนเป็นผู้ไม่รู้หนังสือ เรารู้ว่าโรงเรียนและครูที่ดีสามารถแก้ปัญหาความท้าทายด้านการศึกษาที่เรื้อรังนี้ – อย่างไรก็ตาม เรายังคงให้งบประมาณที่ไม่เพียงพอแก่โรงเรียนและครูต่อไป แม้กระทั่งหากปัญญาประดิษฐ์เริ่มจะเห็นอกเห็นใจในขอบเขตที่กว้างขวางของความสามารถด้านสติปัญญา การให้การศึกษาแก่ผู้คนจะยังคงเป็นเรื่องสำคัญและการทำให้คนรู้หนังสือสำคัญมากที่สุดเหนือสิ่งอื่นใด

การคิดใหม่เรื่องการศึกษาเพื่อกำหนดอนาคต

ในสภาพแวดล้อมที่มีการรับนำปัญญาประดิษฐ์มาใช้เพิ่มมากขึ้นและยังมีความไม่แน่นอน เราจำเป็นต้องมีระบบการศึกษาที่ช่วยให้สังคมของเราสร้างแนวความคิดที่หลากหลายเกี่ยวกับสิ่งที่ปัญญาประดิษฐ์เป็นและควรเป็นเราต้องการทำอะไรกับเทคโนโลยีนี้ และเราต้องการสร้างแนวป้องกันและขีดเส้นแดงที่ตรงไหน เราอาจเพียงแค่อถามว่าเทคโนโลยีใหม่จะเปลี่ยนการศึกษาได้อย่างไร บ่อยครั้งเกินไปคำถามที่น่าสนใจยิ่งกว่านั้นคือ การศึกษาจะมีอิทธิพลต่อการรับและกำกับกับการบูรณาการเทคโนโลยีใหม่ – ทั้งเทคโนโลยีซึ่งอยู่ที่นั่นในวันนี้และเทคโนโลยีซึ่งอาจเกิดขึ้นในไม่ช้าได้อย่างไร ระบบการศึกษาของเราสามารถกำหนดเส้นทางและสร้างบรรทัดฐานเกี่ยวกับวิธีที่เราเข้าใจเทคโนโลยีที่เปลี่ยนโลก – และยิ่งกว่านั้น วิธีที่เรายอมให้เทคโนโลยีดังกล่าวมีอิทธิพลต่อเราและโลกของเรา

บางทีนี่คือเหตุผลสำคัญที่สุดในการมีอยู่ของการศึกษา นั่นคือเพื่อช่วยให้เราเลือกวิธีที่เราต้องการสร้างชีวิตของเราและสังคมของเรา โดยมีความรู้สนับสนุน ภารกิจสำคัญที่สุดของการศึกษาในช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงนี้คือเพื่อผนวกรวมโปรแกรมใช้งานใหม่และไม่ได้ถูกทดสอบเป็นส่วนใหญ่ของปัญญาประดิษฐ์ให้น้อยลง เพื่อพัฒนาให้เหนือกว่าเป้าหมายปกติของการเรียนในระบบ การกระทำดังกล่าวเป็นการช่วยผู้คนให้พัฒนาความเข้าใจที่แจ่มชัดขึ้นว่าเมื่อใด โดยใคร และด้วยเหตุผลใดที่เทคโนโลยีใหม่นี้ควรและไม่ควรถูกนำมาใช้เสียมากกว่า ปัญญาประดิษฐ์ยังให้แรงกระตุ้นที่เราจะตรวจสอบใหม่ว่าเราทำอะไรในการศึกษา เราทำอย่างไร และที่สำคัญ เพราะเหตุใด

แปลและเรียบเรียงจาก:

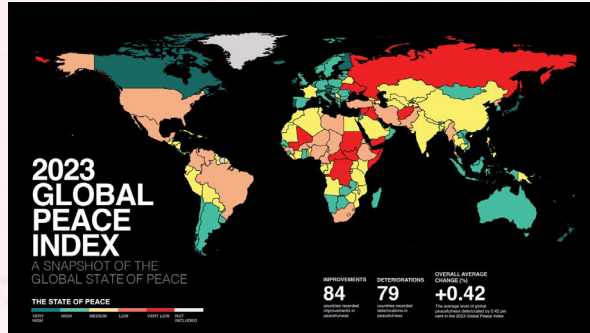
- Stefania Giannini. *Reflections on generative AI and the future of education*, UNESCO, 2023.

สันติภาพเพื่อสันติสุขแห่งมวลมนุษยชาติ: โครงการยุทธศาสตร์สันติภาพฯ ปี 2

โดย ญัฐกิตา ชาณสุริย์¹
พิมพ์วิรัชญ์ เมืองนิล²

ในปี 2566 ประเทศไทย
ได้รับการจัดอันดับ
ตามดัชนีสันติภาพโลก
(Global Peace Index 2023)
อยู่ในอันดับที่ 92 จาก 163
ประเทศและเขตแดนทั่วโลก
ด้วยคะแนน 2.061 เพิ่มขึ้น
13 อันดับจากปีก่อนหน้า

พ ระครูใบฎีกาอำนาจ โอภาโส ประธานมูลนิธิปฎิภาจสมุปาบทและประธานสงฆ์ วัดเพื่อพระนิพพาน ณ เมืองติลลิช สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี มีความตั้งใจที่จะผลักดันให้ประเทศไทยอยู่ในอันดับต้น ๆ ของประเทศที่มีสันติภาพในโลกให้ได้ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการจึงร่วมมือกับมูลนิธิปฎิภาจสมุปาบทในการดำเนินโครงการยุทธศาสตร์สันติภาพฯ โดยมีจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความรู้ความเข้าใจเรื่องสันติภาพของเยาวชนไทย ซึ่งจะก่อให้เกิดแรงบันดาลใจในการใช้ชีวิตอย่างสันติและเกิดประโยชน์สุขต่อตนเอง สังคม และประเทศชาติ

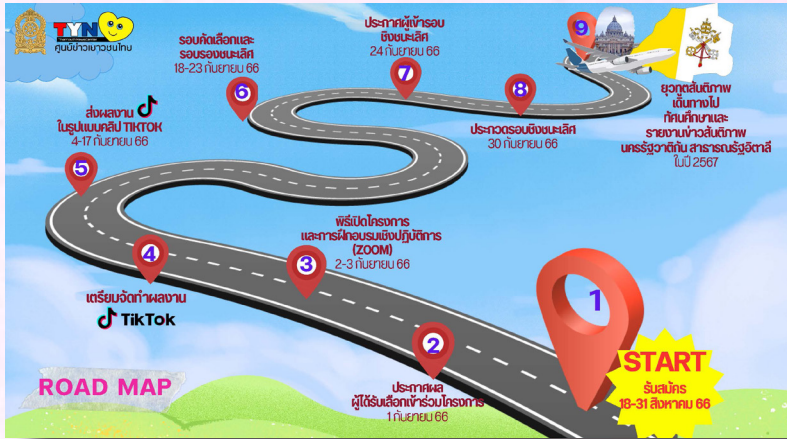
โครงการยุทธศาสตร์สันติภาพฯ จัดขึ้นเป็นปีแรกเมื่อ พ.ศ. 2565 ซึ่งผู้ชนะเลิศในปีดังกล่าวได้เป็นยุทธศาสตร์สันติภาพของกระทรวงศึกษาธิการเดินทางไปศึกษาดูงานและเข้าร่วมกิจกรรมด้านสันติภาพ ณ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสมาพันธ์รัฐสวิส

¹ นักวิเทศสัมพันธ์ ปฏิบัติการ

² รักษาการผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

ในปีนี้ (พ.ศ. 2566) โครงการยุวทูตสันติภาพฯ ได้จัดขึ้นเป็นปีที่ 2 โดยมีธีม คือ ยุวทูตสันติภาพ : เยาวชนต้นแบบ - Youth's Point of View สู่ศรัทธาดีกัน แดนศักดิ์สิทธิ์คริสต์ศาสนา ซึ่งจะเป็นการประกวดคลิปวิดีโอสั้นเกี่ยวกับสันติภาพ ในมุมมองของเยาวชนที่ต้องการสื่อสารสู่สังคมโดยการเผยแพร่ผ่านแอปพลิเคชัน TikTok

กระทรวงศึกษาธิการเริ่มประชาสัมพันธ์โครงการฯ โดยประกาศรับสมัครนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 – 4 และระดับประกาศนียบัตรวิชาชีพ เข้ารับการอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อเสริมสร้างและพัฒนาความรู้ความเข้าใจ เรื่องสันติภาพในบริบทของพุทธศาสนา คริสต์ศาสนาและ ศาสนาอิสลาม โดยมีผู้สมัครเข้าร่วมการอบรม จำนวน 251 คน

นายอรรถพล สังขวาสี ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธาน ในพิธีเปิดโครงการยุวทูตสันติภาพ : เยาวชนต้นแบบ - Youth's Point of View สู่ศรัทธาดีกัน แดนศักดิ์สิทธิ์คริสต์ศาสนาและการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับนักเรียน ซึ่งจัดขึ้นเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2566 ในรูปแบบออนไลน์

ในโอกาสนี้ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวถึงสันติภาพ และความมั่นคงว่าเป็นปัจจัยสำคัญและเป็นหลักประกันที่ส่งผล ต่อความเป็นอยู่ที่ดี ซึ่งประเด็นดังกล่าวได้ถูกระบุไว้ในแผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ในประเด็นความมั่นคง ซึ่งเป้าหมายหลักคือประเทศชาติมีความมั่นคงในทุกมิติและทุกระดับเพิ่มขึ้น โดยในแผนดังกล่าวในลำดับนี้ สันติภาพโลก (Global Peace Index : GPI) มาอ้างอิง

ในการประเมินผลการดำเนินงานระดับชาติ กระทรวงศึกษาธิการในฐานะหน่วยงานหลักของชาติการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์เล็งเห็นความสำคัญของสันติภาพและให้การสนับสนุนการจัดโครงการยุวทูตสันติภาพฯ โดยมุ่งหวังให้โครงการนี้เป็นกลไกหนึ่งในการสร้างเสริมค่านิยมของคนไทยให้มีวินัย จิตสำนึก และพฤติกรรมที่พึงประสงค์ และสนับสนุนการศึกษาให้มีความมุ่งหมายในการสร้างมนุษย์ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์และมีความสุขในการดำเนินชีวิตในสังคม กระทรวงศึกษาธิการคาดหวังว่าผลที่ได้รับอย่างต่อเนื่องของการจัดโครงการ จะก่อให้เกิดกระบวนการพัฒนาการเรียนรู้ของเยาวชนให้เป็นนักสื่อสารสร้างสรรค์ด้านสันติภาพ ซึ่งนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล และการพัฒนาวิถีแห่งสันติภาพแบบองค์รวมในชุมชน สถาบันการศึกษา องค์กร และประเทศชาติ

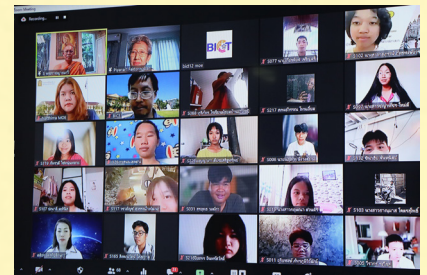
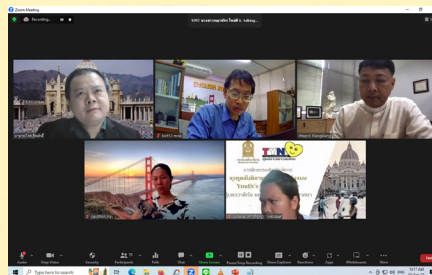
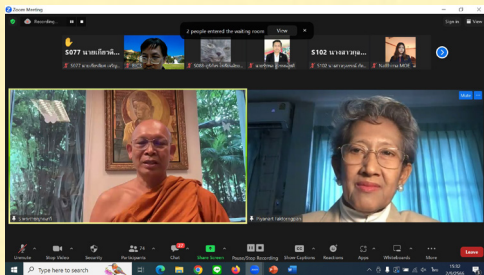
ปลัดกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวขอบคุณศูนย์ข่าวเยาวชนไทยซึ่งเป็นภาคีหลักในการสนับสนุนโครงการยุวทูตสันติภาพฯ ที่เห็นความสำคัญ และตระหนักถึงการส่งเสริมการศึกษาด้านสันติภาพ และผลักดันให้มีการดำเนินโครงการอย่างต่อเนื่องเป็นปีที่ 2 ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งในการสร้างจิตสำนึกด้านสันติภาพเพื่อลดความขัดแย้งและความรุนแรง เสริมสร้างคุณธรรมและสันติสุขให้เกิดขึ้นในสังคม

วันที่ 2 – 3 กันยายน 2566 การแนะนำการแข่งขัน

การประกวดคลิปวิดีโอสั้น Tik Tok ส่งเสริมสันติภาพ และการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการสำหรับนักเรียนผู้สมัครเข้าร่วมโครงการฯ สำนึกความสัมพันธ์ต่างประเทศ สป. และในรูปแบบออนไลน์ ประกอบด้วย 2 กิจกรรมย่อย ได้แก่

- 1) การให้ความรู้เกี่ยวกับสันติภาพในบริบทของพุทธศาสนา คริสต์ศาสนาและศาสนาอิสลาม และ
- 2) การฝึกอบรมทักษะการจัดทำสื่อออนไลน์เพื่อส่งเสริมสันติภาพ

วันที่ 22 – 23 กันยายน 2566 การแข่งขันฯ รอบรองชนะเลิศ

โดยพิจารณาจากคลิปวิดีโอและการแข่งขันในรูปแบบออนไลน์ มีผู้ส่งผลงานเข้าแข่งขันจำนวนรวมทั้งสิ้น 32 คน 41 ผลงาน โดยคณะกรรมการตัดสินได้คัดเลือกคลิปวิดีโอผลงานของผู้เข้าร่วมการแข่งขันเพื่อเข้าแข่งขันในรอบชิงชนะเลิศ จำนวน 10 ผลงาน นอกจากนี้ คณะกรรมการตัดสินยังได้คัดเลือกผลงานของผู้เข้าร่วมการแข่งขันเพื่อรับรางวัลยอดนิยม (Popular Vote) จำนวน 1 ผลงาน รางวัลดีเด่น จำนวน 10 ผลงาน และรางวัลชมเชย จำนวน 10 ผลงาน

วันที่ 29 – 30 กันยายน 2566 การแข่งขันฯ รอบชิงชนะเลิศ

ณ โรงแรมมณเฑียร ริเวอร์ไซด์ กรุงเทพฯ

ได้รับเกียรติในการกล่าวปาฐกถาพิเศษโดยเป็นตัวแทนจาก 3 ศาสนา ได้แก่ พระราชญาณกวี ปิยโสภณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก ศ.ดร.จรัญ มะลูลีม ภัคตยาจารย์แห่งมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ และบาทหลวงจิตตพล ปลั่งกลาง ผู้อำนวยการโรงเรียนร่วมฤทธิวิเทศศึกษา อธิการเจ้าคณะพระมหาไถ่แขวงประเทศไทย และประธานสหพันธ์อธิการเจ้าคณะนักบวชในประเทศไทย

พิธีปิดโครงการฯ และมอบรางวัล

ในพิธีปิดโครงการ นายปรีดี ภูสีน้ำ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ ได้รับมอบหมายจากปลัดกระทรวงศึกษาธิการ เป็นประธานในพิธีปิดการแข่งขัน ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการได้กล่าวเน้นย้ำนโยบายการดำเนินงานของกระทรวงศึกษาธิการที่ส่งเสริมผู้เรียนทั้งด้านวิชาการ วิชาชีพและทักษะชีวิต รวมถึงการปลูกฝังพฤติกรรมที่ช่วยส่งเสริมสันติภาพ และจิตสาธารณะให้แก่ผู้เรียนตั้งแต่วัยเด็ก

จากนั้น นายปรีดี ภูสีน้ำ ผู้ตรวจราชการกระทรวงศึกษาธิการ นางพิมพ์วิรัช ญ์ เมืองนิล รักษาการแทนผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ นายรัชพล สุวรรณโชติ นายกสมาคมศูนย์ ข่าวเยาวชนไทย นายจุลภววัฒน์ ศรีสุวรรณ อุปนายกสมาคมศูนย์ข่าวเยาวชน ไทย และนายธนภุช เรืองทอง กรรมการผู้จัดการ บริษัท เรืองทอง กรุ๊ป จำกัด ผู้ให้การสนับสนุนรางวัลและทุนการศึกษา และผู้แทนหน่วยงานภาคี เครือข่ายด้านสันติภาพร่วมมอบรางวัลแก่ผู้เข้าแข่งขัน ผู้ชนะเลิศจะได้เป็นยู ทูตสันติภาพของกระทรวงศึกษาธิการ และได้โอกาสไปแลกเปลี่ยนเรียนรู้ด้าน สันติภาพ ณ นครรัฐวาติกัน โดยมีผลการแข่งขัน ดังนี้

ชนะเลิศ
นายแทนคุณ ตรีนิภากร
วชิราวุธวิทยาลัย

รองชนะเลิศอันดับที่ 1
นางสาวกุลภรณ์ ภัทรพงษ์บวร
โรงเรียนเลิร์นสาธิตพัฒนา

รองชนะเลิศอันดับที่ 2
นายวีรกร ระวิกุล
โรงเรียนขอนแก่นวิทยายน

รางวัลยอดเยี่ยม

นางสาวเบญญาภา ตีประเสริฐทรัพย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต

นายสุรพงษ์ มั่นกำเนิด วิทยาลัยการอาชีพพนมทวน

นางสาวพิชญา วงษ์อนันต์ โรงเรียนกาวีละวิทยาลัย

นางสาวกานต์มณี ชันนุ้ย โรงเรียนอิสมาอีลียะห์มูลนิธิ

นางสาวธัญมาส โคตรสุโพธิ์ โรงเรียนศรีกระนวนวิทยาคม

นายสิริธีร์ เกตุรัตน์ โรงเรียนอัสสัมชัญสมุทรปราการ

นายอิทธิพร เฉลิมศรี กาญจนานิเชกวิทยาลัย ช่างทองหลวง

นายณฤสธณ์ นุ่นชุมพล โรงเรียนสภาราชินี จังหวัดตรัง

รางวัลขวัญใจมหาชน

นางสาวเบญญาภา ตีประเสริฐทรัพย์ วิทยาลัยอาชีวศึกษาภูเก็ต

โครงการยูทูตสันติภาพฯ ปี 2 ได้มีการดำเนินการมาจนสำเร็จลุล่วงตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ เป็นอย่างดี ด้วยความร่วมมือ จากศูนย์ข่าวเยาวชนไทยและบริษัท เรืองทอง กรุ๊ป จำกัด เป็นหลัก ซึ่งทั้ง 2 หน่วยงานเป็นหนึ่งในหน่วยงานภาคีเครือข่ายสันติภาพ ของกระทรวงศึกษาธิการ และสำหรับท่านผู้อ่านที่สนใจ วารสารความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการฉบับนี้ ได้นำปาฐกถาพิเศษของพระราชญาณกวี ปิยโสภณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระราม 9 กาญจนานิเชก และบาทหลวงจิตตพล ปลั่งกลาง ผู้อำนวยการโรงเรียนร่วมฤดีวิเทศศึกษา อธิการเจ้าคณะพระมหาไถ่แขวงประเทศไทยและประธานสหพันธ์อธิการเจ้าคณะนักบวช ในประเทศไทย มาให้ท่านได้รับประโยชน์จากสารที่ท่านผู้แทนทั้ง 2 ศาสนาต้องการสื่อสารไปยังสาธารณชนในวงกว้าง โดยสามารถ ติดตามอ่านได้ในบทความถัดไป

มิตรภาพ สร้างสันติภาพ

โดย พระราชญาณกวี ปิยโสภณ¹

ท่าน ยวทูตน้อยผู้มีอนาคตยาวไกล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “ทูตสันติภาพ” หลวงพ่อ (พระราชญาณกวี ปิยโสภณ) ต้องการที่จะเล่าอะไรเล็ก ๆ น้อย ๆ ให้พวกเราฟัง เพื่อให้เป็นแรงบันดาลใจ เป็นความหวังของน้อง ๆ ทุกคน ที่จะมาทำงานในอนาคต งานที่ หลวงพ่อทำมาถึงอายุ 60 ปี ต้องถ่ายเทน้ำหนักไปให้น้อง ๆ ที่มาเกิดใหม่แบบรับภาระ บนโลกใบนี้ได้มีความขัดแย้งกันอยู่ตลอดเวลา ถ้าหากว่าเราต้องการความสงบ ความร่มเย็น ก็มีพื้นที่เยอะแยะมากมาย ถ้าเราเข้ามาอยู่เมืองหลวง เราก็จะรู้ว่าเหนื่อย แต่ถ้าหากเรา ได้เข้าไปอยู่ในดงในป่า เราก็จะเห็นความสงบเรียบร้อย มุมที่เราต้องการความสงบ เป็นมุมที่เราทุกคนสามารถแสวงหาได้ ซึ่งอยู่ที่ความคิดของเราว่าต้องการมุมไหน เพราะฉะนั้นน้อง ๆ ที่จะได้เป็นนักข่าวยุวทูตสันติภาพ หลวงพ่อได้นึกภาพที่เราควรสร้าง เรามาอยู่ในฐานะผู้สร้างภาพ แต่เป็นภาพแห่งสันติภาพ หลวงพ้อมีภาพที่อยู่ในใจ ภาพแรก คือ สุขภาพ ภาพที่ 2 คือ คุณภาพ และ ภาพที่ 3 คือ มิตรภาพ ทั้ง 3 อย่างนี้ผลที่จะออกมา คือ สันติภาพ หรือเรียกได้อีกอย่างหนึ่งว่า อีสราภาพ เอกภาพ จาก 3 ภาพ จะออกมาเป็น 3 ภาพ เป็นภาพที่เป็นต้นเหตุ และเป็นภาพปลายเหตุหรือผลลัพธ์

หลวงพ่อยกตัวอย่างขึ้นมา เช่น สุขภาพ น้อง ๆ ทั้งหลายที่มีสุขภาพดี สดดี ปัญญาดี เฉลียวฉลาด มีความรู้ ความสามารถ เพราะว่า เรารู้จักกิน รู้จักนอน รู้จักแบ่งเวลา และออกกำลังกาย อันนี้หมายถึง สุขภาพที่ชัดเจนว่า เราต้องสร้างขึ้นมาด้วยตัวเราเอง ไม่มีใครนอนแทนเรา ไม่มีใครกินแทนเรา ไม่มีใครออกกำลังกายแทนเรา อันนี้เป็นภาพแรก ที่เราจะต้องสร้างขึ้นมา

1 สุขภาพ

ภาพที่ 2 คือ คุณภาพ คุณภาพที่เราสร้างขึ้น มา ไม่ว่าจะเป็น การเรียนรู้ การเก็บเกี่ยว ประสบการณ์ การฝึกทักษะของตัวเองว่า เรามีทักษะด้านใดและเราต้องฝึกฝน เพื่อให้เกิดความเชี่ยวชาญ เกิดเป็นความรู้ ความเข้าใจเป็นประสบการณ์ที่ทำให้เรามีชื่อเสียง ทำให้เราพึ่งพาอาศัยตัวเองได้ ทำให้เราก้าวไปข้างหน้าได้ ด้วยเกียรติยศ ชื่อเสียง ตัวอย่างเช่น บางคนเข้ามหาวิทยาลัยด้วยชื่อเสียงของตัวเอง เข้าโรงเรียนจากชื่อเสียงที่ตัวเองถนัด ด้านดนตรี ด้านการเป็นนักร้อง เก่งทางด้านวิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ หรือทางด้านศิลปศาสตร์ ซึ่งสามารถ สร้างคุณภาพให้แก่ชีวิตได้

2 คุณภาพ

ภาพที่ 3 คือ มิตรภาพ หลวงพ่อต้องการที่จะบอกว่า ทั้งหลายทั้งปวงที่เราต้องการมากที่สุด คือ มิตรภาพ และมิตรภาพที่เกิดขึ้น ทำให้เราไม่มีศึกสงคราม และไม่ว่า จะเกิดขึ้นที่ใดก็ตาม หลวงพ่อได้ดูคลิป วิดีโอคลิปหนึ่งเล็ก ๆ มีสุนัขและมิงอุ้ม สุนัขขอร่อมลิง ซึ่งลิงกำลังอุ้มแมว ทำให้เกิด ความน่ารัก และสิ่งนี้เองทำให้เกิด มิตรภาพ ปกติสัตว์ 3 ชนิดนี้ ไม่สามารถ อยู่ด้วยกันได้ แต่ทำไมสัตว์ทั้ง 3 ชนิดนี้ ถึงอยู่ด้วยกันได้ เพราะมีกัลยามิตรร่วมกัน มีมิตรภาพที่ดีต่อกัน และสัตว์ทั้ง 3 ชนิดนี้ ไม่ทะเลาะกัน บางทีเราจะเห็นคนกับเสือ คนกับสิงโต วิ่งหยอกล้อกัน และสัตว์อื่น ๆ ที่เราเห็นคุ้นเคยอยู่ตลอดเวลาว่าเป็นสัตว์ ที่อยู่ในป่า แต่มนุษย์สามารถที่จะนำมา ฝึกฝนอบรมได้ เป็นมิตรที่ดีต่อพวกเรา

3 มิตรภาพ

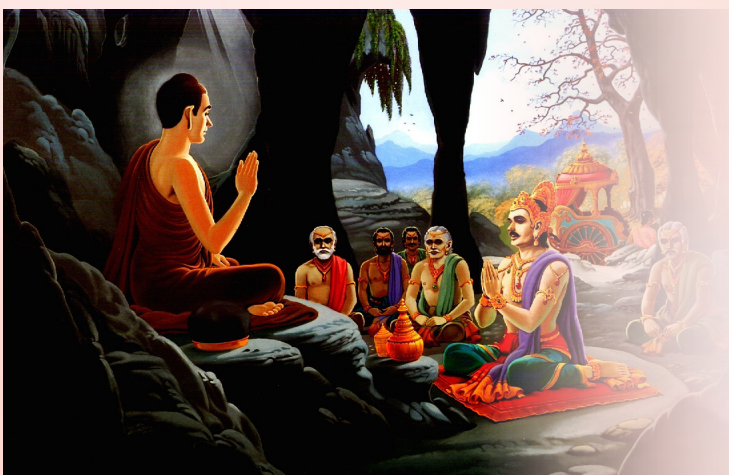

¹ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดพระราม 9 กาญจนาภิเษก

เพราะฉะนั้นการที่มีมิตรภาพที่ดีต่อกันแล้วจะสามารถทำให้พรมแดนไม่เกิดขึ้น พรมแดนที่เป็นดิน พรมแดนที่เป็นความรู้สึก พรมแดนที่เกี่ยวข้องกับศาสนา และลัทธิความเชื่อ ข้อปฏิบัติ พรมแดนที่เกี่ยวข้องกับเผ่าพันธุ์ หลวงพ่อไม่เชื่อว่ามนุษย์เราจะโหดร้าย เพราะว่าสัตว์ทั้งหลายยังไม่เช่นฆ่ากัน แม้ว่าจะเช่นฆ่ากันก็แค่เขี้ยวที่มี งาที่มีอึ้งมีอึ้งเท่าที่สามารถตะบได้เท่านั้น แต่ถ้าหากว่าเป็นมนุษย์ฝึกฝนในทางผิดเราก็เชื่อได้เลยว่าพวกเค้าจะโหดร้ายกว่าสัตว์นานาชนิดที่เราเห็น พวกเค้าสามารถผลิตเครื่องมือที่จะสามารถที่จะประหัตประหารกันได้สามารถที่จะเอารัดเอาเปรียบกันได้ทุกวิถีทาง เราเห็นตั้งแต่มนุษย์ใช้ก้อนหินปากัน ต่อมาเป็นหนึ่งยาง ต่อมาเป็นหนึ่งสติ ต่อมาเป็นลูกดอก ต่อมาเป็นดาบ ต่อมาเป็นปืน มีลูกกระเบิด ต่อมาเป็นเครื่องบิน ทุกสิ่งทุกอย่างที่มนุษย์สามารถคิดค้นขึ้นมาได้ อะไรที่สามารถทำให้มนุษย์คิดค้นขึ้นมาอะไรทำให้มนุษย์คิดค้นวิธีเช่นฆ่ากัน และไม่ได้เช่นฆ่าสัตว์แต่เป็นการเช่นฆ่ามนุษย์ด้วยกันเอง และไม่ได้เกลียดกัน พวกเราพยายามที่จะแก้ปัญหาด้วยกันใช้ใหม่ หากเราต้องการที่จะแก้ปัญหา เราจะต้องคิดว่าสิ่งที่อยู่ในใจของมนุษย์ที่ทำให้พวกเค้าคิดค้นวิธีการที่โหดร้ายยิ่งกว่าเสียยิ่งกว่าสิ่งใด เพราะอะไรกันแน่ นี่คือสาเหตุที่เราต้องไปขุดค้นหาออกมาเพื่อที่จะสร้างภาพนี้มาให้ได้ว่า เราต้องการสันติภาพใช้ใหม่ เราต้องการอิสรภาพใช้ใหม่ เราต้องการเอกภาพใช้ใหม่ ถ้าเราต้องการ 3 สิ่งนี้ มิตรภาพจะต้องเกิดขึ้น

ในสมัยก่อนประเทศในยุโรปมีสงครามกันมาเป็นพันกว่าปีไม่เคยหยุดวันหนึ่งได้เกิดความคิดขึ้นมาว่า ต้องรวมประเทศกัน ใช้สกุลเงินเดียวกัน ไม่ต้องมีพรมแดน เพียงแค่ใช้เชงเก้นวีซ่า (Schengen Visa) ศึกสงครามได้หายไป และเพิ่งจะได้มีสงครามเกิดขึ้นช่วงหลังหลัง เช่น ยูเครน รัสเซีย ใช้ว่าการรวมประเทศกันแล้วจะทำให้มนุษย์ของเราเปลี่ยนแปลงวิธีคิด ซึ่งมีวิธีคิดหลายสิ่งหลายอย่างที่จะทำให้เราขาดความเป็นมิตรที่ดีต่อกัน น้อง ๆ จะเห็นครอบครัวบางครอบครัว เป็นครอบครัวที่มีความรุนแรง เป็นครอบครัวที่พ่อแม่ปฏิบัติต่อกันอย่างรุนแรง เพราะขาดมิตรภาพที่ดีต่อกัน สุดท้ายทนไม่ไหวก็หย่าร้างกัน ลูกไปอีกทาง พ่อแม่ไปอีกทาง แต่งงานใหม่ ลูกถูกทิ้งไว้ กับ ปู่ ย่า ตา ยาย ซึ่งเกิดขึ้นเยอะมาก นี่เป็นเพียง Kingdom เล็ก ๆ ในครอบครัว ซึ่งถูกแบ่งความคิดให้คนได้ทะเลาะเบาะแว้งกัน หาสันติภาพไม่ได้

ในพุทธศาสนา : สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ได้เผชิญกับปัญหานี้เช่นกัน เช่น พระอนันท์ พระเทวทัต ที่ไปยุยงพระเจ้าอชาตศัตรู ให้ประทุษร้ายบิดาคือพระเจ้าพิมพิสาร ส่วนพระเทวทัตหาวิธีที่จะประทุษร้ายพระพุทธเจ้าแย่งความเป็นพระพุทธเจ้าให้ตัวเอง และประทุษร้ายบิดาเพื่อแย่งชิงความเป็นกษัตริย์ พระพุทธเจ้ากับพระเทวทัตเป็นญาติกัน ซึ่งแสดงให้เห็นว่า โลกกว้างที่เกิดศึกสงครามในปัจจุบันนี้เกิดมาจากภายใน สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจึงสอนให้ทุกคน หลักของพระพุทธศาสนานี้ให้มองข้าศึกศัตรูภายใน อย่างมองข้างนอกเป็นข้าศึกศัตรู พระเจ้าอโศกมหาราช หลังจากพุทธปรินิพพานได้ประมาณ 200-300 ปี เกิดการล่าดินแดนล่าความเป็นใหญ่

อิสระ หมายถึง ความเป็นใหญ่ แต่ผู้คนได้มีการล้มตายกันมากมาย เช่น ผู้ชายที่เดินทางไปออกรบกันเป็นแสนแสนคน จะเหลือเพียงแค่แม่หม้ายกับลูกกำพร้าเต็มประเทศ แต่เพื่อความยิ่งใหญ่ของพระเจ้าอโศกมหาราช สุดท้ายพระองค์จึงมองเห็นว่าศึกสงครามนี้ไม่ได้ช่วยอะไร และศาสนารุณแก่ปัญหาอะไรไม่ได้ ดังนั้นพระองค์จึงใช้ธรรมารุณ เท่านั้น

ธรรมารุณที่พระองค์ใช้มีเพียงแค่ 5 ข้อ เรียกกันว่า ศีล 5 คือ หยุดการฆ่า หยุดการลักการขโมย หยุดการประทุษร้าย ผู้หญิง หยุดการโกหก ให้เชื่อสัตย์ต่อกัน หยุดการดื่มค้ายาของมึนเมา อันเป็นเหตุให้ขาดสติ ประกาศให้การตะประเทศ เป็นพื้นที่ปลอดอาวุธ ปลอดการฆ่า และให้อิสระภาพแก่คนทุกคน ทุกความเชื่อถือ นั่นคือตัวอย่างที่เราเห็นได้ชัดเจน เพราะฉะนั้นหลวงพ่อดองการที่จะให้น้อง ๆ ทั้งหลายที่จะมาเป็นยุวทูตได้น่ากลับไปคิดว่าสาเหตุที่เราต้องทำหน้าที่สำคัญมาก ๆ ในครั้งนี้ “เพราะเชื่อว่าผู้ใหญ่ด้วยกันไม่ได้ ต้องให้เด็กเวลาที่พ่อกับแม่ทะเลาะกัน ถ้าลูกไปคุยกับพ่อกับแม่ได้ ถือว่าสุดยอดมาก เพราะลูกสามารถที่จะไปคุยได้ เด็กกำลังจะสอนผู้ใหญ่ เด็กกำลังจะคุยกับผู้ใหญ่ เด็กบอกว่าไม่เอาแล้วนะ” สิ่งเหล่านี้กำลังจะเกิดเป็นพลังมหาศาลในการเปลี่ยนแปลงความรุนแรงที่เกิดขึ้นบนโลกใบนี้ จากศาสนารุณที่มีมนุษย์พุ่งเข้าหากัน เช่น คมหมอก คมดาบ ระเบิดนิวเคลียร์ และสิ่งต่าง ๆ ที่มีมนุษย์ได้คิดค้นขึ้นมา มนุษย์เปรียบเสมือนสัตว์ที่เก่งที่สุดเฉลียวฉลาดที่สุดบนโลกใบนี้ แต่เอาความเฉลียวฉลาดมาแข่งฆ่ากัน เอาความเฉลียวฉลาดมาคิดวิธีเช่นฆ่ากัน

อัลเฟรด โนเบล (Alfred Bernhard Nobel) เป็นผู้คิดค้นระเบิดไดนาไมต์ แต่ไม่ได้คิดเพื่อที่จะเอามาประทุษร้ายกัน แต่คิดมาเพื่อระเบิดช่องแคบ ระเบิดอุโมงค์ ระเบิดภูเขา เพื่อให้เรือสินค้าสามารถเดินทางไปได้ แต่คนที่มีความพื้นฐานทางด้านจิตใจหยาบโหดได้มาซื้อไดนาไมต์เพื่อที่จะมาทำลูกกระเบิด ไปทำลูกกระสุน คนที่ผลิตเครื่องบินคิดว่าจะทำยังไงถึงจะเอาลูกกระเบิดมาติดบนเครื่องบิน และยังไปโจมตีข้าศึกศัตรูได้ คนที่คิด คนที่ใช้วัตถุ คือคนที่เราต้องไปแก้ไข ศาสนารุณทั้งหลายทั้งปวงที่เราคิดว่า สันติภาพจะเกิดขึ้นจากการสั่งสมอาวุธ เป็นความคิดที่แปลกดี ส่วนป็นที่อยู่ในมือหากอารมณ์เสียขึ้นมา มีโอกาสที่จะลั่นไกได้ง่ายมาก มิดที่อยู่ในมือหมอผ่าตัด หากอารมณ์เสียก็จะเปลี่ยนเป็นอุปกรณ์ที่สามารถทำร้ายกันได้ หลายสิ่งหลายอย่างที่มีมนุษย์ของเราไม่สามารถควบคุมอารมณ์ได้ การตัดสินใจชั่ววูบสามารถประทุษร้ายซึ่งกันและกันได้ เพราะฉะนั้น หลวงพ่อดองการที่จะบอกว่า น้อง ๆ ทั้งหลายที่จะมาเป็นยุวทูตสันติภาพ ได้เก็บไปคิดว่าเราต้องสร้างภาพบนพื้นฐาน 4 อย่าง คือ

1. ความรัก

2. ความหวัง

3. ความทรงจำ

4. แร่งบันดาลใจ

ภาพที่เรามี ถ้าหากว่าเรามีความรักตัวเอง เราสามารถสร้างสุขภาพได้ มีความหวังว่าจะผอมลง เราก็สร้างสุขภาพได้ เราจะแข็งแรงขึ้น เราจะขยันตื่นแต่เช้า สุขภาพร่างกายจะดีขึ้น ออกกำลังกาย วิ่ง รับประทานอาหารที่ดี มีความหวัง มีความทรงจำที่ดีว่าครั้งหนึ่งเราเคยผอมแต่ทำไมครั้งนี้เราอ้วน มีคนชม มีคนให้กำลังใจ สิ่งนี้คือความทรงจำที่เราอยากได้ ที่สำคัญที่สุด ทั้งความรัก ความหวัง ความทรงจำ จะต้องเป็นตัวสร้างแร่งบันดาลใจให้เรา ใช้ 4 ข้อนี้

สุขภาพ คุณภาพ ความรักสามารถสร้างคุณภาพชีวิตให้ตัวเองได้เช่นกัน ค้นหาทักษะในตัวเอง ทุกคนที่แสวงหาให้เกิดพลังมหาศาลในตัวของเรา อย่าบอกว่าเรียนไปเพียงเพราะต้องการคะแนน แต่เป็นการเรียนเพื่อทักษะ ระหว่างคะแนนที่เราได้จากโรงเรียน กับทักษะที่เราได้จากการออกไปฝึกฝน ซึ่งต่างกัน เราต้องการทักษะชีวิต ต้องการความเข้าใจที่แท้จริงที่จะดำรงชีวิตได้ ไม่ใช่เพียงแค่ปริญญาบัตร ความรัก ความหวัง ความทรงจำ และแรงบันดาลใจ สามารถที่จะสร้างคุณภาพได้

ประการสุดท้าย คือ ความรัก ความหวัง ความทรงจำ และแรงบันดาลใจ สร้างภาพที่ 3 เป็นภาพที่เรากำลังพูดถึงกัน ซึ่งเป็นภาพที่งดงามมาก นั่นคือ สันติภาพ เริ่มต้นจากกัลยาณมิตร หรือมิตรภาพที่เราต้องการ และเมื่อมีมิตรภาพแล้ว ผลที่จะตามมา คือ สันติภาพ เราไม่จำเป็นต้องไปเรียกร้องว่าสันติภาพเป็นอย่างไร ขอให้เราทำ ผูกมิตรกันสร้างมิตรภาพกันไว้ เราผูกมิตรไปที่ไหนก็ตาม เราหันหน้าไปที่ไหนก็ตาม ถ้าที่คนนั้นนั้นมีแต่มิตรของเรา เราจะรู้สึกปลอดภัย ปลอดภัยหลวงพ่อก็เชื่อต่อไปในอนาคตประเทศเพื่อนบ้าน ลาว เวียดนาม กัมพูชา มาเลเซีย อาจจะเหมือนกับทางฝั่งยุโรป เพื่อที่จะไม่ให้มีเหตุการณ์ต่าง ๆ เกิดขึ้น ซึ่งจะทำให้การไปมาหาสู่กันง่ายขึ้น ความรู้สึกที่เราคือพี่น้องกัน ความรู้สึกที่เราเป็นเพื่อนกัน จะทำให้เราผ่อนคลาย และไว้วางใจกัน เมื่อไว้วางใจกันแล้ว อะไรต่อมิอะไรสามารถทำได้ง่ายมากขึ้น ถูกและผิดเป็นความรุนแรงสำหรับมนุษย์ทั่วไป แต่ถูกและผิดสำหรับคนที่มียุทธภาพที่ดีต่อกัน สามารถให้อภัยกันได้ จะเห็นได้ว่าสมัยพุทธกาล องค์สิริมาลย์คนมา 999 ศพ แต่พระพุทธเจ้าทรงมองเห็นว่าองค์สิริมาลย์มีศักยภาพ ขอเป็นนายประกัน ไปโปรดองค์สิริมาลย์มาบวช น้อง ๆ ลองคิดดูนะว่า ถ้าวันหนึ่งหลวงพ่อก็เห็นฆาตกรที่ตำรวจต้องการฆ่าคนไป 999 ศพ ขอเป็นนายประกันอย่าเพิ่งฆ่าเช่นกัน หลวงพ่อก็อาจจะโดนเล่นงานแน่ ๆ แต่นั่นพระพุทธเจ้า มีเครดิตทางสังคมสูง ผู้คนรู้จักในสังคมมากมาย และมีมิตรภาพกับคนทุกฝ่าย พูดแล้วคนเชื่อถือ ขอเป็นนายประกันองค์สิริมาลย์ ซึ่งเป็นมหาโจรที่โหดร้ายที่สุดมาบวช พอมาบวชแล้วได้เกิดเปลี่ยนแปลงจากความโหดร้ายมาสร้างสันติภาพภายใน มาทำสมาธิภาวนา มามองหากรรมผลของกรรมที่เราได้ทำอะไรไปบ้าง และได้ชดเชยสิ่งที่ตัวเองได้กระทำความผิดไป ซึ่งเป็นแบบอย่างของคนกลับใจ เพราะฉะนั้นวันนี้ หลวงพ่อก็ได้นำข้อคิดต่าง ๆ มาให้ว่าเรามีภาพที่จะต้องสร้างในฐานะที่เป็นนักชวายุพุทธสันติภาพ 3 ภาพ นั่นคือ 1. สุขภาพ 2. คุณภาพ 3. มิตรภาพ โดยมีเครื่องสนับสนุนอยู่ 4 ข้อ ด้วยกัน นั่นคือ ความรัก ความหวัง ความทรงจำ และแรงบันดาลใจ สิ่งเหล่านี้จะเป็นตัวกระตุ้นเป็นฟันเฟืองสำคัญที่จะให้เกิดภาพทั้ง 3 ภาพ ซึ่งผลที่เราจะได้รับมาคือ ภาพที่ 4 เรียกกันว่า สันติภาพ (พระราชญาณกวี ปิยโสภณ) ได้ฝากไว้เป็นข้อคิดไว้เพียงเท่านี้ ขอเจริญพร

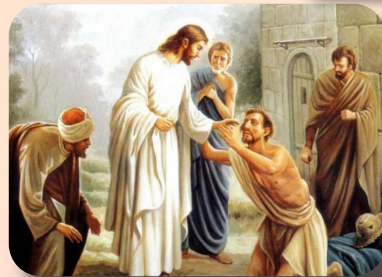

สันติภาพ ในมุมมองคริสต์ศาสนา

โดย บาทหลวงจิตตพล ปลั่งกลาง¹

หาก จะพูดถึงมุมมองของสันติภาพในภาพรวมทั่วไปแล้วนั้น ประเด็นนี้มักจะถูกริบาย ตีความ และเชื่อมโยงกับ สถานการณ์หรือปรากฏการณ์อันปราศจากซึ่งความขัดแย้งหรือ ว่าสงครามนั่นเอง แต่หากมองเรื่องนี้ในมุมมองของคริสต์ศาสนา เราจะเห็นแนวคิดที่น่าสนใจผ่านทางบริบทของศาสนา ที่นำเสนอ เรื่องนี้ในมิติที่ลึกซึ้งมากกว่าคำจำกัดความหรือคำอธิบายทั่วไป ในโอกาสนี้ จึงขอเชิญชวนพวกเราทุกคนได้เดินทางไปพร้อมกับ ผมในการเรียนรู้เรื่องราวเกี่ยวกับสันติภาพในมุมมองของ คริสต์ศาสนา

ศาสนาคริสต์มีพระคัมภีร์ไบเบิลที่ได้บันทึกและนำเสนอเรื่องราวสำคัญต่าง ๆ เกี่ยวกับพระเจ้า พระบัญญัติของพระองค์ รวมถึงการเดินทางและความสัมพันธ์ ระหว่างพระเจ้ากับมนุษย์ในแต่ละช่วงเวลา ซึ่งเรื่องราวเหล่านี้ถือเป็นบทเรียนอันมีค่า ในประเด็นต่าง ๆ และเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของคริสตชนผู้ที่มีความเชื่อ ในพระเจ้า ดังนั้นการพิจารณาไตร่ตรองเรื่องราวในพระคัมภีร์ไบเบิลจะช่วยให้เราเข้าใจ เกี่ยวกับสันติภาพในมุมมองของคริสต์ศาสนาได้อย่างชัดเจน ซึ่งคริสต์ศาสนามอง “สันติภาพ” ในมิติของความสมบูรณ์พร้อม ในเรื่องของความสุขในความดี และ ในเรื่องของสวัสดิภาพชีวิตและการอยู่ร่วมกัน ถือเป็นมุมมองและความหมายอันลึกซึ้ง ของคำว่าสันติภาพนั่นเอง

¹ ผู้อำนวยการโรงเรียนร่วมฤทธิพิทยศึกษา อธิการเจ้าคณะพระมหาไถ่แขวงประเทศไทย ประธานสหพันธ์อธิการเจ้าคณะนักบวชในประเทศไทย

ในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมที่บันทึกเป็นภาษาฮีบรูได้ใช้คำว่า **שָׁלוֹם** (Shalom) เพื่อสื่อถึงสันติภาพและความกลมเกลียวกัน ซึ่งคำนี้มีปรากฏในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาเดิมถึง 237 ครั้ง คำว่า Shalom หมายถึง ความสมบูรณ์พร้อม (Completeness) การมีสุขภาพที่ดี (Wholeness) รวมถึงสวัสดิภาพ (Welfare) เพราะฉะนั้น เมื่อพูดถึงเรื่องของสันติภาพ พระคัมภีร์ไบเบิลได้สื่อความหมายในมิติที่เป็นมากกว่าแค่การปราศจากความขัดแย้งหรือสงคราม แต่หมายถึงการมีสุขภาพและสวัสดิภาพที่ดี รวมถึงการมีความสมบูรณ์พร้อมของชีวิตนั่นเอง

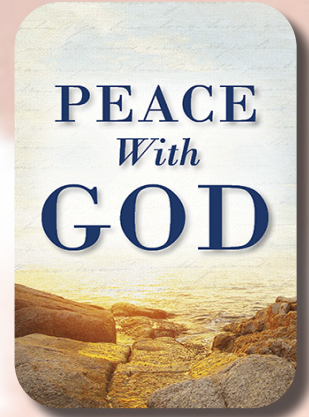

ส่วนในพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่ที่บันทึกไว้ในภาษากรีก ใช้คำว่า **Εἰρήνη** (Eirini) ซึ่งหมายถึงการเป็นหนึ่งเดียว (Oneness) รวมถึงความเงียบ (Quietness) และการพักผ่อน (Rest) อีกด้วย กล่าวได้ว่าเป็นมิติของพระคัมภีร์ภาคพันธสัญญาใหม่เกี่ยวกับสันติภาพที่ลึกซึ้ง เพราะสันติภาพไม่ใช่แค่ความสงบและการปราศจากซึ่งความขัดแย้งเท่านั้น แต่ยังหมายถึงการได้พักจากภาระต่าง ๆ รวมถึงการเป็นหนึ่งเดียวกันของผู้คนและสรรพสิ่งด้วย ดังนั้น ในความหมายโดยรวมแล้ว สันติภาพในมุมมองของคริสต์ศาสนา คือ ความสมบูรณ์พร้อม (Completeness) และการเป็นหนึ่งเดียวกัน (Oneness/Unity) และสิ่งที่จะนำผู้คนมาสู่ความสมบูรณ์พร้อมและการเป็นหนึ่งเดียวกันได้ คือ ความรัก ความเมตตา และการให้อภัยตามแบบอย่างของพระเยซูคริสต์เจ้านั่นเอง นี่คือการลึกซึ้งเกี่ยวกับความหมายของสันติภาพในมุมมองของคริสต์ศาสนา

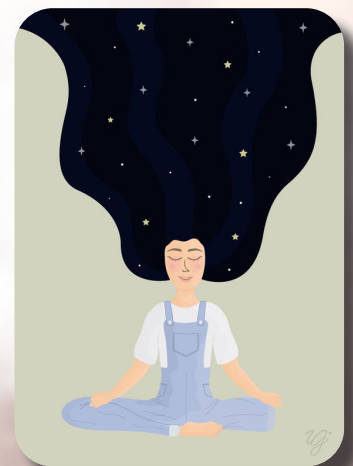
จากการศึกษาและวิเคราะห์เนื้อหาสาระต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับ
แนวทางสันติภาพในพระคัมภีร์ไบเบิลอย่างถี่ถ้วน พบว่า
พระคัมภีร์ได้ให้แนวทางสำคัญ ๆ ไว้ 3 ด้าน ดังนี้

1. **สันติภาพกับพระเจ้า (Peace With God)** ซึ่งชาวคริสต์เองเชื่อว่าพระเจ้าเป็นต้น
กำเนิดของสันติภาพ ดังนั้น การที่เราแต่ละคนมีชีวิตที่ยึดติดหรือว่าเชื่อมโยงกับพระเจ้า
อย่างแท้จริง จะมีพลังในการส่งต่อสันติภาพให้แก่กันและกัน รวมถึงสรรพสิ่งต่าง ๆ
บนโลกใบนี้อีกด้วย ส่วนสิ่งที่มาทำลายสัมพันธ์ภาพหรือว่ามีมิตรภาพอันดีระหว่าง
พระเจ้ากับมนุษย์ก็คือความบาปหรือความชั่วร้ายนั่นเอง ฉะนั้นการที่เรายึดติด
หรือการมีชีวิตที่ใกล้ชิดกับพระเจ้าจะทำให้เรามีพลังในการที่จะสร้างสรรค์สิ่งดี ๆ
รวมไปถึงการแบ่งปันมิตรภาพและสันติภาพให้แก่กันและกันอย่างเต็มที่อีกด้วย

2. **สันติภาพกับผู้อื่น (Peace With Others)** ซึ่งมีมตินี้เป็นมติที่สำคัญในการดำเนินชีวิตของคริสตชนด้วย
เพราะเราถือกำเนิดมาให้อยู่ร่วมกันในสังคม ให้อยู่ร่วมกันกับเพื่อนผู้อื่น ทว่าการเดินทางร่วมกัน
อาจจะมียามเวลาที่เราไม่เข้าใจกันบ้าง มีบางเวลาที่เราทะเลาะเบาะแว้งกัน มีบางเวลาที่เรารู้สึกอึด
อัดกัน ดังนั้น การคืนดีให้อภัยกันและสร้างสันติให้เกิดขึ้นระหว่างกันและกันจึงเป็นประเด็น
ที่สำคัญในการดำเนินชีวิตตามแนวทางของพระเยซูเจ้า ซึ่งในพระคัมภีร์เองและในวิถีของคริสตชนนั้น
เราทุกคนถูกเชื้อเชิญให้รู้จักรัก เมตตา และให้อภัยกันอย่างสม่ำเสมอ มีคนเคยถามพระเยซูเจ้าว่า
เราจำเป็นต้องให้อภัยสักกี่ครั้งดี พระองค์บอกว่า การให้อภัยนั้นไม่มีที่สิ้นสุด เราต้องให้อภัยกันและกัน
เสมอเรื่อยไป และนี่เป็นแนวทางที่ชัดเจนในการที่เราจะอยู่ร่วมกันอย่างสันติ นั่นก็คือการพยายาม
ที่จะเข้าใจกันอย่างดี รักกันด้วยใจจริง และให้อภัยกันอย่างไม่มีที่สิ้นสุด

3. **การมีสันติในตัวเอง (Peace With Oneself)** ซึ่งด้านนี้ก็ถือได้ว่าเป็นมิติที่สำคัญด้วยเช่นกัน
เพราะว่าในการดำเนินชีวิต ในกระบวนการของการเติบโต และในพัฒนาการของเราแต่ละคน
คงจะมีบางช่วงบางเวลาที่เราอาจพบกับความขัดแย้งภายใน พบกับความท้าทายต่าง ๆ หรือ
อุปสรรคในการดำเนินชีวิตที่เป็นผลมาจากความไม่สงบภายในตัวเรา ดังนั้น การมีสันติในตัวตน
ของตนเองให้ได้ก็จะเป็นสิ่งที่สำคัญด้วย ซึ่งแนวทางของพระคัมภีร์นี้ถือเป็นแนวทางที่ช่วยให้เรานั้น
ได้เติบโตในเรื่องราวของสันติภาพได้เป็นอย่างดี ถ้าเราพยายามที่จะฝึกฝนและนำมาปฏิบัติ
อย่างต่อเนื่องในชีวิต และเป็นความจริงที่ว่า ข้อคิดและแนวปฏิบัติต่าง ๆ ในพระคัมภีร์นั้น
ไม่ได้จำกัดเพียงเพื่อเฉพาะคริสตชนหรือผู้ที่มีความเชื่อในพระเจ้าเท่านั้น แต่ทุกคนสามารถนำไป
ปรับประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตได้ แม้จะต่างความเชื่อ ต่างวัฒนธรรม ต่างประเพณี หรือ
ด้วยเหตุผลใดก็ตามแต่ เพราะสันติภาพเป็นสากล เป็นสิ่งที่ทุกคนสามารถเรียนรู้และพัฒนา
ให้งอกงามในชีวิตได้

ขอให้น้อง ๆ ทุกคนที่เข้าร่วมในโครงการนี้มีหัวใจที่เต็มเปี่ยมไปด้วยสันติ และพร้อมเสมอที่จะเป็นผู้ส่งต่อสันติภาพ ไม่ว่าจะเป็นโอกาส
ใดก็ตาม ถ้าเราสามารถที่จะส่งต่อสันติภาพได้ ก็ขอให้เราได้ลงมือทำตามกำลังความสามารถของเราอย่างเต็มที่ แม้ว่าจะเป็นเรื่อง
เล็ก ๆ น้อย ๆ ก็ตาม แต่เชื่อว่าการดีเหล่านั้นมีคุณค่าเสมอทั้งต่อตัวเราเอง ต่อชีวิตของผู้คนรอบข้างเรา ต่อชุมชน และสังคม
ที่เราอาศัยอยู่ ขอให้สันติภาพนั้นได้เติบโตในหัวใจของพวกเราทุกคน และขอให้พระเจ้าอวยพรพวกเราทุกคนตลอดไป ขอขอบคุณครับ

The Journey of Peace

EP.3

Mission 4.33

The Space Adventure

Presented by
Lost in space

PAI

Peace
Ambassador
Idol

โดย Lost in space

The Journey of Peace

"เส้นทางสู่สันติภาพ" Episode 3:

"Mission 4.33 : The Space Adventure" ตะลุยแดนอวกาศกับการกิจ 4.33

โดย Lost in space

ภาพที่ 1 ภาพถ่ายขาวดำ ที่เห็นรอยยิ้มของชาวฮิโรชิมา

ในหน้าบันทึกของประวัติศาสตร์โลก.....ก่อนที่สันติภาพจะกลับมารุ่งเรืองอีกครั้ง เรามักจะพบว่าในทุกเหตุการณ์เหล่านั้นล้วนเริ่มต้นจากความขัดแย้ง สงคราม และการสูญเสียเสมอ ผมไม่เข้าใจว่าทำไมจุดเริ่มต้นแห่งสันติภาพมันต้องเป็นแบบนั้นด้วย? ในขณะที่กำลังตกลงสู่ห้วงแห่งความคิดคำนึง.....ขณะเดียวกันนั้นผมก็รู้สึกได้ถึงโอบไหล่ของเพื่อน ๆ ที่ประคับประคองกันอย่างเข้าใจ ภาพเหตุการณ์สุดท้ายที่ฮิโรชิมา น่าจะเป็นคำตอบที่ดีที่สุดไม่ว่าใครก็ตามที่เดินเข้าไปในนครการนั้นคงเข้าใจสิ่งที่ผู้ออกแบบต้องการสื่อสารมันได้เป็นอย่างดีโดยไม่ต้องมีคำอธิบายใด ๆ เลย.....

"สะพานที่เชื่อมต่อสันติภาพ : จากอดีต - สู่ออนาคต"

เราเดินขึ้นไปอีกโซนหนึ่งด้วยสะพานลอยฟ้า (Sky walk) หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า "The Relation Bridge" เป็นท่อกระจกนิรภัยขนาดเส้นผ่าศูนย์กลางราว 2.5 เมตรคล้ายฉากบางตอนจากเรื่อง Star Wars ทางเดินยาวทอดไกลออกไปราว 50 เมตรเพื่อเชื่อมไปอีกพื้นที่หนึ่ง

หากมองลงไปจะเห็นสวนแห่งสันติภาพอยู่เบื้องล่าง ถ้าคณะด้วยสายตาคงจะกินพื้นที่ราว 6 สนามฟุตบอล การจัด Landscape ของสวนจะใช้เส้นโค้งและเส้นสายอิสระเป็นส่วนใหญ่ ต้นไม้หลากหลายชนิดถูกจัดวางได้อย่างลงตัวงดงามสลับกับพื้นที่ว่างของหญ้าเขียว ๆ ของลานและทางเดิน การออกแบบที่ชาญฉลาดของสถาปนิกทำให้สามารถใช้พื้นที่ได้อย่างคุ้มค่ามาก ๆ หากมองจากด้านบนเราจะเห็น Function ที่ดูลื่นไหลกลมกลืน และมีความยืดหยุ่นสูง ลานบางจุดยังสามารถใช้เป็นพื้นที่ประชุมเล็ก ๆ ได้อีกด้วย และสิ่งหนึ่งที่ดูสะดุดตาพวกเรามากเป็นพิเศษก็เห็นจะเป็นประติมากรรมแก้วที่ดูคล้ายปลาว่ายผิวน้ำเล็ก ๆ กำลังแหวกว่ายอยู่กลางอากาศ พระคุณเจ้าที่มาด้วยกันก็และชื่นชอบพื้นที่เช่นนี้ไม่น้อยเลยทีเดียว หากมองไปไกลอีกสักหน่อยจะเห็นว่าพื้นที่บางส่วนของสวน ที่เชื่อมต่อกับบริเวณภายนอกซึ่งเป็นสวนขนาดใหญ่ของอาคาร จุดนั้นสามารถจัดกิจกรรมกลางแจ้งและผู้คนได้พักผ่อนกันอย่างสบาย ๆ พื้นที่ของสวนสันติภาพจะถูกควบคุมอุณหภูมิให้มีความคงที่มากหน่อย เพราะต้นไม้บางชนิดไม่สามารถสู้กับความเย็นจัดในช่วงฤดูหนาวได้

ภาพที่ 2 สะพานลอยฟ้า
The Relation bridge
ที่มองลงไปเห็นสวนสันติภาพ
ขนาดใหญ่

ภาพที่ 3 ภาพพื้นที่ภายในของ Games Bubble

"Games Center : ดลยโลกแห่งเกมกับการกิจสร้างสันติภาพ"

เราเดินทางมาถึงปากทางเข้าของ Games Center ภาพที่ดูคุ้นตามาก ๆ คืออุโมงค์ Time Machine จากเรื่องโดเรมอน เข้าใจว่าโซนนี้น่าจะได้รับการออกแบบโดยสถาปนิกชาวญี่ปุ่นอย่างแน่นอน และน่าจะได้รับการสนับสนุนเงินทุนจากบริษัทเกมขนาดใหญ่ด้วยเช่นกัน พื้นที่ของโซนนี้จะดูเหมือนอยู่บนอวกาศนิด ๆ การออกแบบที่ดูล้ำสมัย ด้วยพื้นสีดำเงาวาว ๆ ประกอบกับวัสดุสีขาวที่มีเส้นสายโค้งไปมา ซึ่งตัดกับเพดานสีดำสนิทที่ประดับด้วย LED ขนาดเล็ก ทำให้รู้สึกเหมือนอยู่ท่ามกลางดวงดาวนับล้าน ๆ ดวง แสงไฟที่ Games Center เป็นอะไรที่ colorful สุด ๆ..... หากคณะด้วยสายตาแล้วที่นี้คงเป็นแหล่งรวมเทคโนโลยีด้านเกมที่กำลังล้ำที่สุดในโลกแล้วแหละ แก๊ง PAI ของเราไม่รอช้าตกลงกันทันทีว่าจะเริ่มเล่นเกมไหนก่อน เพราะเกมที่นี่มีให้เลือกเล่นเยอะมาก ๆ พื้นที่เล่นเกมที่เราเลือกจะถูกเรียกว่า Games Bubble ซึ่งมีหน้าต่างเหมือนฟองอากาศสีรุ้ง ใส ๆ คล้ายกับเวลาที่เราเป่าฟองสบู่ในวัยเด็กอย่างไรอย่างนั้น ตัวแกนกลางของพื้นที่จะเป็นเหมือนโถงสูงกว่า 30 เมตร ฟองอากาศจะลดหลั่นกันไปจนถึงยอดบนสุด

เมื่อพี่ ๆ ทีมงานกำหนดเวลานัดหมาย พวกเราก็รีบตกลงกันอย่างไม่รอช้า และเลือกเกมที่เล่นด้วยกันเป็นทีมได้ทั้งหมด การค้นหาเกมเป็นสิ่งที่ไม่ยากเลย เราสามารถใช้การป้อนข้อมูลจาก Smart Phone หรือจะกดค้นหาจากจุดที่ทางพิพิธภัณฑ์จัดเตรียมไว้ก็ได้ และหากสงสัยอะไรก็จะมีเจ้าหน้าที่ที่ช่วยให้คำแนะนำอยู่หลายคน

ก่อนเดินทางมาพวกเราก็ได้ทำการบ้านกันไว้แล้วเพราะรู้ว่าไม่มีเวลามากนัก แก๊งเราเลยเลือก "The Journey of Peace" เป็นเกมที่จะต้องทำภารกิจที่กำหนดให้เพื่อสร้างสันติภาพในพื้นที่ต่าง ๆ ซึ่งมีด่านทั้งหมดกว่า 30 แบบ และจะเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพราะตัวเกมเป็นระบบ Open Source ที่ให้คนเข้ามาพัฒนาเกม สร้างตัวละคร ด่าน และภารกิจได้แบบไม่รู้จบ เบื้องต้นเราต้องเลือกด่านที่ต้องการเล่นก่อน จากนั้นที่เหลือจะถูกสุ่มด้วย AI เพื่อให้ด่านและภารกิจเหมาะกับลักษณะบุคลิกภาพหรืออุปนิสัยของผู้เล่น การประมวลผลของ AI จะสามารถดึงดูดและเสริมสร้างพัฒนาการทางจิตสำนึก รวมถึงทักษะที่จำเพาะให้กับตัวผู้เล่นได้อย่างเหมาะสม คนที่คิดเกมนี้นี้ไม่ธรรมดาเลยครับ ในบาง quest เราจะได้ทำภารกิจร่วมกับทีมอื่นด้วย อาจจะมีบางคนที่รู้สึกกังวลเรื่องภาษาแต่ไม่ต้องห่วงเลยครับ เพราะอุปกรณ์ที่สวมใส่จะช่วยแปลภาษาให้อัตโนมัติ ก่อนการเล่นเกมแต่ละคนจะต้องขึ้นไปบนลู่วิ่งที่สามารถตรวจจับการเคลื่อนไหวของผู้เล่นได้อย่างอิสระ สวมแว่น VR แบบครอบศีรษะที่มาพร้อมกับไมค์และลำโพงแบบครบชุด เพียงเท่านี้ก็ถือว่าพร้อมสำหรับการเล่นเกมแล้วละครับ

ในตอนเริ่มเกมสมาชิกทุกคนจะต้องเลือกตกแต่ง Avatar ของตนเองให้เรียบร้อยซะก่อน ซึ่งขั้นตอนนี้สามารถทำทิ้งไว้ก่อนได้เลยผ่าน Application ของพิพิธภัณฑ์และแน่นอนครับพวกเราได้ทำการบ้านมาเป็นอย่างดีตามคำแนะนำของพี่ ๆ ทีมงาน ตัวละครของเราจึงสร้างรอไว้ตั้งแต่ตอนที่อยู่ประเทศไทยแล้วครับ เลยทำให้พวกเราไม่ต้องเสียเวลากับขั้นตอนนี้นัก

เมื่อเข้าสู่เกมภาพเสมือนจริงของผู้เล่นทั้ง 16 คนที่ทำภารกิจจะยืนล้อมกันเป็นวงกลมในร่าง Avatar ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ทีม แต่ละทีมจะมีสีและสัญลักษณ์ประจำกลุ่มคือ

- สีแดงมีสัญลักษณ์เป็นรูปไฟ (ทีมประเทศเกาหลี)
- สีเขียวมีสัญลักษณ์คือลม (ทีมประเทศอเมริกา)
- สีส้มสัญลักษณ์รูปดิน (ทีมประเทศนอร์เวย์)
- และสีฟ้าสัญลักษณ์รูปน้ำ (ทีมประเทศไทย)

แก๊ง PAI ของเราได้สีฟ้าก็ดูจะตรงกับ Theme สีโครงการอยู่เหมือนกันนะครับ กลางวงกลมจะมีแสงสว่างของเทพีอัสตราเอีย (Astraea) เทพีในตำนานเทพปกรณัมของชาวกรีก สัญลักษณ์แห่งความยุติธรรมและสันติเป็น Peace Maker ที่สำคัญในเกมนี้ เทพีจะมอบภารกิจให้กับพวกเราแต่ละทีม โดยมี AI พูตี (พูติชิตเรีย) เป็นเทพตัวน้อยน้องสาวของอัสตราเอียคอยช่วยเหลือในการทำภารกิจครั้งนี้ จากนั้นแต่ละทีมจะถูกวาร์ปไปโผล่ในด้านที่ตนเองเลือกไว้ตั้งแต่ต้น ทีมของเราเลือกดาวอังคารเป็นจุดเริ่มต้นของภารกิจ ไม่นานจะตั้งตัวฟรีตาเดียวทุกคนก็ถูกส่งมาที่สถานีอวกาศนานาชาติบนดาวอังคารแล้ว เมื่อมาถึงพวกเราก็ได้รับการต้อนรับอย่างดีจากกัปตันแพลเน็ต ซึ่งท่านเป็นผู้บัญชาการใหญ่ในภารกิจครั้งนี้ (Captain Planet) คือฮีโร่ผู้พิทักษ์สิ่งแวดล้อมเป็นตัวละครต้นในยุค 90 ที่สร้างโดยบาร์บารา ไพล์และเท็ด เทอเนอร์ ผู้บริจาคเงิน 1 พันล้านดอลลาร์เพื่อสนับสนุนการก่อตั้งองค์การสหประชาชาติ ผมเข้าใจว่าผู้สร้างเกมคงเลือกกัปตันแพลเน็ตเพื่อเป็นเกียรติแต่ความทุ่มเทของเท็ด ผู้ปรารถนาที่ต้องการสร้างสันติภาพและความสุขให้กับโลกใบนี้ของเราทุกคน

ส่วนแชมป์ก็พูดสวนตอบทันทีว่า “เฮ้ย!!...มันคงไม่ยากหรอก ถ้ายากเกินไปคนมันจะไม่อยากเล่นเกมเอา เราว่าคนคิดเกมคงออกแบบมาแล้วแหละ” สันเสียงคุณแชมป์ผมสังเกตุว่าบน Interface ได้แสดงสัญญาณขอเก็บข้อมูลเสียงเป็นไอคอนเล็ก ๆ กระพริบอยู่ด้านบนของจอ ตอนนี้ AI คงค่อย ๆ เริ่มเก็บข้อมูลพวกเราเพื่อประมวลผลแล้ว ผมไม่ได้บอกเรื่องนี้กับเพื่อน ๆ เพราะกลัวทุกคนจะหลุดโฟกัส จากนั้นจึงพูดเพื่อแสดงความเห็นต่อจากคุณแชมป์โดยทันที

"เราว่าสิ่งแรกคือการสืบข้อมูลจากคุณคณะทูตฯ และกัปตันแพลเน็ตก่อน จากนั้นค่อยเดินทางไปในจุดที่คิ้วซ์ซาบาจิหายไป เราว่ามันต้องมีอะไรเกี่ยวข้องกับบทเพลง 4.33 ของเคจแน่ ๆ เพราะในองค์ที่ 3 ของเพลงจะอยู่ในช่วง 1 นาที 40 วินาที คงพอจะมีเบาะแสบางอย่างที่เป็นเงื่อนงำได้" ผมก็ไม่รู้หรอกครับว่ามันเกี่ยวกันจริง ๆ ไร่เปล่า? แต่เมื่อพูดจบก็หันไปเห็นหน้าทุกคนคิ้ว ๆ กับข้อมูลที่ผมให้ เหมือนสงสัยว่าไปรู้มาจากไหนเนี่ย? อะไรมาก่อนนั่น คือจริง ๆ ไม่ได้แปลกอะไรหรอกครับ เพราะนอกจากผมจะชอบงานออกแบบแล้วผมยังสนใจเรื่องของดนตรีไม่แพ้กัน

ภาพที่ 5 สถานีอวกาศบนเส้นทาง 4.33

" ภารกิจสุดหิน : Mission I'mPossible "

ภารกิจของพวกเราคือตามหาเมล็ดพันธุ์หายาก “คิ้วซ์ซาบาจิ” (ออกเสียงยากหน่อยนะครับ) ซึ่งได้รับมาจากดาวเนบูโดยมีคณะทูตสันถวไมตรีเป็นผู้นำมามอบให้กับสมาพันธ์ฯ แต่ปรากฏว่าได้หายไประหว่างทำการขนส่งบนเส้นทางอวกาศ 4.33 ที่ตั้งตามชื่อบทเพลงของจอห์น เคจ (John Cage) ซึ่งถูกขนานนามว่าเป็น "บทเพลงแห่งความเจียบงัน" บทเพลงนี้มีทั้งหมด 3 องค์ (ที่มาของชื่อลึกลับซึ่งมาก ๆ ลองไปหาอ่านใน Internet กันดูนะครับ) "คิ้วซ์ซาบาจิ" ได้หายไปตอนที่ขนย้ายในสถานีที่ 3 ของเส้นทาง

“โอโฮ...จริง ๆ แค่งภารกิจแรกก็ว่ายากมากแล้วอะ!! หาบนโลกก็ว่ายากแล้วนะ อันนี้ไปหาในอวกาศ มันจะไปเจอม่ียอะ?” อเลเร็มบ่นเป็นคนแรก เจ้าปัญญาผู้ทำตัวเห็นด้วย

ข้อมูลจากกัปตันและคณะทูตฯ ทำให้เราได้รายละเอียดต่าง ๆ เกี่ยวกับ "คิวซ์ซาบาจิ" เพิ่มขึ้นอีกเล็กน้อย คิวซ์ซาบาจิเป็นเมล็ดพันธุ์หายากชนิดพิเศษที่มีเฉพาะดาวเนบู และจากข้อมูลพบว่าพืชพันธุ์ชนิดนี้ก็สามารถเจริญเติบโตได้อย่างดีบนสภาพแวดล้อมของดาวอังคารเช่นกัน มันจะใช้เวลาเติบโตอย่างเต็มที่ราว ๆ 10-12 ปี แต่กว่าจะมีเมล็ดพันธุ์เกิดขึ้นสักครั้งต้องใช้เวลายาวนานมากถึง 100 ปี และด้วยเหตุผลนี้เองจึงทำให้มันกลายเป็นเมล็ดพันธุ์ที่หายากที่สุดชนิดหนึ่งในจักรวาล ผลของต้นคิวซ์ซาบาจิสามารถนำไปผลิตเป็นกระแสไฟฟ้าได้มากถึง 3 ล้านเมกกะวัตต์ ถ้าหากได้ผลผลิตตามที่ตั้งเป้าไว้จะสามารถจ่ายกระแสไฟฟ้าหล่อเลี้ยงชุมชนในดาวอังคารมากกว่า 1 ใน 3 ของทั้งหมด ดังนั้นเมล็ดพันธุ์ชนิดนี้จึงเป็นสิ่งที่ล้ำค่ามาก ๆ สำหรับการสร้างชุมชนแห่งใหม่บนดาวดวงนี้ สมาพันธ์กาแลคติกประจำดาวอังคาร (Galactic Union of Mars) ได้ส่งคณะทูตสันติภาพเพื่อขอเมล็ดพันธุ์ชนิดนี้มาเพาะยังดาวอังคาร การอนุมัติบนดาวเนบูนั้นเป็นไปได้ยากยิ่ง เพราะเนื่องจากเป็นพันธุ์ไม่หวงห้ามที่มีให้น่าออกจากดวงดาว ดังนั้นการได้เมล็ดพันธุ์มาจึงไม่ใช่เรื่องปกติ ทางสภาของดาวเนบูได้ออกกฎหมายละเว้นเป็นกรณีพิเศษ ด้วยเหตุผลที่ว่าครั้งหนึ่งตอนที่ดาวเนบูถูกรังสีคอสมิกเข้มข้นโจมตีดวงดาวได้สร้างความสูญเสียครั้งใหญ่ เมื่อมนุษย์บนดาวโลกทราบข่าวจึงได้ส่งหน่วยกู้ภัยและอาสาสมัครจำนวนมากกว่า 1 แสนชีวิตเข้าไปช่วยเหลือดาวเนบู มิตรภาพครั้งนั้นเป็นที่ประจักษ์ไปทั่วกาแล็กซี ชาวเนบูซาบจึงใจมากไม่รู้จักมอบสิ่งใดเป็นการตอบแทนจึงเสนอที่จะส่งคิวซ์ซาบาจิจำนวน 3 เมล็ดเป็นการตอบแทนแก่สมาพันธ์ฯ และได้ให้ตัวแทนคณะทูตฯ จากดาวเนบูเป็นผู้ัญเชิญมายังดาวอังคาร

ทางการของสมาพันธ์ฯ ได้พยายามปกปิดข่าวนี้มิให้รั่วไหลออกไป เพราะถ้าข้อมูลการสูญหายของคิวซ์ซาบาจิถูกแพร่พรายอาจส่งผลกระทบต่อความมั่นคงและสัมพันธ์อันดีของทั้งสองดวงดาว ทั้งยังมีกลุ่มก่อการร้ายจากดาวอื่น ๆ ที่พยายามแสวงหาประโยชน์จากความขัดแย้งครั้งนี้เพื่อนำไปสู่ชนวนในการก่อสงครามใหญ่ระหว่างดวงดาวอีกครั้ง นั้นหมายความว่าพวกเราจะต้องสืบข้อมูลนี้อย่างลับ ๆ และมีเวลาจำกัดเพียง 33 นาที ก่อนเริ่มรายการถ่ายทอดสดพิธีส่งมอบฯ ของสมาพันธ์กาแลคติกทางช้างเผือก

“โฮ....ภารกิจมันดูยิ่งใหญ่มาเลยอะ คืออันนี้เราเป็นเด็ก 4 คนเองนะ มันไม่ยากไปหรอ แค่ 30 นาทีเองอะ?” ปูญญ์อุทานเหมือนหมดกำลังใจ ทั้ง ๆ ที่เธอมักเป็นคนมองโลกในแง่ดีอยู่เสมอ ซึ่งผมก็แอบรู้สึกท้อแท้ ๆ ไม่แพ้กัน พอมองหน้าแต่ละคนก็ เออ..... ดูไม่ค่อยจะไหวเหมือนกัน

คุณแชมป์ไม่ปล่อยให้เพื่อน ๆ เสียกำลังใจ ทำท่ามั่นอกมั่นใจ และบอกกับแก๊งว่า “เฮ้ยทุกคนใจเย็น ๆ....อย่าไปกลัว พวกเราต้องเชื่อมั่นซิว่าทีมของพวกเราต้องทำได้ หลวงพ่อเคยบอกไม่ใช่หรอว่า “ไม่มีอะไรที่พวกเราทำไม่ได้หรอก” แต่เปลี่ยนคำถามใหม่ว่า “ถ้าจะทำได้ต้องทำอย่างไร?” มันไม่ยากหรอก.....เชื่อซิ” จริง ๆ ตอนพูดเสร็จผมแอบเห็นคุณแชมป์กลืนน้ำลายเอือก เอาเข้าจริง ๆ มันก็เป็นภารกิจที่ยากอยู่นะ แต่เอาหละ ยิ่งผมว่ามันก็ต้องสำเร็จจนได้แหละ

“ใช่ ๆ ไม่มีอะไรหรอกที่ทำได้ เราว่าคนคิดเกมอะเค้าคงออกแบบมาแล้วละว่าทำได้.....” ผมรีบพูดเพื่อเสริมน้ำหนักให้กับแชมป์ ก่อนที่ทุกคนจะปัดกันไปหมด “ถูกต้องที่สุดเลยเพื่อน.....ใช่แล้วไม่ต้องกลัวหรอกทุกคนอย่างน้อยอย่าว่า ”แชมป์ร้อยสนาม” ไม่ได้เกิดขึ้นเองลอย ๆ นะ.....” ผมมองหน้าเพื่อน ๆ รู้สึกได้ถึงความมั่นใจที่เพิ่มขึ้นมากกว่าเมื่อครู่ พอตั้งสติได้แล้วพวกเราก็ไม่รีรอรีบเข้าเครื่องวาร์ปของสถานีอวกาศฯ เพื่อเดินทางไปยังสถานีขนส่งที่ 3 บนเส้นทาง 4.33 กับบทเพลงของจอห์น เคจินท์ที่.....

ภาพที่ 6 ภาพถ่ายการแสดงดนตรีในบทเพลง 4.33 ของ John Cage

"ณ สถานีขนส่งอวกาศ 4.33"

พวกเรามาถึงสถานีขนส่ง และพบกับบุคคลที่ไม่คาดคิดยื่นรอพวกเราอยู่ “.....กัปตันบ๊ชโลว์เอียร์.....” ปูญญ์ก๊อบเล่ท่าทางตื่นตาดังใจเป็นพิเศษ ส่วนบัดดี้ผมคุณแชมป์ยืนหน้าบานเลยทีเดียว ถึงเราจะรู้ว่าเป็นเกมเสมือนจริง แต่พูดได้คำเดียวเลยว่าเหมือนจริงสุด ๆ เด็กอย่างพวกเราเติบโตมากับวัฒนธรรมของการดูหนังหลายเรื่อง และหนึ่งในนั้นก็คือค่าย Pixar นั่นแหละ สตีฟ จอบส์ เป็นไอคอนอีกคนหนึ่งที่ผมชื่นชอบเป็นพิเศษเค้าถือว่าเป็นนักปฏิวัติวงการไอทีเลยทีเดียวได้ นวัตกรรมใหม่ ๆ และแนวคิดที่น่าสนใจ ถูกผลิตออกมาไม่น้อยจากผู้ชายคนนี้ ประวัติของจอบส์น่าสนใจมาก และสิ่งหนึ่งที่น่าจะมีอิทธิพลต่อเค้าคือการได้เรียนวิธีฝึกปฏิบัติกับ Zen Master โคบูเน จิโนะ โอโตกาวา (อาจารย์ในพุทธศาสนานิกายเซน) ทำให้ผลงานของจอบส์เรียบง่ายสมบูรณ์แบบแต่มาด้วยประโยชน์ใช้สอย ปุ่มที่หายไปบน iPhone กระดานชนวนไฮเทคอย่าง iPad และอันที่เห็นมาก ๆ คือ Apple Park อาคารเส้นวงกลมขนาดใหญ่ที่มีมูลค่า 4,170 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ที่เลือกใช้พลังงานหมุนเวียนจากธรรมชาติ ภาษีทรัพย์สินที่ต้องจ่าย 1% ถูกนำไปสร้างประโยชน์ให้สาธารณะอีกมากมาย ถือได้ว่าเป็นอาคารที่มีมูลค่าสูงที่สุดแห่งหนึ่งในโลก พอ ๆ กับพิพิธภัณฑ์แห่งนี้เลยทีเดียว

กับต้นบัซๆ ให้เบาแสบพวกเราเพิ่มเติมเป็นข้อมูลสืบค้นจากยานขนส่งที่ถูกกักเอาไว้ที่สถานี เราพบร่องรอยหลายอย่างที่น่าพิศ รอยกระหนาบเล็ก ๆ ที่อยู่ข้างยานและเศษฝุ่นละอองเป็นแนวยาวจากช่องปล่อย CO2 จนมาถึงพื้นที่เก็บคิ้วซ์ซาบาจิ จริง ๆ การคุ้มกันนั้นเข้มงวดมาก ไม่น่าจะหายไปได้ง่าย ๆ เลย ผลการตรวจสอบเศษฝุ่นละอองจากห้องวิจัยพบว่า เป็นโครงสร้างโมเลกุลของพืชชนิดหนึ่งที่พบได้เฉพาะในดวงดาวที่มีประชากรเป็นเผ่าพันธุ์พืชเท่านั้นและมีการกระจายตัวของประชากรเหล่านี้อยู่ในดวงดาวต่าง ๆ มากถึง 108 ดวง แต่พวกเราไม่มีทางจะสำรวจดวงดาวทั้งหมดนั้นได้อย่างแน่นอน เพื่อจำกัดพื้นที่ในการสืบค้นเราเลยป้อนข้อมูลทั้งหมดให้กับพุตี ผู้ช่วย AI สุดอัจฉริยะของเราเพื่อคะเนความเป็นไปได้ให้แม่นยำที่สุด

“พุตีในบรรดาดวงดาวทั้งหมดมีดาวไหนบ้างที่เชื่อมโยงกับดาวเนบูและคิ้วซ์ซาบาจิมากที่สุด”

“จากการประมวลผลพบว่า มีดวงดาวที่เกี่ยวข้องกับดาวเนบูและคิ้วซ์ซาบาจิทั้งหมด 18 ดวง แต่ดวงดาวที่น่าสนใจที่สุดคือดาวพูลิเดียน ปัจจุบันมีประชากรเชื้อสายพิลาติสทั้งสิ้นราว 2.7 ล้านคน เป็นดาวดวงเล็ก ๆ ที่ให้กำเนิดคิ้วซ์ซาบาจิ แต่เหตุการณ์ที่ไม่คาดคิดได้เกิดขึ้นเมื่อ 300 ปีก่อนครั้งนั้นได้เกิดสงครามแย่งชิงทรัพยากรครั้งใหญ่ ดวงดาวต่าง ๆ เข้ามาช่วงชิงคิ้วซ์ซาบาจิไปจากดาวพูลิเดียนจนหมดสิ้น แม้จะมีดวงดาวมากมายได้เมล็ดพันธุ์ไปเป็นจำนวนมาก แต่ด้วยสภาพแวดล้อมที่ไม่เอื้อต่อการเจริญเติบโตของคิ้วซ์ซาบาจิ ทำให้พวกมันตายลงและเติบโตเฉพาะดาวเนบูกับดาวทาโธร์เรียนเท่านั้น ทว่าเมื่อ 86 ปีก่อนดาวทาโธร์เรียนได้เกิดสงครามแย่งชิงพลังงานภายในดวงดาว จึงทำให้พวกมันสูญพันธุ์ไปทั้งหมดหลงเหลือแค่ดาวเนบูเพียงดวงเดียวเท่านั้นที่มีคิ้วซ์ซาบาจิอยู่ พวกมันจึงถูกพิทักษ์รักษาอย่างดีที่สุดในเขตหวงห้ามของดวงดาวด้วยเทคโนโลยีล้ำสมัยอย่างไฮรอนโดม และมีกองกำลังปกป้องมากถึง 28,000 นายคอยลาดตระเวน และเฝ้าระวังภัยตลอด 24 ชั่วโมงเจ้าค่ะ”

“แล้วหลังจากนั้นเกิดอะไรขึ้นกับดาวพูลิเดียนละพุตี” อเลถามอย่างกังวลใจ “ผลกระทบจากสงครามครั้งนั้น ทำให้ทรัพยากรกว่า 3 ใน 4 ของดวงดาวถูกทำลายอย่างย่อยยับ ประชากรและสิ่งมีชีวิตจำนวนมากบาดเจ็บล้มตายและสูญพันธุ์ไปพร้อมกับคิ้วซ์ซาบาจิ ระบบนิเวศทั้งหมดภายในดวงดาวเสียหายเกินจะเยียวยา แม้ชาวพิลาติสจะพยายามฟื้นฟูอย่างเต็มที่มาตลอดหลายร้อยปีแล้วก็ตาม แต่ความพยายามนั้นก็ไม่มีสัมฤทธิ์ผล มีแต่จะแย่ลงเรื่อย ๆ ทำให้ประชากรกว่า 70% ต้องอพยพลี้ภัยออกจากดวงดาวที่กำลังจะตายดวงนี้ไป” ใบหน้าของทุกคนดูเศร้าสลดใจเมื่อสิ้นเสียงของพุตี “แล้วเราจะช่วยอะไรพวกเค้าได้บ้างคะ” ปุณญ์ถามด้วยความกังวลใจ

“สิ่งที่จะช่วยฟื้นฟูดาวพูลิเดียนมีเพียงเมล็ดพันธุ์ของคิ้วซ์ซาบาจิเท่านั้น เพราะคิ้วซ์ซาบาจิเป็นเสมือนแหล่งกำเนิดพลังงานและแกนกลางของโครงข่ายระบบนิเวศทั้งหมดของดวงดาวดวงนี้ค่ะ”

“เดี๋ยวนะทุกคน...!!! หรือจะเป็นไปได้มั๊ยว่าคิ้วซ์ซาบาจิที่หายไปถูกนำไปฟื้นฟูที่ดาวดวงนี้อีกครั้ง? คุณแชมป์พยายามประติดประต่อเรื่องราวทั้งหมด “จริงด้วย...งั้นพุตีช่วยตรวจสอบยานอวกาศทุกลำที่เดินทางไปที่ยังดาวพูลิเดียนหน่อยได้มั๊ย?” “จากข้อมูลทั้งหมด 2,566 ชุดพบว่ามียานขนส่งพาณิชย์ขนาดเล็ก UHS-silence 01 กำลังเดินทางไปยังดาวพูลิเดียน และตรวจพบชาวพิลาติสทั้ง 3 คนร่วมเดินทางไปกับยานขนส่งเจ้าค่ะ”

จากข้อมูลทั้งหมดน่าจะเพียงพอแล้ว พวกเราจึงไม่รีรอและมุ่งหน้าสู่พิกัดของดาวพูลิเดียนโดยทันที (เหลือเวลาทำภารกิจอีก 24 นาที)

ภาพที่ 7 ยานอวกาศขนส่ง UHS-silence 01 เดินทางสู่ดาวพูลิเดียน

" เริ่มต้นภารกิจ ณ ดวงดาวพูลิเดียน "

ในการทำภารกิจครั้งนี้เทพีอัสตราเอีย ได้มอบอุปกรณ์พิเศษให้พวกเราทั้ง 4 คน คุณแชมป์ได้เครื่องย้อนเวลาที่สามารถใช้ได้เพียง 1 ครั้งเท่านั้น อเลได้เครื่องมือสื่อสารกับสิ่งมีชีวิตทุกรูปแบบ ส่วนปุณญ์ได้รับ Meta Link ที่สามารถเชื่อมโยงความรู้สึกและจิตใจกับสิ่งมีชีวิตอื่น ๆ ได้ในระยะ 100 เมตร และผมได้พุตี AI เทพีอัจฉริยะที่รู้ไปหมดทุกสิ่ง ในการเดินทางไปยังดาวพูลิเดียนนั้นเป็นเส้นทางที่ไม่ค่อยนิยมนักทำให้อาวุธอวกาศขนส่งจึงเป็นแบบราคาถูก และมาตรการตรวจเช็คเองก็ค่อนข้างหละหลวม ทั้งยังไม่มีการจัดสภาพต่าง ๆ ภายในยาน ส่วนสถานีปลายทางก็มีแต่อุปกรณ์รุ่นเก่าที่เทคโนโลยีทั้งหมดคล้ายกับโลกของเราเมื่อ 80 ปีก่อนเท่านั้น และที่สำคัญทุกชิ้นล้วนอยู่ในสภาพเสียหายไม่ต่างกับเศษเหล็กดี ๆ เท่านั้นเอง ทำให้พุตีไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลต่าง ๆ ได้เลย ในการทำภารกิจครั้งนี้ของพวกเรา คือนำคิ้วซ์ซาบาจิกลับคืนมาเพื่อบรรจุเก็บไว้ในกล่องควบคุม เมื่อเสร็จภารกิจทุกคนก็ต้องเตรียมตัวกลับโดยทันที

เมื่อถึงดาวพูลิเดียนผมแทบไม่เชื่อสายตาตัวเองว่านี่คือดวงดาวที่เคยงดงามที่สุดดวงหนึ่งในจักรวาล ระบบนิเวศน์ที่นี่ถูกทำลายจากสงครามทำให้สภาพอากาศแปรปรวนอย่างรุนแรง ทั้งแผ่นดินไหว และฟ้าผ่า ทัศนียภาพที่ดูแปลกตาคือสายน้ำที่ลอยขึ้นไปยังท้องฟ้าสีเทาแล้วหมุนวนอยู่กลางอากาศ มีหมอกพิษสีดำปกคลุมอยู่ทุกพื้นที่ ต้นไม้แทบทุกต้นอยู่ในสภาพเหี่ยวเฉาคล้ายรอวันที่จะแห้งตายไปตามกาลเวลา พื้นที่รอบ ๆ มีแต่ซากปรักหักพังเต็มไปหมด เราตกตะลึงกับภาพที่เห็นอยู่ครู่หนึ่ง แต่แชมป์ช่วยดึงสติทุกคนให้กลับมาที่ภารกิจอีกครั้งเพื่อตามหาผู้ต้องสงสัยทั้ง 3 คน เราเริ่มต้นด้วยการใช้ Meta Link และการสื่อสารกับชาวเมืองด้วยอุปกรณ์ของอเล ชาวพิลาติสที่พบมักมีสภาพร่างกายที่ดูอิดโรยและผอมโซเป็นส่วนใหญ่ แต่สิ่งที่ดูจะขัดแย้งกับภาพที่เห็นอย่างชัดเจน คือความเอื้อเฟื้อและน้ำใจอันดีงามของชาวพิลาติส ถึงแม้พวกเค้าจะอยู่ในสภาพที่ขาดแคลนและมีอาหารอยู่เพียงน้อยนิดก็ตาม แต่ทุกแห่งที่พวกเราไปชาวพิลาติสจะยื่นอาหารเพื่อแบ่งปันเสมออย่างไม่เคยเสียดายเลย

ตลอดเส้นทางของการแกะร่องรอย ภาพที่พบชวนสลดสังเวชใจยิ่งนัก แหล่งน้ำของดวงดาวเต็มไปด้วยสารกัมมันตรังสีที่มีอันตรายร้ายแรง ซากศพและสิ่งมีชีวิตดึกดำบรรพ์ที่ปรากฏให้เห็นได้เกลื่อนกลาดทั่วไปหมด ทุกพื้นที่ ความเงียบเข้าเกาะกุมหัวใจของพวกเราทุกคน..... ตลอดเส้นทาง ไม่มีบทสนทนาแม้แต่คำเดียว ความรู้สึกที่จุกในคอมันอธิบายออกมาเป็นคำพูด ยากเสียเหลือเกิน

เราตามรอยจนมาถึงพื้นที่ศักดิ์สิทธิ์ของดาวพลูโตเนียนอย่างง่ายดาย ตลอดเส้นทางไม่มีมาตรการป้องกันหรือเฝ้าระวังใด ๆ อาจเพราะว่า ดาวดวงนี้คงใกล้จะตายเต็มทน จึงไม่มีใครสนใจเหลียวแลสถานที่แห่งนี้ อีกต่อไป พื้นที่ศักดิ์สิทธิ์มีอุโมงค์ใต้ดินที่เชื่อมต่อกับ Metha core ซึ่งเป็นแกนกลางโครงข่ายพลังงานและระบบนิเวศสำคัญของดวงดาวทั้งหมด พูตืออธิบายว่า Metha นั้นมีความหมายเช่นเดียวกับคำว่า Mother หรือ แม่ในภาษาไทย เมธาคอร์จึงเป็นเหมือนจุดกำเนิดของทุกสรรพชีวิต บนดวงดาวพลูโตเนียนเลยก็ว่าได้

“ทุกคนอย่าส่งเสียงดังนะ... หนูว่าเราเจอพวกเค้าแล้วละ จากสิ่งที่สัมผัสได้ หนูว่าพวกเค้าไม่น่ามีอันตราย แค่อำลักรู้สึกหวาดกลัว แค่อะไรที่ต้องการฟื้นฟู ดาวของตนเองเท่านั้นละ” ปูญญ์สื่อสารกับพวกเราทุกคนผ่าน Meta Link ในภาพที่พวกเราเห็นคือโถงขนาดใหญ่จนได้ราวพันคน ตรงแกนกลาง เป็นแท่นคล้ายไว้ใช้ประกอบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ซึ่งเป็นจุดที่คิ้วซ์ซาบาจี ทั้ง 3 เมล็ดถูกวางไว้โดยมีเส้นใยเรืองแสงนับพัน ๆ เส้นใยใยเชื่อมต่อกัน เป็นโครงข่ายขนาดมหึมารวมเข้ากับแท่นตรงกลางห้อง บรรยากาศในโถง เมธาคอร์ดูราวกับสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ซึ่งมีกลิ่นอายของวิทยาศาสตร์ผสมผสาน กับพื้นที่ประกอบพิธีกรรมทางจิตวิญญาณเลยก็ว่าได้ ในพื้นที่เราพบชาว พิลาดิสอยู่ราว 30 คน กำลังตระเตรียมความพร้อมให้กับอุปกรณ์ต่าง ๆ เพื่อเข้าสู่กระบวนการฟื้นฟูดวงดาวที่คงจะเริ่มในอีกไม่นาน

ปูญญ์กำลังพยายามใช้ Meta Link เพื่อสร้างแบบจำลองของโครงสร้างที่ศักดิ์สิทธิ์ จากจินตนาการให้ใกล้เคียงกับความเป็นจริงที่สุด จากนั้นจึงค่อย ๆ ซ้อน มันลงไปบนภาพของชาวพิลาดิสเพื่ออำพรางการมองเห็น หากจะว่าไปแล้ว ความสามารถนี้มันดูไม่ต่างอะไรกับการใช้เวทมนตร์ใน Harry Potter เลย ก็ว่าได้ ไม่คิดเลยว่า Meta Link จะสามารถทำอะไรแบบนี้ได้ด้วย เมื่อทุกอย่าง พร้อมปูญญ์จึงให้สัญญาณพวกเราทั้ง 3 คนเพื่อออกไปเอาคิ้วซ์ซาบาจี ที่โครงสร้างศักดิ์สิทธิ์ ขนาดของมันใหญ่ราวไข่นกกระทาจากเทศซึ่งภายในเมล็ด พันธุ์จะมีแสงเรือง ๆ สีฟ้าเขียวส่องสว่างอยู่ตลอดเวลา เราได้คิ้วซ์ซาบาจี มาได้อย่างง่ายดายโดยไม่มีการใช้กำลังใด ๆ เลยแม้แต่อย่างใด ตอนนั้นเมล็ดพันธุ์ ที่ได้มาอยู่ในมือของพวกเราแล้วแต่สีหน้าทุกคนกับดูไม่ได้ดีใจอะไรเลย นั่นอาจเป็นเพราะว่า พวกเราจะต้องเลือกระหว่างการเอาเมล็ดพันธุ์ กลับไป เพื่อรักษาความถูกต้องและปกป้องสันติภาพของจักรวาล หรือ อีกทางเลือกคือการคืนชีวิตและความเป็นธรรมให้กับดาวพลูโตเนียน มันเป็นการตัดสินใจที่ยากที่สุดในชีวิตของพวกเขาครั้งหนึ่งเลยก็ว่าได้ เพราะไม่ว่าจะเป็นทางเลือกใดก็ล้วนแล้วแต่ส่งผลกระทบต่อหลากหลาย ชีวิตบนจักรวาลทั้งสิ้น ในขณะที่ยังคงคิดถึงกับสถานการณ์ที่เกิดขึ้น เสียงคุณแซมป์ก็ดังแว่วออกมา

“เอ๊ย...ทุกคน!!!! นึกออกแล้ว ๆ....!!! จะเป็นยังไงถ้าเราย้อนเวลากลับไป เมื่อ 300 ปีก่อนที่สงครามจะเกิดขึ้น แล้วไปเอาเมล็ดพันธุ์ในตอนนั้นกลับมา ให้ชาวพลูโตเนียนละ?” เสียงเสียงของแซมป์ผมมองเห็นรอยยิ้มและดวงตา ที่เปล่งประกายด้วยความหวังของทุกคนอีกครั้ง

“โฮย...พี่แซมป์หนูนี้รักพี่จริง ๆ เลยอะ... ความคิดที่ครั้งนั้นดูเหลือสุด ๆ” ปูญญ์กล่าวชม พี่แซมป์ยิ้มชื่นด้วยความภูมิใจ “ครั้งนี้คือฉลาดที่สุดแล้ว ละตั้งแต่รู้จักกันมา” ผมพูดจบก็ตามมาด้วยเสียงหัวเราะคึกคักของพวกเรา ทั้ง 4 คน ตอนนี้นักภารกิจเหลือเวลาอีกเพียง 10 นาทีสุดท้าย พวกเราซ่อน คิ้วซ์ซาบาจีทั้ง 3 เมล็ดเอาไว้ และให้พูตือช่วยหาพักเวลาที่เหมาะสมที่สุดในภารกิจครั้งนี้

เครื่องย้อนเวลากำลังจะพาพวกเราเดินทางกลับไปที่เมื่อ 320 ปีที่แล้ว บนดวงดาวพลูโตเนียน ก่อนการเกิดสงครามแย่งชิงทรัพยากรครั้งยิ่งใหญ่ ที่สุดในประวัติศาสตร์ อาจมีผู้สงสัยว่าทำไมเราไม่ย้อนเวลากลับไป เพื่อหยุดยั้งสงคราม แต่กลับเลือกเอาคิ้วซ์ซาบาจีกลับมาแทน เหตุผล ก็คือการย้อนกลับไปแก้ไขในเส้นขอบเขตเวลาดังกล่าวอาจส่งผลกระทบ ร้ายแรงต่อจักรวาล ดังนั้นทางเลือกนี้จึงน่าจะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด สำหรับภารกิจของพวกเรา ตอนนี้นี้เครื่องย้อนเวลาพร้อมแล้ว “ทุกคน พร้อมนะ....5-4-3-2-1 วาร์ป.....!!!” ภาพรอบตัวกำลังหมุนวนแบบย้อนกลับ และอีกเพียงไม่กี่นาทีเครื่องย้อนเวลาจะพาเราไปถึงที่หมาย.....

"320 ปี ก่อนการล่มสลายของดาวพลูโตเนียน"

“โฮ.....” ผมหันไปยังต้นเสียงและมองผ่านแววตาที่เปล่งประกายของทุกคนในขณะเดียวกันร่างกายก็สัมผัสได้ถึงอากาศที่เย็นสบาย แทรกปนด้วยกลิ่นหอมของพันธุ์ไม้นานาชนิดที่โชยมาแต่ไกล เบื้องหน้าคือต้นไม้ใหญ่สีเขียวข่ม ที่แต่งแต้มความงามด้วยดอกไม้หลากสีส่นรายล้อมรอบตัวของพวกเรา พื้นเบื้องล่างคือลำธารที่ใสเย็นสะอาดบริสุทธิ์ ไปรยประดับด้วยกลีบดอกไม้สีขาวเล็ก ๆ ไหลเอื่อยไปตามลำธารแล้วลอยขึ้นไปบรรจบบนท้องฟ้า ไอน้ำกระจายตัวออกเป็นละอองสีรุ้งคุ่มหัดจรรยาราวภาพฝันบนท้องฟ้ามีเกาะเล็ก ๆ ที่เต็มไปด้วยต้นไม้หลากสีส่นสะท้อนแสงระยิบระยับเหมือนล้อเล่นกับดวงอาทิตย์อันอบอุ่น ท้องฟ้ากว้างใหญ่ไพศาลเต็มไปด้วยสรรพสัตว์หลากหลายสายพันธุ์ และหนึ่งในนั้นคือสิ่งมีชีวิตโปร่งแสงที่ดูคล้ายปลาวาฬสีน้ำเงินตัวใหญ่ ผู่งเล็ก ๆ กำลังแหวกว่ายอย่างช้า ๆ เหนือหมู่เมฆสีขาว ภาพที่ปรากฏช่างงดงามประดุจดังสวรรค์ ขณะที่พวกเรากำลังตกอยู่ในภวังค์ของทัศนียภาพอันแสนมหัศจรรย์ แคมป์ก็ได้ดังสติทุกเพื่อกลับเข้าสู่ภารกิจที่สำคัญก่อนที่เวลาจะหมด (เหลือเวลาทำการอีกเพียง 8 นาที)

ชุมชนชาวพิลาตีสน่าจะอยู่ไม่ไกลจากที่นี้นัก เรารีบป็นขึ้นไปจนพ้นเนินเขา ภาพเบื้องหน้าเปิดเผยให้เห็นทัศนียภาพอันงดงามของชุมชนชาวพิลาตีสที่กินอาณาเขตกว้างใหญ่ไพศาล ชาวเมืองทุกคนคร่ำครวญอาศัยอยู่ภายใต้ต้นไม้ใหญ่ที่สูงกว่า 50 เมตรมากมายนับพันต้น พวกมันแผ่กิ่งก้านสาขาราวกับร่มยักษ์ที่ช่วยกันบดบังรังสีความร้อนไม่ให้สาดลงไปยังพื้นที่ด้านล่างมากจนเกินไป ภายในต้นไม้ทุกต้นจะมีห้องโถงเล็ก ๆ ที่ทุก ๆ ร้อยปีพวกมันจะให้กำเนิดเมล็ดพันธุ์น้อย ๆ เพียง 1 เมล็ด และแน่นอนว่าทุกต้นที่อยู่เบื้องหน้าของพวกเราทุกคน คือพันธุ์ไม้ที่ในอีก 300 ปีข้างหน้าจะกลายเป็นสิ่งที่หายากที่สุดในจักรวาล

พุดี้ได้เลือกพักเวลาที่ดียิ่งที่สุดในภารกิจครั้งนี้ ซึ่งตรงกับวัน Peaceful Day วันสำคัญที่ชาวพิลาตีสจะออกมาพร้อมเฉลิมฉลองกันอย่างยิ่งใหญ่ พวกเขาจะออกมาเพื่อพบปะและแบ่งปันเรื่องราวดี ๆ ในตลอด 1 ปีของตนเอง ให้แก่กันและกันฟังอย่างตั้งใจ อาหารของทุกบ้านจะถูกแจกจ่ายกันอย่างทั่วถึง ระบบนิเวศของดวงดาวอันแสนอุดมสมบูรณ์ทำให้ธัญญาหารมีมากมายเพียงพอสำหรับทุกสรรพชีวิตบนดวงดาว ความเอื้อเฟื้อเกื้อกูลคือสิ่งที่ช่วยหล่อหลอมจิตวิญญาณอันเป็นรากฐานทางวัฒนธรรมที่สำคัญยิ่งของชาวพิลาตีสสืบจนมากระทั่งปัจจุบัน ในช่วงท้ายของเทศกาล Peaceful Day ชาวเมืองจะมารวมตัวกันที่เมธาคอร์ เพื่อร่วมกันทำสมาธิ และส่งคลื่นพลังงานแห่งสันติออกไปสู่ทุกชีวิตบนดวงดาว ผ่านสายใยแห่งความรักและเมตตาที่เชื่อมโยงทุกสรรพชีวิตเข้าด้วยกันอย่างกลมกลืนและงดงาม.....

พวกเราเดินฝ่าเข้าไปท่ามกลางฝูงชนชาวพิลาตีสเรือนพัน สายตาทุกคู่จับจ้องพวกเราอย่างสงสัย แต่ช่างน่าแปลกใจที่ทุกคนกลับรู้สึกได้ถึงไมตรีจิต ไม่นานนักก็มาถึงยังแท่นประกอบพิธีกรรมศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งเป็นที่ประทับของราชินีพิลาเทราผู้นำทางจิตวิญญาณของทุกชีวิตในดวงดาวพลูโตเนียนแห่งนี้ ผิพรรณของราชินีดูเปล่งปลั่งเป็นประกายงดงามกว่าใคร ผลของพระองค์ประดับด้วยดอกไม้สีขาวดูเรียบง่ายสะอาดตา ซึ่งเป้งบานขึ้นจากพระวรกายของพระองค์เอง เหนือศีรษะประดับด้วยมงกุฎดอกไม้ขนาดใหญ่ มีกลิ่นหอมที่ทำให้รู้สึกอบอุ่นใจฟังกระจายไปทั่วทุกสารทิศ ราชินีพิลาเทราช่างงดงามสง่ายิ่งนัก ช่วงขณะที่กำลังตกตะลึงในพระสิริโฉมอันงดงาม ครู่เดียวพระองค์ก็เด้ยตัวลงราวกับทำการเคารพพวกเรา ชาวพิลาตีสทุกคนก็ทำตามเช่นนั้นไม่ต่างกัน การให้เกียรติอย่างยิ่งเช่นนี้ทำให้เราทำตัวไม่ค่อยถูกนัก ทุกคนเลยแก็ก่อกด้วยการยกมือไหว้และโค้งตัวลงต่ำอย่างไทย ๆ ซึ่งถือว่าเป็นการแสดงความเคารพอย่างยิ่งที่สุดเช่นกัน

“พวกท่านมายังดวงดงนี้ด้วยความปรารถนาสิ่งใด หากชาวพิลาตีสทุกคนสามารถช่วยท่านได้ ขอท่านทั้งหลายฟังบอกแก่พวกเราโดยมิต้องเกรงใจ” สิ้นเสียงราชินี อเลและปุลญจึงทำหน้าที่เป็นทูตสันติภาพ อธิบายเรื่องราวทั้งหมดให้พระองค์ฟัง ถึงแม้เรื่องที่เล่าอาจฟังดูแปลกประหลาดมากสักหน่อย แต่ราชินีกลับให้เกียรติพวกเราและฟังอย่างตั้งใจ พระองค์จึงมอบคิซซาบาจิทั้ง 3 เมล็ดให้อย่างไม่มีเงื่อนไขใด ๆ ทั้งสิ้น ในวันที่สุดท้ายก่อนเดินทางกลับปุลญได้ตัดสินใจที่จะมอบ Meta Link ซึ่งดูเหมือนเข็มกลัดเล็ก ๆ สีฟ้าเงินให้กับราชินีพิลาเทรา โดยขออนุญาตพวกเราทั้ง 3 คน ในการตัดสินใจที่สำคัญยิ่งครั้งนี้ ภาพสุดท้ายที่เราเห็นคือปุลญก้มลงไปกระซิบอะไรบางอย่างกับราชินี ก่อนที่ไม่กี่วินาทีต่อจากนั้นพวกเราทุกคนจะเดินทางเพื่อข้ามกาลเวลากันอีกครั้ง.....

ภาพที่ 8 งานเฉลิมฉลองในพิธีส่งมอบคิ้วซ์ซาบาจีที่จัดอย่างยิ่งใหญ่ของสมาพันธ์กาแลคติกฯ

พวกเราเดินทางกลับมา ณ ช่วงเวลาปัจจุบัน ส่วนคิ้วซ์ซาบาจี ทั้ง 3 เมล็ดก็ถูกนำไปวางยังตำแหน่งเดิมกระบวนการฟื้นฟู ดวงดาวกำลังจะเกิดขึ้นในอีกไม่ช้านี้ ซึ่งจะเป็นเวลาเดียวกันกับการส่งมอบคิ้วซ์ซาบาจีคืนสู่สมาพันธ์กาแลคติกฯ งานเฉลิมฉลองในพิธีส่งมอบเป็นไปอย่างยิ่งใหญ่ มีบรรดาตัวแทนจากดวงดาวต่าง ๆ เข้าร่วมเป็นสักขีพยานมากมาย ถึง 120,000 คน และแน่นอนว่าหนึ่งในนั้นคือราชินีพิลาเทร่า รุ่นที่ 140 องค์ปัจจุบัน ใช้ครีบทระองค์อยู่ร่วมในพิธีนี้ด้วย ประวัติศาสตร์ของจักรวาลยังคงบันทึกเรื่องราวการทาสงครามแย่งชิงทรัพยากรณเมื่อ 300 ปีก่อนไว้เช่นเดิม การล่มสลายของดวงดาวพูเลียดและการสิ้นพระชนม์ของราชินีพิลาเทร่าองค์สุดท้ายยังคงเป็นเช่นนั้นไม่เปลี่ยนแปลง ดาวเนบูยังคงเป็นดวงดาวเพียงดวงเดียวที่หลงเหลือ คิ้วซ์ซาบาจีอยู่ ทั้งหมดเป็นจริงในความรู้สึกนึกคิดของผู้คน ในยุคสมัยนั้นตราบนานจนกระทั่งปัจจุบัน “ใช้ครีบทระเป็นจริง ในความคิดของพวกเขา” การตัดสินใจมอบ Meta Link ของปุลูญในวินาทีสุดท้าย ทำให้ดาวพูเลียดรอดพ้นจากการทำลายล้าง ดวงดาวยังคงคงดงามเช่นเมื่อ 320 ปีก่อน ส่วนคิ้วซ์ซาบาจีก็ยังคงอยู่เต็มผืนป่าของดาวพูเลียด ทั้งหมดคือแผนที่คาดไม่ถึงของปุลูญกับราชินีครีบทระ เวทมนตร์ทำอะไร ได้มากกว่าที่พวกเราคิดจริง ๆ.....

" สู่โลกแห่งความจริง "

เราเดินออกจาก Games Center ยืนอยู่บนสะพาน The Relation Bridge มองลงไปยังสวนแห่งสันติภาพ เบื้องล่าง พลันก็หวนระลึกถึงสถานที่ที่พวกเราจากมา ทุกคนมองสบตากันด้วยรอยยิ้มที่อึ้งอัมมใจ ถึงแม้ว่าเรื่องราวทั้งหมดมันอาจจะเป็นแค่เกม ๆ หนึ่งเท่านั้น แต่สำหรับพวกเราทุกคนแล้ว มันคือประสบการณ์ที่ตราตรึงใจมากที่สุดครั้งหนึ่งในชีวิต และยากที่จะลืมเลือน.....

ภาพที่ 9 สิ่งมีชีวิตคล้ายปลาวาฬโปร่งแสงที่แหวกว่ายอยู่บนท้องฟ้า

**" ขอบุติศบทความตอนนี.....ให้กับทุกชีวิตที่จากไปในดินแดนอันศักดิ์สิทธิ์
ขอสันติภาพจงสถิตย์อยู่กับพวกเราชั่ววันจันทร์..... "**

ติดตามกันได้ใหม่ในฉบับสุดท้าย
กับการผจญภัยของเหล่าทูตน้อยสันติภาพ
ในตอนที่ 4 : “ณ ปะลาทางแห่งฝันสันติภาพ...”
Episode 4 : “At the Pinnacle of Dream for Peace”
Presented by : Lost in space

การศึกษา ในยุคปัญญาประดิษฐ์

●● ณ ห้วงเวลาที่วงการศึกษามองโลกอยู่ในสภาพปั่นป่วน ปรากฏการณ์ด้านการสอนแบบใหม่อย่างหนึ่งตรงความสนใจ ไม่เฉพาะในหมู่ผู้เชี่ยวชาญแต่รวมไปถึงคนธรรมดาทั่วไปด้วย” ถ้ามองว่านวัตกรรมนี้หมายถึงปัญญาประดิษฐ์ (artificial intelligence - AI) หรือการใช้เทคโนโลยีความจริงเสริม (augmented reality - AR) ในห้องเรียน? คำตอบคือไม่ใช่ทั้ง 2 อย่าง ข้อความนี้ยกมาจากบทความในวารสารยูเนสโกคูเรียซึ่งกล่าวถึง “คอมพิวเตอร์ช่วยสอน” (teaching machine) อันเป็นโปรแกรมชุดหนึ่งที่พัฒนาขึ้นในสหรัฐอเมริกาเพื่อชี้แนะผู้เรียนในการเรียนรู้ บทความดังกล่าวเขียนไว้นานแล้ว...เมื่อเดือนมีนาคม 1965

ที่กล่าวมาแสดงให้เห็นว่าการได้ตรงถึงบทบาทของคอมพิวเตอร์ในการเรียนรู้ไม่ใช่เรื่องใหม่ ไม่ว่าจะได้รับเสียงยกย่องหรือประณามก็ตาม เทคโนโลยีต่าง ๆ ก็ได้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของภูมิทัศน์การเรียนการสอนในโรงเรียนมากขึ้นทุกทีอย่างน้อยก็ในประเทศอุตสาหกรรมเกมดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้ การควิดิอาออนไลน์ หรือหลักสูตรที่เปิดสอนผู้เรียนจำนวนมากออนไลน์ (massive open online courses - MOOCs) กลายเป็นสภาพจริงสำหรับนักเรียนนักศึกษาจำนวนมากขึ้นเรื่อย ๆ วิกฤติโรคโควิด-19 ยิ่งหนุนแรงปรากฏการณ์นี้ และกระตุ้นให้บริษัทที่เชี่ยวชาญด้านให้บริการการศึกษาแบบดิจิทัล ซึ่งเรียกกันว่า “เทคโนโลยีการศึกษา” (edtechs) ผุดขึ้นมา ครอบคลุมไปถึงทวีปแอฟริกา

ถึงกระนั้นไม่ว่าเทคโนโลยีเหล่านี้จะสันตติจัดเจนเพียงใดก็ไม่อาจแข่งกับหลักการพื้นฐานที่ครูหนึ่งคนถ่ายทอดวิชาให้แก่ผู้เรียนทั้งกลุ่มพร้อมกันได้ ปัญญาประดิษฐ์อาจเป็นตัวพลิกเกม

การเกิดเครื่องมือซึ่งสร้างเนื้อหาใหม่จากข้อมูลที่มีอย่าง ChatGPT และการใช้ปัญญาประดิษฐ์ถ่ายทอดความรู้ที่นั่นหมายความว่าพฤติกรรมการใช้ AI ที่แพร่หลายกันอยู่บ่อย ๆ เริ่มขึ้นแล้วใช้ไหม ไม่ว่ากรณีใดการใช้ AI ซึ่งสร้างเนื้อหาขึ้นใหม่ได้เอง (generative AI) ร่วมในการเรียนการสอนก็แสดงให้เห็นว่าระบบการศึกษาถูกท้าทายอย่างไม่เคยปรากฏมาก่อน

รายงานการติดตามการศึกษาทั่วโลก (Global Education Monitoring Report) ประจำปี 2023 ของยูเนสโก เน้นย้ำว่าเครื่องมือใหม่ ๆ เหล่านี้พิสูจน์ได้ว่ามีค่าเหลือประมาณในด้านที่ช่วยสนับสนุนผู้เรียนเป็นรายบุคคล โดยเฉพาะผู้พิการหรือผู้อาศัยอยู่ในพื้นที่ห่างไกล แต่ก็ก่อให้เกิดปัญหาขึ้นเช่นกันในแง่ความเหลื่อมล้ำทางเทคโนโลยี การเก็บความลับข้อมูล และการที่บริษัทใหญ่ ๆ ระดับโลกซึ่งเป็นตัวหลักในภาคธุรกิจนี้ถือไฟเหนือกว่า อีกทั้งในปัจจุบันก็ยังขาดมาตรการป้องกัน

ดังนั้นการวางกฎเกณฑ์เพื่อให้มั่นใจว่าการใช้ AI ในด้านการศึกษา ยังคงยึดเอาผู้เรียนเป็นศูนย์กลางโดยมุ่งประโยชน์สูงสุดของผู้เรียนจึงถือเป็นเรื่องเร่งด่วน และเพื่อสนับสนุนด้านนี้ องค์การยูเนสโกจึงจัดพิมพ์ คู่มือแนะแนวการใช้ AI ที่สร้างเนื้อหาใหม่ได้เองในการศึกษาและวิจัย (Guidance for generative AI in education and research) ขึ้นเป็นครั้งแรกสุดเมื่อเดือนกันยายน 2023 โดยมุ่งแก้ไขความปั่นป่วนอันเกิดจากเทคโนโลยีเหล่านี้ คู่มือเล่มนี้เข้ามาช่วยเสริมคู่มือเล่มอื่น ๆ ซึ่งทางองค์การจัดทำไว้แล้วก่อนหน้านี้ ได้แก่ ข้อเสนอแนะว่าด้วยจริยธรรมของปัญญาประดิษฐ์ (Recommendation on the ethics of artificial intelligence) และคู่มือแนะแนวผู้กำหนดนโยบายด้าน AI กับการศึกษา ซึ่งทั้งสองเล่มตีพิมพ์ในปี 2021

เราต้องกำกับดูแล การใช้ปัญญาประดิษฐ์ ในโรงเรียน

การใช้ปัญญาประดิษฐ์ในการเรียนการสอนจำเป็นจะต้องมีการกำกับดูแลและประเมินผลอย่างอิสระ เบน วิลเลียมสัน ยืนยันว่าโรงเรียนต้องทำเช่นนั้นจึงจะสามารถดำรงภาระหน้าที่พัฒนาสมรรถนะการคิดวิเคราะห์และหล่อหลอมพลเมืองของอนาคตได้

ผู้เขียน
เบน วิลเลียมสัน

อาจารย์อาวุโสและผู้อำนวยการร่วม
ของศูนย์วิจัยการศึกษาดิจิทัล
ที่มหาวิทยาลัยเอดินบะระ (สหราชอาณาจักร)
เบน วิลเลียมสัน เป็นผู้เขียนหนังสือ
*Big Data in Education: The Digital
Future of Learning, Policy and Practice
(2017) รวมทั้งเล่ม Digitalisation of
Education in the Era of Algorithms,
Automation and Artificial Intelligence
(กำหนดจัดพิมพ์ในปี 2024)*

แปลโดย บุษนาฏ เนตรประเสริฐศรี

ปัจจุบันการทดลองใช้ปัญญาประดิษฐ์ในโรงเรียนเกิดขึ้นทั่วโลก นับตั้งแต่โปรแกรมตอบกลับอัตโนมัติ ChatGPT เริ่มเปิดให้ใช้งานได้เมื่อปลายปี 2022 โดยมี “โมเดลภาษาขนาดใหญ่” (large language models) ตามมาอย่างฉับไว ความตื่นตันทันทีในเรื่องความเป็นไปได้ที่ AI อาจส่งผลกระทบต่อการศึกษาที่พบได้ทั่วทุกมุมตามสื่อต่าง ๆ สเตฟาเนีย จิอันนินี ผู้ช่วยผู้อำนวยการใหญ่ด้านการศึกษาระดับนานาชาติของยูเนสโกแสดงความเห็นต่อการนำ “ปัญญาประดิษฐ์แบบที่สร้างเนื้อหาใหม่ขึ้นได้เองจากข้อมูลที่มี” (generative AI) ไปใช้ในโรงเรียนว่า “การนำเทคโนโลยีปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างเนื้อหาใหม่ขึ้นได้เองไปประสานรวมในระบบการศึกษาโดยไม่มีการตรวจสอบ ไร้กฎเกณฑ์หรือระเบียบใด ๆ เป็นไปรวดเร็วจนน่าแปลกใจ”

สเตฟาเนียประเมินไว้ตรง ๆ ว่า “การศึกษาซึ่งมีหน้าที่ทั้งคุ้มครองและอำนวยความสะดวกให้เกิดพัฒนาการและการเรียนรู้ ย่อมมีภาระรับผิดชอบเป็นพิเศษที่จะต้องพิจารณาความเสี่ยงของ AI ให้ถี่ถ้วน ทั้งความเสี่ยงที่ทราบกันดีอยู่แล้วและที่เพิ่งเริ่มจะมองเห็น” เธอสรุปไว้ว่า “แต่เรามักมองข้ามความเสี่ยงต่าง ๆ กันบ่อยเหลือเกิน”

อันที่จริงแทบจะไม่ได้มีการประเมินความเสี่ยงเหล่านั้นกันเลย แนวทางการศึกษาต้องการแรงสนับสนุนมากขึ้นเพื่อสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงดังกล่าว รวมทั้งวางมาตรการให้รัดกุมขึ้นเพื่อป้องกันโรงเรียนให้รอดพ้นจากความเสียหายซึ่งอาจเกิดจากความเสี่ยงนั้น ๆ

การสอนแบบเป็นกลไก

ความเสี่ยงและข้อเสียหลายประการของ AI ถูกรายงานไว้อย่างกว้างขวาง อาทิ อคติและการเลือกปฏิบัติอันเป็นผลของระบบการฝึกตามชุดข้อมูลเดิม ๆ เหล่านี้คือประเด็นร้ายแรงซึ่งเป็นเหตุผลอันดีที่สถานศึกษาและรัฐบาลควรตั้งคำถามต่อการขยายตัวอย่างรวดเร็วของ AI จนเกินจริง แล้วยังมีความท้าทายซึ่งวงการศึกษาคงต้องเผชิญโดยเฉพาะเจาะจงอีกมากด้วยเช่นกัน

●● ทัศนะเรื่อง AI กับการศึกษา มักมองข้ามความสำคัญ ของการส่งเสริมสมรรถนะ การคิดวิเคราะห์และการเป็น พลเมืองที่มีความรับผิดชอบ

ปัญหาท้าทายข้อหนึ่งนั้นเกี่ยวกับบทบาทของครูผู้สอน ฝ่ายที่มอง AI ในแง่ดีมักอ้างว่าไม่ได้ใช้ระบบนี้สอนแบบอัตโนมัติแทนครู จุดขายคือ AI จะช่วยครูประหยัดเวลา ลดปริมาณงาน และรับกิจวัตรซ้ำ ๆ หลายอย่างให้แทน ความเสี่ยงของการสอนแบบเป็นกลไกคือ AI จะเรียกร้องให้ครูผู้สอนทำงานรูปแบบอื่นเพิ่ม ครูจำเป็นต้องปรับวิธีการสอนให้ประสานกับเทคโนโลยีอัตโนมัติ สมองกลอาจไม่ได้มาทำงานแทนครูก็จริง แต่ AI อาจทำให้บทบาทของครูที่เป็นมนุษย์มีลักษณะเป็นกลไก โดยทำแผนการสอนให้ เตรียมเนื้อหาการสอนให้ ให้คำติชมแก่นักเรียน และประเมินผลงานที่นักเรียนทำส่งให้เสร็จสรรพ

ออเดรย์ ว็อดทอส นักเขียนชาวอเมริกัน เขียนเล่าไว้ในหนังสือ *Teaching Machine* ว่า เจตคติที่มองว่ากลไกอัตโนมัติช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการสอน ทำให้การเรียน “มีความเฉพาะตัว” และช่วยประหยัดเวลาผู้สอนนั้น มีประวัติย้อนหลังกลับไปยาวนานนับร้อยปี ออเดรย์โต้แย้งว่าการสอนแบบเป็นกลไกไม่ได้รับการบ่มเพาะจากวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา หากเกิดจากจินตภาพเชิงอุตสาหกรรมของการเรียนการสอนประสิทธิภาพสูงเกินปกติมากกว่า

เนื้อหาไขว้เขว

นอกจากนี้หลายตัวอย่างที่เห็นได้ชัดมากของการใช้ AI ในโรงเรียนยังตั้งอยู่บนทัศนะซึ่งมองการเรียนรู้ อย่างแคบ ๆ บรรดานักวิชาการด้าน AI และผู้บริหารบริษัทต่าง ๆ มักอ้างงานวิจัยชิ้นที่โด่งดังเมื่อทศวรรษ 1960 ซึ่งระบุว่าการสอนเข้มงวดตัวต่อตัวทำให้นักเรียนมีผลการเรียนดียิ่งกว่าการสอนรวมเป็นกลุ่ม ข้อมูลวิจัย “สัมฤทธิ์ผล” เชิงสถิติอันเลื่องลือของงานวิจัยชิ้นนี้ถูกยกมาสนับสนุนแนวคิดเรื่องการใช้ “ติวเตอร์บอต” (tutorbot) สอนเป็นรายบุคคลแบบอัตโนมัติ รวมถึงมุมมองอันจำกัดซึ่งเห็นว่าจุดมุ่งหมายของการศึกษาก็คือการปรับปรุงผลการเรียนที่วัดได้ของผู้เรียนแต่ละราย

สิ่งที่ขาดหายไปจากแนวคิดดังกล่าวในเรื่องการใช้ AI กับการศึกษาได้แก่คำถามที่ว่าด้วยจุดประสงค์ของการศึกษาซึ่งกว้างขวางยิ่งไปกว่านั้น ในแง่การปลูกฝังให้นักเรียนรู้จักคิดวิเคราะห์ พัฒนาตนเอง และเติบโตเป็นพลเมืองที่มีความรับผิดชอบ การสอนแบบเป็นกลไกซึ่งตั้งเป้าปรับปรุงผลการเรียนรู้ที่วัดพื้นฐานเป็นรายบุคคลย่อมไม่สามารถตอบโจทย์เป้าหมายและค่านิยมทางการศึกษาที่รัฐจัดให้ซึ่งกว้างขวางกว่านั้นมาก

นอกจากนี้ รูปแบบการสอนแบบเป็นกลไกซึ่ง AI ช่วยจัดให้ได้ก็ไม่น่าเชื่อถือเท่าที่มักกล่าวอ้างเช่นกัน แอปพลิเคชันอย่าง ChatGPT หรือ Bard ของ Google มักสร้างเนื้อหาซึ่งไม่ค่อยจะถูกต้องตรงตามข้อเท็จจริงในระดับเทคนิคพื้นฐาน แอปพลิเคชันเหล่านี้ก็เพียงแค่คาดเดาคำถัดไปในลำดับ แล้วสร้างเนื้อหาใหม่ขึ้นเอง โดยตอบสนองตามที่ใช้งานกระตุ้น แม้จะน่าประทับใจในเชิงเทคนิคแต่ข้อนี้ก็อาจทำให้แอปสร้างเนื้อหาปลอมหรือชวนให้ไขว้เขวขึ้นมาได้

แมตธีว เคอร์เซนบอม นักวิจารณ์สายเทคโนโลยีจินตนาการเป็นภาพที่น่าจดจำว่าอาจจะเกิด “มหันตภัยเนื้อหาโลก” (textpocalypse) เมื่อเว็บไซต์ทั่วโลกท่วมตันไปด้วยข้อมูลเท็จ การใช้เทคโนโลยีดังกล่าวจึงอาจส่งผลเสียหายต่อเนื้อหาการเรียนการสอน หรืออย่างน้อยก็ทำให้ครูต้องพยายามใช้เวลามากมายเพื่อตรวจสอบแก้ไขเนื้อหาให้ถูกต้องแม่นยำ

ต้องจ่ายเงินเพื่อเข้าถึง

AI อาจถูกใช้เพื่อมุ่งจับผิดเนื้อหาทางการศึกษาได้ด้วย ตัวอย่างเด่นชัดเรื่องหนึ่งได้แก่กรณีที่เขตการเรียนรู้เขตหนึ่งของสหรัฐฯ ใช้ ChatGPT ระบุชื่อหนังสือต่าง ๆ ที่ห้ามวางในห้องสมุดเพื่อสนองกฎหมายฉบับใหม่ ๆ ซึ่งคุมเข้มเนื้อหาการเรียนแทนที่จะใช้เป็นทางผ่านซึ่งเปิดไว้กลาง ๆ ไปสู่ความรู้ความเข้าใจ generative AI อาจถูกใช้เพื่อช่วยบังคับใช้นโยบายล้ำหลังที่เป็นไปในทางตรงข้ามและจำกัดการเข้าถึงเนื้อหาอันหลากหลายทางวัฒนธรรม

นอกเหนือจากตัวอย่างเหล่านี้แล้ว การเร่งนำ AI ไปใช้ในโรงเรียนยังถูกขับเคลื่อนด้วยจุดประสงค์ที่ชัดเจนด้านการศึกษาน้อยกว่าการถูกผลักดันด้วยวิสัยทัศน์และผลประโยชน์ทางการเงินของธุรกิจ AI การบริหารเทคโนโลยี AI นั้นแพงลิบลิ่ว แต่ AI ในวงการศึกษาบอกว่าทำกำไรได้สูง โรงเรียนหรือแม้แต่พ่อแม่และตัวนักเรียนเองถูกคาดหวังให้ต้องจ่ายเงินเพื่อเข้าถึงแอปพลิเคชัน AI ซึ่งไปหนุนมูลค่าการตลาดของบริษัทด้านการศึกษาต่าง ๆ ที่ทำข้อตกลงไว้กับผู้ให้บริการ AI รายหลัก

ผลลัพธ์คือลงท้ายโรงเรียนหรือเขตการเรียนรู้ก็ต้องจ่ายค่าบริการผ่านสัญญาผูกมัดซึ่งเอื้อให้ผู้ให้บริการ AI เป็นฝ่ายกำหนดค่าดำเนินงาน ถึงที่สุดแล้วงบประมาณที่รัฐใช้อุดหนุนการศึกษาก็จะถูกดึงจากโรงเรียนไปเป็นผลกำไรของบริษัท AI ระดับโลก ขณะเดียวกันก็อาจกลายเป็นว่าโรงเรียนต้องพึ่งพาบริษัทเทคโนโลยีและขาดอิสระในการทำหน้าตามากขึ้นตามกิจกรรมประจำวัน ส่งผลให้การศึกษาของรัฐต้องไปขึ้นอยู่กับเงื่อนไขของระบบเทคนิคของเอกชนซึ่งไม่ได้มีการรับประกันอะไร นอกจากนั้นแล้ว AI ยังต้องใช้ทรัพยากรด้านพลังงานมากมาย การใช้งาน AI ในโรงเรียนทั่วโลกน่าจะมีส่วนทำลายสิ่งแวดล้อมให้เสื่อมโทรมยิ่งขึ้นไปอีก

โรงเรียนทั่วโลก ต้องการคำแนะนำ และการแนะแนว อย่างรอบคอบ เรื่องวิธีการทำงานประสาน กับ AI

การตรวจสอบ AI ในด้านการศึกษา

การใช้ AI ในการเรียนการสอนสร้างปัญหาสำคัญหลายประเด็นที่นักการศึกษาและผู้บริหารระบบการศึกษาต้องเผชิญ โรงเรียนทั่วโลกต้องการคำแนะนำและการแนะแนวอย่างรอบคอบในเรื่องวิธีการทำงานประสานกับ AI บนพื้นฐานของจุดประสงค์ด้านการศึกษาและการประเมินความเสี่ยงโดยเชื่อมต่อกันชัดเจน องค์กรระหว่างประเทศหลายแห่งเข้าไปมีส่วนร่วมอย่างมากแล้วในความพยายามหลัก ๆ ที่จะวางกรอบการควบคุมและกรอบจริยธรรมอันเกี่ยวเนื่องกับ AI ดังนั้นจึงเป็นเรื่องสำคัญยิ่งที่จะต้องมั่นใจได้ว่าการศึกษามีได้รับการคุ้มครองเท่า ๆ กัน

นอกจากเครื่องมือกำกับควบคุมแล้ว เจ้าหน้าที่และองค์กรระดับชาติก็ควรพิจารณาจัดทำรูปแบบใหม่ ๆ ขึ้นมากำกับดูแล AI ที่ใช้ในการเรียนการสอนเช่นกัน เมื่อเร็ว ๆ นี้ คณะกรรมาธิการกิจการเทคโนโลยีดิจิทัลแห่งอนาคต (Digital Futures Commission) ในสหราชอาณาจักรเพิ่งเสนอโครงการออกเอกสารรับรองเทคโนโลยีด้านการศึกษา โดยกำหนดให้บริษัทต่าง ๆ ต้องแสดงหลักฐานชัดเจนถึงประโยชน์ทางการศึกษาควบคู่ไปกับการคุ้มครองเด็กอย่างเข้มข้นก่อนจะได้รับอนุญาตให้ใช้ในโรงเรียน

ด้วยการมาถึงของ AI องค์กรต่าง ๆ ซึ่งรับผิดชอบ “การตรวจสอบอัลกอริทึม” (algorithmic auditing) เองได้ – คือประเมินความเสี่ยงที่อาจเกิดจากระบบอัตโนมัติ – ก็สามารถป้องกันการนำ AI เข้าไปใช้ในโรงเรียนโดยขาดการกำกับควบคุม กฎเกณฑ์หรือระเบียบปฏิบัติที่จำเป็น การจัดวางมาตรการป้องกันดังกล่าวต้องอาศัยความมุ่งมั่นทางการเมืองในกรมกองภาครัฐและแรงกดดันภายนอกจากองค์กรระหว่างประเทศที่มีอำนาจชักจูง เมื่อเผชิญภาวะที่ใช้ AI แพร่หลายโดยไม่มีการตรวจสอบ การประเมินอิสระโดยการออกเอกสารรับรองอาจเป็นวิธีได้ผลที่สุดที่จะคุ้มครองไม่ให้โรงเรียนกลายเป็นสถานที่ทดลองใช้เทคโนโลยีไปเรื่อย ๆ

คู่มือดูแลควบคุมการใช้ AI เพื่อการศึกษา

ข้อเสนอแนะส่วนหนึ่งในคู่มือแนะแนวการใช้ปัญญาประดิษฐ์ที่สร้างเนื้อหาใหม่ได้เอง (Guidance on Generative AI) ฉบับแรกของโลก ซึ่งทางยูเนสโกพิมพ์เผยแพร่เมื่อวันที่ 7 กันยายน 2023 นั้นได้แก่ ควรจำกัดการใช้ AI ในชั้นเรียนสำหรับเด็กอายุไม่ต่ำกว่า 13 ปี ควรใช้มาตรฐานการคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัว และควรจัดระบบฝึกอบรมครูผู้สอนโดยเฉพาะ

เนื่องจากระบบ generative AI ปรากฏขึ้นอย่างรวดเร็วทางองค์กรจึงเรียกร้องให้รัฐบาลต่าง ๆ ดูแลควบคุมการใช้งานในโรงเรียน เพื่อให้แน่ใจว่าวิธีนำ AI ประเภทนี้ไปใช้ในการเรียนการสอนนั้นให้ความสำคัญต่อมนุษย์เป็นหลัก

คู่มือฉบับนี้อธิบายเทคนิคที่ generative AI ใช้อยู่และการนำไปใช้เพื่อการศึกษา โดยนำเสนอขั้นตอนสำคัญ ๆ ให้รัฐบาลกำหนดเกณฑ์ควบคุมและวางกรอบนโยบายเพื่อใช้ในการเรียนการสอนตามหลักจริยธรรม

คู่มือฉบับนี้เตือนไว้ว่าระบบ generative AI อาจทำให้ความเหลื่อมล้ำทางข้อมูลเทคโนโลยีหนักหนาขึ้น พร้อมกับเรียกร้องให้ผู้กำหนดนโยบายจัดการแก้ไขข้อนี้ ตามความเป็นจริงโมเดลแอปพลิเคชัน ChatGPT ในขณะนี้ถูกฝึกด้วยข้อมูลจากผู้ใช้งานออนไลน์ซึ่งสะท้อนค่านิยมและบรรทัดฐานทางสังคมหลัก ๆ ของซีกโลกเหนือ

สาธารณชนเริ่มเกิดความรับรู้เข้าใจ generative AI เมื่อเดือนพฤศจิกายน 2022 จากการเปิดตัว ChatGPT ซึ่งกลายเป็นแอปที่เติบโตเร็วที่สุดเป็นประวัติการณ์ ด้วยความสามารถสร้างข้อมูลต่าง ๆ ทั้งข้อความ ภาพ วิดีทัศน์ เพลง และรหัสซอฟต์แวร์ เครื่องมืออย่าง generative AI จึงมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาและการวิจัยอย่างกว้างขวางทั่วไป เมื่อเดือนมิถุนายน 2023 ยูเนสโกเคยเตือนไว้ว่าเครื่องมือนี้แพร่หลายในโรงเรียนต่าง ๆ ไวเกินควร โดยน่ากังวลว่าขาดการตรวจสอบ กฎเกณฑ์ และการกำกับควบคุม

ภาคการศึกษาโดยมากไม่ได้เตรียมพร้อมสำหรับการประสานรวมเครื่องมือซึ่งพัฒนาขึ้นฉับไวเหล่านี้เข้ากับการเรียนการสอนได้ตามหลักจริยธรรม ผลสำรวจทั่วโลกเมื่อไม่นานมานี้ที่ทางยูเนสโกเก็บข้อมูลจากโรงเรียนและมหาวิทยาลัยกว่า 450 แห่งพบว่าสถานศึกษาเพียงไม่ถึงร้อยละ 10 มีนโยบายของสถาบันและ/หรือมีการแนะแนวอย่างเป็นทางการเกี่ยวกับการใช้แอปพลิเคชัน generative AI โดยส่วนใหญ่ก็เนื่องจากไม่มีการกำกับควบคุมในระดับประเทศ

แอฟริกาขึ้นชื่อว่าเป็นแหล่ง บ่มเพาะเทคโนโลยีทางการศึกษา

วิกฤติด้านสุขภาพอันเชื่อมโยงกับโรคระบาดโควิด-19 ทำให้ทวีปแอฟริกา
เร่งใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ ในด้านการศึกษา แม้จะเปิดโอกาสใหม่ ๆ
แต่วิธีแก้ปัญหาก็ต้องใช้นวัตกรรมเหล่านี้ก็ต้องเผชิญกับความไม่เท่าเทียม
ในการเข้าถึงเทคโนโลยี

เดือนเมษายน 2020 แสงสปอตไลท์ส่องจับที่ครูสอน
คณิตศาสตร์ผู้บรรยายอยู่หน้ากล้อง 3 ตัว...และ
แถวโต๊ะเรียนว่างเปล่า ฉากนี้คือโรงเรียน
มัธยมปลายลีเซ คลาสสิก ซึ่งตั้งอยู่ใจกลางกรุง
อาบิจันอันเป็นเมืองหลวงของประเทศ ผู้กำกับ
ภาพยนตร์ชื่อดังถูกเจาะจงจัดส่งมาเพื่อการนี้
โดยเฉพาะ

ยามนั้นเราอยู่ในช่วงต้น ๆ ของวิกฤติสุขภาพ
ระดับโลกซึ่งส่งผลให้โรงเรียนส่วนใหญ่ทั่วโลกปิดตัว
โกตดิวัวร์ก็ไม่ได้เป็นกรณียกเว้น รัฐบาลประเทศนี้
เริ่มลงมือเร่งผลิตรายการสอนด้วยฐานข้อมูลดิจิทัล
มีการถ่ายทำรายการสอนบทเรียนกันสด ๆ ทันที
นับร้อย ๆ ชั่วโมงสำหรับเด็กทุกระดับตั้งแต่โรงเรียน
ประถมไปจนถึงมัธยมศึกษา

เริ่มแรกรายการสอนเหล่านี้ฉายออกอากาศทุกเย็น
ทางสถานีโทรทัศน์แห่งชาติ RTI จากนั้นจึงบรรจุไว้
ออนไลน์บนแพลตฟอร์มการเรียนรู้ซึ่งทางกระทรวง
ศึกษาธิการดูแลจัดการ โจเซฟ กูเต เปียเง
ผู้ประสานงานโครงการการศึกษาของยูนิเซฟ
ประจำโกตดิวัวร์ระหว่างปี 2004 - 2020 จำได้ว่า
“ตอนนั้นเองที่เราตระหนักว่าประเทศนี้มีทรัพยากร
บุคคลซึ่งมีฝีมือและคุณสมบัติเหมาะสมในงาน
ด้านเทคโนโลยีทางการศึกษา”

© Baudouin MOUANDA

ในเมืองบราซซาวิล (คองโก) เด็กนักเรียนอาศัยไฟถนนอ่านหนังสือเรียนเนื่องจากไฟฟ้าดับ ภาพนี้มาจากผลงานชุด “Les fantômes de corniches” (ปีศาจบนถนนสูง)
โดยบาวดูอัน มูอันดา (สาธารณรัฐประชาธิปไตยคองโก)

โอกาสใหม่ ๆ

โกดิดีวีร์มิใช่เพียงกรณีเดียว ความเดือดร้อนอันเกิดจากโรคระบาดโควิด-19 ทำให้ภาคการศึกษาในหลายประเทศของทวีปแอฟริกาพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะเนื่องด้วยการปรากฏโฉมของ “edtech” คือเทคโนโลยีที่ให้บริการด้านการศึกษา

ครั้งนี้ไม่ใช่ครั้งแรกที่วิกฤติด้านสุขภาพกระตุ้นให้ภาคการศึกษาต้องใช้นวัตกรรมเป็นทางออก ช่วงปี 2014-2016 ซึ่งโรคอีโบล่าแพร่ระบาดในเซียร์ราลีโอน มีการระดมใช้วิทยุช่วยให้เด็กนักเรียนได้เล่าเรียนต่อเนื่อง ทุกวันนี้ผู้เชี่ยวชาญจำนวนมากในภาคการศึกษากำลังให้ความสำคัญต่อการใช้เทคโนโลยีทางการศึกษาเพื่อฝึกอบรมครูผู้สอนมากกว่าเพื่อใช้สอนนักเรียน

ในเซียร์ราลีโอน องค์กรพัฒนาเอกชนชื่อ EducAid ร่วมมือกับ FabData บริษัทผู้เชี่ยวชาญการวิเคราะห์ข้อมูลในภาคการศึกษา สร้างเครื่องมือปัญญาประดิษฐ์ไว้บนแอปพลิเคชัน WhatsApp “เครื่องมือนี้ใช้สนับสนุนการฝึกสอนของครูอย่างได้ผลมาก” มิเรียม เมสัน ผู้อำนวยการ EducAid ในเซียร์ราลีโอน ให้ความเห็น “ครูสามารถสั่งให้เซิร์ฟเวอร์ช่วยแนะนำช่องทางการสอน แล้ว AI ก็จะหาข้อมูลให้ตามต้องการ”

ที่ประเทศเล็ก ๆ ในแอฟริกาตะวันตกนี้ ซึ่งประชากรเกินครึ่งอายุต่ำกว่า 18 ปี การขาดแคลนครูเป็นปัญหาสำคัญอย่างยิ่ง ในหลายกรณี คุณภาพการสอนยังขาดตกบกพร่องอย่างมาก ครูหนุ่มสาวหลายคนถูกเร่งส่งให้ไปยืนสอนต่อหน้าลูกศิษย์โดยไม่ได้รับการฝึกสอนก่อนเพื่อเติมเต็มตำแหน่งที่ว่าง มิเรียมกล่าวอย่างเศร้าใจว่า “เป็นเรื่องธรรมดาที่ครูสอนเคมีจะมีความรู้เรื่องเคมีน้อยมาก และในวิชาอื่นทั้งหมดก็พูดได้ว่าเหมือน ๆ กัน”

ปัญหาครูขาดการฝึกอบรมเป็นเรื่องท้าทายสำหรับหลายประเทศในทวีปนี้ ตามรายงานการติดตามผลการศึกษาเพื่อปวงชนทั่วโลก (Education for All Global Education Monitoring Report) ประจำปี 2023 ของยูเนสโก พบว่าในอนุภูมิภาคซารารของแอฟริกา มีครูโรงเรียนประถมเพียงร้อยละ 64 และครูโรงเรียนมัธยมเพียงร้อยละ 50 เท่านั้นที่ผ่านการฝึกอบรมขั้นต่ำเท่าที่จำเป็น เมื่อสถานการณ์เป็นเช่นนี้ การใช้ปัญญาประดิษฐ์จึงดูเหมือนเป็นวิธีที่ได้ผลในการช่วยให้ครูหาทางออกเรื่องการสอนและสร้างหลักสูตรให้ตรงตามความต้องการของนักเรียน มีครูสมัครใช้โปรแกรมของเซียร์ราลีโอนกันแล้วไม่ต่ำกว่า 1,500 ราย

นอกจากนี้ยังเกิดบริษัทนวัตกรรมที่ให้บริการสำหรับนักเรียนด้วย เช่น แพลตฟอร์ม Eneza Education ที่เคนยา ซึ่งเจาะจงใช้กวาดวิชาให้แก่ นักเรียนชั้นประถมและมัธยมศึกษา โดยเข้าใช้งานได้ทางโทรศัพท์มือถือ บริการใหม่ ๆ ดังกล่าวนี้นักศึกษาเข้าถึงประชากรที่อาศัยในพื้นที่ห่างไกลซึ่งเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้จำกัด ระดับอุดมศึกษาก็ค่อย ๆ ปรับเปลี่ยนไปใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเช่นกัน ปัจจุบันมหาวิทยาลัยยูนิเวอร์ซิตี ออฟ คาลิฟอร์เนีย มีนักศึกษาเกิน 60,000 คน เป็นมหาวิทยาลัยใหญ่สุดอันดับสองในเซเนกัล

ใครรับผิดชอบ? รายงานของยูเนสโก เรื่องเทคโนโลยีที่ใช้ในการศึกษา

แม้ว่าระหว่างเกิดวิกฤติโรคระบาด เทคโนโลยีที่ประยุกต์ใช้ในการศึกษามีบทบาทสำคัญที่ช่วยให้นักเรียนไม่ต้องหยุดเรียนไปเลย หากมันก็ไม่ใช่ว่าสารพัดนึกที่แก้ปัญหาได้ทุกเรื่อง รายงานการติดตามผลการศึกษาทั่วโลกของยูเนสโกฉบับปี 2023 เรื่อง Technology in Education : a tool on whose terms? (เทคโนโลยีในการศึกษา : เครื่องมือตามข้อสรุปของใคร?) แสดงให้เห็นความก้าวหน้า แต่ก็เน้นเช่นกันถึงข้อจำกัดของการปฏิบัติยุคดิจิทัลที่ใช้กันอยู่

เราปฏิเสธไม่ได้ว่าการสอนออนไลน์ช่วยบรรเทาไม่ให้เกิดการปิดโรงเรียนระหว่างต้องปิดโรงเรียนเนื่องจากโรคระบาดโควิด-19 โดยช่วยให้นักเรียนเกือบ 500 ล้านคนติดตามเรียนได้ นอกจากนั้นเทคโนโลยีดิจิทัลยังปรับปรุงการเข้าถึงทรัพยากรการศึกษาให้เกิดประโยชน์ต่อบรรดานักเรียนที่พิการหรืออยู่ในพื้นที่ห่างไกล ในเม็กซิโกนั้น รายการสอนบทเรียนทางโทรทัศน์บวกกับการสนับสนุนในชั้นเรียนจริงช่วยให้เด็กเรียนต่อระดับมัธยมศึกษาเพิ่มขึ้นร้อยละ 21 รวมทั้งเปิดโอกาสใหม่ ๆ ให้แก่นักเรียนผู้พิการด้วย

ทว่าเทคโนโลยีเหล่านี้ก็ยังห่างไกลจากจุดที่ทุกคนจะสามารถเข้าถึงได้ และในบางกรณีก็มีปัญหาด้านการใช้งาน รายงานฉบับนี้ย้ำว่าสิทธิที่จะได้เล่าเรียนมีความหมายเหมือนกันยิ่งขึ้นเรื่อย ๆ กับสิทธิที่จะเชื่อมต่อกับอินเทอร์เน็ตที่มีเสถียรภาพ แต่ในความเป็นจริงโรงเรียนประถมศึกษา 1 ใน 4 แห่งยังไม่มีไฟฟ้าใช้ และโรงเรียนประถมทั่วโลกที่เชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตได้ก็มีเพียงร้อยละ 40 ยิ่งกว่านั้น ครูจำนวนมากยังรู้สึกด้วยว่าตนยังไม่ได้รับการเตรียมตัวให้พร้อมที่จะใช้เครื่องมือใหม่ ๆ เหล่านี้ อุปสรรคอีกประการคือเนื้อหาที่สอนออนไลน์นั้นสร้างขึ้นโดยขาดการควบคุมคุณภาพและความหลากหลาย ตัวอย่างเช่น ร้อยละ 92 ของเนื้อหาที่มีอยู่ในห้องสมุดโลกของคลังทรัพยากรการศึกษาแบบเปิด (Open Educational Resources Commons) มีแต่ภาษาอังกฤษ

รายงานชิ้นนี้ซึ่งชี้ให้เห็นเรื่องค่าใช้จ่ายที่สูงมากของอุปกรณ์สำหรับระบบให้ความรู้เช่นนี้ ยังตั้งข้อสงสัยต่อการปรับปรุงกฎเกณฑ์ของเทคโนโลยีเหล่านั้นด้วย พร้อมกระตุ้นให้ประเทศต่าง ๆ วางกฎระเบียบเพื่อรับประกันว่าความก้าวหน้าดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ต่อนักเรียนและสนับสนุนการทำงานของครูอาจารย์ได้จริง

**การใช้ปัญญาประดิษฐ์
ดูเหมือนจะเป็นวิธีที่ได้ผล
ในการช่วยให้ครูหา
ทางออกเรื่องการสอน**

ระหว่างต้องกักตัวเนื่องจากโควิด-19 ระบาด เด็กนักเรียนที่กานาติดตามบทเรียนได้ทางอินเทอร์เน็ต โทรทัศน์ และวิทยุ

เข้าถึงได้แต่ไม่เท่าเทียม

เทคโนโลยีทางการศึกษาให้ความรู้ได้ดีกว่าสำหรับนักเรียนจำนวนมากกว่า แต่ก็ต้องเผชิญกับปัญหาความไม่เสมอภาคในการเข้าถึงเทคโนโลยี มิเรียมชี้แจงว่า “ครูส่วนใหญ่ในเซียร์ราลีโอนไม่มีเครื่องแล็ปท็อปหรือแม้แต่สมาร์ทโฟน แล้วเราก็เจอปัญหาการเชื่อมต่อสัญญาณด้วย” ส่วนกูเด เบียงก็เห็นตรงกันว่า “ปัญหาสัญญาณอินเทอร์เน็ตอ่อนในพื้นที่ชนบทและการใช้ข้อมูลอินเทอร์เน็ตต้องจ่ายแพงยังคงเป็นอุปสรรคสำคัญ” รายงานของยูเนสโกระบุว่าในอนุภูมิภาคซาราร่าของแอฟริกาตะวันตก นักเรียนร้อยละ 89 ไม่มีคอมพิวเตอร์ใช้ที่บ้าน และร้อยละ 82 ไม่มีสัญญาณอินเทอร์เน็ตใช้ที่บ้าน

ต้นทุนทางวัฒนธรรมซึ่งไม่เสมอภาคภายในครอบครัวต่าง ๆ คืออุปสรรคสำคัญอีกประการต่อโอกาสอันเท่าเทียม กูเดยืนยันว่า “ต่อให้มีความรู้ที่เข้าถึงได้แน่นอน การกำกับดูแลและติดตามตรวจสอบงานที่นักเรียนทำก็แตกต่างกันอย่างเหลือล้น ขึ้นอยู่กับว่าเด็กมาจากครอบครัวที่รู้หรือว่าไม่รู้หนังสือ” ตัวเลขทางการเมื่อปี 2019 ระบุว่าอัตราการไม่รู้หนังสือในโกตดิวัวร์อยู่ที่ร้อยละ 43.7

นอกจากปัญหายาก ๆ เหล่านี้แล้ว ก็ยังต้องมีการประเมินประสิทธิภาพของเทคโนโลยีทางการศึกษาด้วย ไม่ว่าจะเป็นความจริงเสมือน ระบบหุ่นยนต์เพื่อการศึกษา หรือหลักสูตรออนไลน์ เช่นเดียวกับในที่อื่น ๆ แอฟริกายังขาดข้อมูลด้านนี้อยู่ เมื่อต้นปี 2022 IPA (Innovation for Poverty Action) องค์กรสัญชาติอเมริกันได้ประสานจัดทำงานวิจัยที่เมืองคิโกมาของแทนซาเนีย โดยดำเนินโครงการเรียนรู้ด้วยคอมพิวเตอร์แท็บเล็ต 2 โครงการพร้อม ๆ กันสำหรับเด็กที่โรงเรียนประถมในค่ายผู้พลัดถิ่นหนึ่ง

ลอรา คาสโตร เจ้าหน้าที่โครงการที่ IPA อธิบายว่า “ด้วยการสุ่มประเมินผล 3 ครั้งกับกลุ่มนักเรียน 300 คน พวกเขาพบว่าโดยรวมแล้วการสอนโดยใช้เครื่องแท็บเล็ตเป็นพื้นฐานช่วยให้เด็กมีทักษะการอ่านเขียนและคณิตศาสตร์ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ” องค์กรพัฒนาเอกชนดังกล่าวเห็นว่าตัวอย่างนี้ชี้ชัดว่าเทคโนโลยีทางการศึกษามีศักยภาพสร้างความเปลี่ยนแปลงได้ในบริบทที่ทรัพยากรมีจำกัด

แต่หลายคนในสายงานนี้เตือนไว้ว่างานริเริ่มใหม่ ๆ เหล่านี้ยังต้องมีการคำนวณและติดตามตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง มิฉะนั้นก็จะเสี่ยงต่อการล้มเลิกกลางคัน มิเรียมตั้งข้อสังเกตว่า “โครงการที่ริเริ่มใหม่มักกระจุกกระจาย หรือไม่ก็จำกัดอยู่แค่พื้นที่เดียว” พร้อมเสริมว่า “การจัดหาเครื่องแท็บเล็ตให้นักเรียนมีค่าใช้จ่ายสูงมากและไม่ยั่งยืน เครื่องที่ส่งต่อจากนักเรียนคนหนึ่งไปให้อีกคนจะใช้งานได้นานสักแค่ไหน? พังแล้วจะซ่อมได้หรือเปล่า? และจะต้องหามาแทนใหม่ตลอดไหม?”

กล่าวโดยรวมแล้ว ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาเห็นตรงกันว่า “เทคโนโลยีดิจิทัลล้น ๆ” ไม่ใช่ประสบการณ์อันพึงประสงค์ และจำเป็นต้องควบคุมเรื่องการใช้หน้าจอของเด็ก มิเรียมยืนยันว่า “เราต้องไม่ลืมด้านที่เป็นมนุษย์เด็ดขาด เราจะนำเทคโนโลยีมาใช้แทนครูไม่ได้หรอก” ■

ชาล ข่าน: "ผมมอง AI เป็นเครื่องมือเสริม แต่ก็ทรงพลังมาก"

แปลโดย บุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี

ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2023 Khan Academy องค์กรไม่แสวงผลกำไร ที่ให้การศึกษาด้านออนไลน์ฟรี ได้ทดลองใช้โปรแกรมข่านมิโก (Khanmigo) ผู้ช่วยสอนซึ่งอาศัยสมรรถนะของปัญญาประดิษฐ์ (AI) ชาล ข่าน ผู้ก่อตั้งสถาบันข่าน เชื่อว่าหากมีการกำกับดูแลอย่างเหมาะสม เครื่องมือนี้จะสามารถช่วยให้ผู้เรียนศึกษาเรียนรู้ได้ดีขึ้นและเชื่อมั่นในตัวเองมากขึ้น

ขณะนี้คุณกำลังทดสอบเครื่องมือการศึกษา ซึ่งใช้สมรรถนะของ AI ทั้งในโรงเรียนที่สหรัฐฯ และทางออนไลน์ คุณพอจะเล่าถึงความประทับใจแรก ๆ จากนักเรียนและครูที่เราฟังได้บ้างไหม?

เราเปิดตัวข่านมิโกเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2023 ให้เป็นส่วนหนึ่งซึ่งรวมอยู่ในการเปิดตัว GPT-4 มีผู้ใช้งานทันทีหลายพันราย รวมทั้งบรรดานักเรียนและครูที่ Khan Lab School ในเมืองแมนเชสเตอร์ รัฐแคลิฟอร์เนีย และที่ Khan World School (ออนไลน์) ตลอดจนตามโรงเรียนกระแสหลักของรัฐในเมิอีนีวาร์ก รัฐนิวยอร์กซิตี้ และเมืองโฮบาร์ต รัฐอินเดียนา ที่นี้เมื่อเข้าปีการศึกษา นี้ก็จะมีนักเรียนและครูประมาณ 11,000 คนใช้งานในห้องเรียนแบบทางการในสหรัฐฯ

นักเรียนชอบใจกันจริง ๆ ที่สามารถถามปัญหาสด ๆ กับข่านมิโกได้เลย

แรกสุดเราต้องการจับปฏิกิริยาฉบับพลันทันใดของผู้คนให้มันใจก่อนว่าเราไม่ได้สร้างความเสียหายใด ๆ ตั้งแต่แรกเริ่ม เราก็ได้ยินเสียงตอบรับแง่บวกมาก ๆ จากทั้งครูและนักเรียน นอกจากนี้เรายังมีข้อมูลเบื้องต้นบางส่วนซึ่งแสดงว่ามันไม่ได้สร้างผลเสียแน่นอนด้วย

นักเรียนชอบใจกันจริง ๆ ที่สามารถถามปัญหาสด ๆ กับข่านมิโกได้เลย คนเราหลงลืมกันได้ทั้งนั้น ครั้นจะถามคนอื่นก็รู้สึกอาย การเลือกดูจากวิดีโอหรือ AI กวดวิชาทำให้ความหวาดหวั่นลดน้อยลง

คำถามที่นักเรียนไม่กล้าถามในห้องเรียนมีมากจนครูนึกไม่ถึง บรรดาครูบอกว่าการได้รับรายงานเรื่องคำถามเหล่านี้กลับมานับว่าเป็นประโยชน์ ช่วยให้มั่นใจได้ว่าพวกครูจะอธิบายกรอบความคิดนั้น ๆ ให้ครอบคลุมลึกขึ้น รวมทั้งพอใจที่ใช้เครื่องมือนี้ทำได้หลายอย่าง เช่น จัดทำแผนการสอนและมอบหมายชิ้นงานแบบฝึกหัด

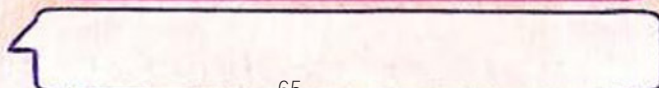
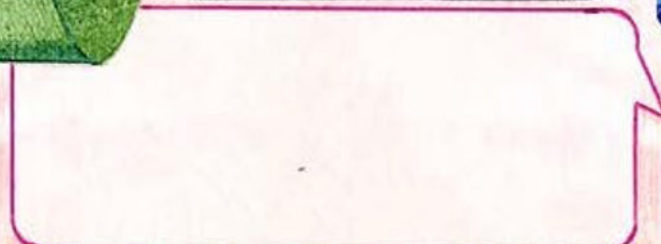
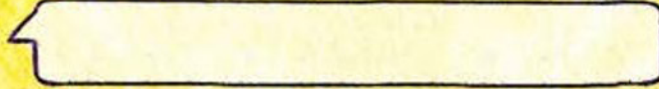
อีกอย่างหนึ่งซึ่งพวกครูและนักเรียนชื่นชมคือ ลักษณะเด่นของข่านมิโกที่นักเรียนสามารถจะพูดคุยกับภาพจำลองของตัวละครในประวัติศาสตร์หรือวรรณกรรมได้ การโต้ตอบกับ AI เอื้อให้เด็ก ๆ สามารถปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่องของตัวเองในสภาพแวดล้อมที่ปลอดภัยก่อนกลับไปอภิปรายแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในห้องเรียน

เมื่อสิ้นสุดปีการศึกษา เราก็จะมีข้อมูลจริงว่าใช้งานแล้วส่งผลอะไรบ้างต่อการเรียนรู้ของนักเรียน งานวิจัยเมื่อไม่นานมานี้บ่งบอกว่านักเรียนในโรงเรียนกระแสหลักที่ใช้งาน Khan Academy 18 ชั่วโมง ตลอดหนึ่งปีเพิ่มระดับการเรียนรู้ได้เร็วขึ้นร้อยละ 30-50 เมื่อเทียบกับเด็กทั่วไป เราจะคอยดูกันว่าเราจะทำอะไรกับข่านมิโกได้อีกบ้าง

Khan Academy ก่อตั้งขึ้นในปี 2008 โดยชาล ข่าน เป็นองค์กรด้านการศึกษาที่ไม่แสวงผลกำไรของอเมริกาซึ่งได้รับเงินบริจาคจากบุคคลและองค์กรการกุศลสนับสนุนเป็นส่วนใหญ่ สถาบันนี้นำเสนอแบบฝึกหัดออนไลน์ วิดีโอวิธีการสอน และหน้าจอสรุบข้อมูลส่วนบุคคลให้แก่ผู้เรียน นอกจากนี้จากคณิตศาสตร์ Khan Academy ยังสอนวิทยาศาสตร์และมนุษยศาสตร์อีกด้วย

Khan Academy มีบริการให้ใช้งานกว่า 50 ภาษาและใช้กันอยู่ในกว่า 190 ประเทศ มีผู้ลงทะเบียนใช้งานกว่า 150 ล้านราย จนถึงขณะนี้มีโรงเรียนและเขตการศึกษาของรัฐกว่า 500 แห่งทั่วสหรัฐฯ ทำงานร่วมกับทางสถาบัน

ปฏิสัมพันธ์ทุกอย่าง ที่นักเรียนอายุต่ำกว่า สิบแปดกระทำกับ เครื่องมือนี้จะถูกบันทึกไว้ โดยพ่อแม่และครู สามารถเข้าไปดูได้

ท่ามกลางความหวังเกรงว่า AI จะยึดครองแวดวงการศึกษา คุณจะมั่นใจได้อย่างไรว่าสภาพแวดล้อมที่คุณนำเอามาใช้นี้ปลอดภัยและอยู่ภายใต้การควบคุมของมนุษย์อย่างมีนัยสำคัญ?

ความหวังกลัวแรกสุดที่ใคร ๆ มีต่อ generative AI ในทันทีก็คือมันใช้เพื่อการหลอกลวงได้ นี่คือเหตุผลข้อหนึ่งซึ่งทำให้เราใช้ GPT-4 โดยไม่ใช่ GPT-3.5 ซึ่งเป็นเทคโนโลยีที่ขับเคลื่อน ChatGPT ไม่ว่าเราจะพยายามนำทางโมเดลหลายรุ่นก่อน ๆ อย่างไร มันก็จะให้คำตอบเสมอ ซึ่งบางครั้งเป็นคำตอบที่ไม่ถูกต้อง ดังนั้นการใช้ GPT-4 จึงช่วยให้ Khanmigo สามารถทำหน้าที่คล้ายผู้ให้ความรู้ในแนวตั้งคำถามเพื่อค้นหาคำตอบ

ปฏิสัมพันธ์ทุกอย่างที่นักเรียนอายุต่ำกว่า 18 กระทำกับเครื่องมือนี้จะถูกบันทึกไว้โดยพ่อแม่และครูสามารถเข้าไปดูได้ เรามี AI ตัวที่สองคอยตามตรวจสอบบทสนทนา และถ้าหากเริ่มแตะ ‘พื้นที่อันตราย’ AI ตัวหลังนี้จะไม่ปล่อยให้สนทนาต่อไป แล้วก็จะแจ้งเตือนผู้ปกครองและครู นอกจากนี้เรายังควบคุมให้มั่นใจด้วยว่าข้อมูลระบุตัวตนใด ๆ เช่นชื่อหรือที่อยู่จะถูกปกปิดไว้ เราจะไม่ใช่ข้อมูลของนักเรียนฝึก AI

Generative AI ไม่ได้ถูกต้องเสมอไป บางทีมันก็สร้างความจริงขึ้นมาเองได้ เพราะเหตุนี้ปฏิสัมพันธ์ส่วนใหญ่ที่บรรดานักเรียนมีกับขานมิโก่จึงยึดโยงกับข้อมูลของทาง Khan Academy เพื่อลดแนวโน้มที่มันจะเกินเลยไปกว่านั้นในด้านวิชาคณิตศาสตร์ เราทำงานเยอะมากเพื่อลดทอนไม่ให้ AI มันใจเกินควร เราให้ขานมิโก่พยายามหาคำตอบเองหลังฉากแล้วเทียบกับคำตอบของนักเรียน ถ้าหากคำตอบไม่ตรงกัน มันจะไม่บอกคือ ๆ ว่า ‘คุณตอบผิด’ แต่จะบอกในทำนองว่า ‘อืมม ฉันได้คำตอบอีกอย่างนะ ช่วยอธิบายวิธีให้เหตุผลของคุณหน่อยสิ’

รู้จัก Khanmigo

Khanmigo คือเครื่องมือช่วยสอนด้วยสมรรถนะของ AI (GPT-4) เปิดตัวเมื่อเดือนมีนาคม 2023 ปัจจุบันให้บริการระยะนำร่องในสหรัฐอเมริกา ตอนนี้ทาง Khan Academy กำลังรวบรวมเสียงสะท้อนจากผู้ใช้งานเพื่อพัฒนาเครื่องมือต่อไป

Khanmigo ออกแบบเพื่อให้ความช่วยเหลือแก่ผู้เรียนเหมือนเป็นผู้สอนที่รอบคอบ ใช้งานได้หลายอย่างรวมทั้งช่วยสอนคณิตศาสตร์ เตรียมสอบ ฝึกฝนศัพท์ใหม่ เรียนโปรแกรมคอมพิวเตอร์ และอภิปรายหัวข้อต่าง ๆ นอกจากนี้ยังช่วยแบ่งเบาภาระด้านบริหารจัดการให้ครูได้ด้วย

เครื่องป้องกันอันตรายที่สุดท้ายคือต้องมั่นใจก่อนว่าผู้ใช้งานคือทั้งนักเรียนและครู รู้จักเทคโนโลยีนี้ว่ามันคืออะไร ใช้ทำอะไรได้หรือไม่ได้ เมื่อไหร่ที่คุณวางใจมันได้และเมื่อไหร่คุณควรตรวจสอบงานของมันซ้ำ

Khan Academy ส่งเสริม “การศึกษาระดับโลกซึ่งเปิดให้ใครที่ไหนก็ได้เข้าถึงฟรี” แต่ว่าขานมิโก่ทั้งไม่ฟรีและก็ยังเข้าถึงไม่ได้ทั่วโลก อะไรบ้างที่ทำได้เพื่อสร้างความมั่นใจว่าเครื่องมือเหล่านี้จะไปถึงผู้อยู่ในพื้นที่ห่างไกลและผู้มีรายได้น้อยด้วย?

ทุกวันนี้ใคร ๆ ในสหรัฐฯ ก็สมัครใช้ขานมิโก่ได้ทั้งนั้น ผมคิดว่าอีกไม่กี่เดือนข้างหน้า เราจะเปิดให้ทุกคนในโลกที่จ่ายเงินเข้าใช้งานได้

ค่าใช้จ่าย generative AI ตัวนี้ขึ้นอยู่กับว่าใช้งานมากน้อยแค่ไหน แต่ตอนนี้ค่าใช้จ่ายโดยเฉลี่ยอยู่ที่ประมาณ 9-10 ดอลลาร์ต่อคนต่อเดือน ผมคาดว่าในปีหน้าราคาจะลดเหลือครึ่งหนึ่ง อาจสัก 1 ส่วน 4 ของราคาปัจจุบัน สำหรับประเทศร่ำรวยอย่างสหรัฐฯซึ่งระบบโรงเรียนรัฐมีค่าใช้จ่ายระหว่าง 10,000 -40,000 ดอลลาร์สหรัฐฯต่อคนต่อปี เครื่องมือนี้ก็มีความคุ้มค่า และก็หวังว่านักเรียนจะได้ใช้งานฟรี แต่ต่อให้คุณคิดถึงค่าเล่าเรียนในส่วนอื่น ๆ ของโลก เช่น อินเดียหรือแอฟริกา ผมก็ยังเชื่อมั่นว่าเป็นสิ่งที่น่าสนใจ ผมหวังว่าภายใน 5 ปี เราจะสามารถเปิดให้คนส่วนใหญ่ในโลกใช้งานได้ฟรีหรือเกือบฟรี

ผมมองว่าขานมิโก่เป็นเครื่องมือเสริม แต่ก็ทรงพลังอย่างมาก ในสภาพขณะนี้มันใช้งานได้ดีมากสำหรับผู้เรียนที่กระตือรือร้นอยากเติมเต็มช่องว่างทางความคิดของตัวเอง แต่ผมก็หวังด้วยว่ามันจะช่วยให้นักเรียนที่ไม่ค่อยสนใจเรียนหันมาตั้งเป้าหมายและทำตามเป้าหมาย ถ้าคุณไปโรงเรียนที่มีทรัพยากรมากหน่อยครูอาจนั่งทำอย่างนี้ให้นักเรียนได้เป็นรายบุคคล แต่ในโรงเรียนรัฐบาลแบบเดิม ๆ ซึ่งคุณไม่ได้รับการใส่ใจเป็นพิเศษขนาดนั้น อย่างน้อย AI ก็อยู่เป็นเพื่อนคุณได้

ผมก็ทำอย่างนี้กับลูกผมเอง ผมดูแลให้แน่ใจว่าทุกวันลูก ๆ จะได้เรียนรู้เพิ่มเติมหน่อย เราอยากให้ AI ทำงานเชิงรุกทำนองนั้น มันจะส่งข้อความหาคุณท้ายที่สุดมันจะโทรศัพท์ถามคุณว่า ‘เฮ้ ฉันเห็นว่าวันนี้คุณยังไม่ได้ทำเรียนอะไรเลย เกิดอะไรขึ้นหรือ? ให้ฉันทำใจดีคุณถึงจะเรียน?’ トラバโดที่มันโปร่งใสนะ ผมคิดว่ามันสามารถถึงผู้เรียนให้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ได้จริง ๆ ■

การสอนออนไลน์ ยกระดับการเรียนรู้ ในพื้นที่ห่างไกลของจีน

ผู้เขียน
ซู เฉิง

นักข่าวหนังสือพิมพ์
The Southern Weekend
(หนานฟาง โจวโม)
ในจีน

แปลโดย บุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี

การใช้เทคโนโลยีใหม่ ๆ เพิ่มโอกาสการเรียนรู้ให้แก่โรงเรียนตามชนบท
พร้อมช่วยขยายขอบเขตความรู้ของเด็กให้กว้างไกล

ทุก วันพฤหัสบดีมีการจอยointประชุม
ที่ย่านจงกวนคุน แหล่งรวมเทคโนโลยี
ในกรุงปักกิ่งไว้ให้เธอ เจียหลัว
เวลา 13.30 น. เมื่อเธอเปิดกล่องเครื่องแล็ปท็อป
ที่ใช้ บนหน้าจอก็ปรากฏภาพเด็กนักเรียน 13 คน
จากโรงเรียนประถมช่งปิง ซึ่งตั้งอยู่ห่างออกไป
1,500 กิโลเมตรในเมืองหลงหนาน มณฑลกานซู
เด็ก ๆ ถือกล่องชุดเตรียมตัวเรียนดนตรีออนไลน์

เวลาที่ผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปะและวรรณกรรมจีน
วัย 32 ปีซึ่งเป็นครูอาสาสมัครสอนดนตรีรายนี้
ตระเตรียมบทเรียนเสริมเนื้อหาหลักสูตร
ระบบเตรียมการสอนซึ่งทำงานด้วย AI ไม่เพียงแต่
กลั่นกรองเนื้อหาที่ไม่เหมาะสม อย่างเช่นเนื้อหา
ที่รุนแรง หากยังช่วยคิดงานซึ่งมอบหมายหลังเรียนเสร็จ
และอาจเสนอข้อควรปรับปรุงได้ด้วย อาทิ
“คุณอาจลองเพิ่มปฏิสัมพันธ์ในชั้นเรียน เช่น
ซักถามความรู้”

โรงเรียนประถมช่งปิงตั้งอยู่ในหมู่บ้านชนบท ข้อมูล
เมื่อปี 2021 ของกระทรวงศึกษาธิการจีนระบุว่า
ในประเทศจีนมีโรงเรียนประถมลักษณะคล้ายกันนี้
81,547 แห่ง โรงเรียนในชนบทมีนักเรียนลดลง
อย่างต่อเนื่อง ในกรณีส่วนใหญ่ครูคนเดียว
ต้องรับผิดชอบสอนทุกวิชา การจัดทำหลักสูตร
ศิลปะ ดนตรี และเทคโนโลยีสารสนเทศให้มีคุณภาพ
ย่อมทำได้ยาก ส่งผลให้ช่องว่างทางการศึกษา
ระหว่างเขตเมืองกับเขตชนบทกว้างขึ้น ➔

© Eman School in Danzhou (Hainan Province)

เด็กนักเรียนที่โรงเรียนประถมอี๋หมานในเมืองตันโจว (มณฑลไห่หนานในจีน) ประดิษฐ์กล่องสไลด์ลายโดยมีครูอาสาทางไกลช่วยสอน

เชื่อมต่อกับโลกภายนอก

โครงการอาสาสอนแบบดิจิทัลซึ่งเหอ เจียหัวเข้าร่วมเป็นครูอาสาสมัครนับเป็นความพยายามจะเปลี่ยนแปลงสภาพดังกล่าว หลายปีมานี้ รัฐบาลและภาคธุรกิจจีนกำลังใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้เป็นประโยชน์ต่อคุณภาพของการศึกษาในพื้นที่ห่างไกล แผนปฏิบัติการกระจายข้อมูลการศึกษา 2.0 (Education Informatization 2.0 Action Plan) ของกระทรวงศึกษาธิการตั้งเป้าหมายให้เกิด “ระบบการศึกษาส่วนบุคคลตลอดชีพที่มีการเชื่อมโยงเครือข่ายโดยใช้ระบบดิจิทัล และระบบอัจฉริยะ”

บริษัทใหญ่ ๆ ได้ริเริ่มโครงการสงเคราะห์สังคมโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลปรับปรุงการศึกษาในชนบทแล้ว โครงการอาสาสอนแบบดิจิทัลที่บริษัท Tencent ของจีนพัฒนาขึ้นก็เป็นหนึ่งในนั้น เท้าที่ผ่านมาโครงการนี้รับสมัครบุคลากรกว่า 10,000 คนเพื่อเป็น “อาสาสมัครสอนออนไลน์” ให้โรงเรียนชนบทกว่า 1,000 แห่ง

ทำนองเดียวกันกับโรงเรียนซิงปิง โรงเรียนประถมชั่วคราวในเมืองหงเหอ มณฑลยูนนาน ตั้งอยู่ในชนบททางภาคตะวันตกของจีน โรงเรียนนี้มีนักเรียน 151 คนและมีครูเพียง 10 คนดูแล 7 ห้องเรียน อีกทั้งยังขาดทรัพยากรทางการศึกษา แขวงหงเหออันเป็นที่ตั้งของโรงเรียนนี้รายล้อมด้วยเทือกเขา ที่ราบสูงและแอ่งหินปูน เป็นถิ่นพำนักของชาติพันธุ์กลุ่มน้อย 241 ล้านคน

จีหยู เอียน พนักงานประจำห้องทดลองอาสาสอนแบบดิจิทัลของบริษัท Tencent บอกเราว่าเด็ก ๆ ที่นั่นขาดความรู้เกี่ยวกับโลกภายนอก “พวกเขาใช้ชีวิตอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ขาดข้อมูลข่าวสาร เด็กส่วนใหญ่ต่างฝันว่าพอโตขึ้นก็จะย้ายไปทำงานที่อื่น” หลี่ ชิวฟาง ครูโรงเรียนประถมชั่วคราวเล่าให้ฟังว่าเมื่อถามถึงเมืองใหญ่ต่าง ๆ ในจีนจากที่มีอยู่ 691 เมือง เด็ก ๆ รู้จักแต่กรุงปักกิ่ง

ชั้นเรียนเสมือนจริง

ตรงข้ามกับปัญหาขาดแคลนครูในพื้นที่ชนบท มีคนมากมายในเมืองใหญ่ของจีนกระตือรือร้นอยากร่วมเป็นอาสาสมัครสอน แต่เนื่องจากระยะทางห่างไกลหรือตารางเวลาไม่ตรงกัน คนเหล่านั้นจึงไม่อาจไปสอนตามสถานที่จริงได้ โครงการอาสาสอนแบบดิจิทัลแก้ปัญหาทางปัญหาดังกล่าวโดยเน้นรับสมัครนักศึกษาจากมหาวิทยาลัยจีน ตลอดจนอาสาสมัครที่มีประสบการณ์ซึ่งไม่รับค่าตอบแทน หลังจากผ่านการฝึกอบรมและประเมินผลแล้ว ครูอาสาเหล่านี้ก็ร่วมอยู่ในศูนย์อาสาสมัครของทางโครงการ

โครงการนี้ยังประกอบด้วยแพลตฟอร์มดิจิทัลซึ่งใช้งานได้หลายด้าน อาทิ การรับและฝึกอบรมอาสาสมัคร การจัดทำหลักสูตร รวมทั้งการกำหนดเวลาสอนและบริหารจัดการ ช่วยให้สามารถจัดชั้นเรียนดิจิทัลคุณภาพสูงสำหรับโรงเรียนชนบทได้พร้อมกันหลายพันแห่ง

หลี่ ชิวฟางเห็นว่าโครงการนี้ช่วยผ่อนคลายแรงกดดันต่อครูและช่วยปรับปรุงประสิทธิภาพการสอน นอกจากนั้นโครงการซึ่งริเริ่มขึ้นใหม่นี้ยังช่วยขยายขอบเขตความรู้ให้นักเรียนด้วย ปัจจุบันเด็กหลาย ๆ คนใฝ่ฝันอยากเป็นสถาปนิก เป็นโปรแกรมเมอร์ เป็นนักบินอวกาศ หรือเป็นนักวิทยาศาสตร์ ทั้งนี้ก็เป็นเพราะได้รับแรงบันดาลใจจากครูอาสาสมัครในทุกสาขาอาชีพจากทั่วประเทศ ข้อมูลวิจัยจากเฟิง เสี่ยวหยิง อาจารย์ประจำสถาบันเทคโนโลยีทางการศึกษาของมหาวิทยาลัยครุศาสตร์ปักกิ่ง (Beijing Normal University) บ่งชี้ว่าเด็กนักเรียนมีความรู้รายวิชาดีขึ้นมากและมีทักษะการคิดขั้นสูง

ฝึกอบรมครูอย่างต่อเนื่อง

แม้ว่าการใช้สารสนเทศด้านการศึกษาจะเกื้อหนุนให้การศึกษาในเขตชนบทจีนเสมอภาคและเป็นธรรมยิ่งขึ้น แต่การใช้เทคโนโลยีดิจิทัลก็สร้างปัญหาท้าทายหลายอย่างให้แก่ครูชนบท “โครงสร้างพื้นฐานทางเทคโนโลยีในเขตชนบทของจีนไม่ค่อยได้ถูกนำมาใช้ประโยชน์มานาน” เฟิง เสี่ยวหยิงตั้งข้อสังเกต พร้อมเสริมว่าครูในชนบทหลายรายใจถ้อยภาพอิเล็กทรอนิกส์เป็นเพียงเครื่องฉายสไลด์

รัฐบาลและวิสาหกิจต่าง ๆ กำลังพยายามแก้ปัญหาประเด็นนี้ด้วยกัน ตัวอย่างเช่น “วิธีแก้ปัญหาด้วยผู้ช่วยสอนอัจฉริยะ” ที่ Onion Academy บริษัทด้านการศึกษาออนไลน์ของจีนพัฒนาขึ้นใช้ซึ่งสำรวจเรื่อง “มนุษย์กับสมองกลสอนร่วมกัน และมนุษย์กับสมองกลร่วมกันให้ความรู้” โดยมุ่งเพิ่มคุณภาพเนื้อหาการสอนและช่วยให้ครูชนบทพัฒนาขีดความสามารถของตน อีกหนึ่งตัวอย่างมาจากเมืองคุนหมิง มณฑลยูนนาน ซึ่งจนถึงเดือนตุลาคม 2022 ทางสถาบันวิจัยและพัฒนาการศึกษาพื้นฐาน (Basic Education Research and Development Institute) ของเขตหวู่ฮั้วได้อัปโหลดตัวอย่างหลักสูตรกว่า 500,000 รายการพร้อมทั้งทรัพยากรฝึกอบรมครูไว้บนแพลตฟอร์ม AI เพื่อถ่ายทอดแบ่งปันกันใช้ตามโรงเรียนทั้งหลายในเขตดังกล่าว

โครงการอาสาสอนแบบดิจิทัล มอบคุณภาพในด้านศิลปะและเทคโนโลยีสารสนเทศให้แก่โรงเรียนในชนบท

อาจารย์เฟิงเชื่อว่าปัญหาท้าทายดังกล่าวยังสามารถแก้ไขได้โดยใช้รูปแบบ “ห้องเรียนครูสอนคู่” โดยในโครงการอาสาสอนแบบดิจิทัลนั้น ครูที่สอนออนไลน์กับครูท้องถิ่นจะร่วมสอนไปด้วยกัน โมเดลดังกล่าวยังช่วยเปิดโอกาสให้ครูท้องถิ่นเพิ่มพูนความรู้ด้านเทคนิคและสำรวจรูปแบบหาข้อมูลและวิธีการสอนแบบใหม่ร่วมกับครูออนไลน์ ยิ่งกว่านั้นอาศัยความช่วยเหลือของ AI พนักงานของโครงการยังสามารถวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์และลูกเล่นการนำเสนอในชั้นเรียนโดยเก็บบันทึกกลุ่มคำหลัก ๆ ซึ่งช่วยให้อ่านประเมินผลงานที่ทำได้สะดวก

“เดี๋ยวนี้เราให้ความสนใจ ‘เทคโนโลยีอัจฉริยะ’ มากขึ้น เมื่อก่อนนั้นเวลาที่เจอปัญหาเทคโนโลยีพัฒนารวดเร็ว เราต้องขอตัวผู้เชี่ยวชาญมาช่วย ประเมินการเรียนการสอนในห้องเรียนและสภาพการเรียนรู้ของนักเรียน” เฟิง เสี่ยวหยิงชี้แจง พร้อมเสริมว่าทุกวันนี้ระบบดังกล่าวก้าวหน้าพอจะช่วยรับภารกิจเหล่านี้ได้ “อาศัยการใช้ข้อมูลขนาดใหญ่และ AI ช่วย เทคโนโลยีดิจิทัลไม่เพียงเปลี่ยนแปลงรูปแบบการสอน แต่ยังเข้ามาปรับเปลี่ยนแนวคิดเรื่องระบบจัดการด้านการศึกษาด้วย” ■

สจวร์ต เจ. รัสเซล:

“แม้ภารกิจของครูอาจารย์อาจจะเปลี่ยนไป แต่เราก็จำเป็นต้องพึ่งพาพวกท่านเสมอ”

ปัญญาประดิษฐ์แบบ generative (สมองกลที่ถูกฝึกให้สร้างเนื้อหาใหม่ ๆ ได้เอง-ผู้แปล) ซึ่งสามารถสร้างคอนเทนต์และมีปฏิสัมพันธ์กับนักเรียนได้ อาจกลายเป็นเครื่องมือช่วยครูสอนที่เยี่ยมยอด หากมีการควบคุมและกำกับดูแลการพัฒนาสมองกลดังกล่าว นี่คือการอธิบายจากสจวร์ต เจ. รัสเซล อาจารย์คณะวิทยาการคอมพิวเตอร์ของมหาวิทยาลัยเบิร์กลีย์ (สหรัฐอเมริกา) และเป็นผู้เขียนหนังสืออ้างอิงชื่อ Artificial Intelligence : A Modern Approach ร่วมกับปีเตอร์ นอร์วิก

เมื่อไม่กี่ปีที่ผ่านมา เทคโนโลยีได้เข้ามาแสดงบทบาทอย่างชัดเจนในภาคส่วนการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งนับตั้งแต่เกิดโรคระบาดโควิด-19 การเปิดตัว ChatGPT (Generative Pretrained Transformer รุ่น 3.5 ผู้แปล) และเทคโนโลยี generative AI รุ่นอื่น ๆ ได้กลายมาเป็นจุดพลิกผันอย่างไร ?

ในช่วงเวลาที่โควิด-19 แพร่ระบาด เราพบว่าเราสามารถจัดการศึกษาผ่านทางอินเทอร์เน็ตได้เมื่อเร็ว ๆ นี้ โมเดลภาษาขนาดใหญ่ (Large Language Models : LLM) ก็ได้สร้างผลกระทบด้านการรับรู้ของสาธารณชนเกี่ยวกับ AI เป็นวงกว้าง นับตั้งแต่มีการเปิดตัว ChatGPT เมื่อตอนปลายปี 2022 ก็นับเป็นการปฏิวัติทางดิจิทัลอย่างแท้จริง

เราทราบกันดีว่า การเรียนรู้กับตัวเตอรมนุษย์นั้นอาจมีประสิทธิภาพมากกว่าการเรียนรู้ในชั้นเรียนปกติถึง 2-3 เท่า เราพยายามพัฒนาระบบตัวเตอรโดยใช้ AI มาอย่างต่อเนื่องราว 60 ปีมาแล้ว แต่ปัญหาใหญ่ ๆ 2 ประการที่เราไม่สามารถแก้ไขจนทำให้มีประสิทธิภาพเทียบเท่าตัวเตอรมนุษย์ได้คือ ประการแรก AI ไม่สามารถสนทนา ตอบปัญหา หรือพัฒนาสัมพันธ์กับนักเรียนได้ ประการที่สองระบบตัวเตอรที่ใช้ AI ไม่เข้าใจในเนื้อหาที่สอน AI อาจสอนเนื้อหาวิชาเคมีก็จริงแต่ก็ไม่เข้าใจเรื่องเคมี ซึ่งหมายความว่า ถ้าหาก AI สามารถพูดคุยกับนักเรียนได้ AI ก็ไม่สามารถตอบคำถามอย่างถูกต้องได้อยู่ดี

ทว่าเมื่อมีการพัฒนาโมเดล LLM ขึ้นมา ในปัจจุบัน 2 ปัญหาข้างต้นก็ได้รับการแก้ไขไปบ้างแล้ว เราสามารถพูดคุยกับ AI อย่างต่อเนื่องในภาษาที่แตกต่างกันราวหับมือหนึ่ง นอกจากนี้ในเรื่องการตอบปัญหาเกี่ยวกับคอนเทนต์ ระบบของ AI ก็ค่อนข้างจะเชื่อถือได้ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ยังคงมีจุดอ่อนอีกมากที่จำเป็นต้องได้รับการแก้ไขต่อไป ผมเชื่อว่าหากเราทุ่มเทความพยายามในการพัฒนา AI อย่างเต็มกำลัง เราจะสามารถจัดทำตัวเตอร AI ได้ในเกือบทุกวิชา อย่างน้อยก็ใช้ได้จนจบระดับมัธยมปลาย

ตอนนี้ฉันว่าผู้คนได้ขมวดในระดับหนึ่งแล้วว่าการใช้ชีวิตอยู่ในโลกที่สามารถใช้ปัญญาประดิษฐ์ส่วนหนึ่งเพื่อแก้ปัญหาจะเป็นเช่นใด อย่างไรก็ตามยังมีประเด็นที่ก่อให้เกิดการขึ้นอย่างผิด ๆ อยู่สักหน่อย เพราะจริง ๆ แล้วเราไม่ได้กำลังรับมือกับปัญญาประดิษฐ์แบบ “พื้นฐาน” (general) แต่อย่างใด ดูเหมือนว่าระบบ AI ดังกล่าวสามารถใช้ภาษาได้อย่างลื่นไหลเป็นธรรมชาติ ทว่าเนื้อหาที่สร้างอาจไม่สมเหตุสมผลเสมอไป

นี่เป็นจุดหักเห สมอกลโมเดลใหม่ ๆ จะทยอยเปิดตัวออกมามากมายแต่เราก็ยังมันให้ทำอีกมาก ทว่าโมเดลทั้งหมดเหล่านี้ก็จะเทียบกันไม่ติด หากว่าสมอกลแบบ Artificial General Intelligence (AGI) ออกวางตลาด AGI คือ ระบบปัญญาประดิษฐ์ที่ประยุกต์ใช้งานได้กว้างขวางอย่างน้อย ๆ ก็สามารถทำภารกิจอันหลากหลายเฉกเช่นเดียวกับมนุษย์ ผมเชื่อว่าตอนปลายทศวรรษนี้ เราจะสามารถจัดการศึกษาให้แก่เด็กทุก ๆ คนในโลกได้

เมื่อต้องเผชิญกับการพัฒนาสมอกลโมเดลใหม่ ๆ เช่นนี้ แล้วอาชีพครูจะเป็นเช่นใด?

ถึงแม้ว่าภารกิจของครูจะเปลี่ยนแปลงไป แต่เราก็ยังจำเป็นต้องพึ่งพาพวกท่านเหมือนเดิม ความท้าทายในปัจจุบันประการหนึ่งคือ การหาวิธีทำให้ระบบตัวเตอร์ AI เข้าใจบทบาทที่เฉพาะเจาะจงในการสอน ซึ่งไม่ใช่การเป็นผู้ถูกเสมอไป หรือ เป็นผู้ที่มีคำตอบให้กับนักเรียนทุกอย่าง แต่ครูมีหน้าที่ต้องช่วยให้นักเรียนแสวงหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ณ เวลานั้นสมอกลแบบ Generic Language Models (GLM) ก็สาดิดให้เห็นได้อย่างน่าทึ่งว่าสามารถฝึกฝนจากตัวอย่างการเป็นครู

เรา仍将คงจำเป็นต้องพึ่งพาครูที่เป็นมนุษย์ เพื่อประเมินว่านักเรียนแต่ละคนมีปฏิสัมพันธ์กับระบบสมอกลเป็นอย่างไร นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งที่จำเป็นหรือไม่? นักเรียนไม่เข้าใจอะไรบ้าง? เส้นทางการเรียนรู้ที่ดีสำหรับนักเรียนแต่ละคนจะเป็นเส้นทางใด? นักเรียนจำต้องเรียนรู้วิธีการทำงานร่วมกัน รวมทั้งการดำรงตนอย่างเหมาะสมกับสภาพแวดล้อมทางสังคมภายใต้การชี้นำทางโดยผู้ใหญ่ ทั้งนี้อาจใช้โมเดลที่ครู 1 คนดูแลนักเรียน 8-10 คน และให้เวลาอย่างมากกับนักเรียนในกลุ่มของตนเป็นรายบุคคล เสมือนหนึ่งเป็นผู้ชี้นำทางปัญญา ในกรณีนี้ในทางปฏิบัติ เราอาจต้องใช้ครูจำนวนมากกว่าเดิมมิใช่ไปลดจำนวนครูลง

ความท้าทายหลัก ๆ อย่างหนึ่ง คือ การทำให้ระบบ AI ตัวเตอร์เข้าใจบทบาทของครูผู้สอน

ในระบบการศึกษาแบบดั้งเดิม จะมีนักเรียนที่มีสัมฤทธิ์ผลต่ำกว่าสมรรถนะของตนอยู่ในทุกระดับชั้น อาทิ กลุ่มเด็กที่รู้สึกเบื่อเพราะตนเองมีศักยภาพสูงกว่าการเรียนการสอนที่เป็นอยู่มาก รวมทั้งเด็กกลุ่มที่เรียนตามเพื่อน ๆ ไม่ทัน และในไม่ช้าก็สูญเสียแรงจูงใจในการเรียนรู้ไปเลย นอกจากนี้ยังเป็นเรื่องที่แย่มากที่เรายังคงมีเด็ก ๆ ที่สามารถเรียนจนจบระบบโรงเรียนมาได้ แต่ก็ยังคงเป็นผู้ไม่รู้หนังสือ เห็นได้ชัดว่าระบบโรงเรียนแบบเดิมมีปัญหาไม่ใส่ใจเรื่องการเรียนรู้ของนักเรียนในสถานะปัจเจกบุคคล ยิ่งไปกว่านั้นระบบการศึกษาของเรายังไม่ให้ความสำคัญอย่างจริงจังเกี่ยวกับความหลากหลายของสไตล์การเรียนรู้ ทั้งนี้ระบบการใช้ AI ช่วยสอนที่ดีจะสามารถประยุกต์ให้สอดคล้องกับนักเรียนแต่ละคนได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ขณะนี้เรายังพัฒนาไปไม่ถึงจุดนั้น

การแพร่ระบาดของโควิด-19 ที่ผ่านมามีให้เห็นความเหลื่อมล้ำด้านดิจิทัลในโลก ทำให้จึงคิดว่าบรรดาเทคโนโลยีรุ่นล่าสุดทั้งหลายเหล่านี้จะสร้างความแตกต่างในประเด็นความเหลื่อมล้ำนี้ได้?

แน่นอนว่าสถานการณ์ระหว่างกลุ่มประเทศที่มีความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจย่อมแตกต่างจากกลุ่มประเทศที่ระบบการศึกษาอยู่ในสภาวะง่อนแง่น แต่ผมเชื่อว่าเทคโนโลยีดังกล่าวจะส่งผลกระทบอันยิ่งใหญ่ต่อกลุ่มประเทศที่ในปัจจุบันยังไม่มีทุนรอนสำหรับจัดระบบการศึกษาทั้งในระดับประถมและมัธยมเลย จริงอยู่ที่ว่าเรายังคงมีเด็กจำนวนมากที่ไม่สามารถเข้าถึงโทรศัพท์ หรือ อินเทอร์เน็ตได้ แต่ผมก็เชื่อว่าความก้าวหน้าในจุดนี้ค่อนข้างรวดเร็ว เนื่องจากในแต่ละเดือนมีผู้คนทั่วโลกสามารถเข้าถึงอินเทอร์เน็ตได้สูงถึงหลายสิบล้านคนเลยทีเดียว ยิ่งไปกว่านั้น ตัวเตอร์ AI รุ่นต่าง ๆ ยังใช้แถบคลื่นความถี่ที่แคบกว่าเวลาที่ชีวิตไอคอลลกับครูด้วยซ้ำ

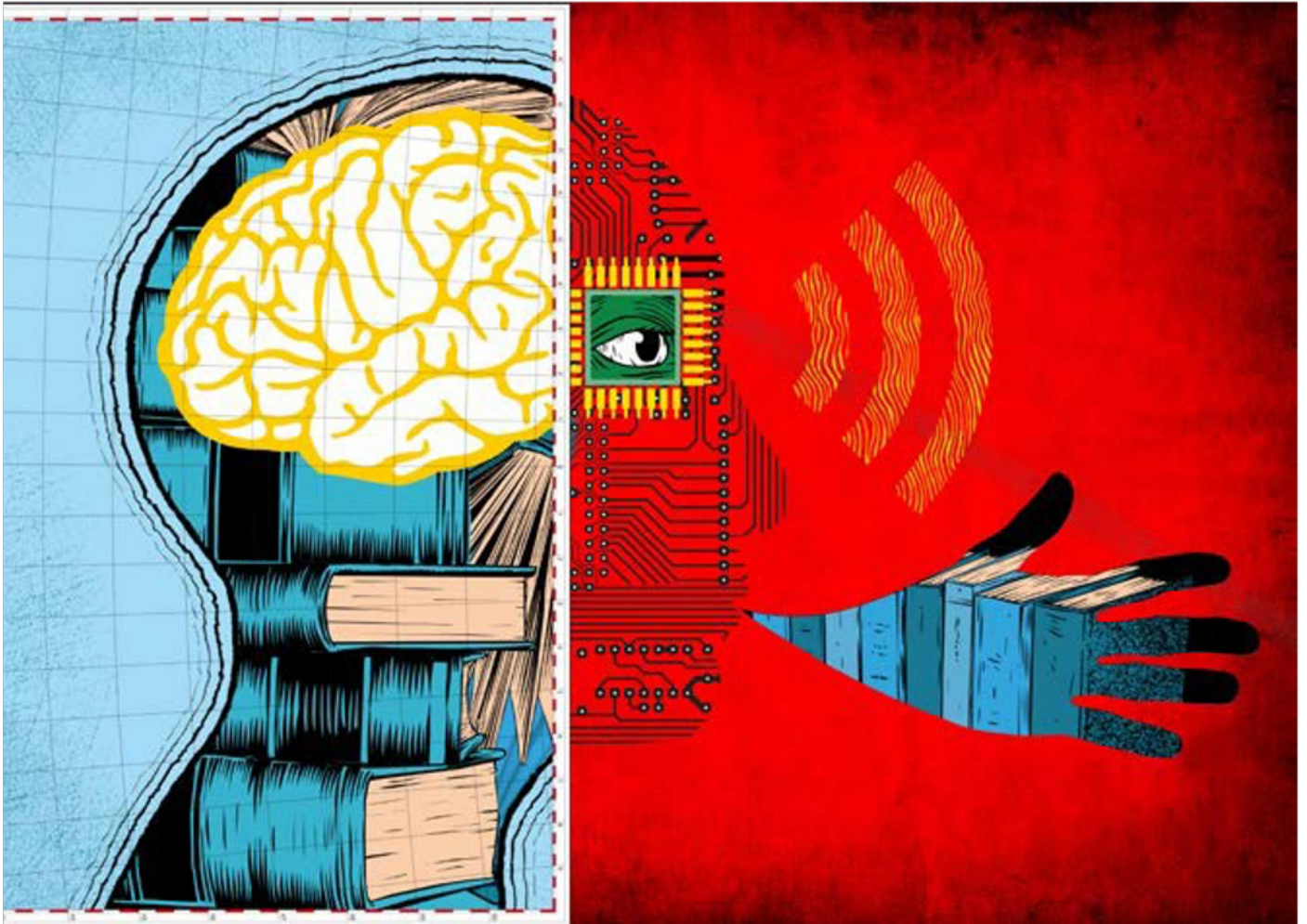
ปัญหาจุดติดขัดน่าจะอยู่ที่ความพยายามสร้างสรรค์เนื้อหาและตัวเตอร์ AI สำหรับลูกคำในแต่ละภาษา และวัฒนธรรมมากกว่า เพราะการพัฒนาเทคโนโลยีเหล่านี้ต้องใช้ต้นทุนสูง และเมื่อมองย้อนกลับไปในอดีต ก็พบว่าการศึกษาไม่ใช่ภาคส่วนที่พึ่งประสงค์ในสายตาของอุตสาหกรรมเทคโนโลยี ดังนั้น การสร้างความมั่นใจให้เทคโนโลยีดิจิทัลครอบคลุมทั่วโลกได้ บรรดารัฐบาลอาจจำเป็นต้องเข้ามาสร้างแรงจูงใจและช่วยเหลือกระบวนการนี้ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐ หรือ ภาคเอกชนก็ตาม บางทีอาจต้องใช้เงินช่วยเหลือจากต่างประเทศบางส่วน เพื่อสร้างระบบการศึกษาที่มีประสิทธิภาพมันจะเป็นเรื่องที่น่าเศร้าใจมาก หากว่า การคาดการณ์ข้างต้นไม่เกิดขึ้นอันเนื่องเพราะสาเหตุของความโลภในบริษัทเทคโนโลยีทั้งหลาย หรือเพราะความไม่ไว้วางใจในส่วนของรัฐบาลเอง หรือเพราะเหตุผลอื่นใดนอกเหนือไปจากนี้

“อิงเก้...ช่วยบอกฉันหน่อย” จดจ่อใส่ใจไปกับประสบการณ์ของผู้รอดชีวิตจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์

“อิงเก้...ช่วยบอกฉันหน่อย” แอปซึ่งเปิดตัวในเดือนกันยายน 2023 คือ เครื่องมือการเรียนรู้ในรูปแบบสัมผัสประสบการณ์ชีวิตการมีชีวิตรอดของอิงเก้ อาวบาเซอร์ (Inge Auerbacher) ผู้ที่ผ่านพ้นการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์มาได้ โดยผ่านความจริงเสมือน (VR) ผู้เรียนรู้วัยเยาว์สามารถพูดจาซักถามอิงเก้เกี่ยวกับความทรงจำของเธอในเรื่องนี้ได้โดยตรง เธอเกิดในเยอรมนี เมื่อปี 1934 จากนั้นพออายุได้ 7 ขวบอิงเก้ก็ถูกเนรเทศออกไปอยู่ที่ชุมชนแออัดเธเรเซียนสดัตท์ในเชกโกสโลวาเกียอิงเก้เป็นหนึ่งในเด็กเพียงไม่กี่คนที่รอดชีวิตมาได้จากเหตุการณ์วิบโยคฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ในสงครามโลกครั้งที่ 2

แอปสร้างเสริมประสบการณ์นี้ผสมผสานเทคโนโลยี AI ผ่านการสนทนาทางวิดีโอ กับภาพเคลื่อนไหว 3 มิติที่วาดด้วยมือ และได้รับการพัฒนาจากความร่วมมือระหว่างบริษัทเทคโนโลยี Storylife และ Meta กับยูเนสโก สภาชาวยิวโลก และที่ประชุมการเรียกร้องค่าชดเชย

การที่แอป “Tell Me, Inge” เป็นกระบอกเสียงให้กลุ่มผู้รอดชีวิตจากการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์อย่างต่อเนื่องผ่านเทคโนโลยีอันล้ำสมัยช่วยนำเสนอข้อมูลทางประวัติศาสตร์อันเที่ยงตรงเกี่ยวกับการฆ่าล้างเผ่าพันธุ์ต่อสาธารณชนในวงกว้าง คุณสามารถเข้าถึงแอปนี้ได้ฟรีในภาษาอังกฤษและเยอรมัน

บรรดารัฐบาลอาจจำเป็นต้องเข้ามาสร้างแรงจูงใจ และช่วยเหลือกระบวนการนี้ไม่ว่าจะเป็นของภาครัฐ หรือภาคเอกชนก็ตาม

ผู้มีส่วนโดยตรงทางเทคโนโลยีหลายรายตระหนักดีว่าจำเป็นต้องมีการควบคุมดูแลการประยุกต์ใช้สมองกลรุ่นใหม่ ๆ เหล่านี้ คุณมองว่าตอนนี้กำลังมีการควบคุมปัญญาประดิษฐ์แบบ generative แล้วอย่างไรหรือไม่?

ตอนนี้กำลังมีการพัฒนาโครงการริเริ่มเพื่อกำกับดูแลสมองกล AI หลายโครงการทีเดียวในโลกของนโยบาย จุดหมายเปิดผนึกเรียกร้องให้ห้องปฏิบัติการ AI ทุกแห่งหยุดยั้งการฝึกระบบ AI ซึ่งมีสมรรถนะก้าวล้ำเกินรุ่น GPT-4 ที่ลงนามโดยเหล่าผู้เชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีและได้รับการตีพิมพ์เมื่อเดือนมีนาคม 2023 นั้นดูเหมือนว่าจะส่งผลช่วยเร่งรัดการตอบรับนโยบายดังกล่าวเป็นอย่างดี จากนั้นยูเนสโกจึงเข้ามาสานต่อทันที โดยเรียกร้องให้ภาคีสมาชิกใช้มาตรการป้องกันและสร้างความมั่นใจว่าการพัฒนา AI จะสอดคล้องกับหลักการทางจริยธรรม

ในการนี้ หลายประเทศ อาทิ รัฐบาลจีน รัฐบาลอเมริกา สหภาพยุโรป และบรรดาบริษัทเทคโนโลยีได้เริ่มตระหนักแล้วว่าจำเป็นต้องลงมือทำอย่างใดอย่างหนึ่งสำหรับเรื่องนี้

ในภาคส่วนการศึกษา มีการจับตามองเรื่องการประเมินเป็นพิเศษ เพราะหลายฝ่ายมองว่าเป็นส่วนที่มีความเสี่ยงสูง

การคุ้มครองข้อมูลและความเป็นส่วนตัวจะกลายเป็นประเด็นที่มีความเสี่ยงมากยิ่งขึ้นสำหรับ AI ดังนั้นจึงต้องมีกฎหมายที่เข้มงวดว่าด้วยเรื่องความเป็นส่วนตัว โดยอาจมีการเปิดเผยข้อมูลดังกล่าวสำหรับครูและผู้บริหารในกรณีที่มีปัญหาเรื่องระเบียบวินัย เป็นอาทิ

ประเด็นปัญหาอีกประการหนึ่งคือ เรายังไม่รู้วิธีป้องกันระบบ AI ไม่ให้พุดคุยกับเยาวชนในทางที่ไม่เหมาะสม ด้วยเหตุนี้จึงควรมีข้อจำกัดที่เข้มงวดเกี่ยวกับหัวข้อต่าง ๆ ที่ AI สามารถสนทนาได้ตอบกับมนุษย์ อย่างไรก็ตาม สมองกลหลากหลายระบบ

เช่น ChatGPT ทำงานผ่านโครงข่ายประสาทเทียมที่มีตัวแปรเป็นล้านล้านอยู่ภายในกล่องดำ และเรายังไม่รู้จริง ๆ ว่ามันทำงานกันอย่างไร ผู้คนจำนวนมากกำลังพยายามแสวงหาคำตอบในเรื่องนี้ ในทัศนะของผม มันอาจจะเป็นภารกิจที่เป็นไปไม่ได้

ผมคิดว่าการกำกับดูแลจะช่วยบังคับปลาย ๆ ให้เกิดการพัฒนาเทคโนโลยีที่ดีขึ้นกว่าเดิม ผู้กำกับดูแลเรื่องนี้ต้องไม่ยอมรับข้อแก้ตัวที่ว่า “เราไม่รู้วิธีว่าจะทำมันอย่างไร” สมมติว่าคุณคือผู้กำกับดูแลด้านนิวเคลียร์ แล้วผู้ปฏิบัติการในโรงไฟฟ้าพลังงานนิวเคลียร์บอกคุณว่าพวกเขาไม่รู้วิธีการที่จะหยุดยั้งไม่ให้มันเกิดการระเบิดได้ คุณจะต้องไม่พูดว่า ‘โอเค ไม่เป็นไร’ แต่คุณจะต้องบอกพวกเขาว่า ‘จะเปิดใช้งานระบบได้ก็ต่อเมื่อแก้ไขปัญหานี้สำเร็จแล้วเท่านั้น’

ถึงอย่างไรก็ตาม ผมเป็นคนมองโลกในแง่ดี และเชื่อว่าเราจะสามารถพัฒนาเทคโนโลยีที่เราเข้าใจ และสามารถควบคุมมันได้ในที่สุด ■

การใช้อัลกอริทึม แก้ปัญหานักเรียน เลิกเรียนกลางคันในอาร์เจนตินา

นับตั้งแต่ปี 2022 เป็นต้นมา โรงเรียนในเมืองเมนโดซา มีการใช้ปัญญาประดิษฐ์เพื่อค้นหานักเรียนที่มีแนวโน้มจะเลิกเรียนกลางคันได้แต่เนิ่น ๆ

ณ เชิงเขาปริคอร์ติญูราในเทือกเขาแอนดีส ของเมืองเมนโดซาในอาร์เจนตินา ที่อยู่ห่างจากนคร บัวโนสไอเรสไปทางตะวันตกเกือบ 1 พันกิโลเมตร เป็นที่ตั้งของโรงเรียนมัธยมวิกตอเรีย โอคัมโป โรงเรียนรัฐบาลแห่งนี้ตั้งอยู่ในย่านชนชั้นแรงงาน ซึ่งเรียกว่าบราซิล เดอ วิลลา ฮิปโปโดรโม ที่รายล้อมไปด้วยที่พักอาศัยชั่วคราว

โรงเรียนโอคัมโป “La Ocampo” ตามชื่อที่เรียกกันในห้องถิ่น เป็นโรงเรียนหนึ่งที่เข้าร่วมโครงการนำร่องที่ใช้ระบบซอฟต์แวร์ปัญญาประดิษฐ์ (AI) มาช่วยเตือนแจ้งเหตุล่วงหน้า เพื่อป้องกันนักเรียนเลิกเรียนกลางคัน

โครงการริเริ่มนี้เปิดตัวขึ้นในปี 2022 โดยได้รับทุนสนับสนุนจากมูลนิธิ Tinker ในสหรัฐอเมริกา ระบบในโครงการที่ได้รับการออกแบบจากห้องปฏิบัติการปัญญาประดิษฐ์ประยุกต์ของมหาวิทยาลัยบัวโนสไอเรสนี้ จะส่งข้อความแจ้งเตือนหากเกิดกรณีที่คาดว่านักเรียนคนใดคนหนึ่งจะเลิกเรียนกลางคัน เพื่อให้มีการดำเนินการแก้ไขได้ทันที่ โดยโครงการนี้ครอบคลุมการดูแลนักเรียนมัธยมศึกษาทั้งหมดในเมืองเมนโดซา

หน้าจอรายงานในภาพรวม

วิธีแบบอัลกอริทึมจำเป็นต้องใช้ฐานข้อมูลอย่างน้อย 2 ปี โดยมีกรณีศึกษาจากเมืองทางตะวันตกของประเทศ ซึ่งระบบนี้จะให้ข้อมูลที่ชัดเจนแก่โรงเรียนเกี่ยวกับสถานะความเป็นไปของนักเรียนในโรงเรียน “เมื่อครูใหญ่เปิดใช้โปรแกรมสำเร็จรูปนี้ ‘หน้าจอรายงานในภาพรวม’ (dashboard) ก็จะปรากฏขึ้น ซึ่งแสดงให้เห็นผังชั้นเรียนพร้อมรายชื่อนักเรียน

ถัดจากรายชื่อนี้ก็จะมีสัญญาณไฟชี้วัดให้เห็นถึงความเสี่ยงที่จะเลิกเรียนกลางคัน ทั้งนี้ ระบบอัลกอริทึมวัดได้จากตัวแปร 4 ด้าน : ผลการเรียน การขาดเรียน ระดับการศึกษาของคนในครอบครัว และช่องว่างระหว่างอายุกับระดับชั้นเรียน” ฮวน กรูซ เปรูเซีย ให้คำอธิบาย เขาเป็นผู้เชี่ยวชาญประจำศูนย์การดำเนินนโยบายสาธารณะเพื่อความเสมอภาคและความเจริญก้าวหน้า

นักเรียนระดับมัธยม ในอาร์เจนตินา จำนวน 3 ใน 10 คน เรียนไม่จบ

เมื่อมานูเอล กิเมเนซ อาจารย์ใหญ่ของโรงเรียนโอคัมโป ได้ศึกษาหน้าจอรายงานในภาพรวม เขาสังเกตเห็นว่า ฟีน้องเอสเตอบานกับโรดริโกวัย 13 ปี กับ 14 ปี ที่เรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยม 1 กับชั้นมัธยม 2 มีความเสี่ยงอย่างมากที่จะต้องออกจากโรงเรียนกลางคัน อาจารย์ใหญ่ชี้แจงให้ฟังว่า “ผมใช้นามแฝงให้นักเรียน 2 คนนี้ เด็ก ๆ มาจากครอบครัวที่ไม่ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องการศึกษาสักเท่าใด พวกเขาอาศัยอยู่ในฟาร์มปศุสัตว์บริเวณเชิงเขา และบันทึกการเข้าเรียนก็เกือบจะเป็นศูนย์ ดังนั้น พวกเราจึงตัดสินใจที่จะใช้เครื่องมืออื่น ๆ เพื่อแก้ไขสถานการณ์นี้ ตัวอย่างเช่น ‘ระบบโรงเรียน ที่ให้ความสำคัญต่อการศึกษานักเรียน’ ช่วยให้เราสามารถออกแบบปรับแต่งหลักสูตรให้สอดคล้องกับสถานการณ์เฉพาะของนักเรียนแต่ละคนได้”

การค้นหาสาเหตุของการเลิกเรียนกลางคัน

จากฐานข้อมูลของหน่วยสำรวจครัวเรือนถาวรในอาร์เจนตินา พบว่ามีอัตราการเลิกเรียนกลางคันในระดับมัธยมถึง 30 % โดยนักเรียน 3 ใน 10 คนเรียนไม่จบ และในขณะที่โครงการนี้เปิดตัวเมื่อปี 2022 อาร์เจนตินายังไม่ได้จัดทำระบบฐานข้อมูลถาวรของนักเรียน ด้านรายชื่อ ภูมิหลัง ผลการเรียน การขาดเรียน ฯลฯ

“การรวบรวมฐานข้อมูลการลงทะเบียนเรียนทั้งหมดของทุกโรงเรียนก็ยังไม่ครบถ้วนสมบูรณ์ อย่างไรก็ตาม ด้วยจำนวนนักเรียนที่ลงทะเบียนเกือบ 8 ล้านคน มีการจัดเข้าไว้ในระบบครอบคลุมได้แล้วถึง 80 % และคาดว่าจะขยายให้ครอบคลุมทั้งประเทศได้อีกไม่กี่เดือนข้างหน้า” โจนี เพอร์ซิก รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการของอาร์เจนตินากล่าว

การออกจากโรงเรียนกลางคันไม่ได้เชื่อมโยงกับปัญหาทางเศรษฐกิจและสังคมเพียงเท่านั้น ฟรานซิสโก เด็กวัยรุ่นอายุ 17 ปี เรียนอยู่ที่โรงเรียนโฮเซ ปาโตรซินโอ ดาวิลลา ในเขตลาส เฮราซของเมนโดซา เขาเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาเป็นปีที่ 4 แล้ว แต่เขาเรียนไม่ทันเพื่อนเนื่องจากต้องเข้ารับการรักษาพยาบาลระยะยาว เมื่อมีสัญญาณไฟเตือนขึ้นที่หมายเลขไฟล์ของฟรานซิสโก อาจารย์ใหญ่ เอเลียนา โมไรรา และทีมงาน ก็เดินหน้าติดต่อนักเรียนทันที แต่วิธีการนี้ก็เกิดมีข้อจำกัด “เด็กไม่มีแรงจูงใจและไม่อยากมาเรียน แล้วพวกเขจะช่วยอะไรเขาได้?” ทีมงานตั้งข้อสงสัยขึ้นมา

การเข้ามามีส่วนร่วมทางด้านอารมณ์ ความรู้สึก

สำหรับโฮเซ โธมัส ศึกษาธิการเมืองเมนโดซา โครงการนี้กำลังพิสูจน์ให้เห็นความสำเร็จแล้ว เขากล่าวว่า “ผมยังรู้สึกประหลาดใจที่ครูยอมใช้ซอฟต์แวร์ปัญหาประติษฐ์ และที่ยิ่งไปกว่านั้น โครงการนี้ทำให้อาจารย์ใหญ่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ช่วยกันดูแลเด็ก ๆ พวกครูอาจารย์มีข้อมูลที่จำเป็นต่อการบ่มเพาะอารมณ์ความรู้สึกผูกพัน ซึ่งสำคัญอย่างยิ่งในสถานการณ์เช่นนี้ อาจารย์ใหญ่จะรู้ดีว่าปัญหานั้นมีสาเหตุมาจากนักเรียนไม่ได้รับการสนับสนุน หรือว่าเด็กนักเรียนต้องทำอะไรบางอย่างเพื่อช่วยเหลือครอบครัวของตน หรือไม่ก็เกิดจากนักเรียนกำลังประสบปัญหาความยากลำบากในการเรียนรู้บางวิชา”

เมื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนได้แล้ว ก็ส่งต่อไปยังเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบประจำเมือง “ความท้าทายหลังจากนั้นก็คือ การนำข้อมูลนี้ไปใช้ให้มีคุณประโยชน์ เพื่อดำเนินนโยบายที่เหมาะสมและจัดหางบประมาณที่จำเป็น” โฮเซ โธมัส เน้นย้ำ ณ ตอนนี้ โครงการยังดำเนินการไปได้ไม่นานพอที่จะประเมินประสิทธิผลของโครงการได้ แต่อาจารย์ใหญ่ของโอคัมโป ซึ่งเป็นโรงเรียนที่มีอัตราการเลิกเรียนกลางคันสูง ก็ยังมีเจตคติเชิงบวกโดยกล่าวว่า “การเข้าถึงเครื่องมือแบบนี้ช่วยเราได้มาก เพราะทำให้เราตื่นตัวเตรียมพร้อมรับสถานการณ์ที่จะเกิดขึ้น เราไม่ใช่แค่กรอกข้อมูลตัวเลขเพื่อใช้ในงานบริหารเท่านั้น แต่เรายังนำแนวทางที่สอดคล้องมาประยุกต์ใช้กับสถานการณ์ที่เกิดในโรงเรียนได้ ดังนั้น ข้อมูลสถิติจึงไม่ได้เป็นเพียงแค่ตัวเลขเฉย ๆ อีกต่อไป แต่ได้กลายมาเป็นเรื่องราวของนักเรียนที่สอดแทรกอยู่ภายในด้วย”

ลำดับทรัพย์สินทางวัฒนธรรมเสี่ยง จากธรรมชาติ

ผู้เขียน

ไบรอัน ซี. ปิยานาสกี

อาจารย์คณะวนศาสตร์

และทรัพยากรธรรมชาติ

ในมหาวิทยาลัยเพอร์ดู

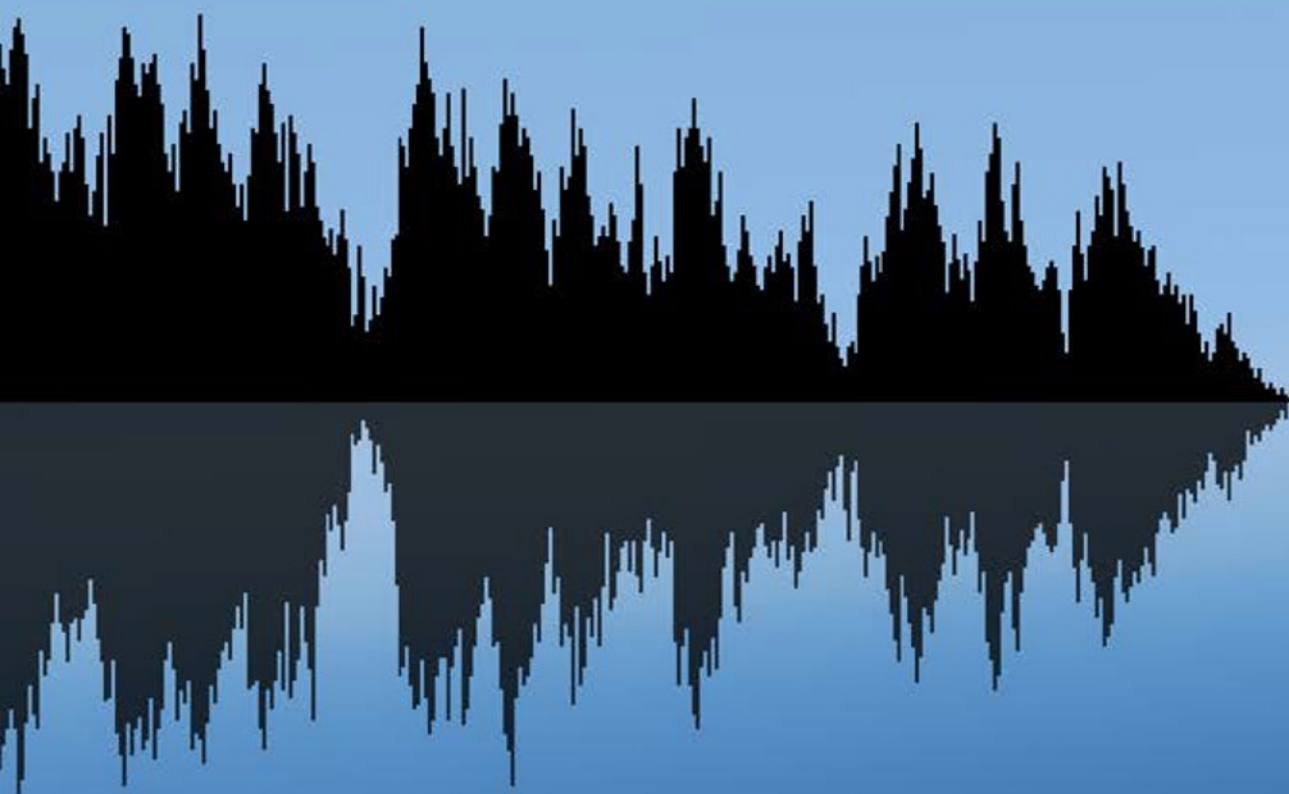
(สหรัฐอเมริกา)

และเป็นผู้ดำเนินการ

ศูนย์โสตทัศน์ของโลก

แปลโดย พิศวาส ปทุมัตตังยี

เหล่านกกามีใช้สิ่งมีชีวิตจำพวกเดียวที่สรรค์สร้างเสียงดนตรี
ให้กับโลกของเรา สัตว์นานาชาติจำนวนมากใช้เสียง
เพื่อการสื่อสาร การเคลื่อนไหว และการหาอาหาร
โสตทัศนนิเวศวิทยา (Soundscape ecology) เป็นวิทยาการแขนงใหม่
ที่ช่วยให้เราเข้าใจเกี่ยวกับเอกภพของเสียงในธรรมชาติได้ดียิ่งขึ้น
นอกจากนี้ ยังช่วยในการประเมินขอบเขตการสูญเสีย
ความหลากหลายทางชีวภาพอีกด้วย

▶ ผลงานของอันนา มาริเนงโก ศิลปินชาวยูเครน
จากชุด “คลื่นเสียงจากธรรมชาติ” ปี 2014

สรรพเสียงปรากฏอยู่ทั่วทุกแห่งหน สัตว์ต่าง ๆ โดยเฉพาะนกสามารถปรับแต่งเสียงร้องสำหรับการหาคู่ การเตือนพวกพ้องถึงภัยจากผู้ล่า ตลอดจนเพื่อสร้างอาณาเขต ส่วนแมลง อาทิ จิ้งหรีด จักจั่น และตั๊กแตน ก็เป็นสัตว์ที่พบเห็นได้ในระบบนิเวศเกือบทุกประเภท และโดยทั่วไปมักจะจรรโลง “ท่วงทำนอง” ของสรรพเสียงในสถานที่นั้น ๆ ด้วยวิธีการขยับปีกกร๊ว ๆ ในขณะที่สัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำก็ร่วมบรรเลงลำนำเพลงในธรรมชาติด้วยเช่นกัน และในบางพื้นที่ซึ่งมีสัตว์จำพวกนี้เป็นจำนวนมาก เสียงที่เปล่งออกมาถึงขนาดระงมจนอื้ออึงเลยทีเดียว

แม้แต่ปลา และสัตว์อื่น ๆ ที่ใช้ชีวิตอยู่ในน้ำ ต่างก็ใช้เสียงเพื่อนำทางและค้นหาถิ่นและกัน ตัวอย่าง เช่น เสียงช่วยนำทางลูกปลาและสัตว์มีกระดูกแข็งหลายชนิดไปยังแนวปะการังที่เป็นแหล่งอาหารของพวกมัน เมื่อมองบนภาคพื้นดิน นกมากมายหลายสายพันธุ์ในป่าฝนเขตร้อนจะใช้เสียงจากแม่น้ำเพื่อหาที่เลสร้างริมฝั่งที่มีธารน้ำไหล

ปัจจุบัน นักวิทยาศาสตร์กำลังค้นพบว่าสรรพเสียงชีวภาพยารัตติกาลนั้นมีความซับซ้อน และปรากฏขึ้นมากกว่าที่เราเคยคาดคิด ทั้งนี้เพราะสัตว์บนบกและในทะเลหลายชนิดมีชีวิตตื่นตัวยามราตรี ดังนั้นเสียงจึงเป็นช่องทางสำคัญในการคาดคะเนว่าสภาพแวดล้อมกำลังเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร จะสื่อสารกับพวกพ้องเช่นใด และจะหาอาหารด้วยวิธีไหน สัตว์ที่ออกหาอาหารในยามค่ำคืนจึงต้องให้ความสำคัญกับประสาทสัมผัสด้านกลิ่นและเสียงเป็นพิเศษ

ค้างคาวกับการระบุตำแหน่งจากเสียงสะท้อน

มนุษย์เรามีความสามารถทางการได้ยินในระดับปานกลาง เสียงต่าง ๆ ที่อยู่เหนือขีดความสามารถในการได้ยินของมนุษย์ ที่เรียกว่า “เสียงอัลตราโซนิก” เป็นพื้นที่เสียงที่สัตว์หลายหลากชนิดใช้กันอยู่ นักวิทยาศาสตร์ยังคงค้นพบสัตว์ที่สื่อสารถึงกันและกันโดยใช้พื้นที่เสียงแถบนี้มากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งหมายรวมแมลงและกบเขตร้อนหลายสายพันธุ์

ทว่าที่รับรู้กันดีที่สุดก็คือ ค้างคาวใช้ระบบอัลตราซาวด์ในการระบุตำแหน่งของสิ่งต่าง ๆ ค้างคาวจะปล่อยคลื่นเสียงออกไปค้นหาวัตถุเป้าหมาย เช่น ยุงที่กำลังบินอยู่ในอากาศ คลื่นเสียงเหล่านั้นเมื่อกระทบวัตถุแล้วจะสะท้อนกลับมา ค้างคาวจะใช้เวลาที่สะท้อนกลับมาเพื่อระบุตำแหน่งของวัตถุนั้น ๆ

ส่วนคลื่นเสียงที่อยู่ต่ำกว่าขีดความสามารถในการได้ยินของมนุษย์เรียกว่า “อินฟราโซนิก” สัตว์ขนาดใหญ่โตหลายชนิด อาทิ ช้าง ฮิปโปโปแตมัส แดว วาฬ ปลาหมึกยักษ์ และปลาหมึกทั่วไป สื่อสารโดยใช้พื้นที่เสียงแถบนี้ ทว่าสัตว์ขนาดเล็กอีกหยิบมือหนึ่งก็ใช้แถบเสียงคลื่นต่ำนี้เช่นกัน ได้แก่ นกพิราบ สัตว์ปีก และปลา

เราสามารถตรวจสอบความหลากหลายทางชีวภาพในสถานที่ห่างไกลโดยการใช้อุปกรณ์ตรวจจับคลื่นเสียง

ในบรรดาสัตว์ทุกสายพันธุ์ที่ดำรงอยู่ในปัจจุบัน เป็นไปได้ว่ามากกว่าครึ่งหนึ่งใช้รูปแบบการสะท้อนเสียงไม่มากนักน้อยเพื่อสรรค์สร้างเสียง หรือไม่ก็ใช้เสียงเพื่อคาดคะเนว่าสภาพแวดล้อมรอบตัวกำลังเปลี่ยนแปลงไปเช่นใด

อุปกรณ์ตรวจจับเสียง

ทำไมข้อมูลทั้งหลายทั้งปวงพวกนี้จึงมีความสำคัญยิ่งนัก?

ในสถานะนั้นนักวิทยาศาสตร์ พวกเรามีพันธกิจต้องตรวจสอบวิกฤติด้านความหลากหลายทางชีวภาพในปัจจุบัน รวมทั้งประเมินขอบเขตการสูญเสียสายพันธุ์ต่าง ๆ ของสัตว์ การกิจดังกล่าวไม่ใช่เรื่องง่าย เพราะการติดตามตรวจสอบสัตว์เป็นเรื่องยุ่งยาก ทั้งนี้เราจำเป็นต้องแสวงหาเบาะแสของพวกมันในสถานที่ที่ยากจะเข้าถึง เช่น ในป่าฝนเขตร้อนและทะเลทราย อีกทั้งต้องติดตามทั้งช่วงกลางวันและกลางคืนอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลาอันยาวนาน

อย่างไรก็ตาม ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีที่เกิดขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ ทำให้เราสามารถติดตั้งอุปกรณ์ตรวจจับสรรพเสียงได้ภายใต้เครือข่ายขนาดใหญ่ ๆ อุปกรณ์เหล่านี้สามารถทำงานต่อเนื่องยาวนานครอบคลุมพื้นที่กว้างใหญ่ไพศาล ทั้งในทะเลทรายและในป่าฝน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเขตที่มีปัญหาด้านความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น ที่แนวปะการัง นอกจากนี้เรายังสามารถบันทึกเสียงได้ทั้งในพิภกอัลตราโซนิก และอินฟราโซนิก เทคโนโลยีนี้ช่วยให้นักวิทยาศาสตร์ตามรอยกิจกรรมของสัตว์และความหลากหลายทางชีวภาพจนสามารถจัดทำ การบันทึกสรรพเสียงชีวภาพได้สำเร็จ จากนั้นจะใช้สมอกลปัญญาประดิษฐ์ หรือ AI เพื่อจำแนกแยกแยะสรรพเสียงอันซับซ้อนซึ่งถูกบันทึกไว้ทางดิจิทัล นักวิทยาศาสตร์สามารถ “สอน” คอมพิวเตอร์เกี่ยวกับแหล่งกำเนิดของเสียงที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจง ส่งผลให้เราพัฒนาจัดทำแคตตาล็อกการดำรงอยู่ของสายพันธุ์สัตว์ในแต่ละสถานที่ได้สำเร็จ

งานวิจัยของผมนุ่งเน้นไปที่วิทยาการแขนงใหม่ ที่เรียกกันว่า โสตทัศนนิเวศวิทยา ซึ่งเป็นการศึกษาหาวิธีการนำเสียงต่าง ๆ ของสรรพสัตว์มาใช้เป็นมาตรวัดความเปลี่ยนแปลงด้านความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์ และเพื่อจัดทำคลังข้อมูล “ไบโอม” (biome) หลัก ๆ ทั้งหมดของโลก ที่อยู่ในพื้นที่ที่ห่างไกลที่สุดบนพื้นพิภพ ไบโอมคือ ชุดระบบนิเวศวิทยาต่าง ๆ ที่มีลักษณะจำเพาะภายในพื้นที่ชีวภูมิศาสตร์นั้น ๆ และภายใต้ “ภารกิจบันทึกข้อมูลโลก” ไบโอมหลัก ๆ ทั้งบนบกและทางน้ำสำเร็จแล้วจำนวน 29 แห่งจากทั้งหมด 32 แห่งด้วยกัน

ความหลากหลายของสรรพเสียงในพงไพร

สิ่งที่ชุมชนนักโสตทัศนนิเวศวิทยาค้นพบกำลังปฏิวัติความเข้าใจของเราเกี่ยวกับแนวโน้มปัจจุบัน เรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ ตัวอย่าง เช่น สรรพเสียงภายในป่าดิบดั้งเดิมมักจะมี ความหลากหลายมากที่สุด เนื่องจากผืนป่าดังกล่าวช่วยจรรโลงชีวิตสรรพสัตว์ซึ่งมีความแตกต่างกันอย่างมาก โดยครอบคลุมทั้งสัตว์จำพวกแมลง สัตว์เลี้ยงลูกด้วยนม และสัตว์ครึ่งบกครึ่งน้ำ การศึกษาวิจัยโสตทัศนนิเวศในพื้นที่ทางทิศตะวันตกตอนกลางของสหรัฐอเมริกาที่กำลังดำเนินการอยู่หลายชิ้นพบว่าความหลากหลายทางสรรพเสียงของสัตว์จะสูงสุดตอนปลายฤดูร้อนยามเมื่อมวลหมู่แมลงปรากฏตัวขึ้นแล้ว “สวดประสาน” เสียงกับบรรดากนกและกบเขียด ซึ่งได้พากันขับขานลำนำเพลงมาตั้งแต่ฤดูใบไม้ผลิแล้ว ส่วนป่าที่ยังเยาว์วัยจะมีความหลากหลายทางเสียงน้อยกว่าป่าดั้งเดิมนอกจากนี้ยังพบอีกว่าสรรพเสียงภายในภูมิทัศน์ที่ถูกครอบงำจากการผลิตอาหารของมนุษย์จะไร้เสียงทางชีวภาพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในยามค่ำคืน

ผมมักจะสนใจตรวจจับเสียงที่นักวิจัยเรียกกันว่า “เสียงพื้นฐาน” (baseline) หรือ ข้อมูลแบบ “เกณฑ์อ้างอิง” (reference condition) ซึ่งบ่งบอกเป็นนัยว่าผมจำเป็นต้องเดินทางไปยังสถานที่ที่ถูกมนุษย์รบกวนน้อยที่สุดเพื่อใช้อุปกรณ์ตรวจจับนานาชนิดในการศึกษาว่าสรรพเสียงในป่าฝนยุคดึกดำบรรพ์ซึ่งอยู่ในสภาพ “บริสุทธิ์” ที่สุดนั้นเป็นเช่นใด โดยทั่วไป การแสวงหาสถานที่ดังกล่าวรวมทั้งหาเพื่อนร่วมงานอีกหนึ่งคนจะกินเวลาหนึ่งปี การเดินทางไปยังพื้นที่เป้าหมายก็เป็นเรื่องซับซ้อน และใช้เวลายาวนานเช่นกัน

ภูมิทัศน์ที่ถูกครอบงำโดยการผลิตอาหารจะปราศจากสรรพเสียงทางชีวภาพ

การบันทึกสรรพเสียงในมองโกเลีย

การไปยังภูมิภาคทางตะวันออกของบรูไนบนเกาะบอร์เนียว เราต้องใช้การเดินทางในทุกรูปแบบ ทั้งทางเครื่องบิน รถบรรทุก เรือ และการเดินเท้าอย่างต่อเนื่องหลายวัน ความหลากหลายของเสียง ณ สถานที่แห่งนี้ช่างน่าทึ่ง! กบเขียดเกือบ 100 สายพันธุ์ นกอีกกว่า 390 สายพันธุ์และจิ้งจกจำนวนมากหลายสิบสายพันธุ์ร่วมกันสรรค์สร้างความหลากหลายทางชีวภาพของเสียงที่สดแสนจะลึบซับซ้อนและอื้ออึง ถึงขนาดที่ว่า สัตว์บางสายพันธุ์อย่างจิ้งจก 6 นาฬิกา จำเป็นต้องเลือกช่วงเวลาพิเศษเฉพาะเจาะจงของวัน เพื่อจะขับขานลำนำเพลง “ช่องเสียง” ที่มีอยู่จำกัดระหว่างวันหมายความว่า สัตว์มากมายหลายสายพันธุ์ต้องหาหนทางที่มีอัตลักษณ์ของตนเองเพื่อใช้สื่อสารกับพวกพ้อง

ผลพวงก็คือ โสตทัศน์จะมีความแตกต่างกันอย่างเหลือล้นโดยขึ้นอยู่กับสถานที่และช่วงเวลาของวัน สรรพเสียงที่บอร์เนียวยังคงคุณลักษณะของโบราณกาลอย่างแท้จริงไว้ได้ เนื่องเพราะพื้นที่พิภพอนุทวีปแห่งนี้แทบจะไม่มีกรขยับเขยื้อนเคลื่อนย้ายมากกว่า 300 ล้านปีเลยทีเดียว ด้วยเหตุนี้จึงฉายภาพ “ความเป็นยุคก่อนประวัติศาสตร์” โสตทัศน์เช่นนี้ทำให้ชุมชนศึกษาวิจัยของเราตั้งคำถามว่า “ช่องว่างทางเสียงในปัจจุบันมีอะไรบ้าง?

และหากอ้างอิงจากขนาดตัวของสัตว์ มีสัตว์ชนิดใดบ้างที่อาจจะสูญหายไปจากชีวโสตทัศน์นี้?” การผสมผสานทฤษฎีนิเวศวิทยาเข้ากับเทคโนโลยีจะช่วยให้เราสามารถหาคำตอบเหล่านี้ได้

เสียงสะท้อนแห่งจิตวิญญาณ

การได้ไปเยี่ยมชมและสดับรับฟังสรรพเสียงในสถานที่ที่ห่างไกลบนพื้นพิภพเช่นนี้ทำให้ผมรู้สึกซาบซึ้งดื่มด่ำกับสิ่งที่ผมขอเรียกว่า “ความน่าเกรงขามของธรรมชาติ”

ตัวอย่าง เช่น ที่สถานีวิจัยซึ่งโครงการเริ่มแรกของผมในบอร์เนียวสัมฤทธิ์ผล บริเวณใกล้ ๆ กันคือวนอุทยานที่เปิดให้นักท่องเที่ยวเข้าไปเยี่ยมชมได้ โดยมีหอสังเกตการณ์สูงถึง 90 เมตร และผมก็กระหายใคร่รู้ว่าเสียงของป่าจากความสูงขนาดนั้นจะเป็นเช่นใด

ผมประหลาดใจจริง ๆ ! ยามอาทิตย์อัสดงเหล่าชะนีพากันกู่ร้องจนก้องหุบเขาเบื้องล่างตามด้วยวงออเคสตราจากสัตว์หลายสายพันธุ์ มีพวกกบเขตร้อนเป็นนักร้องนำ ต่อด้วยเสียงร้องประสานจากเหล่าหริ่งหริตใดเป็นเวลายาวนาน บางครั้งบางครั้งก็มีเสียงคลื่นความถี่สูงของค้างคาวสอดแทรกมาให้ผมรู้สึกได้ ทว่าที่น่าแปลก คือโสตทัศน์แบบนี้ฟังดูคุ้นหูผมเหลือเกิน

อันที่จริงเสียงเช่นนี้คล้ายคลึงมากกับเสียงในเขตชุ่มน้ำที่บ้านผมในรัฐมิชิแกน สรรพเสียงจากที่สูงในเขตป่าฝนฟังดูเหมือนเสียงสัตว์ชนิดเดียวกันที่อยู่ในพื้นที่ชุ่มน้ำทางตะวันตกตอนกลางของสหรัฐอเมริกา นั่นคือเสียงจากเหล่าแมลงและกบเขียด ผสมกับเสียงร้องเป็นครั้งคราวของพวกนกที่ออกหากินในเวลากลางคืน

ชนเผ่าพื้นเมืองสืบทอดความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงของสภาพแวดล้อมผ่านทางเสียงมาเป็นเวลาเนิ่นนาน นอกจากนี้ยังเชื่อมโยงตัวตนของพวกเขาเข้ากับธรรมชาติ รวมไปถึงชีวิตหลังความตาย ดังนั้น สรรพเสียงจากธรรมชาติกับโลกแห่งจิตวิญญาณจึงมักโยงกันจนแยกไม่ออกที่มองโกเลีย ผมกำลังทำงานร่วมกับกลุ่มนักสังคมวิทยาและนักวิชาการในด้านมนุษยศาสตร์เพื่อทำความเข้าใจในวิธีการที่ชนเผ่าเลี้ยงสัตว์เร่ร่อนใช้เสียงเลียนแบบนกกาเหว่า เสียงน้ำแข็งปริแตก หรือเสียงผั่วกระซิบของสายธาร เป็นอาทิ ทั้งในเพลงและในการฝึกใช้เสียงเพื่อขับขานเพลงสรรเสริญธรรมชาติ มีอยู่ครั้งหนึ่งเมื่อผมต้องการทำความเข้าใจอย่างลุ่มลึกว่าสรรพเสียงพวกนี้มีความสำคัญเพียงใดต่อพวกเขา ผมจึงถามคนเลี้ยงสัตว์ชาวมองโกเลียคนหนึ่งว่า ในความคิดของเขาจะเกิดอะไรขึ้นหากว่าโลกธรรมชาติรอบตัวเขาปราศจากสรรพเสียงจากสัตว์ และโดยไม่ต้องหยุดคิดคำตอบ คือ “เราก็จะมีไข่มุขอีกต่อไป” ■

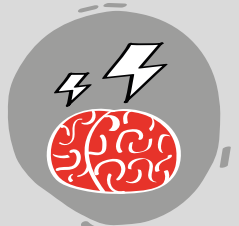
เผยการใช้ ประทุษวาจา ในโลกดิจิทัล

วาจาสร้างความเกลียดชังไม่ใช่สิ่งใหม่ แต่ในยุคสื่อสังคมปรากฏการณ์นี้แพร่ลามกว้างขวางรวดเร็วอย่างไม่เคยเป็นมาก่อน ทั้งทางออนไลน์และออฟไลน์ ประทุษวาจาเล็งเป้าที่บุคคลหรือกลุ่มคนบนพื้นฐานตัวตนของพวกเขา นอกจากสร้างความเสียหายเป็นรายบุคคลแล้วมันยังร่อนทำลายความสมัคสมานทางสังคมด้วย เพื่อตอบโต้กระแสอันมีเสียงอันน่าตระหนกนี้ ในปี 2022 องค์การสหประชาชาติจึงประกาศให้วันที่ 18 มิถุนายนเป็นวันสากลแห่งการต่อต้านประทุษวาจา ยูเนสโกซึ่งมีส่วนร่วมแข่งขันในการใช้การศึกษาต่อสู้กับประทุษวาจาออนไลน์เน้นย้ำความจำเป็นเร่งด่วนให้ทั่วโลกร่วมกันยึดหลักการเพื่อปรับปรุงความน่าเชื่อถือของข้อมูลข่าวสารควบคู่ไปกับปกป้องสิทธิมนุษยชน ■

วาจาสร้างความ
เกลียดชัง
ทำร้ายผู้คนและทำให้
เราขาดมนุษยธรรม
มันอาจนำไปสู่ :

ความหวั่นกลัวที่จะแสดงตัว
ตามชาติพันธุ์หรือศาสนา
ของตน

ความทุกข์ทางจิตใจ

การทำลายความมั่นใจ
ของผู้ถูกกระทำ

การรักษาอำนาจ
อันไม่สมดุล

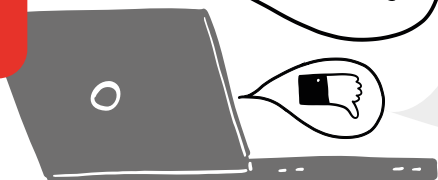
4.7 ล้านชิ้น

จำนวนเนื้อหาของประทุษวาจา
ที่ถูกลบจาก Instagram
(ไตรมาสที่ 4 ปี 2022)

85,247 รายการ

จำนวนคลิปวิดีโอ
ที่ Youtube ลบทิ้ง
เพราะละเมิดนโยบาย
ประทุษวาจา(มค.-มีค. 2021)

35.1 ล้านชิ้น

จำนวนเนื้อหาที่มุ่งสร้าง
ความเกลียดชัง
ถูกลบจาก Facebook (ปี 2022)

+300,000 รายการ
จำนวนคลิปวิดีโอที่ TikTok ลบทิ้ง
ในช่วงเพียง 2 เดือน
เพราะละเมิดนโยบาย
เรื่องความรุนแรงสุดโต่ง
(ปี 2021)

1,628,281 ชิ้น
จำนวนเนื้อหาที่ Twitter
รายงานว่าละเมิดนโยบาย
ควบคุมประทุษวาทา (ปี 2022)

การจำกัดเสรีภาพ
การแสดงออก
และคบหาสมาคม

สร้างเจตคติ
รังเกียจกลุ่ม

การปิดปากและกดไว้
ได้อำนาจ

ยูเนสโกในภาคปฏิบัติ

700 องค์กร
ร่วมเป็นสมาชิกสหพันธ์รู้ทันสื่อ
และข้อมูลข่าวสาร (Media and
Information Literacy Alliance)
ของยูเนสโก มุ่งสร้างการปรับตัว
รับประทุษวาทา

80 องค์กร
ภาคประชาสังคม ได้รับการฝึกอบรม
ให้ต่อต้านการเผยแพร่เนื้อหา
ที่มุ่งทำร้ายกันในสื่อสังคม
และส่งเสริมสันติสุข

งานเพิ่มเติม
ของเรา:

แก้ปัญหาประทุษวาทา
โดยอาศัยการศึกษา:
ข้อชี้แนะสำหรับ
ผู้กำหนดนโยบาย

โครงการสื่อสังคม
เพื่อสันติสุข (Social
Media 4 Peace)

คู่มือกำกับดูแล
แพลตฟอร์มดิจิทัล
(Guidelines for
Regulating Digital
Platforms)

“เมืองโบราณศรีเทพ และแหล่งโบราณสถานสมัยทวารวดี ที่เกี่ยวเนื่อง”

(The Ancient Town of Si Thep and its Associated Dvaravati Monuments)

โดย สาวิตรี สุวรรณสถิตย์¹

1. ความนำ

ในการประชุมคณะกรรมการมรดกโลกครั้งที่ 45 (ต่อเนื่อง) ที่กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย ระหว่างเดือนกันยายน 2566 นั้น เป็นที่สนใจของมหาชนคนไทยอย่างมาก เพราะได้มีการประกาศให้ “เมืองโบราณศรีเทพและโบราณสถานสมัยทวารวดีที่เกี่ยวเนื่อง” ได้ขึ้นบัญชีมรดกโลก ซึ่งได้สร้างความตื่นเต้นสุขใจให้คนไทยทั้งประเทศอย่างมากมาย

อย่างไรก็ตาม ในการประชุมดังกล่าว ที่ประชุมยังได้ประกาศขึ้นบัญชีมรดกโลกใหม่ รวม 42 รายการ ซึ่งในจำนวนดังกล่าวนี้มีมรดกของประเทศในอาเซียนอยู่ด้วย ได้แก่ “เกาะแกร์” ของกัมพูชา และ “แกนโลกตามคติจักรวาลแบบชวา” ที่นครยอกยาคาร์ตา ประเทศอินโดนีเซีย สำหรับในภาพรวมทำให้ในปัจจุบันนี้มีมรดกโลกรวมทั้งสิ้น 1,199 แหล่งทั่วโลก

นอกจากนี้ ที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลกครั้งนี้ ยังได้พิจารณาหารืออื่น ๆ ที่มีความสำคัญมากอีกหลายเรื่อง เช่น การติดตามรายงานการทำงานด้านอนุรักษ์ของมรดกโลกที่ขึ้นบัญชีไปแล้วในอดีต (ปีนี้พิจารณารายงานจำนวน 263 รายงาน) และยังได้มีมติเปลี่ยนสถานภาพมรดกที่อยู่ในบัญชีอันตราย โดยได้ยกมรดกโลก 1 รายการที่อยู่ในบัญชีอันตราย 1 รายการออกจากบัญชีอันตราย เนื่องจากได้ปรับปรุงแก้ไขสถานการณ์ด้านต่าง ๆ ตามที่คณะกรรมการมรดกโลกแนะนำอย่างต่อเนื่องจนพ้นจากการเป็นมรดกโลกในสถานะอันตราย สามารถเปลี่ยนกลับมาเป็นมรดกโลกปกติได้ ซึ่งภาพรวมการทำงานของคณะกรรมการในด้านต่าง ๆ ดังกล่าว สะท้อนให้เห็นการทำงานในระบบมรดกโลกทั้งระบบ ซึ่งมีระเบียบ แนวทาง และกลไกการทำงานที่มีระบบระเบียบชัดเจน แต่ขณะเดียวกันก็เป็นระบบที่มีเครือข่ายแหล่งมรดกโลกในประเทศต่าง ๆ ที่กว้างขวาง มีการศึกษาเปรียบเทียบและเรียนรู้ระหว่างกัน โดยมีเป้าหมายร่วมกันตามอนุสัญญา ค.ศ. 1972 ที่มุ่งเน้นด้านการอนุรักษ์ การส่งเสริมเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ และการร่วมมือกับชุมชนในพื้นที่ เพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน

¹ ผู้ทรงคุณวุฒิในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยยูเนสโก ที่ปรึกษาด้านความร่วมมือต่างประเทศของกระทรวงวัฒนธรรมและกรรมการในคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมรดกโลกด้านวัฒนธรรมของไทย

ในปัจจุบัน มหาชนคนไทยส่วนใหญ่ยังไม่ค่อยจะมีความตระหนักรู้ในระบบการทำงานด้านต่างๆ ของมรดกโลกของยูเนสโกทั้งระบบ เพียงแต่มีความตื่นตัวและสนใจในด้านการขึ้นบัญชีแหล่งมรดกโลกของไทยเพียงด้านเดียว แต่อาจจะยังไม่มี ความสนใจในแหล่งมรดกโลกอื่น ๆ ในประเทศ เพื่อนบ้านหรือในภูมิภาคอื่นของโลกมากนัก อีกทั้งยังไม่ลู่จะเข้ามามีส่วนร่วมในด้านการอนุรักษ์ แหล่งมรดกโลกเท่าที่ควร

หลังจากที่เมืองโบราณศรีเทพและแหล่งโบราณสถาน สมัยทวารวดีที่เกี่ยวข้องได้รับการประกาศเป็น มรดกโลกครั้งนี้ และได้มีการจัดงานฉลองทั้งที่ กรมศิลปากรและที่จังหวัดเพชรบูรณ์ก็ทำให้ประชาชน สนใจเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด มีนักท่องเที่ยว การเดินทางไปเยี่ยมชมโบราณสถานที่ศรีเทพมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ นอกจากนี้ยังมีนักวิชาการ จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ ตลอดจนนักวิชาการอิสระ นำคณะเดินทางไปชมพร้อมกับอธิบายความสำคัญของแหล่งโบราณคดีแห่งนี้ด้วย จึงเป็นการสอดคล้องกับหลักการและเป้าหมาย ในเชิงยุทธศาสตร์ของยูเนสโกที่เน้นการอนุรักษ์และบริหารจัดการอย่างยั่งยืน และการส่งเสริมการเรียนรู้เรื่องมรดกโลกของภาคประชาชนด้วย

2. ข้อมูลสำคัญเกี่ยวกับแหล่งมรดกโลกทางวัฒนธรรม “เมืองโบราณศรีเทพและแหล่งโบราณสถานสมัยทวารวดีที่เกี่ยวข้อง”

A4 or A3 size maps of the nominated property, showing boundaries and buffer zone (if present)

Figure 1-1 Map of Thailand indicating Phetchabun Province in which the nominated property is located

มรดกโลกที่เมืองโบราณศรีเทพนี้ นับเป็นมรดกโลกแห่งที่ 7 ของไทย มีลักษณะเด่น คือเป็นพื้นที่โบราณสถานที่มีความสำคัญเกี่ยวเนื่องกัน รวม 3 แห่ง การเสนอไปขอขึ้นบัญชีมรดกโลกจึงมีลักษณะที่เรียกว่า “serial sites” โดยรัฐบาลไทยผู้เสนอเอกสารไปยังศูนย์มรดกโลก ได้กำหนดขอบเขตพื้นที่มรดกโลกไว้รวมทั้งสิ้นไว้ 866.471 เฮกตาร์ กับได้กำหนดเขตพื้นที่กันชนไว้อีก 3,824.148 เฮกตาร์ ซึ่งพื้นที่กันชน 3 เท่าของพื้นที่มรดกโลกนี้ ถือว่าพอเพียงที่จะปกป้องคุ้มครองเขตมรดกโลกทั้ง 3 ส่วนให้ปลอดภัยจากการคุกคามของการพัฒนาเมืองใหญ่หรือการพัฒนาอื่น ๆ ในอนาคตได้

นอกจากนี้เอกสารที่เสนอไป ยังได้ใช้เกณฑ์การประเมิน (Criteria) ข้อ (ii) กับข้อ (iii) ซึ่งผู้ประเมินของยูเนสโก มีความเห็นว่าผ่านเกณฑ์ ทั้ง 2 ข้อ และพิจารณาด้วยว่าการศึกษาเปรียบเทียบที่เสนอไปนั้น ครอบคลุมอย่างกว้างขวางโดยเปรียบเทียบกับแหล่งมรดกอื่น ๆ หลายแห่งที่สามารถพิสูจน์ความสำคัญโดดเด่นของมรดกที่ศรีเทพนี้ ได้ด้วย

📍 แผนที่แสดงที่ตั้งมรดกโลกเมืองศรีเทพที่เสนอไปยังยูเนสโก

3. การเปลี่ยนชื่อเมืองขึ้นเป็นมรดกโลก

ในเอกสารเสนอขอขึ้นมรดกโลกของไทยตั้งแต่แรกนั้น เมื่อรัฐบาลไทยได้เสนอชื่อแหล่งมรดกแห่งนี้ว่า “เมืองโบราณศรีเทพ” (Ancient Town of Si Thep) ไปตั้งแต่เมื่อเริ่มเสนอเอกสารไปขึ้นบัญชีขึ้นต้น (Tentative List) ที่นครบากู สาธารณรัฐอาเซอร์ไบจานเมื่อปี ค.ศ. 2018 ต่อมากรมศิลปากรร่วมกับสมาคมอิโคโมสแห่งประเทศไทย ได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากสำนักนโยบายและแผน กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม จึงได้พัฒนาเนื้อหาและจัดทำเอกสารเสนอขอขึ้นบัญชีมรดกโลกฉบับเต็มรูปแบบ แต่ก็ยังใช้ชื่อว่าเมืองโบราณศรีเทพ (The Ancient Town of Si Thep) ทั้งนี้เมื่อไทยได้เสนอเอกสารขอขึ้นมรดกโลกไปอย่างเป็นทางการไปให้ศูนย์มรดกโลกพิจารณา 2 ครั้ง ก็ยังใช้ชื่อเมืองโบราณศรีเทพอยู่ ซึ่งเอกสารที่เสนอไปทั้ง 2 ครั้งนั้น ศูนย์มรดกโลกได้แจ้งตอบมาอย่างเป็นทางการทั้ง 2 ครั้ง เมื่อวันที่ 1 มีนาคมในปี ค.ศ. 2021 และเมื่อ 15 พฤศจิกายน ค.ศ. 2021 ตามลำดับ โดยระบุว่าเอกสารยังไม่สมบูรณ์ตามคู่มือการปฏิบัติงาน (incomplete based on the requirements of paragraph 132 and Annex5 of the Operational Guidelines for the Implementation of the World Heritage Convention) อย่างไรก็ตาม รัฐบาลไทย ก็ได้เร่งแก้ไขปรับปรุงเอกสารใหม่ตามข้อบกพร่องของศูนย์มรดกโลก และได้นำเสนอเอกสารที่แก้ไขใหม่ โดยมีหนังสือลงวันที่ 19 มกราคม พ.ศ. 2566 (ค.ศ. 2023) ลงนามโดยรองนายกรัฐมนตรี พลเอก ประวิตร วงษ์สุวรรณ (ในฐานะประธานคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยมรดกโลกของไทย) ส่งไปยังศูนย์มรดกโลกเพื่อให้ทันเข้าพิจารณาในการประชุมในกลางเดือนกันยายน 2566 ที่กรุงริยาด ประเทศซาอุดีอาระเบีย โดยเอกสารนั้นก็ยังใช้ชื่อเมืองโบราณศรีเทพ (The Ancient Town of Si Thep) ตามเดิม

ต่อมาเมื่อคณะผู้ประเมินและอิโคโมสได้พิจารณาเอกสารและเดินทางมาประเมินแหล่งมรดกโลกที่ไทยเสนอไปโดยละเอียดแล้ว ได้ส่งคำถามกลับมาขอให้ไทยชี้แจงอีกหลายประการ ซึ่งคณะผู้แทนไทยนำโดยผู้แทนกระทรวงการต่างประเทศ ได้เจรจาชี้แจง จนในที่สุดคณะผู้ประเมินก็มีลงความเห็นว่ามีมรดกที่ไทยเสนอไปนั้นผ่านเกณฑ์การประเมินทั้ง 2 เกณฑ์ตั้งเสนอ และมีพื้นที่มรดกโลกกับพื้นที่กันชนเพียงพอ อีกทั้งมีการศึกษาเปรียบเทียบที่เพียงพอ และมีแผนงานกับมั่งมีงบประมาณพอที่จะดูแลบริหารจัดการได้ จึงมีมติว่าให้ขึ้นบัญชีแหล่งมรดกศรีเทพที่ไทยเสนอไปขอขึ้นทะเบียนมรดกโลกครั้งนี้ เป็นมรดกโลก (มติ Inscription -I)

ในการลงมติดังกล่าวนี้ ได้รับรองให้มรดกเมืองโบราณศรีเทพดังกล่าวรวมองค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกันไว้ ทั้ง 3 องค์ประกอบ (ดูภาพแผนผัง Figure 1-2 แผนที่แหล่งโบราณสถาน 3 แห่งที่เสนอไปในเอกสารของไทย หน้า 17) **องค์ประกอบส่วนที่ 1** คือส่วนที่เป็นตัวเมืองเก่าซึ่งมี 2 เมืองอยู่ติดกันเป็นแผ่นดินซ้อนกัน คือทั้ง “เมืองใน” และ “เมืองนอก” (ดูแผนผัง Figure 2-11 จากเอกสารของไทยเสนอไปยังศูนย์มรดกโลกปี 2022 หน้า 27) **ส่วนที่ 2** คือ ศาสนสถานโบราณขนาดใหญ่ที่เรียกว่าเขาค้างคาว (ดูภาพถ่าย Figure 2-45 จากเอกสารของไทยหน้า 41) และ**ส่วนที่ 3** คือ ถ้ำเขามอรัตน์ (ดูภาพถ่าย Figure 2-56 ในเอกสารที่ไทยเสนอไปหน้า 49) ซึ่งภายในถ้ำมีลักษณะเป็นโบราณสถานเช่นกัน

Figure 1-5 Map showing the nominated property and the buffer zone (Khao Thamorrat Cave ancient monument); (Topography) (Map in scale 1:10,000 is available at Annex IV, page 474)

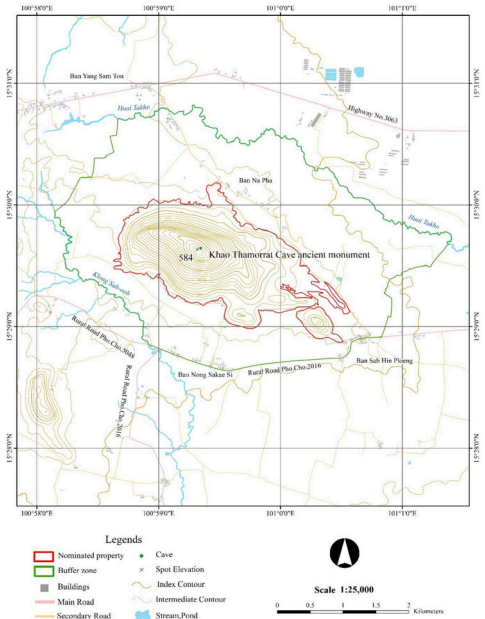

Figure 1-5 Map showing the nominated property and the buffer zone (Khao Thamorrat Cave ancient monument); (Topography)

แผนที่ แสดงขอบเขตพื้นที่ถ้ำเขามอรัตน์ที่เสนอเป็นมรดกโลก พร้อมพื้นที่กันชน

ในมติของคณะกรรมการมรดกโลกที่กรุงริยาดระบุว่า องค์ประกอบทั้ง 3 แห่งของมรดกที่ศรีเทพนั้น “เป็นตัวแทนของสถาปัตยกรรม สกulpture ศิลปะ และคติความเชื่อทางศาสนาที่หลากหลายของอาณาจักรทวารวดี ซึ่งรุ่งเรืองในดินแดนภาคกลางของประเทศไทยมาตั้งแต่คริสต์ศตวรรษที่ 6-10 และสะท้อนอิทธิพลจากอินเดีย ซึ่งได้มีการปรับปรุงพัฒนาขึ้นเป็นสกุลช่างในท้องถิ่นที่โดดเด่น รู้จักกันในนามสกุลช่างศรีเทพ ซึ่งส่งอิทธิพลต่อมายังอารยธรรมเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในเวลาต่อมาด้วย” (แปลอย่างไม่เป็นทางการ โดย สาวิตรี สุวรรณสถิตย์ จากข้อความบางตอนของมติคณะกรรมการมรดกโลก)

อย่างไรก็ดี อิโคโมสก็ได้เสนอแนะให้เปลี่ยนชื่อแหล่งมรดกเมืองเก่าศรีเทพ เป็น “เมืองโบราณศรีเทพและแหล่งโบราณสถานสมัยทวารวดีที่เกี่ยวข้อง” ด้วยซึ่งฝ่ายไทยก็ไม่ขัดข้อง นอกจากนี้ในมติดังกล่าว คณะกรรมการมรดกโลกก็ยังมิขอเสนอแนะเป็นการบ้านให้แก่รัฐบาลไทยอีกหลายข้อซึ่งคณะผู้แทนไทยก็ยอมรับโดยไม่คัดค้านแต่อย่างใด ทั้งนี้เพราะอิโคโมสมีเหตุผลว่าข้อเสนอแนะดังกล่าวเป็นประโยชน์ในการอนุรักษ์และบริหารจัดการที่จะสะท้อนสถาปัตยกรรมและศิลปะของทวารวดี และสอดคล้องกับคุณค่าอันโดดเด่น 2 ข้อตามเกณฑ์ที่มรดกโลกที่ศรีเทพได้ผ่านการประเมินขึ้นสู่มรดกโลกแล้ว นั่นคือเกณฑ์ข้อ (ii) “to exhibit an important interchange of human values, over a span of time or within a cultural area of the world, on developments in architecture or technology, monumental arts, town-planning or landscape design” และเกณฑ์ข้อ (iii) “to bear a unique or at least exceptional testimony to a cultural tradition or to a civilization which is living or which has disappeared”

4. ประวัติการสำรวจ การอนุรักษ์ และการศึกษาวิจัยและ การบริหารจัดการเกี่ยวกับเมืองศรีเทพ

เมืองโบราณสถานที่ศรีเทพแห่งนี้มีสถานภาพเป็นแหล่งโบราณสถานที่กรมศิลปากรได้ประกาศขึ้นทะเบียนในระดับชาติไว้และยังได้จัดรูปแบบการบริหารจัดการ
ในลักษณะอุทยานทางประวัติศาสตร์อีกด้วย

แหล่งโบราณสถานที่แห่งนี้ มีเรื่องราวความเป็นมา..ทั้งตำนานเล่าขานของชาวบ้าน ทั้งเรื่องจริงที่มีการบันทึกไว้ในประวัติศาสตร์ และทั้งการขุดค้นวิเคราะห์
ทางวิชาการ จำนวนมาก...

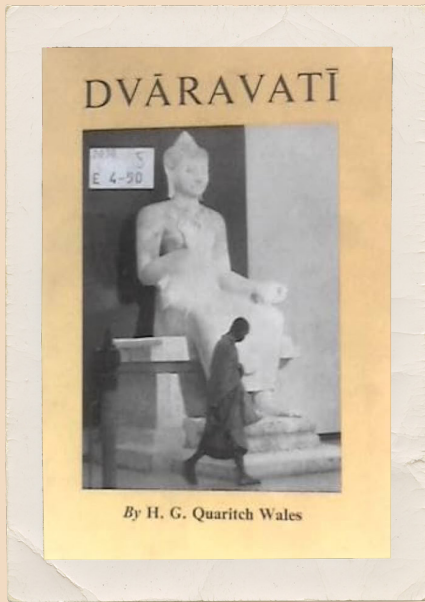
❶ ปราสาทศรีเทพ เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ เสด็จ พ.ศ. 2447
(จากหนังสือ ศรีเทพ กรมศิลปากรพิมพ์ พ.ศ. 2561)

สำหรับประวัติการสำรวจอย่างเป็นทางการนั้น มีบันทึกไว้ในเอกสารทางประวัติศาสตร์ว่า เริ่มตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2447 ในสมัยปลายรัชกาลที่ 5 เมื่อสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ครั้งทรงเป็นเสนาบดีกระทรวงมหาดไทยได้เสด็จไปตรวจราชการมณฑลเพชรบูรณ์ ทรงเล่าไว้ในนิทานโบราณคดี ว่าทรงตามสืบหาเมืองโบราณแห่งหนึ่งที่มีชื่อว่า “ศรีเทพ” ตามที่ทรงพบจากในทำเนียบเก่าสมัยต้นรัตนโกสินทร์ และทรงสืบทราบว่าเป็นเมืองวิเชียรบุรีแต่เดิมมีชื่อเป็น 2 อย่าง คือเมืองท่าโรง และเมืองศรีเทพ โดยเจ้าเมืองมีชื่อเรียกว่า “พระศรีธมมรัตน์” จนถึงสมัยรัชกาลที่ 3 โปรดให้ยกเมืองศรีเทพขึ้นเป็นเมืองตรี เปลี่ยนนามเมืองเป็นวิเชียรบุรี อย่างไรก็ตามเรื่องนี้ นักวิชาการปัจจุบันบางท่านได้ตั้งข้อสังเกตว่า ศรีเทพ เป็นตำแหน่งขุนนางปรากฏอยู่ในเอกสารโบราณตั้งแต่สมัยอยุธยา-รัตนโกสินทร์ตอนต้น เช่น ในพระไอยการตำแหน่งนาพลเรือน นาทหารหัวเมือง ตำแหน่งหมอศรีเทพ กรมหมอช้าง และขุนสีเทพ สังคัตกรมพระคลังวิเศษ, พงศาวดารกรุงศรีอยุธยา ฉบับพันจันทนุมาศ (เจิม) ตำแหน่งพันบุตรศรีเทพ พนักงานเฝ้าหอพระ และในพงศาวดาร ฉบับไมเคิล วิกเคอรี กล่าวถึงทหารผู้สมคบคิดกับพระยาแก้วพระยาไทยก่อกบฏลอบปลงพระชนม์สมเด็จพระบรมราชาธิราชที่ 2 (เจ้าสามพระยา) ความว่า “...นายจั่วศรี นายศรีทวิไชย นายศรีเทพศุก นายเจดท้าวอีกหัวพันหัวปากนาย” ดังนั้นจึงอนุมานว่า คำว่านายศรีเทพศุก ก็อาจเป็นคำเรียกชื่อตำแหน่งทหารเช่นเดียวกัน

ในด้านการสำรวจนั้น ในปี พ.ศ. 2447 นั้น ปรากฏว่า สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ได้ทรงสำรวจบริเวณโบราณสถานในศรีเทพ พบว่าเป็นเมืองขนาดใหญ่มาก มีคูน้ำและกำแพงเมือง มีศาสนสถานและเนินดิน (อ้างอิงเอกสาร Nomination Form หน้า 63-64 และดูภาพ สมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ประทับยืนหน้าปราสาทศรีเทพ)

ผลจากการสำรวจของสมเด็จพระเจ้าบรมวงศ์เธอ กรมพระยาดำรงราชานุภาพ ในครั้งนั้น ทำให้ทรงรวบรวมโบราณวัตถุที่ทำด้วยศิลาที่วางระเกะระกะอยู่ในบริเวณโบราณสถานในแถบศรีเทพนำกลับไปมอบให้พิพิธภัณฑสถานแห่งชาติเก็บรักษาไว้ได้ อันเป็นโบราณวัตถุที่สำคัญของเมืองโบราณศรีเทพที่ไทยสามารถเก็บรักษาอยู่ได้จนถึงทุกวันนี้ (อ้างอิงจากสภาพร เทียงธรรม รองอธิบดีกรมศิลปากร ในรายการไขความรู้จากครุกรรมศิลป์ สิงหาคม 2566)

📖 หนังสือเรื่องทวารวดี อาณาจักรที่เก่าที่สุดในประเทศไทย พุทธศตวรรษที่ 11-16 ของ Dr. Quaritch Wales

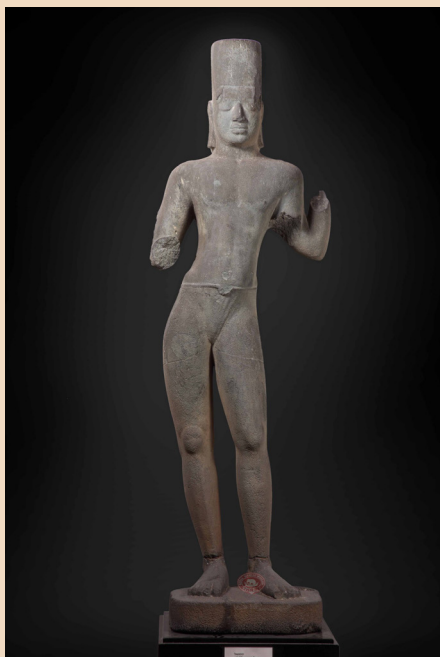
นอกจากนี้ ยังมีการสำรวจโดยชาวต่างประเทศ และการศึกษาวิเคราะห์ภาคสนามโดยอาจารย์ และนักศึกษามหาวิทยาลัยในยุคปัจจุบัน ที่ได้รับการอ้างอิงถึงในเอกสารเสนอมรดกโลกของไทย ครั้งนี้ด้วย ในบรรดาหลักฐานการสำรวจและข้อวิเคราะห์ของนักสำรวจชาวต่างประเทศ ที่เอกสารของไทยอ้างอิงถึงนั้นมีเอกสารของ Étienne Lunet de Lajonquière นายทหารและนักสำรวจชาวฝรั่งเศสและ Dr. H. G. Quaritch Wales, ผู้อำนวยการภาคสนามของอังกฤษ ในอินเดีย รวมอยู่ด้วยซึ่งกรณีการสำรวจของ Dr. Wales นั้นมีความน่าสนใจมาก และมีนักวิชาการต่างชาติได้ทบทวนเป็นบทความต่อเนื่องมาอีกหลายคนในภายหลัง รวมทั้ง ศาสตราจารย์ หม่อมเจ้าสุภัทรดิศ ดิศกุล ก็ได้ทรงรวบรวมสรุปไว้ด้วยโดยทรงตั้งชื่อว่า “หนังสือเรื่องทวารวดี อาณาจักรที่เก่าที่สุดในประเทศไทย พุทธศตวรรษที่ 11-16 ของ Dr. Quaritch Wales” ซึ่งเอกสารของไทยที่เสนอไปยังศูนย์มรดกโลกก็ได้พูดถึงด้วย

5. ความครบถ้วนและความเป็นของจริงแท้ (Integrity and Authenticity)

เรื่องนี้เป็นเกณฑ์สำคัญด้านหนึ่งสำหรับการพิจารณาขึ้นบัญชีมรดกโลก ซึ่งเมืองโบราณศรีเทพและโบราณสถานทวารวดีที่เกี่ยวข้องรวมทั้ง 3 แหล่งอันเป็นองค์ประกอบที่เสนอขอขึ้นมรดกโลกนั้น มีความครบถ้วนหรือบูรณภาพและมีความเป็นของจริงแท้ที่ประจักษ์ชัดอยู่ในโครงสร้างทางกายภาพของเมืองโบราณ และในรูปแบบสถาปัตยกรรมของโบราณสถานที่หลงเหลืออยู่และได้ขุดแต่งบูรณะแล้วตามหลักวิชาการ ทำให้เห็นโครงสร้างทางกายภาพที่ครบถ้วนสะท้อนถึงการแลกเปลี่ยนทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญา และความเชื่อที่หลากหลายในครั้งอดีต และแสดงถึงอารยธรรม ประเพณีที่เคยปฏิบัติในอดีตแต่ได้สูญหายไปแล้ว ทั้งนี้ตามประวัติความเป็นมา แหล่งมรดกในบริเวณนี้ทั้งหมดได้ถูกทิ้งร้างมิได้ถูกเผาทำลาย แต่ได้ถูกเก็บรักษาไว้ตามธรรมชาติในสภาพร้างมีป่าไม้ปกคลุมโดยไม่มีการรบกวนหรือมีการบูรณะในทางที่ผิดหลักวิชาการมาก่อน

ในสมัยที่ได้ประกาศเป็นอุทยานประวัติศาสตร์แล้วได้มีโครงการดำเนินการใหญ่ทางโบราณคดีโดยกรมศิลปากรร่วมกับคณะโบราณคดีมหาวิทยาลัยศิลปากรอย่างต่อเนื่องเป็นเวลา 10 ปี ถึงแม้ศิลปวัตถุจำนวนหนึ่งจะถูกสกัดตัดออกและนำไปอยู่ที่อื่น แต่ส่วนหนึ่งก็ยังคงรักษาไว้ที่พิพิธภัณฑ์ที่กรุงเทพซึ่งสามารถศึกษาวิจัยได้ นอกจากนี้ยังได้พบโบราณวัตถุตลอดจนร่องรอยศิลปะการตกแต่งโบราณสถานที่พบจากการขุดค้นขุดแต่งในพื้นที่มรดกโลกอันกว้างใหญ่ ซึ่งช่วยให้บูรณภาพและความแท้จริงตามนัยของเกณฑ์ข้อ (ii) และ (iii) ของแหล่งวัฒนธรรมทวารวดีแห่งนี้มีความชัดเจนโดดเด่นมากขึ้นด้วย (ดูเอกสาร Nomination หน้า 81-82 ข้อ 3.1.c และ 3.1.d)

📖 พระวิษณุหรือพระนารายณ์ จากเมืองศรีเทพ ปัจจุบันจัดแสดงอยู่ที่พิพิธภัณฑ์สถานแห่งชาติ พระนคร

📖 ประติมากรรมพระสุริเยะเมืองศรีเทพ

6. การศึกษาเปรียบเทียบกับมรดกอื่น ๆ (Comparative Studies)

ในเรื่องนี้มีความสำคัญมาก และเอกสารเสนอเมืองศรีเทพของไทยก็ได้ทำการศึกษาเปรียบเทียบโดยละเอียดและทำตารางสรุปการศึกษาเปรียบเทียบกับมรดกทางวัฒนธรรมอื่น ๆ ในภูมิภาคเอเชีย ที่ร่วมยุคสมัยกัน และใช้เกณฑ์คุณค่าความโดดเด่นเป็นสากล 2 เกณฑ์ที่เหมือนกัน ได้แก่

ก) เมืองโบราณพยุ (มรดกโลกในเมียนมาร์)

ข) แหล่งโบราณคดีสมโบรีพรุกก (มรดกโลกในอิสานบุรี)

ค) วัดพู (มรดกโลกในลาว)

ง) หมีเงิน (มรดกโลกในเวียดนาม) และ

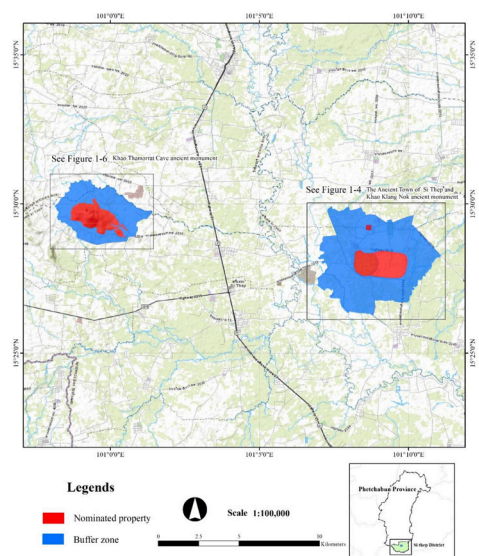

จ) บุโรพุทโธ (มรดกโลกในอินโดนีเซีย) ซึ่งทางอีโคโนมิสทรีเครห์แล้วมีความเห็นว่าเป็นการเหมาะสมเพียงพอ

7. การปกป้องคุ้มครองดูแลรักษา

ข้อมูลในด้านนี้มีความสำคัญต่อการขึ้นบัญชีมรดกโลกอย่างยิ่ง ซึ่งเอกสารที่นำเสนอจะต้องแสดงให้เห็นชัดเจนว่าเมื่อขึ้นเป็นมรดกโลกแล้วจะมีการดูแลคุ้มครองรักษาได้อย่างยั่งยืน ซึ่งเนื่องจาก “เมืองโบราณศรีเทพและมรดกที่เกี่ยวข้อง” ที่เสนอไปนั้นอยู่ภายใต้การบริหารของกรมศิลปากร มีการประกาศขึ้นทะเบียนเป็นโบราณสถานและตั้งขึ้นเป็นอุทยานประวัติศาสตร์ มีกฎหมายผังเมืองร่วมปกป้องด้วย มีเจ้าหน้าที่ทั้งด้านบริหารวิชาการและด้านเทคนิคปฏิบัติงานประจำอยู่กว่า 80 คน มีแผนการติดตามเฝ้าระวังสำหรับจุดสำคัญต่าง ๆ อยู่ประจำทุกปี จึงน่าจะเชื่อถือได้ในระดับหนึ่ง

Figure 1-2 Map showing location of the nominated property, and the positional relation between The Ancient Town of Si Thep, Khao Klang Nok ancient monument and Khao Thammarat Cave ancient monument

แผนที่แสดงที่ตั้งเมืองโบราณศรีเทพ เขาลังนอก และเขามอรัตน์

8. แผนการบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา (The Management Plan for the Conservation and Development)

ในการเสนอเอกสาร Nomination Form ที่เขียนอธิบายข้อมูลต่าง ๆ ตามแบบฟอร์มอย่างครบถ้วนของแหล่งมรดกเมืองโบราณศรีเทพ ไปยังศูนย์มรดกโลกนั้น ยังได้แนบเอกสาร “แผนบริหารจัดการเพื่อการอนุรักษ์และพัฒนา ปี ค.ศ. 2020-2022 เป็นเอกสารแนบท้ายยาวประมาณ 30 หน้าไปด้วย ซึ่งครอบคลุมการจัดการด้านต่าง ๆ อย่างกว้างขวาง โดยได้กำหนดยุทธศาสตร์ของแผนบริหารจัดการไว้ 7 ด้าน คือ

- 1 ด้านการศึกษาวิจัยเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์และพัฒนา
- 2 ด้านโบราณคดีและอนุรักษ์
- 3 ด้านการใช้ประโยชน์ที่ดิน
- 4 ด้านการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกสาธารณะ
- 5 ด้านส่งเสริมการเรียนรู้ การท่องเที่ยว และการสื่อสารประชาสัมพันธ์
- 6 ด้านการร่วมมือกับชุมชน
- 7 ด้านการจัดการป้องกันภัยธรรมชาติ

9. ข้อติและข้อเสนอแนะของคณะกรรมการมรดกโลก

ในข้อมติของที่ประชุมคณะกรรมการมรดกโลกที่กรุงรียาดนั้น คณะกรรมการมรดกโลกได้มีข้อเสนอแนะเพิ่มเติมบางประการเพื่อประโยชน์ในการอนุรักษ์และบริหารจัดการต่อไปในอนาคต ซึ่งฝ่ายไทยไม่ขัดข้องและพร้อมที่จะนำกลับมาดำเนินการต่อไป

วารสาร ความร่วมมือ กับต่างประเทศ สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ

THE BULLETIN ON INTERNATIONAL COOPERATION OF THE MINISTRY OF EDUCATION

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลทางวิชาการด้านต่างประเทศที่สำคัญ สำหรับใช้ประโยชน์ในการดำเนินงานการศึกษาและการวิจัยของหน่วยงาน สถานศึกษา และผู้สนใจทั่วไป
2. เพื่อเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ
3. เพื่อส่งเสริมให้หน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชน ตลอดจนผู้มีส่วนเกี่ยวข้องและผู้สนใจ สามารถติดตามความเคลื่อนไหวและความคืบหน้าในงานด้านต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ
4. เพื่อเป็นเวทีแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในเชิงวิชาการเกี่ยวกับความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการในอันที่จะนำมาซึ่งการพัฒนาความร่วมมือกับต่างประเทศในอนาคตให้มีคุณค่า และมีประสิทธิภาพมากขึ้น
5. เพื่อเป็นแหล่งรวมข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความร่วมมือกับต่างประเทศของกระทรวงศึกษาธิการ สำหรับใช้ในการสืบค้น อ้างอิง และเป็นหลักฐานทางประวัติศาสตร์

กำหนดออก

วารสารราย 3 เดือน ปีละ 4 ฉบับ

ที่ปรึกษา

สุเทพ แก่งสันเทียะ ปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
พิเชฐ โพธิ์ภักดี รองปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ในฐานะเลขาธิการคณะกรรมการแห่งชาติว่าด้วยการศึกษา วิทยาศาสตร์
และวัฒนธรรมแห่งสหประชาชาติ (ยูเนสโก)

บรรณาธิการอำนวยการ /
บรรณาธิการบริหาร

พิมพ์วิรัชญ์ เมืองนิล
รักษาการผู้อำนวยการสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ

ผู้ช่วยบรรณาธิการ

ฐิติ พอกสันเทียะ
ณัฐกิตติมา ชาญสุริย์

ออกแบบรูปเล่ม

พิมพ์चना ดารารวัช

เผยแพร่เว็บไซต์

สุเมธ อรรถพันธ์พจน์

ผู้แปล

พิศवास ปทุมุตตรังษี
บุชนาฏ เนตรประเสริฐศรี
จงจิต อนันต์คุศรี

ผู้ตรวจแก้ไขงานแปล

พิศवास ปทุมุตตรังษี

สำนักงาน

สำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการ
ถนนราชดำเนินนอก ดุสิต กรุงเทพฯ 10300
โทร. 0 2628 5646 ต่อ 122-124 โทรสาร. 0 2281 0953
www.bic.moe.go.th

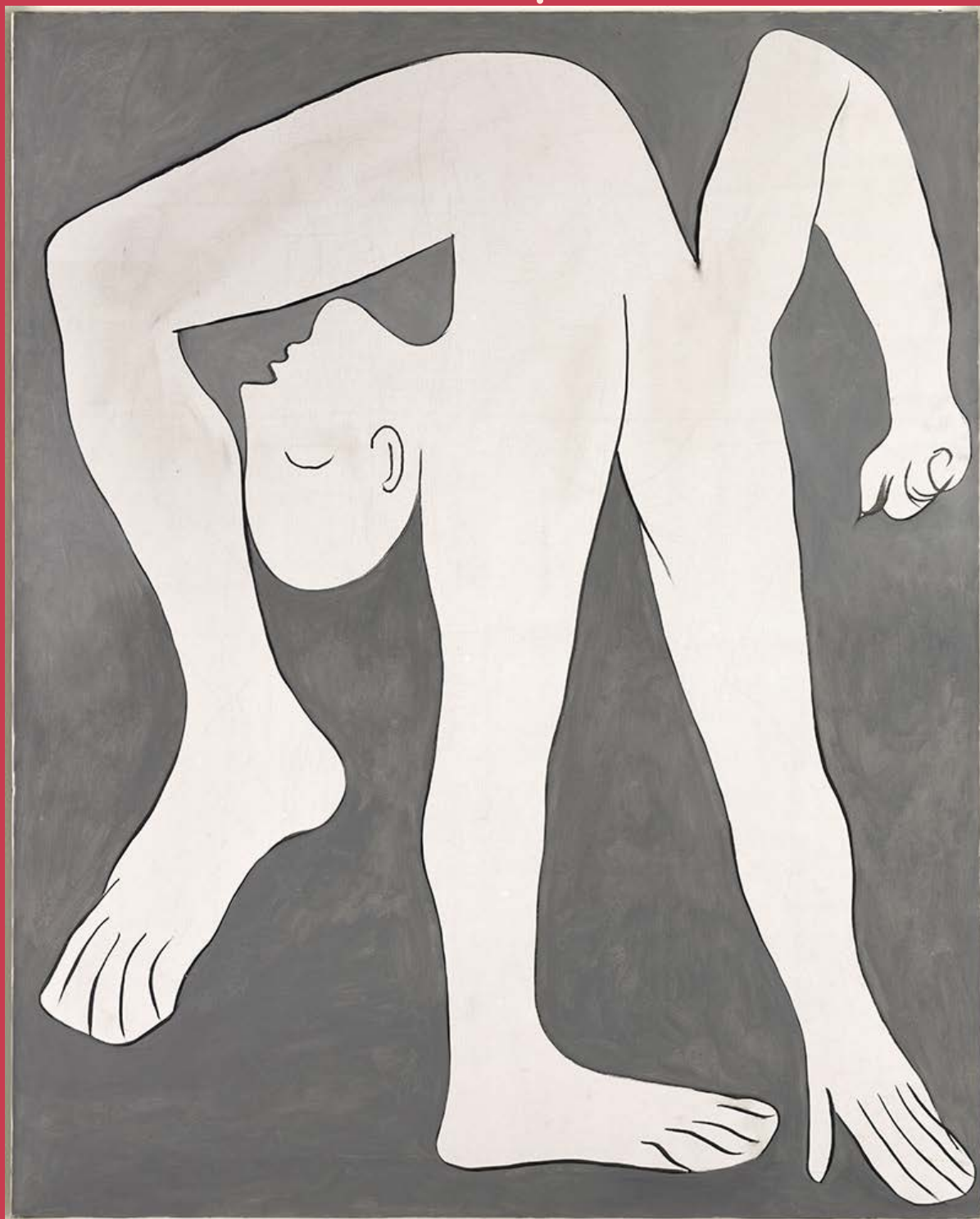
หมายเหตุ บุคคลหรือองค์กรใดต้องการนำข้อเขียน บทความหรือภาพถ่าย ที่อยู่ในวารสารฉบับนี้ไปตีพิมพ์หรือประโยชน์ ในสิ่งตีพิมพ์อื่น หรือเผยแพร่ทางเว็บไซต์ ขอความกรุณาแจ้งสำนักความสัมพันธ์ต่างประเทศ สำนักงานปลัดกระทรวงศึกษาธิการทราบเป็นการล่วงหน้า และขอให้ระบุชื่อผู้เขียนหรือชื่อวารสารในการอ้างอิงด้วย

International Symposium of the Musée
Picasso-Paris commemorating the
**50th anniversary of Pablo Picasso's
passing 1973-2023**

**7-8 December
2023**
at the UNESCO
Headquarters

1973-2023

A partnership
between
UNESCO and the
Musée national
Picasso-Paris

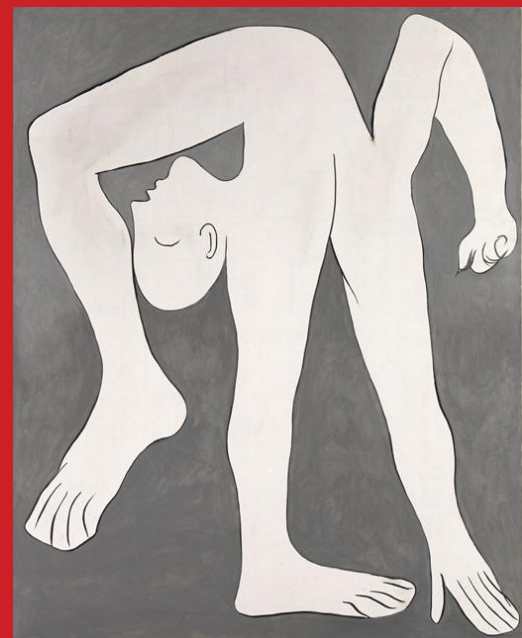

The Acrobat, oil on canvas, Pablo Picasso, 1930, Musée national Picasso-Paris

© RMN-Grand Palais (Musée national Picasso-Paris) / Adrien Didier/Jean © Succession Picasso 2022

PICASSO CELEBRATION 1973-2023

*Picasso Celebration 1973-2023:
Press kit*

Picasso
Celebration
— 1973.2023